

RAMIRO
RADU ILARION MUNTEANU

GLISSANDO

EDITURA NAPOCA STAR

Numele meu este Liciniu Sigheartău. Eu povestesc această poveste. Asta dacă reușesc să ajung undeva unde se poate povesti.

Între cărțile copilăriei, care m-au impresionat, era una, intitulată "povestire", în spiritul aceluia secol. Acțiunea se învârtă în jurul poate celui mai discret colț pitoresc al lumii: insulele normande. Nici n-avea cum să nu mă impresioneze, era scrisă de Victor Hugo. Firește că asta avea să-mi spună ceva mult mai târziu. În acea povestire, marea săpase într-un recif izolat, la oarecare distanță de țărm, un scaun comod. Fluxul îl acoprea în întregime. În restul timpului, era tentant, pentru amestecul de curaj și visare ce caracterizează *oamenii mării*. Scaunul era orientat spre apus. Privirea nu ajungea până la Atlantic, dar privitorul știa ce era dincolo de orizont. În idiomul ciudat al localnicilor, numele recifului însemna "Cine-adoarme, moare".

Piatra pe care stau acum atât de comod e orientată spre nord-vest, e de două locuri (alături de mine stă Loara), e vârful unei formațiuni (așa se zice, nu?) la fel de ascuțite ca reciful lui Victor Hugo și îmi dă, în schimbul confortului provizoriu, două nedumeriri: nu mi-e prea clar cum am urcat pe ea și încă mai puțin am habar cum o să cobor. Pentru a face anume ce? Doar aici e bine, aerul e cristalin, priveliștea îmbătătoare, liniștea suficientă pentru a discuta serios cu tine însuși, ce discuție e mai serioasă, poate nici un interviu pentru angajarea la NASA. Dar, din cele 360 de grade se poate coborî doar printr-un loc, de urcat voi fi urcat pe altul, ceilalți vor fi ocolit popasul pe vre-o brână a recifului. Zoli a simțit că atât eu, cât și Loara suntem în dificultate, ne-o fi și ajutat să urcăm aici, asta am uitat, sigur e că mi-a spus că, după ce-mi voi domoli respirația o să mă bucur de priveliște, ceea ce mă va deconecta de la frica născândă, suficient să-mi găsesc apoi singur calea de coborâre. După care, urcând mocănește pe grohotișul situat cam la 90 de grade de axa privirii mele din acest moment, voi ajunge exact acolo unde el, Zoli, e dispus să mă aștepte puțin, dincoace de creasta în dosul căreia deja au dispărut ceilalți. Îl înțeleg bine pe Zoli. Desfășurarea asta de competență condescendentă are trei scopuri: reușind să-l facă pe cel mai neisprăvit să se descurce singur, aura lui de mare campion altruist crește și se și asigură că o voi scoate pe Loara de acolo fără să-și dea recitalul direct în fața ei, căci amestecul de frică și de orgoliu (unde am mai citit, oare, asta?) ar fi, la ea, o mixtură riscantă.

Am pornit rău povestitul. Cine are timp de reflecțiile de mai sus când e în situația descrisă? Pe drakku, sigur că acum scriu liniștit în jurnalul de bord. Liniștit pe drakku. Și tot acolo și cu povestitul. Nu cred că are sens abordarea acestui episod decât simultan și bine amestecat din mai multe perspective temporale, ducă-se de-a dura regulile compoziției, dacă eu, Moko, nu reușesc să-mi fac un minim de ordine în mintea sufletului, acum când trebuie să hotărâsc într-o problemă de itinerar biografic.

Eu, Moko? Dar abia ce atrăsesem ritos atenția asupra identității mele *en tant que* narator. Nu-i nici o contradicție, o să explic când o să am timp, acum rămăsesem cocoțat pe fotoliul de calcar și mușchi ce-mi amintea de scaunul acoperit de flux. Zoli avu dreptate, respirând adânc și privind spre zare m-am deconectat pentru moment de frica năvalnică ce mă îndepărta de contactul intim cu corpul muntelui, ca un resac aerian. Sau eteric, drakku știe. Alături, Loara respiră sincron, inimile ni se zbat la unison, niciodată n-am fost, în același timp, atât de aproape și atât de departe. Căci eu habar n-am cu ce amintiri își exorcizează ea frica personală. Zoli se vede spre est, la mai puțin de 130 de metri, între tronul nostru și silueta lui se cascadează abruptul ăsta ce-mi pare încă inabordabil. Mă întorc spre Loara, schimb cu ea câteva cuvinte pe care nici nu le aud și pe care nu mi le voi aminti niciodată. Tăcerea ei spune că, deși se știe mai tare ca mine, regula jocului cere ca eu să fiu cel care o scoate de aici. Încerc să mă desprind de tot de acel eu încă neeliberat de frică și nu reușesc. Mai e ceva de plătit. Mă retrag și din dublura care a acceptat "misiunea" de la Zoli, să mă pot privi, ca la cinema. Îi fac semne hotărâte lui Zoli să dispară. Acum știu că voi putea privi în jos fără să mă apuce amețeala și voi găsi prizele de coborâre de pe soclu, dar mă răsfăț încă puțin, panoramând jumătatea de orizont, ca și cum aș fi destul de liniștit ca să mă pot bucura de el.

Realizez că Loara face la fel. Abia peste multă vreme îmi voi putea oferi luxul de a-mi pune întrebări asupra relației dintre imaginea cu care plec eu de acolo și cea cu care pleacă Loara, dacă va să existe una. Ne ridicăm simultan, într-o complicitate a pudică.

Sigur că, până seara, la corturi, au fost momente mai dificile tehnic, popasuri mai îmbătătoare, priveliști mai impresionante. Dar n-au fost decât momente de excursie. Chiar una deosebită. Pe vâlcetul cu fereastră (traseu codificat 1B în scara alpină, aveam să aflăm în aceeași toamnă) nu m-am putut descurca fără sprijinul lui Zoli, deși n-o să înțeleg niciodată cum a făcut să treacă, practic, peste mine, înapoi, s-o susțină pe Loara, și să-mi arate, cu ea între brațe, de sub tălpile mele, fiecare priză. Dar, deja mă simțeam la fel de sigur precum Tartarin în Alpi, când credea că totul e amenajat și aparența riscului face parte din spectacol. Și asta numai pentru că plătisem vama pe țăncul ce-mi amintise de "Cine-adoarme, moare". Vamă grea. Am încercat să evit să spun că n-am scăpat din ghearele fricii decât după ce mi-am șoptit în barbă – vorba vine – că scaunul, de unde nu știam că pot coborî, e limita mea spre nord vest și, în consecință, nu mă va mai prinde nimeni, niciodată, pe acolo sau echivalent. Îmi voi respecta, oare, angajamentul? Iar în măsura în care nu, va putea însemna asta, oare, că-mi voi fi depășit o limită (spre nord vest!), sau că voi fi uitat, cu înconștiență iresponsabilă, avertismentul? Dar cum Dumnezeu oi fi ajuns eu, Moko, fraierul pitoresc, roșcovan și neîndemânatec, în așa o situație? Voi reuși să explic asta destul de convingător?

* * *

Spăl vasele cinei cu nisipul pârâului de sub tăpșanul pe care e tabăra și pot reflecta în voie, imun la gălăgia din jurul focului. Ceilalți își descarcă tensiunea, cu ironia superioară a lui Zoli cu tot. Vocea Loarei, acută și sonoră, bate câmpii. Cu grație? N-am chef să analizez acum. Recuperaea luciului vaselor măsoară șarful tabloului. Costul rememorării acelui moment de vârf se poate calcula în pumni de nisip.

Deci Moko sunt tot eu. Să evit a spune că-i personajul amintirilor lui Liciniu, ar fi infantil. Tot ce-mi amintesc, din primii ani de viață, despre numele meu, e că ambii părinți evitau să-l folosească. Formulele de adresare erau așa de numeroase, încât am înțeles relativ târziu cine sunt. Dacă sunt așa un neisprăvit, o fi și din cauza asta. Într-o seară, mami și tati s-au întors de la *mózi* mai veseli ca de obicei. *Mózi* înseamnă, sau mai bine zis însemna pe atunci, în graiul locurilor, cinema. Din seara aia, tati începu să-mi spună, nu știu de ce, Pépe, iar mami Móko. O vreme, noutatea împărți lumea în două tabere. Se întâmplă să învingă a doua. Porecla a traversat, din proprie voință, mai multe granițe de mediu și colectivitate, școli, armată, mai toate. De Pépe am început să uit și eu. Câte un interlocutor mai dus pe la bisericile cinematecilor, îmi preciza, din an în paște, la un pahar de apă sfințită, că accentul corect ar fi căzut pe ultimele silabe, dar mediul îl modificase, din motive de idiom local. Eu zâmbeam, neatent și uitam prompt. Ce-mi păsa mie de subtilități culturale, când eu nu mă știam decât de Móko și nici nu vedeam cum aș putea ajunge altcineva. Cum o să se lipească un nume roman de moaca mea dodoloață, cu un surâs tembel sub pistrui și ochi porcini, albaștri verzui (*tourquoise?*), sub gene spelbe și păr roșcovan și creț? Și totuși. O singură persoană, îmi spunea pe numele oficial, cu o încăpățănare cumva complementară publicului. Un bătrân hirsut, ce trăia într-o cabană din munte, muntele de la noi de acasă, nu ăsta. Nimeni nu știa exact ce rubedenie e cu noi, și mai puțini știau cum îl chema, toată lumea nu-i spunea decât "al Procoteanului".

Cu Zoli și Loara eram, firește, prieteni din copilărie. Se presupune că ne știam colțurile unde ne căzuseră dinții de lapte, bucată cu bucată. Zoli, învingătorul perpetuu, materializare ironică a lozincii "Primii în sport, primii la învățătură (producție, etc.)" Nu știu cum reușea să împace postura de lider de grup și opinie cu cea de secretar UTM, *and so on*. Neee, nu *und so weiter*, neee. Niciodată n-am găsit în capul meu pătrat altă expresie pentru a-l defini, decât *etalon de virtute*. Firește că nu-mi dădeam seama că nici asta nu era decât o etichetă, ce nu explica nimic.

Și Loara. Ei bine, Loara era o sălbăticiune, un pic dodoloață și lipsită de orice grețuri. N-o jena nimic să repete, chiar în prezența cuiva așa de strălucitor ca Zoli, tot la trei fraze, că ea e soarele. Admirația pentru el nu era lipsită de subversivitate (asta o spun nu cu mintea de acum, când frec tingirile cu nisipul râului, ci cu cea de peste alte vremuri), iar condescendența protectoare față de un bleg mare și roșcovan ca mine ascundea un soi de prețuire niciodată afirmată public. Firește că numele ăsta, vag geografic, o expunea mereu bancurilor ieftine, de provincie, dar privirea ei sfredelitoare a făcut mereu ca bancurile să nu facă purici.

Acuma, desigur, eu eram mereu ultimul care învăța să umble pe bicicletă, cât despre bătaie, cine și-ar fi închipuit așa ceva, cu Zoli, campionul, alături? O singură dată, când el era la un instructaj, la raion, m-am trezit cu doi gemeni în cârcă. Unul mă ținea de la spate, celălalt îmi căra pumni în stomac, cei din jur țipau, iar Loara tăcea, fulgerând negru. Eu, mai mult nu eram acolo, nici măcar nu reușeam să mă privesc de dinafară. Abia într-un târziu, nici eu nu știu dacă din plictiseală sau uimire tembelă, oricum numai după ce Loara a țipat *Dă și tu, năță răule!*, mi-am smuls brațele din cel din spate și mi-am văzut pumnul, mare și pistuiat, pătrunzând prin fermoarul bluzonului de piele al celui din față. S-a auzit mai întâi "Hâc!", apoi toți s-au răspândit în tăcere.

De ce-mi aduc aminte faza asta, când nu mai am ce spăla? Poate pentru că n-am mai auzit, nici până atunci, nici de atunci, din gura ei, un cuvânt de ocară. Realizez că, azi, sus pe soclu, Loara nu mi-a adresat nici un cuvânt. Printr-un recul, aud vocea ei, cu acute cu tot, în timp ce-mi rânduie vesela deja lucitoare, de la doi metri deasupra malului. Spune că, până atunci, niciodată în viața ei nu-i fusese frică. Oare i-am descifrat vocea, sau îmi amintesc conversații viitoare, peste ani, când va recunoaște asta, cine știe? Urc în tabără, așez meticulos obiectele de aluminiu, îmi fac de lucru cu rucsacul, gălăgia are un moment de nehotărâre între a continua și a se opri. Surprins, dau în buzunarul rucsacului, pe care-l știam gol, de un ghemotoc de hârtie. Îl strecor în buzunarul propriu, pentru lumina răsăritului. În jurul focului pare a se desfășura un soi de joc de cabană, de genul "Cine/ce ai vrea să fii acum?". Mă așez la foc. Scânteile se amestecă lejer cu stelele. Pe un ton ostentativ neutru, mă aud spunând că mi-aș dori să fiu aeroportul Otopeni. Zoli se uită la mine mai lung ca Loara. El știe ce dată e azi.

* * *

Neisprăvitul de Moko s-a făcut până la urmă ceasornicar. Refuză să schimbe baterii. Nu lucrează decât pe ceasuri mecanice, cu arc. Are o teorie, pe care-o rezumă în diferite versiuni, în funcție de client, precum că ceasul cu arc n-o să dispară nici dacă nu vom mai avea cărți și filme decât pe CD-uri. Oricum, cine stă să-l asculte? Angajamentul de a nu mai călca pe creasta-cuțit a celui masiv emblematic și l-a călcat începând cu anul următor, când a scos din traseu un grup de coechipieri, dintre care pe majoritatea îi întâlnise în dimineața respectivă. Fusese nevoit s-o facă, deși simțea că-l depășea situația, deoarece amicul competent care se oferise, de dimineață, să conducă grupul, odată trecut de lanțuri, hotărâse să încheie pace separată, căutând pe cont propriu o ieșire spre brâul de mijloc. A ales soluția cea mai complicată, ducându-i pe toată creasta, pentru simplul motiv că era singurul drum în care nu risca nimic, știind fiecare piatră din zilele de după cea tocmai povestită. Cele două gemene, aparținând unei familii din grup, de câte zece ani fiecare, pe nume Carmen și Loara (sic!) au zburdat inocente, împreună cu persoana ce-i devenise între timp apropiată lui Moko, păstrând zilei o amintire fără pic de nor.

Noi credem că nu putem stabili dacă încălcarea repetată, de către Moko a angajamentului de-a nu-l mai prinde nimeni prin așa locuri, angajament cu care el susține că și-ar fi cumpărat, în acea zi de august, capacitatea de a continua drumul, a reprezentat o depășire a limitei măsurate atunci, pe loc, sau măsura inconștienței de a ignora avertismentul.

10 august 1999

1'. ȚIN MINTE TOTUL

*Gândului că frumoasa Remedios
ar putea să zboare*

Țin minte o pereche de mâini butucănoase, aparent neîndemânatică, dar expresive, vii și cumva autonome. Le țin minte curățând cartofi, ținând, prea departe de piept, cărțile de bridge, dar, mai ales, povestind...

Țin minte fiorul care mă surprindea mereu când, făcându-mi lecțiile la biroul masiv, sculptat, cu căștile pe urechi, mă întâlneam cu melodia acelui autor cu fața zbârcită ca de vânturile mărilor sudului, autor care era cât pe ce să implanteze șansoneta în solul muzical băstinaș, melodia aceea cu "cărțile flăcări citite—mpreună de noi"...

Țin minte nesfârșitele discuții, slalomate printre Serge Reggiani, cântând-o pe Sarah, Adriano Celentano, cântând-o pe Suzanna, cascada modelelor în fizică și interpretarea freudiană a viselor...

Țin minte plimbările cu barca, mai ales pe lacul din parcul acela, departe de orice, inconjurat de porțiuni de oraș vechi. La fiecare trecere pe sub podul peste care se așternea aleea centrală îmi aminteam povestea pe care mi-o spuseseși la prima intrare în parc. Anume, cum aleea centrală, tăiată perpendicular de alta identică, exact înainte de treptele largi, care duceau la esplanada mausoleului, forma, discret, o cruce. Mausoleul era în vârful crucii. La fiecare nouă trecere, povestea continua: cum, dacă privești de sus, eventual din avion sau elicopter, mausoleul se vede ca o pentagramă. Apoi cum culoarea spălăcită a pietrei aleilor, amintind de cea a osemintelor curățate de viermi și îngălbenite de vreme, rima atât de armonică, atât de simbolic, cu marmura de un sângieru mohorât a mausoleului. O stea roșie, de fapt de o nuanță mai închisă decât a vișinii putrede, în vârful unei cruci de culoarea osemintelor vechi precum moaștele. Apoi cum întreg parcul era un exemplu de aplicare a *teoriei punctelor conjugate*, crucea și pentagrama nefiind decât emblema, cu muzeul tehnic și biblioteca publică în aer liber, cu fotoliile de răchită alb-gălbuie, cam ca aleea centrală imediat după ploaie... Stranii povești pentru o adolescentă care nu știe ce să facă cu genunchii, sub stofa bleumarin a sarafanului uniformei, pe banca îngustă a bărcii. Mai ales când știai de la început că, după câteva momente de filmare, discret ironică, a stingherelii purtătoarei de sarafan, urma să arunci pe genunchii cu pricina o haină de blue jeans...

Țin minte floarea soarelui, culeasă de lângă marginea lanului de porumb, lanul acela înfipt ca un golf, între două brațe ale marginii orașului, cu un cimitir pe un mal și capătul unei linii de metrou pe celălalt. Ai purtat floarea soarelui cu grija cu care ții un prunc proaspăt scos din maternitate, prin tramvaie de periferie, să-i faci plăcere bunicii mele. I-ai dat floarea cu demnitatea unui ambasador și ea nu voia decât s-o căpălească. Uite-așa se pomenise lăcrimând, într-o dupăamiază, privind prin geamul mohorât de ploaie blocurile cenușii, că-i e dor să căpălească o floarea soarelui, în locul roșiilor de la ea de acasă. Și ai ținut minte...

Mai țin minte cum, după ce-ți făcusem cadou *Doctor Zhivago*, în engleză, cumpărat special pentru tine, pe aeroportul unde mă întorceam din călătoria aceea halucinantă, în Germania, din care, odată revenită, m-am ocoșit vre-o două săptămâni, vorbind exclusiv englezește, am fost atât de măgăriță, încât să ți-o cer cu împrumut, cu doar trei ani mai târziu, știind bine că nu aveam să ți-o mai dau înapoi niciodată. N-ai protestat, nici la telefonul surprinzător prin care ți-o ceream, deși nu mai auziseși de mine cam de la jumătatea intervalului, nici când am irumt, strălucitoare și bronzată, cu șosete galbene și în pas triumfător, în curtea mărginită de gardul din sulii de fier, vopsite în verde, cu clădirea porții din cărămidă aparentă. Eram atunci prea încântată de humorul îndoielnic al unei măgării pe care, dacă ți-o făceam, eram sigură că vei consimți, cu posacă seninătate, ca să am timp să simt că exact atunci te eliberai de mine. Asta aveam s-o înțeleg indirect, alți doi ani mai târziu, când, aplicând, cu humorul tău secret teoria punctelor conjugate, *ad litteram*, ți a-i luat o inconștientă revanșă, invadându-mi camera cu vechiul birou masiv, purtând pe umăr o semicursieră galbenă, cu același nerușinat triumf precum purtasem eu șosetele de aceeași

culoare. Eram, fiecare în parte, atât de grăbiți către porțiile individuale de cotidian, încât iar

mi-a scăpat ceva. Ceva ce realizez abia acum, când rememorez totul. Bicicleta nu era pentru tine un accesoriu, fie și provocator, precum șosetele mele galbene. Măinile tale butucănoase și expresive o înconjurau ca pe o logodnică, ba-i spuneai și pe nume, ce idee crează să-ți botezi bicicleta Roxana, probabil o fi singurul nume de fată cu care n-ai avut nimic de împărțit. Cine să mai aibă timp să țină minte că urcaseși să-mi spui că tocmai aveai o fetiță. Cred că era pentru prima și singura dată când pistrii nu te făceau caraghios și cenușul albastrui al ochilor tăi era transparent, adânc și senin...

Și ca să nu creadă nimeni că nu s-a lipit de mine teoria punctelor conjugate, cu siguranță acu-i momentul să admit că țin minte o altă pereche de șosete galbene, îmbrăcate în sandale uzate, sub tivul, discutat pe alocuri, a perechii de blue-jeans aferente, depărtându-se împleticit. Țin minte durerea mea de cap, de minte, de măsele și de cot, ca să nu mai socotesc și pe cea de suflet, de pix și de papuci, ca și de drakku știe ce se mai ascunde în fundul gâtului, vibrează și trimite lacrimi. Țin minte uimirea metafizică ce m-a scuturat, ca o descărcare electrică, atunci când privirea mea, albastră și nevinovată, s-a întors, reflectată de perechea de șosete galbene care se îndepărtau împleticit și mi-a năvălit, triumfător și mult nai puțin nevinovat, în mintea, sufletul, capul, cotul, pixul și papucii, care mă dureau...

Țin minte versurile seci, subversive și sagace, ale lui Sorescu (*O aripă și-un picior* – despre cum era să zbor), murmurate împreună, ca-n cântecele lui Mandi, într-un autobuz aproape gol, care se îndrepta indiferent, inconștient și oarecum iresponsabil, spre Nord, într-o dupăamiază incertă, cu multe, foarte multe aeroporturi și un singur avion...

Țin minte halta, făcută într-un acord spontan, la marginea lanului de porumb, când mâinile butucănoase și neîndemânatice au cules, cu surprinzătoare delicatețe, un pui de floarea soarelui...

Țin minte vibrația materială a treptelor roase și întortochiate ale vilișoarei cu clematite și caprifoi în fereastră, când ele, treptele, au primit cu emoție ofranda mea, un castron cu vișine. Treptele, dalele din curte, feronerie, gazonul, statueta crăpată a gnomului, tot ce făcea parte din ființa căsuței elegante și desuete, mai puțin cele două corpuri inerte, care sforăiau cu senina nesimțire ce urmează unei beții crunte. Mai puțin silueta temurătoare a mamei prietenului tău, oscilând între mai multe îngrijorări și nedumeriri, culminând cu descoperirea castronului cu vișine...

Țin minte nostalgia admirativă din privirea ta cenușiu-albăstruie, căreia te pricepeai așa de bine să-i dai un aer tâmp, întrerupt rareori de momente de coborâre a gărzii, cum se întâmpla mereu și mereu, în fața posterului cu Duke Ellington, plasat deasupra telefonului conjugat cu biroul masiv. Dar oare telefonul se conjuga mai departe cu altceva, afară? Sigur că știi răspunsul, dar, oare, pot s-o recunosc deschis? Se conjugă, sau imaginea telefonului negru și crăpat îmi evocă o anume amintire a utilizării lui tactice, care, oricât ar fi de ușor de imaginat, tot nu văd cum și-ar găsi locul în pomelnicul lucrurilor pe care le țin minte, fără să zgârie...

Și atunci, să zicem că țin minte înnebunitoarele cronici ale lui Jean Cau (*Cher marquis de Sade, ou sont vos héros aux yeux secs? Ce monde est bien triste et vous êtes mort à temps*), care reușea să compare un meci de fotbal între Germania și Franța cu un război între o divizie de blindate și un detașament al micuților eroi din Mali și Camerun, adunați sub semnul magic al crucii de Lorena, așa încât eu, care nu pricepeam nimica dintr-un fotbal care, de altfel, nici nu mă interesa, dar aveam reperele istorice, să înțeleg, à rébour, drama unei egalări...

Cronicile lui Jean Cau, sau cele de trei secunde ale lui Cosașu?

Cronicile de trei secunde, sau cele despre *viața în filmele de cinema*? Recursul la imaginea lui Robert Desnos, cerând companionilor de drum spre camera de gazare să-i arate mâinile, să le ghicească viitorul, clamând în metru antic acel nemuritor "Veți fi fericiți cu toții!", sau titlul de articol, la fel de tare precum cronicile lui Jean Cau, în același timp găselniță și crez, prima reacție publică de judo intelectual la mini-revoluția culturală (*Finalul cel mai dificil* –

supraviețuirea)? Sau rezonanța, odată în plus, a versului lui Mandi, cu cărțile flăcări citite-mpreună?...

Țin minte cum, încă un an mai târziu, am venit să-mi iau rămas bun. De data asta, întâlnirea a decurs de-a dreptul burghez. Eu plecam să mă așez undeva în Nord, am discutat despre alpinism. După o pasiune trecătoare pentru rugby, indusă de compania unui vlăjgan binevoitor cu poreclă din Sven Hassel, făcusem ceva alpinism, găsind în grupul vesel de inconștienți pe omul de care aveam să-mi leg viața. Ai avut decența (și discreția) să nu vinzi castraveți la grădinar și te-ai abținut să-mi povestești pasagerile tale aventuri la marginea alpinismului, cu care, de altfel, nu numai că le-ai plictisit pe unele dintre prietenele mele, dar ai făcut și ceva braconaj literar, nu mai departe de câteva luni de la acest moment... Nu-i așa că simți cum tensiunea primelor fraze s-a diluat până la trivialul unei telenovele? Asta, poate, pentru că lupta între nevoia de a provoca și zgârcenia de a păstra doar pentru mine un mănunchi de amintiri comune, sau nu comune, amintirile mele despre faze în care am evoluat amândoi, lupta asta fundamentală rămâne întotdeauna deschisă...

Sau, poate, pentru că momentul exact în care ai găsit, surprins, într-un buzunar de rucsac, o scrisoare care nu avea ce să caute acolo, e oarecum ascuns între reperele temporale ale amintirilor de mai sus... Mă întreb dacă ai dreptul, sub pretextul că-ți fusese adresată odată, să încorporezi scrisoarea în dialogurile tale imaginare, chiar dacă aici e vorba de a asculta, în minte, monologul meu... În fond, așa cum prezinți tu lucrurile, deturnez sensul inițial al scrisorii în favoarea ta. De ce nu redai adevăratul final al scrisorii? N-avea nimic din versurile lui Mandi! Firește că le-am consumat împreună, dar leitmotivul lor, acel *îți mulțumesc*, pentru cărțile-flăcări citite-mpreună de noi, printre altele, rămânea cu totul străin subtextului acelei serii de remember! Acum, n-ai decât să-ți încordezi imaginația, așa cum îți place să spui, pentru a reface ceea ce memoriei pare să nu-i convină să restituie integral... Și dacă ți se pare un exercițiu dificil, cheamă în ajutor sentimentul de bucurie generoasă pe care pretinzi că l-ai încercat în momentul în care m-ai văzut ividu-mă triumfător, bronzată și strălucitoare, cu șosete galbene și ochi transparenți (*ochii celor care pleacă, Emmanuel...*), în curtea ce ascundea condici, șefi și planuri, mărginită de sulitele de fier forjat, vopsite în verde, armonizate cărămizii aparente a cabinei portarului... Da, când venisem ca o măgăriță, să recuperez, sub pretextul unui împrumut, cartea depre doctorul acela, Jivago, cu aria Larei lui cu tot (aria din mintea ta, firește), pe care o cumpărasem special pentru tine de pe aeroportul de unde... dar știi bine toate astea, *now, it's your turn... Play!* Hai să vedem, fie și împreună, asta-i maximum ce mai pot face pentru tine, dacă frumoasa Remedios binevoiește să zboare, împreună cu cearceafurile albe, luate de vânt...

* * *

Țin minte totul și tot ceea țin minte e în același timp un sac cu nisip aruncat peste bordul nacelei și o porție de aer tare, îmbătător și ușor, care m-ar putea face să mă înalț și fără să arunc lestul. Acum știu că pot să zbor. Și, te rog mult, abține-te să comentezi, citându-te cu celebra ta frază idioată despre bătrânul lup de mare, care vrea să mai audă odată cântecul ciocârliei. Tu nu ești nici bătrân, cu atât mai puțin lup, despre mare ce să mai vorbim. Tu ești doar Móko. Punct. Dacă asta e mult sau puțin, dacă ție îți e sau nu de ajuns, asta e problema ta și nu depinde decât de tine. Eu, acum, pot să zbor, pot să *fiu* și *voi fi*. Îți las, fie și în schimbul cărții despre doctorul acela care-o iubea pe Lara (știi că ai avut ocazia să înregistrezi filmul și ai declinat-o), gândul optimist că, poate, dacă și ideea ta despre mine va putea zbura vre-o dată, atunci ar fi o șansă să poți zbura și tu. Măcar parțial... 12 – 24 .10. 1999

Puținele lucruri pe care le știam despre armată se constituiau într-o imagine a cărei notă convențională era vizibilă chiar și pentru mine. O concepeam ca pe un mecanism automatizat, care funcționează după un algoritm rezultat din prelucrarea datelor proprii experiențe și cam atât. Regulamentele militare - tot atâtea programe specializate, care determină elemente ale mecanismului să execute o mișcare sau alta dintr-un număr limitat de variante. În consecință, un organism cu o viață mai mult sau mai puțin mecanică, dotat cu o colecție de programe pe care nu mi le puteam imagina altfel decât rigide.

Intuiam sărăcia propriei imagini, simțeam, într-o anumită măsură, nevoia unei experiențe directe, la obiect, care să-mi completeze, să-mi dinamizeze imaginea, să-mi explice un mic număr de puncte obscure ce nu se încadrau în model. Într-adevăr, aveam câteva nelămuriri. Un prim element, un leitmotiv, întâlnit atât în literatură, cât și în ceea ce s-ar putea nu-mi tradiția orală. Ce se întâmplă în acele momente de cumpănă, când un comandant e determinat de o situație de luptă reală să ia o decizie, într-un timp limitat, aproape întotdeauna insuficient, eventual pe baza unor informații incomplete, chiar contradictorii, decizie care să implice, la rigoare, mai mult, sau chiar mult mai mult decât viața imediată a celor din subordinea sa efectivă? Sigur, am defint un caz extrm, pentru a contura la maximum ideea, problema se pune în esență la fel chiar renunțând, rând pe rând, la cele mai multe dintre condițiile restrictive. Deci, care e interdependența dintre capacitatea de orientare și de răspundere a omului care decide și lanțul consecințelor, în care sunt cuprinse destine individuale, destine colective și chiar destine ale unor structuri. Cum și unde este încadrat acest element uman în algoritmul militar?

Dar pe plan individual, de ce se spune că armata contribuie esențial la formarea morală a omului? Ca om, ca bărbat. Modelul meu, în starea în care se afla, nu putea răspunde la întrebare. Fapte pe care o întreagă literatură, o anumită tradiție și o experiență, cel mult indirectă și oricum rarefiată, mă obligau să le iau în considerare, trebuia să le integrez modelului meu, prea strâmt pentru a le cuprinde, să-l îmbogățesc. Oare acest atât de scurt răgaz va fi suficient pentru a găsi măcar unele răspunsuri, oare experiența pe care aveam s-o trăiesc avea să fie suficient de semnificativă?

În acest moment mi-am dat seama că nu căutam atât idei, cât oameni.

(Nu era nici prima, nici singura dată când aș căuta iute o oglindă, să nu râd ca prostu', așa, aparent de ce-mi aduc aminte, ci măcar de propria mutră, dodoloață și pistruiată...)

Dar care este, oare, punctul nodal al modelului pa care aveam setea de a mi-l construi? Zona esențială în care elementul idei și elementul oameni interferează și dă viață întregului sistem. Îmi spuneam, cu o anumită emoție, că dacă voi izbuti să înțeleg acest lucru, voi înțelege totul.

* * *

Primele zile de instrucție: LOCOTENENTUL ne câștigă, la prima vedere, cu simplitatea lui intransigentă, cu înțelegerea și humorul lui echilibrat. Clișeul meu primește prima lovitură. Un om cu simțul humorului ne face să descoperim grație și naturalețe în instrucția de front, să privim arma individuală ca pe o unealtă înțeleaptă, cu care ești obligat să înveți să te înțelegi, într-un limbaj comun, extrem de accesibil. Rezervându-și decizia în cele mai obscure amănunte ale vieții de pluton, pentru a susține în permanență și pe toate planurile că meseria armelor, pe care el o iubește și o respectă, se cere învățată învățând mereu să te supui disciplinei, păstrează în colțul ochilor o umbră de zâmbet complice, o lucire fugară, pandant al tonului de comandă fără drept de apel. Sugestia e transparentă și permanent accentuată: limbajul formal al mediului militar nu trebuie citit, interpretat și mai

ales utilizat doar formal. De loc surprinzător, tocmai prezența subtextului te face să asimilezi mai lesne formalismul.

(Culmea era că omul avea cu trei ani mai puțin decât media de vârstă a plutonului, iar el însuși se situa, din acest punct de vedere, la media de vârstă a locotenenților instructori, după cum aveam să mă conving în scurt timp. Oare faptul că eu, la rândul meu, mă aflam exact la media de vârstă a tuturor subunităților concentrice din care făceam parte să fi fost factorul favorizant al faptului, îndeobște recunoscut, că-l înțelegeam mai iute și mai adânc decât majoritatea colegilor mei?)

Am auzit într-o zi un COMANDANT, spunând cu aceeași simplitate convingătoare că e îndrăgostit de *Regulamentul Serviciului Interior*. L-am privit îndelung. Chipul său exprima o sinceritate pe care, mărturisesc, n-o înțelegeam cu totul. Mi-am amintit întotdeauna, involuntar, aceste vorbe, la studiul regulamentelor, căutând instictiv să le pătrund înțelesul. Așa am descoperit politețea militară, demnitatea militară, așa am aflat că noțiunea de tact, care, pentru mine, reprezenta o sinteză a relațiilor de orice natură dintre oameni, este prinsă în Regulamentele Militare. Am început să pricep cuvintele care mă urmăreau...

Așteptam orele de instrucția tragerii, considerându-le esența pregătirii militare, partea tehnică, de conținut, a acesteia. LECTORUL care conducea majoritatea ședințelor părea un om aspru, în ciuda renumelui de cumsecădenie care se filtrase până la noi, alăturat aurei de specialist de elită. L-am descoperit, ca om, într-o duminică, la amenajarea poligonului. A apărut pe neașteptate lângă mine, mi-a luat lopata Lynemann din mână, m-a ajutat câteva momente. Apoi a trecut la cel de lângă mine. N-a stat o clipă locului. L-am regăsit la orele teoretice, explicând, cu vioiciunea caracteristică, lapidar, sugestiv, eficient, fenomenele balisticii interioare și exterioare, împrăștierea statistică. Tranziția începuse să mi se pară firească. Între timp, descoperisem, în *Regulamentul de Tragere*, o disciplină științific fundamentată pe legile mecanicii, dar mai ales pe cele ale probabilității. Astfel, totul mi-a devenit, de-o dată, familiar. Apoi, la trageri, am auzit în spatele meu vocea binecunoscută, în timp ce ocheam: "Dumneata vei rata ținta în dreapta jos cu două miimi!" Nu mai aveam nici un motiv de mirare. Știam că simte totul, după poziția, pentru oricine altcineva, inclusiv a multor ofițeri, a armiei. *Știința Regulamentelor și Omul* fuzionaseră spectacular.

(Cel mai surprinzător e că am găsit o paradoxală inrudire între fenomenul balistic, de esență aleatoare și ceasornicele mele, jucăriile care nu m-au părăsit niciodată, care sunt, dimpotrivă, emblema ineluctabilului; și asta dincolo de trivialul comun al mecanismului, dincolo de hibridul detestabil al mașinilor infernale, undeva, într-o zonă pe care o simt fără să o pot exprima în cuvinte. Poate că fiecare vorbește, în felul său, de singurul lucru cu adevărat important din viață, adică despre moarte...)

.....

O selecție mai degrabă afectivă de momente trăite, în această scurtă, dar densă experiență umană. Criteriul afectiv nu știrbește nimic din semnificația acestor momente. Cred că a fost calea cea mai inspirată de a mă apropia de esența lucrurilor Modelul meu începe să-și piardă rigiditatea. Bineînțeles, liniile mari rămân aceleași, dar, cu fiecare zi care trece, schema, convenția, sunt înlocuite de viață autentică. La intersecțiile rețelei de idei descoperite în Regulamente, am găsit Oameni. Fiecare zi care trece (*și pe care le numărăm atât de pitoresc...*) îmi întărește convingerea că voi sfârși prin a găsi răspunsuri complete la întrebările pe care mi le puneam. Desigur, voi înțelege, până la urmă și pentru ce în armată se desăvârșește formarea caracterului, sau, vorbind la modul general, formarea oamenilor. Nota bene: *Articol publicat în revista omonima a unității miliare 0xxx, adică școala de ofițeri de rezervă din yyy-zzz.

martie 1974

2. CE GÂNDEȘTE SELECȚIONERUL

*Necunoscuului care exercita plăcuta misine
de observator la cenaclul Joc secund*

- A plecat?
- A plecat.
- Înseamnă că în zece minute vine.
- Eh, mai stă de vorbă la poștă. Omul cu bicicleta a urcat deja cu ziarele.
- Aveți dreptate, parcă l-am văzut și eu.

O figură mătăhăloasă, genul șofer de cursă lungă, cu o pufoaică cenușie, matlasată, piaptănă în răspăr coada din fața kioscului, sugându-și, amarnic, o măsea. La doi pași de mine, omul întreabă cu un zâmbet larg:

- Are cineva Programul Pronosport, vă rog? Câteva voci îi răspund simultan:

- Nu le-a-mpărțit. Cetățeanca de la agenție e plecată la orașul de reședință, are un deces în familie și Ilonka i le-a pus de-o parte. Deduc că Ilonka e fata de la kioscul de ziare și Programul Pronosport, pe care-l colecționez și eu în copilărie, nu se vinde decât la agenția de profil.

- Dom'le, nu pot completa buletinele, dacă nu-s la curent cu documentarea, continuă zâmbetul larg. S-a proptit în fața mea. Forța uriașă mă fascinează. Nu cea fizică. Individul îmi pare, numa' drakku știe de ce, un munte de viclenie. Îi miroase și gura. Pe semne că de la măseaua pe care continuă să și-o sugă. Pentru nimic în lume nu mi l-aș dori ca partener de conflict.

- Vă pot oferi eu toate datele, sare un bătrânel pergamentos, cu mustăcioară sură, ochelari de baga și pălărie tare, asortată la mustață. Le țin la zi, continuă vocea de sub mustață, cu un timbru plăcut, surprinzător de precis în articularea cuvintelor. Tot ce nu scrie *Sportul*, ascult la italieni. Uite, ultimele trei rezultate directe, între Ascoli și Catanzaro, exact ca-n program.

- Și-ai câștigat ceva, dom'le, vreo dată, întreabă altă voce.

- De mai multe ori. Nu așa de multe ca să putem spune cu regularitate și doar sume mijlocii. O singură dată era să dau lovitura. Am prins "X" – ul de pe Ghencea, cu U. Cluj, vă dați seama? N-or fi fost o sută să joace așa. Dar ma-ncuiat Petrolul, în minutul 90 ma-ncuiat. Prindeam 13, plus reportul pe săptămâna trecută, eram făcut. La italieni am mers pe sârmă, ca Nadia Comăneci, uite-așa am mers.

Mă uit la figura îngrijită. E ras cu perdaf. Sub capul de expresie se continuă un pardesiu vechi, dar elegant, de același cenușiu distins, cu mătase neagră la revere, papion negru, din aceeași mătase, la cămașă albă, scrobită, pe gâtul pergamentos. Cât e oare, Doamne, de când țineam și eu la zi *serie B* italiană și chiuleam la istorie să prind Programul Pronosport? (Cât e, oare, de când am scris prima oară textul ăsta, ce-mi dijmuieste acum respirația, mai mult, mai puțin? Are, oare, vreo importanță?). Conversația a prins cheag, ricoșează mereu și mereu în mantinela pronosporului, ca un magiun de prune, pe plită, împrășcând fierbinți nume exotice: Modena, Cesena, Triestina, Bari. Ridic privirea spre cerul de toamnă, neobișnuit de limpede. Găsesc o rimă, murmurată în gând: *Civitta Vecchia*. Mă revăd în rândul întâi al *Cazinoului* din vechiul orașel de provincie, ușor nedumerit, la doi-trei metri de profesorul meu preferat, care, ține și el, vag stingherit, o cutie cu butoane, la care lucrasem eu, în atelierul școlii. Mai era ceva până să devină public și uzual cuvântul transistor. Nu-mi dădeam, încă, seama, că sursa stingherelii era comună: Secretara școlii, care se străduia alături de el, pe scenă, n-avea nimic dintr-o *Corină* și fonemul *Civitta Vecchia* suna, cumva, fals, în gura care știa, totuși, unde vin consoanele duble. Între timp, cealaltă jumătate de coadă a abordat, imparțial, subiectul imepuizabil al vieții de stațiune. O cucoană mărunțică și energică așteaptă *Sportul* pentru fiul care doarme până la prânz și, după ce și-a convins soțul corect îmbrăcat, că e mai bine s-aștepte în cameră, citindu-și romanul, ține frontul cu restul amatorilor de ziare în clasică dispută, cine-i de vină, femeia sau bărbatul. Privirea mi se oprește pe acoperișul

ciudat al kioskului, după ce a lunecat peste titlurile revistelor economice și pionierești care s-au prăfuit în pereții – vitrină. Din sticlă armată, într-un diedru elegant, mimând copertina unui bloc turn, cu un minim de fantezie l-ai putea vedea zburând. Sticla e crăpată și privirea se focalizează fără voie, urmărind crăpăturile. Mi se pare că vibrează. Cine știe, m-oi fi înșelat, ori o fi fost un pușor de cutremur. Dar coada nu reacționează. În sfârșit. Aripa întinsă îmi atrage irezistibil vectorul privirii. Vibrează indubitabil. Simt în tot corpul tensiunea membranei sticloase. Și iată că, după câteva scârțâituri se desprinde cu un efort de pe pereți și începe să plutească în susul cozii. Nu-mi dau seama ce fac, cu atât mai puțin de ce, îmi văd mâinile mișcându-se autonom, rupându-și unghiile de pietrele zidului terasei, sau mai bine zis taluzului ce mărginește trotuarul. Mă sprijin ferm de masivul șofer care-mi provoca atâta repulsie adineauri și, într-un efort suprem mă agăț de rețeaua de fiare ruginite de sub burta aripii plutitoare, exact înainte ca aceasta să mă depășească. În spatele mirării că mă văd acționând cu atâta violentă promptitudine – tulbure, vag, gândul că nu am voie să ratez o atare ocazie, al cărei martor privilegiat sunt și care n-a apucat să mă uimească încă prin ea însăși.

Libelula, sau mai degrabă fluturile de sticlă armată pare că șovăie cu leștul neașteptat al corpului meu, dar sfârșește prin a se ridica, extrăgându-mă din coadă. Care se agită, dând din mâini ca un miriapod și vociferând. Ca un *miriastom*? Numele italienești zac dea valma pe macadam, amestecate cu frunzele ruginii. Undeva, mai departe și mai jos, pe serpentina precedentă, pata roșie a fetei cu ziarele țipă. Pachetul cade, ziarele se răspândesc la rândul lor. Cine știe, poate vreun nume italianesc de cerneală tipografică relativ proaspătă s-ar putea rostogoli întâlnindu-și alter egoul dintre frunzele multicolore. Dar cine mai are timp de privit jos, când eu încep să mă întreb dacă drăcia asta mă duce ea pe mine, o duc eu pe ea, sau, cine știe, mișcarea ei ar putea fi rezultatul unei mutualități. În ce măsură voi putea controla situația? Și cum și-ar putea păstra zborul lin dacă fluctuațiile inerente ale înclăștării voințelor noastre... Prea multe întrebări, la care oricum n-aș putea răspunde, deocamdată obiectul se rotește, mereu elegant, pe o aripă, spre esplanada de deasupra trotuarului ce trece pe lângă kiosk. Am timp să sesizez că volta a început exact când mă întrebam cine conduce. Exclud la prima vedere posibilitatea ca influența mea să fie nulă, căci ne îndreptăm exact către cele două ființe îmbrăcate în culori vii, care mă așteptau, pe aleile dintre flori, să mă întorc victorios, cu *ziarul intelectual*, de la cura socială zilnică. Au observat mișcarea, acum mă observă și pe mine, ființa cea mai mică întinde brațele în sus, râzând. Aripile fac cercuri, coborând lin. Petrec brațul stâng până la umăr în jurul unor bare, mă aplec sincronizat cu mișcarea și le cuprind pe amândouă cu brațul drept. Grupul se desprinde de sol cu o clătinare sensibilă. A rămas căruciorul pliant. Nu știu de ce nu vreau să-l las. Încă o voltă, e clar că ține seama, măcar parțial de ce vreau, apoi îl pot agăța cu vârful gheții. O gimnastică riscantă mi-l aduce la îndemâna degetelor întinse de la ambele mâini. Mereu autonome, mâinile îl împing cu o mișcare pe care creierul meu n-a comandat-o, în păinjenișul de fiare de deasupra noastră, unde, constat deja doar pe jumătate uimit, mânerile ca de umbrelă se fitează și se fixează cu un clichet care sună asigurător și confortabil. Din simbioza mecanică a rezultat ceva care aduce de departe cu un hibrid ușor dement între o parapantă și jucăria unor Vlaicu, Blériot ori niscaiva frați Wright. Dihania face mereu volte, acum luând înălțime, fără ca eu să fi avut timp s-o doresc. Capacitatea de-a mă mira îmi e solicitată din nou când constat că pânza căruciorului, în care știam bine că ființa cea mică deja începuse să încapă greu, are loc lejer pentru toți trei. Același lucru cu banda de ață împletită, care și a adaptat rolul de centură de siguranță la situația pe care o trăim. Confortul relativ îmi permite să încep să-mi fac oarece proiecte de călătorie. Mă gândesc intens și concentrat că vreau să coborâm spre râu. Efortul întâmpină un soi de rezistență elastică. Traectoria e net perpendiculară pe intenția mea. Ne îndreptăm spre nord, paralel cu râul, cu tot cu valea îngustă pe ale cărei terase e așezată stațiunea. Traectoria e cumva mai sus decât șoseaua departamentală, exact în prelungirea direcției cozii la ziare, în sensul de avansare spre kiosk. Realizez că firul zborului e echidistant față de linia creștelor muntoase ce mărginesc valea. Senzația e de o voluptate extatică. E ceva mai frig ca jos, unde oricum era răcoare, dar e bine. Urcăm lent, dar constant. Mă gândesc că

am putea depăși linia creștelor. Poate vedem și lacul vulcanic, unde am fost zilele trecute. Până una, alta, peisajul nu se schimbă dramatic, ia să vedem ce-i cu mașinăria asta. Crăpăturile din sticlă s-au colmatat, suprafața vibrează mărunț, frige la atingere, curentează parcă, nervurile armăturii nu se mai văd clar. Încolo, nimic de care să te poți lega, de la care să poți porni într-un început de explicație. Trebuie să admit faptul că zboară ca pe un lucru dat, puterea și mecanismul ei îmi scapă cu desăvârșire. Dar, iată, din nou ceva interesant. Deși ai aprecia, după cât s-au micșorat cele de jos, că am depășit binișor înălțimea pe care vedeam (și știam) c-o au creștele, nu pot zări nimic dincolo de ele... Parcă pielea muntelui s-a deformat și orizontul ține să se situeze cu ceva deasupra nivelului la care mă aflu. Vreau să verific. Mă gândesc din nou intens, focalizând pe intenția de oprire și ridicare pe verticală... Rezultatul e o anume încetinire a avansului pe orizontală și un urcuș pieptiș. Simt aceeași rezistență elastică a mediului. Privesc în jur. Senzația că peisajul verde distorsionează și creștele urcă e dincolo de orice dubiu. Și în față, linia orizontului e mereu la înălțimea mea. Suntem atât de sus încât nu mai disting aproape nimic sub mine, dar albia râului se curbează straniu, de acolo, de jos, unde-o lăsasem, cu câteva zeci de metri mai jos de coada la ziare, unde-i întrevăd și acum linia argintie, până la nivelul meu, unde curge spre orizont, printre malurile văii înguste. E momentul să încerc să aflu ce se întâmplă. Stiu că există o metodă sigură de a afla dacă e vis sau nu. Dar nu-mi pot permite. Nu sunt singur. Port răspunderea celor două ființe, pe care nici nu le-am întreebat, de altfel, când le-am cules dintre flori. Ba chiar habar n-am ce părere au de toate astea. Rămân la înălțimea momentului, nu par speriate. Totuși, simt o nuanță. Dacă eu tind să dau experienței o culoare de minune sărbătorească, la care, dacă se întâmplă să fii martor, nu ai voie să pierzi ocazia, chiar cu anumite riscuri, una dintre ființe are o anume crispă și cred că tinde să vadă cu precădere latura de catastrofă potențială, în vreme ce ființa cea mică participă cu voluptate la un spectacol. Oricum nu par să-și pună întrebarea existențială ce câștigă rapid tot spațiul disponibil din mine. Dacă aș fi singur, probabil n-aș pregeta să-mi dau drumul fără parașută. Dacă e vis, șocul căderii m-ar trezi. Dacă e realitate, rămân multe șanse să nu aflu. Nici asta nu ar fi sigur, realitatea, dacă ar fi, ar fi suficient de ciudată ca reflexul, sau pandantul câmpului care nu-mi permite acum să pot vedea dincolo de creștele munților m-ar putea deturna și de la zdrobirea de sol. Oricum, nu sunt singur și nu am dreptul să risc. Avem deja cu toții fețele acoperite cu promoroacă. Încă o încercare. Dreapta. Nu merge. Stânga. Nici atât. Sus. Degeaba. Lunec pe un câmp de forță pe care-l pot cel mult potența, dar căruia nu mă pot împotrivi. Deja evident, avem de-a face cu mai mult decât acest câmp. El acționează fie ca rezultat al unui program, fie a unei voințe. De fapt, alternativa e aproape falsă, aș ști s-o explic dacă aș fi în fața mașinii de scris și nu sub sticlă vibrândă. Oricum, fie program autonom, fie voință directă, undeva există o sferă de intenționalitate, eu sunt subiectul ei, cu tot ce ține de mine, totul n-ar prea avea sens dacă ne-ar lăsa de izbeliște, sunt obligat să gândesc așa ca să pot face ce mă zgârnă-n ficat să fac. Trebuie să poată găsi o posibilitate de-a recupera și fluturile de sticlă și pe mine, trebuie să existe posibilitatea să ne mai putem întâlni, trebuie să-mi dea voie să încerc să aflu. Desfac cu infinită grijă centura, mă strecor sub placa ce frige. Cele două ființe stau acum mai comod, una pe genunchii celeilalte. Culorile se armonizează, promoroaca se amestecă. Un salt lateral, mă împing cu palmele în aripă, mâinile-mi sunt atât de înghețate încât nu mai simt arsura vibrației. O clipă de plutire, apoi senzația de cădere liberă. Câteva clipe, rostogolindu-mă, apuc să văd mașinăria, cu cele două pete de culoare vii, profilate pe cerul neobișnuit de limpede.

.....
Vertij.

.....
Îmi revin greu. Degetele mi s-au albit de efortul inconștient de a intra în pietrele taluzului. Simt arsuri în palme. După câteva secunde, când le pot desprinde, îmi văd palmele scrijelate. Treptat, revine sonorul. Din spre dreapta, din jumătatea de sud a cozii răzbat sonorități muzicale: Ascoli, Catanzaro, Modena, Cesena, Foggia. Descopăr în sinea mea o rezonanță, încep să murmur, cu fața încă la perete: *Civitta Vecchia*. Mă întorc ușurel spre

stânga. Încep să înțeleg cuvinte. Se vorbește de un pui de cutremur. Privesc în sus. Cerul e neobișnuit de limpede. Discret, iau cunoștință că vârfurile ghetelor, mereu nefăcute, sunt la locul lor, încadrate de smocuri de iarbă ce-au străbătut crăpăturile asfaltului. Trotuarul e de asfalt. Ridic, prudent, privirea peste marginile taluzului, la rasul esplanadei de dasupra. Esplanada e aproape goală. Pe aleile dintre flori, două ființe îmbrăcate în culori vii, una muiată

în galben muștar, cealaltă, mai mică, în portocaliu coraille. Prima schițează un gest de ușoară nerăbdare. Cealaltă ridică mânuțele cu un zâmbet. Rotesc periscopul cu 180 de grade. A mai rămas de cercetat a șasea direcție. Dincolo de șoseaua cu macadam, decorată, ici colo, cu frunze exploziv colorate, se întvede voluta din aval a serpentinei, care vine de la gară. Ar trebui ca fata cu ziazele să fie îmbrăcată în roșu. Se verifică. Privirea mângâie ambele coaste ale văii, apoi se ancorează definitiv pe fața pergamentoasă cu mustăcioară cărunță și ochelari de бага.

- Vine Ilonka, mă aud zicând, apoi intru decis în discuție:

- Dom'le, eu l-am văzut pe Biro, la mine-n oraș. N-are importanță, tot în divizie... Nu-i o soluție, cum nici Negreanu, nici Bogdan nu-s. Eu vă spun că selecționarul o să joace meciul de calificatre cu vechile tangouri, ca și meciul ăsta de mâine, cu Polonia. O să batem cu 1 - 0 în amândouă, dar asta nu rezolvă oricum nimic în fotbalul muzicii ușoare naționale.

Sau, poate, n-am vorbit exact așa? N-are nici o importanță.

Au venit ziazele. Coada se topește. Întind mâna, mașinal, iau *ziarul intelectual*, dau imerceptibil din cap, într o schiță de salut, adresată tuturor și nimănui, ocolesc kioskul prin partea opusă cozii, urc treptele către esplanada pe care, pe aleile dintre flori, cele două ființe mă așteaptă. Încă pe trepte, deschid tacticos ziarul. Ia să vedem, ce gândește selecționarul?

august '78 - august '99

3. ALUNECÂND

Formei perfecte a picăturii

Sunt un student în anul I la o facultate bună din București, facultatea de matematică. Tocmai am terminat examenele și m-am descurcat binișor, după parerea mea, dar se putea și mai bine, zic tot eu. Am o familie cu care pot spune că mă înțeleg, colegi și prieteni buni, ce mai, sunt cel mai fericit om de pe pământ și totuși, parcă mă simt alunecând. Acum sunt în piața Lahovary și aștept autobuzul 368 să mă duc spre casă. Stau în Drumul Taberei și fac cam o jumătate de oră de aici. Afară e o zi mohorâtă de toamnă și acuma e aproape de apus. Soarele se mai vede, probabil, într-un loc mai deschis, nu e cazul și aici și cerul a prins o culoare revoltată, de un roșu aprins. Și totul pare aprins, și clădirile sub lumina difuză roșiatică, până și oamenii par cuprinși de această stare. Mă uit în jur și văd numai fețe triste. O bătrânică bombăne ceva, acolo, mai mult în sinea ei, probabil despre guvern și politicieni și se văd anii pe fața ei. A fost și ea, odată, o tânără frumoasă, curtată probabil, mai târziu o femeie în toată firea și încet, încet, viața s-a scurs din ea și a ajuns ca acuma, în lumina difuză de un roșu aprins să se piardă în peisajul murdar al orașului. Autobuzul întârzie și lumea din stație e înghețată până la os. Începe, parcă, să plouă, văd picăturile de apă, gigantice (!), în drumul lor spre ciment. Acolo sus, în nori, vaporii se condensează și o ființă ia naștere, e tânără și nu-și dă seama ce se întâmplă cu ea, observă doar ca se mișcă foarte repede. Vede în jur altele ca ea, milioane de surate, care iau naștere ca și ea și pornesc în cursa nebunească, fără oprire. E o cursă fără întoarcere. Cel mai rău este că apucă să-și dea seama ce se va întâmpla cu ele. Picăturile cele mai de jos le văd pe suratele lor care tocmai se zdrobesc de pământ și sentimentul se transmite mai departe, tot mai sus și mai sus. Astfel că picăturile ce tocmai s-au născut știu deja că sfârșitul e aproape. Îmi revin din reverie și mă mai uit prin jur și totuși, mă gândesc, o existență așa de efemeră are, oare, compensația ei? În sfârșit, a venit un autobuz. Am așteptat atât de mult, încât nici nu m-am mai uitat ce număr poartă și m-am așezat imediat pe primul loc liber. Zgomotul caracteristic al autobuzului își face apariția, dar eu sunt bucuros ca nu mai stau în ploaie, în statia aia nenorocită.

Mă simt destul de bine în scaun și la căldură, parcă aș și adormi aici, fără să-mi pese dacă mai ajung în seara asta acasă. Mă uit din nou prin jur, câțiva oameni pe scaune, alții în picioare. Peisajul ud se vede și mai aburit din cauza vitezei și a geamului. Aproape că nu deslușesc nimic din ce-i afară, cred că nici nu știu când trebuie să mă dau jos, dar parcă asta

nu mai are importanță așa de mult. Aud o melodie la radio-ul din mașină, *Lady În Red*, parcă și văd din ce în ce mai tulbure, cred că încep să adorm. Îmi dau seama, puțin inconștient, că nu m-am simțit niciodată atât de comod într-o mașină RATB. Cred că visez, pentru că îmi trec gânduri și imagini prin față, dar nu pot să le controlez. Sunt la școală, mai bine zis la facultate și a început semestrul al doilea. Sunt la curs, am impresia, pentru că un profesor, în fața tablei, spune ceva și scrie niste chestii pe tablă, dar nu se înțelege nimic. Cred că și dacă as fi treaz nu aș înțelege, dar asta e altceva. Îmi dau seama că nu cunosc pe nimeni din sală. De obicei îi cunosc, cel puțin după față, pe aproape toți cei din seria mea, sau, oricum, colegii mei de grupă în mod sigur. Acuma numai fețe necunoscute, privesc cu disperare prin amfiteatru și văd fețe pe care, parcă le-am mai văzut pe undeva, dar sunt, totuși, necunoscuți, probabil odată printr-un autobuz, sau pe stradă, în aglomerație. Dintre toți, recunosc pe cineva și în momentul în care îi văd fața, un fior trece prin mine, chiar adormit fiind. Dintre toți ea e singura pe care o recunosc, deși aș vrea să-mi fie necunoscută. Cursul se termină și profu' iese din amfiteatru, nu înainte de a spune ceva, dar tot de neînțeles. Mă apropiu de ea și o salut, îmi întoarce un zâmbet și ieșim afară, pe hol, să vorbim. Nu-mi vine să cred că mă înțeleg așa de bine cu ea și părem să ne cunoaștem așa de bine, parcă de-o viață. Nu mai văd nimic în jur, doar chipul ei, care, dacă mă gândesc, îmi tot apare, în ultima vreme, în vis. Aș vrea să scap de aici, să mă eliberez pentru un moment. Întotdeauna am vrut să scap, să plec de undeva, să rămân singur, pentru că mă simțeam cel mai bine așa, pentru că, poate, nu știam să fiu decât singur. Deodată simt că mă mișc destul de repede, acum un viraj spre stânga, acum spre dreapta, mă uit și văd un geam aburit. Gee, cum am putut să adorm în autobuz? Nu mai e nimeni, toți au coborât. Cum de-au coborât cu toții, mă întreb și mi se pare cam ciudat. La un moment dat se oprește și autobuzul.

- Hei tinere, ce faci? Nu cobori? E capătul

- Cum e capătul, acum 5 minute eram la Lahovary, când m-am urcat și în plus, capătul e în Drumul Taberei, unde suntem aici?

- Ți-am spus că aici e capătul, ce mai stai la discuții? Oricum fac pauză jumătate de oră, așa că, dacă vrei să aștepți, n-ai decât.

Mă gândesc că aș putea să mai vorbesc cu el, dar mi-e silă, așa că mă dau jos, uimit de faptul că a zis că aici e capătul. Pe afară nu recunosc nimic, parcă nici nu m-aș afla în București, nu că aș ști eu fiecare străduță, dar măcar un capăt de linie. Mă uit mai bine și îmi dau seama că, în afară de autobuzul cu care am venit, nu mai este nici unul pe acolo. Hai să-l întreb, totuși, pe șofer, ce drakku se întâmplă, dar îmi dau seama că a dispărut și el. Măcar mi-a lăsat autobuzul deschis, hai să profit de avantaj. Intru în față, dar, bineînțeles că idiotul n-a lăsat cheia în contact, ce era prost? Măcar dacă nu știu unde mă aflu, să aștept o jumătate de oră, până vine șoferul, așa că mă așez pe locul lui și mă gândesc ce frumos ar fi dacă aș reuși să adorm acum. Dar până să închid o pleoapă, aud un lătrat nervos. Mă întorc și văd un dog german care făcea spume, chiar pe culoarul dintre scaune și era gata să sară pe mine. Ce naiba caută dihania asta aici, afară era pustiu și ușa din spate era închisă. Între timp, frumusețea de câine, care m-ar putea rezolva în câteva mișcări, îmi arată dantura și cât de mult mă iubește.

Mârâie un timp, pe când eu stau nemișcat și mă uit la el cu atenție, de frică să nu fac cine știe ce mișcare, să-i dea motive. Mamă, mă gândesc eu, când îl văd că se năpustește spre mine. Nu mai am nici o șansă acum, mă retrag în cabina șoferului și închid ușa din față în ultimul moment. O fracțiune de secundă dacă mai așteptam, îl aveam companie în cabină. Nu-mi plac urmările, sau când mă fugărește cineva, mai ales dacă e o vorba de o bestie cu colții până-n pământ. Javra lătră de afară, parcă spunându-mi ce mi-ar fi făcut dacă reușea să intre. Nu mă simt deloc bine, observând că nu are de gând să plece. Dacă vine săracul șofer, m-ar putea salva sau ar putea fi cina urâteniei de afară. După 5 minute de lătrat continuu, timp în care deja mă scosese din sărite, pocitania se oprește și ea. Poate că s-a plictisit. Începe să devină ciudat, mai întâi capătul necunoscut, apoi dispariția șoferului și acum un câine care apare din senin și care pare pregătit să-și ia cina. M-am saturat, vreau să scap din aiureala astea, dar, din păcate, în cazul de față nu e nici un perete la care să-mi întorc

privirea, nici un vis din care mă pot trezi când vreau, de data asta va trebui să înfrunt bestia care e foarte reală, la câțiva metri de mine și să ies naibii din rahatul asta.

Nu mai aud de câțiva timp câinele. Poate a plecat, așa că ar fi bine să fac o încercare cu ușa. Dar, mai înainte, mă cocoț cât pot de sus pe geamuri, să văd dacă nu cumva mai e undeva prin apropiere. Nu văd nimic, așa că ies, fi ce o fi. Deschid ușa cu butonul și fac niște pași timizi pe asfaltul uscat. Uscat? Cum naiba de e uscat, din câte îmi amintesc eu plouase și nu avea cum să se usuce. Fac câțiva pași mai departe și, bineînțeles, o iau la fugă spre cabina șoferului, cu fiara pe urmele mele. Probabil, aștepta într-un colț să-mi fac ieșirea. Nu e frăieră deloc potaia. Închid, totuși, ușa, mult înainte ca dulăul să-și poată face intrarea în noul meu lăcaș. Cum drakku scap eu de câinele ăsta, ce are cu mine, nu i-am făcut nimic. N-am avut nicioadăta nimic cu câinii și mai ales cu cei din rasa asta. Tocmai îmi vine o idee. Ce prost am fost, cum de nu m-am gândit până acuma la asta? Îl atrag în autobuz, printr-o ușă după care o închid. Dar cum naiba îl atrag, de fapt asta nu cred că e prea greu, ăștia se supără repede. E de ajuns să-i arunc un zâmbet și o să mă înțeleagă. Zis și făcut. Numai că potaia latră la rânjetul și scalâmbăielile mele din afară. Nu vrea să intre de nici-o culoare în autobuz. Ai zice că are o inteligență aproape omenească, sau mai degrabă diavolească. Câinele pare destul de hotărât să facă noaptea aici, așteptându-mă, dar parcă eu nu sunt dispus, așa că singura șansă este să reușesc să fac rabla asta să pornească. Dar, ce naiba, nu am văzut lucrurile astea decât prin filme, să desfacă pe acolo și să lege niște fire. Și eu nu sunt nici pe departe un spărgător de mașini, mai ales că nici nu știu dacă chestia funcționează la mamuții ăștia vechi. Improvizez eu ceva pe acolo, mă gândesc, așa că dau cu piciorul în locul unde ar trebui să intre cheia de contact, dar îmi dau seama repede că nu voi avea succes în felul ăsta. Trebuie să găsesc altceva, o bară, o sârmă, cine știe? Văd agățată o chestie, nu știu cum le zice la astea, de hingheri, pentru prins câini. Da' știu că șoferul ăstea avea probleme cu câinii, de altfel nu-i de mirare. În loc s-o folosesc pe javra de afară, mă mulțumesc să încerc să rezolv ceva pe aici înăuntru. *BANG, bang, two shots in the car*, în timp ce la radio e o melodie care se numește *BANG, Bang two shots in the head...* Desfac firele care erau prinse și vreau să le leg, să dau drumul la hârbul ăsta și mă uit unde era agățată unealta de hingheri și văd niște chei, mai încolo, tot agățate. Mă gândesc că totul trebuie să fie pe dos în seara asta. Acuma, oricum nu mai pot să le folosesc, așa că leg firele și fac una, două scânteii și se aude un motor pornind. În același timp, potaia începe să latre, simte că prada îi scapă. Gata, potaie, nu mă mai prinzi tu acuma, poate doar dacă ești leopard sau mai știu eu ce și dacă am chef, poate îți fac și puțin de petrecanie. Nu cred că aș fi în stare să dau cu autobuzul peste el, dar, măcar îmi fac și eu curaj, după toată tărășenia asta.

De abia acuma stau puțin și mă gândesc că în viața mea n-am mai fost la volanul unei mașini, d'apăi în fața bordului unui hârb monstruos ca ăsta. Gee, nu știu nici măcar ce înseamnă fiecare pedală, ca să nu mai spun că autobuzul ăsta nu cred că are transmisie automată. Reușesc să-l fac să pornească, dar acum să vedem dacă reușesc să țin volanul în mâini și să nu intru în primul pom. Potaia, dupa mine.

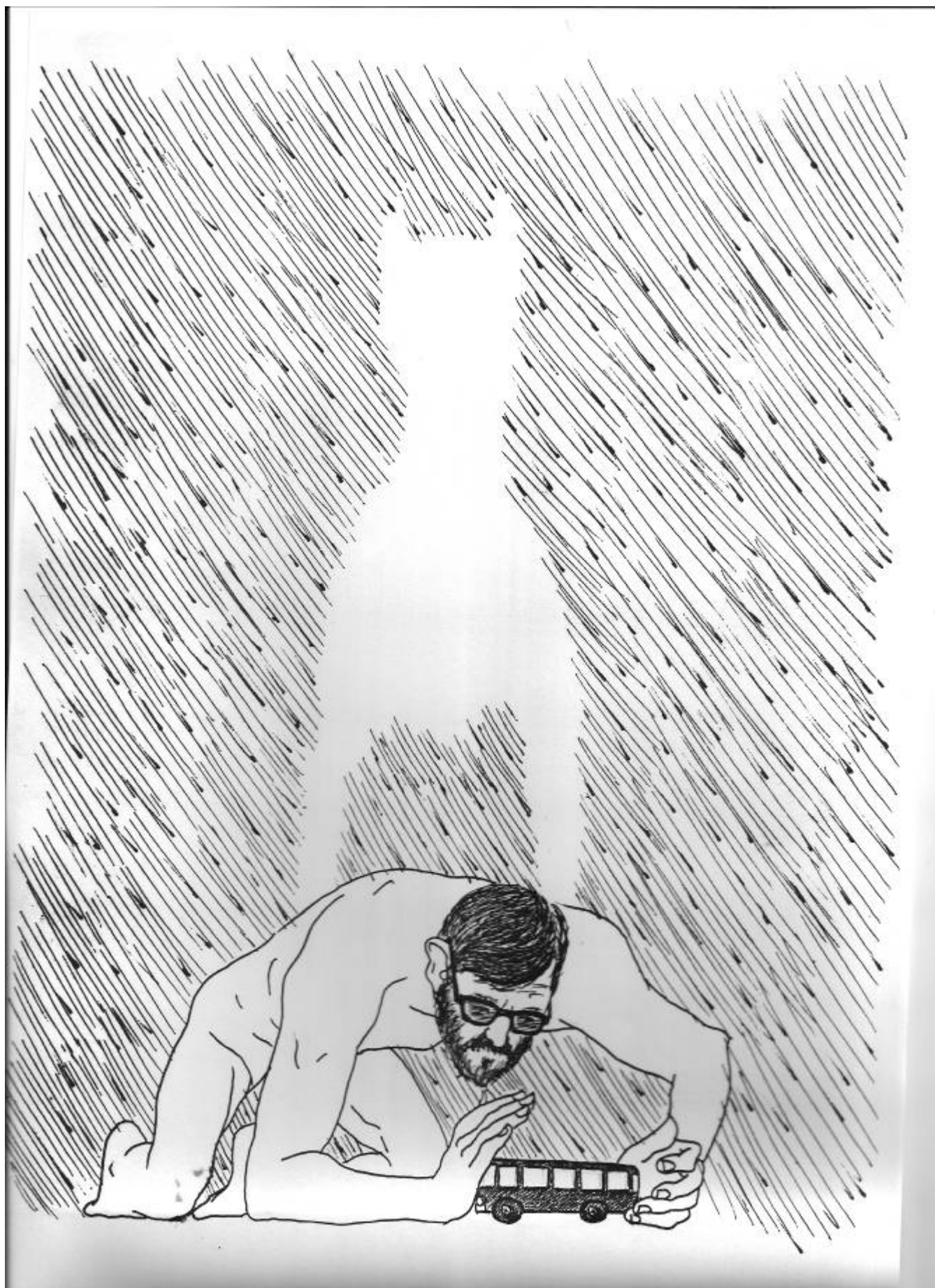
Mă gândesc că n-a trecut, probabil, decât vre-o oră și ceva de când eram în stație la Lahovary și totul părea atât de normal, chiar dacă apusul ăla era puțin ciudat, un ciudat prevestitor și acuma am ajuns să dau spargere la un 368, cu o potaie pe urmele mele. Îmi vine să râd de absurdul situației și de cum a evoluat, un râs la fel de absurd, prevestitor.

Accelerez puțin, parcă mai vâd câinele în spatele autobuzului. Mă mai uit odată în spate, câinele dispăruse. În sfârșit, am scăpat de câine, dar îmi dau seama repede că mi-e dor puțin de el. Măcar cu el nu mă simțeam singur în noaptea asta atât de adâncă. Și cine era, totuși, acel câine? La un moment dat am zărit o scântie în ochii lui, una ce parcă îl dădea de gol. Mă cunoștea, într-un fel sau altul. Era ceva în privirea aia, care-mi spunea că mai avusese de a face cu mine. Mă cunoaște de mult timp, fără ca eu să-mi dau seama, de foarte mult timp, a fost tot timpul lângă mine și eu n-am știut de acea privire, ca acum, într-o noapte atât de ciudată să mă privească, o privire prevestitoare. Uite, domn'e, că știu să și conduc acum, dar îmi dau seama mai bine, uitându-mă în jur, că nu știu încotro mă îndrept. În jur nu sunt blocuri, sau ceva de genul ăsta ci mai mult niște vile cu stil foarte neobișnuit, în culori vii.

Pereții sunt foarte lucioși și culorile aprinse se reflectă foarte bine în lumina lunii. Mă uit puțin la lună. E destul de strălucitoare în seara asta, parcă mai mult ca de obicei. Mă mai uit odată, îmi întorc privirea și apoi mă holbez din nou la ea. Jur că avea o nuanță roșiatică. Parcă era un voal roșu care o învăluia puțin, după care se dizolva. Privesc formele de relief care se disting pe lună și tresar: ceva din privirea câinelui se regăsește în ele. În jur, casele cu pereții strălucitori au dispărut. Mă uit puțin în spate și nu-mi vine să cred. E câmp peste tot, nici urmă de oraș, nici urmă de vile, doar un câmp deschis care se întinde până la linia de orizont și doar drumul pe care mă îndrept, dar unde? Câmpul e plin de floarea soarelui, dar pe alocuri se întrevăd niște buruieni foarte colorate, cu petale lucioase, care ies în evidență, pe lângă floarea soarelui. Parcă-și mișcă petalele și parcă s-ar uita la mine. Ca să scap de privirea lor, mă întorc cu fața la drum. De-a lungul câmpului drumul se întinde până la orizont, unde pare a se îndoi puțin în jos, ca și cum ar aluneca. Merg minute întregi, fără a se schimba peisajul, eram deja obișnuit se schimbe mereu câte ceva. De altfel, nimic nu mă mai surprinde, nu cred că ar putea urma ceva care să mă mire. Cu luna în față, care acum își schimbă culoarea mereu, în spre roșu aprins și înapoi, spre albastru deschis, închid puțin ochii și cred că alunec puțin în scaunul autobuzului. Deschid din nou ochii, dar, parcă nimic nu e la fel. Acuma luna este de-a binelea roșie și nu-și mai schimbă culoarea. Buruienile din lanul de floarea-soarelui sunt îndreptate cu floarea în spre mașină și se orientează și cele din față în spre mine, ca și cum ar vrea să mă atingă și parcă mă privesc și mă îngrozesc. Asfaltul drumului și-a pierdut starea de solid, merg pe el ca și cum aş merge pe mare. Mă uit puțin în spate și văd că sunt oameni în spate. Mă sperii pentru un moment, e șoferul autobuzului, care stă pe un scaun, dar nu zice nimic, nu mă privește, privește doar în față, pierdut. Toți oamenii care erau în stația de la Lahovary sunt și ei acolo. Ce mă uimește este că o văd și pe bătrânica ce-mi atrăsese atenția. Dar, de data asta nu mai bombăne, doar stă, ca șoferul cu privirea pierdută și fața ei se transformă continuu, trecând de la bătrânețe la tinerețe. Acum văd cât de frumoasă era când era tânără, este exact cum mi-o închipuisem, cu părul lung, dat pe spate, păr negru și pielea întinsă. O piele care se încrețește, lăsând locul ridurilor și anilor, să revină, pentru a dezvălui începuturile universului. Toți sunt acolo, chiar și fețe pe care nu le cunosc, studenți de la curs, stau acolo și privesc în față. Toți stau și așteaptă, ca și cum ar fi înghețați într-o stație de autobuz, așteptând să plece acasă. În spate de tot e acel profesor de la curs, care scrie ceva pe geamul autobuzului, niște formule probabil și bolborosește ceva. Peste toate, îmi dau seama că în autobuz plouă. Afară e uscat, în cabină la mine la fel, dar în autobuz plouă. Picăturile cad din tavan și se îndreaptă spre podea. Niciuna nu se lovește de oameni, sau de scaun și nici de podea. Par să supraviețuiască toate. Cum se apropie una de podea, parcă alunecă pe partea cealaltă și vine din nou dinspre tavan. Mă gândesc că efemeritatea s-a transformat în eternitate, pentru acele frumoase fapte cu forme atât de perfecte. Nu interacționează cu universul înconjurător, dar sunt nemuritoare și vor curge și aluneca pe calea gravitației pentru totdeauna. Bat puțin în geamul cabinei, doar, doar unul dintre călători s-ar uita la mine, dar în zadar. Toți par pierduți în așteptarea autobuzului, care nu mai vine. Și totul sub lumina roșiatică, ce acoperă totul. Mă uit din nou la lună și văd câinele privindu-mă. Deodată, parcă mă învărt și, odată cu mine, totul din jurul meu. Nu mai deslușesc nici câmpul, nici drumul, călătorii sau luna. Totul este o magmă clocotitoare, care, încă mai păstrează acea nuanță de roșu aprins. Mă simt ca un fulg, care alunecă pe valurile aerului și nici nu simt asta. Toată natura mea s-a dizolvat la starea de fulg, un fulg care alunecă. Dar nu pot scăpa de privirea care țintește spre mine, neîncetat. O văd în față, la stânga, la dreapta, oriunde mi-aș îndrepta privirea, e acolo și în cele mai adânci cute ale sufletului meu, acea scânteie din ochii câinelui. Magma din jurul meu devine puțin mai clară și-mi dau seama că efectul de rotire încetează încet, încet. Văd din nou drumul, câmpul, luna și cabina și se rotesc tot mai încet în jurul meu, până când văd drumul în față. Aud zgomotul făcut de mașină acum, atât de liniștitor, pentru tot ce mi se întâmplă. Sunetul asta mă face să mă simt din nou în lumea reală. La un moment dat, am impresia că văd ceva în față, pe drum. Merg câteva secunde și văd cu stupefație că tocmai câinele era cu mine, acolo. Stătea acum direct în mijlocul drumului și mă privea fix. Trebuie să se dea la o parte la un moment dat, mă

gândesc eu, dar câinele nu se mișcă deloc, pare chiar împietrit. Frânez în ultima clipă și opresc direct în fața lui, exact cât să nu-l mai văd. Nu cred că am curaj să ies din autobuz, să arunc o privire prin jur și mă ridic puțin să mă uit pe geamul din față, dar, bineînțeles, câinele nu e acolo, de ce-ar fi, de altfel. În spate nu mai e nici un călător, e totul gol. Luna e din nou albă și câmpul nu mai are nici o buruiănă, e plin doar de floarea-soarelui, care pare destul de cuminte. Probabil că am visat, pentru că pare destul de normal acum, cu excepția faptului că mă aflu nu știu unde, într-un lan. Mă uit la ceas și văd 6:37. Nu se poate, aceeași oră era când așteptam în stație la Lahovari, să nu fi trecut chiar nici o secundă de atunci. Mă uit mai bine la ceas și văd că cifrele secundelor nici nu se mișcă. Să mi se fi stricat ceasul, dar mergea chiar și după ce-am plecat din stație, să se fi terminat bateria, dar atunci nu poate fi 6:37. Ceva îmi spune că aș putea să găsesc răspunsul la tot ce mi se întâmplă prin ceasul de la mână. E ceva real și palpabil și care este guvernat de legile fizice pe care le știm cu toții. Măcar pe astea să te mai bazezi, dar mă gândesc că, la urma urmei și astea sunt relative. Ceasul s-ar comporta, probabil, altfel, dacă m-aș fi mișcat cu viteza luminii, dar nu cred că era cazul acum. Oricum, vreau să desfac ceasul, să mă lămuresc o dată și pentru totdeauna, dar nu găsesc nimic în el din care aș putea trage o concluzie, mai ales că nu sunt ceasornicar.

Mă simt și mai descumpănit. Am sentimentul ciudat, că niciodată nu mă voi mai putea întoarce acasă, că niciodată nu voi mai putea vedea orașul ăla, chiar așa plin de praf și jegos cum era, că niciodată nu voi mai putea da de civilizație, am alunecat într-un loc de unde nu mai pot păși înapoi, ireversibilă alunecare. Tot ce mă mai leagă de ceea ce știam sunt hainele de pe mine și autobuzul, care tocmai acum observ că nu mai are benzină. Chiar de câinele e acolo, pe undeva pe afară, trebuie să cobor, e singura mea șansă, oricum aici pot să putrezesc și, în plus, deja mă cunosc cu dogul german. În această pustietate, câinele mi-e aproape un prieten. Cine știe ce îmi va mai apărea în față și câinele mă poate ajuta. În sfârșit, la aer, parcă a trecut o veșnicie de când n-am mai respirat aerul de afară. Dau un ocol autobuzului și câinele nu-i de fel. Drumul a dispărut de tot și sunt înconjurat din toate părțile de lanul de floarea-soarelui. A mai rămas asfalt doar pe porțiunea pe care sta autobuzul. După ce mă rotesc odată, înmărmurit, nu mai văd nici autobuzul și mă întreb: și ce dacă? Oricum voiam să scap de el, deja mă plictisise de atâta condus. În ce direcție o voi lua acum, nimic care să-mi arate calea, totul e amorf în jurul meu, nu fac diferența, în orice direcție aș privi. Asta până mă mai uit în sus și îmi dau seama că luna e singura care reprezintă o direcție pentru mine. Mă îndrept direct spre lună, bine, nu chiar spre lună, că încă nu mi-au dat ăștia aripi, probabil mai trebuie să mă răfuiesc cu vreo două-trei potăi, ca să se întâmple asta. Luna e singura care-mi dă acum un simț al direcției, așa că pășesc prin lanul de floarea soarelui, dând la o parte o frunză sau o floare din fața mea. Iau o floare, să mă înfrupt și eu puțin, dar în momentul în care o ating pe una, toate celelalte din jurul meu se întorc spre mine în semn de amenințare și parcă tot lanul ar fi pregătit să mă mănânce. "Gata, șefu", îmi zic în sinea mea și las floarea în pace, dar totuși, ce lan zgârcit, n-am mai văzut așa ceva, din milioanele de flori care erau acolo, nu puteam și eu să iau una, doar una din care n-aș fi luat decât câteva semințe, probabil ca să văd cum sunt. Din când în când, ca și cum m-ar fi orientat prin lan, aud o melodie, dar nu o recunosc, apoi profesorul acela de la curs, care preda undeva, scrie ceva pe tablă și bolborosește pe undeva, deși nu-l văd și toate aceste flori parcă stau într-o stație de autobuz, în așteptarea mașinii, care nu o să vină niciodată și care în cazul lor ar fi o combină. O existență atât de statică, mă gândesc, picăturile măcar făceau ceva, cădeau și cădeau, într-una, aveau un scop în viață și acelea din autobuz erau și nemuritoare. O floarea soarelui, sau mai bine zic acum floarea lunii, doar așteaptă în acea stație de autobuz ca să fie culeasă. În realitate, ea este culeasă, mai devreme sau mai târziu, asta se întâmplă cu floarea soarelui, dar o floare de lună probabil va sta în stația de autobuz, pentru o eternitate, așa cum picăturile din autobuz sunt nemuritoare în cădere, două existențe așa de diferite și în același timp, atât de înrudite. Mă întreb, oare din care categorie fac eu parte? Probabil că din nici una. Mă așez puțin pe pământul rece, printre plante, ca să mă odihnesc. Tot drumul ăsta m-a obosit. Pământul rece mă atrage și mă las culcat și privesc luna care e tot mai albă acum și numai are nici o urmă de roșu. Pământul rece parcă îmi suge oboseala și

mă atrage tot mai mult, tot mai mult. Parcă mă simt scufundat, alunecat în el. Simt că alunec în pământ și în toate. Acuma mai sunt la volan, mergând în mașină, pe drumul fără sfârșit, acuma stau în scaunul unui autobuz, așteptând să ajungă în stație, acuma sunt în stație și aștept autobuzul, sau în amfiteatru, la curs, văzând pe toți cei din jurul meu și necunoscând pe nimeni și pe acel profesor, sau uneori mă simt acea picătură care cade tot timpul în

autobuz. Și altă dată revin la normal, și sunt la fel ca ceilalți, în viața cotidiană, văzând aceiași oameni, dar alteori alunec spre aceste locuri și intru în eternitate.

Martie 1999

4. BLOW UP

Celui de – al doilea val al literaturii de război

Simți că-l ia cu frig. Retras adânc în sine, se întreabă care-o fi cauza. Frica? Întrebarea i se păru ușor absurdă, frica e un sentiment cam la fel de primar ca și foamea, cum o să te întrebi dacă ți-e foame? Sigur, nu-i era străină frica, sub toate aspectele ei și singurul lucru de care era într-adevăr mândru era o stăpânire de sine neobișnuită chiar în lumea asta nu tocmai obișnuită în care se mișca. Lumea asta de atâtea ori neobișnuită. Dar de ce se întrebuse dacă-i era frică? Rămase agățat de întrebarea asta secundă cu un reflex profesional. Ca față de ceva ce nu rima, o notă falsă, un ochi deșirat în țesătura unui covor, punctul de plecare constant în declanșarea lanțului aproape instantaneu al raționamentelor, la capătul cărora ajungea, de regulă, la cele mai neobișnuit de surprinzătoare concluzii. Zâmbi ușor. De data asta sărise peste cal. Se scufundase atât de adânc în sine și-n urmărirea variantelor arborescente, încât pierduse contactul nu numai cu senzațiile exterioare, ci, chiar, lucru de altminteri grav, cu sfera uzuală de control. Asta în vreme ce organismul antrenat continua să funcționeze automat, exterior, ochii să urmărească pista, mâinile să guverneze volanul, nările să respire aerul ăsta, rece, tăios... Areul ăsta rece... și pista abia se mai vedea. Pur și simplu se lăsase seara, brusc, practic fără crepuscul, iar în deșert seara era frig. Se lăsase surprins de seară, continuând să conducă automat, deși știa, știuse că trebuie să-l prindă și noaptea pe drum. Începu să consulte mai des busola, lăsându-se invadat de sentimentul bizar de satisfacție iritată, amestecată cu nemulțumire victorioasă. Ca întotdeauna, acel simț al absurdului, integrat în reflexul deductiv, pe care-l numea, comod, flerul său, îl adusesese încă odată conștient de realitate, chiar dacă realitatea frigului nopții era trivială. Un banal moment de uitare de sine. Și chiar satisfacția fugară a rezolvării unei probleme se amesteca, intim și inseparabil, cu freamătul tensiunii problemelor deschise de chiar rezolvarea cu pricina. În sapatele fiecărei uși închise nu se află, niciodată, decât altă ușă închisă, pe care, firește, nu poți s-o vezi decât după ce ai deschis-o pe prima. Dar, de ce uitase atât de adânc de sine la volanul drăciei ăsteia infernale, ce găsisese de iscodit mintea lui la misiunea asta stupidă? Încă odată mulțumi cerului că era atât de antrenat să se supravegheze. Caracatițele, când dorm, lasă întotdeauna un braț de veghe. De unde-și amintea fraza asta idioată? De ce nu putea lăsa nici o întrebare fără răspuns? Nimic mai incompatibil cu condiția de ofițer al prea grațioasei sale majestăți, căci în armata asta, ca, de altfel, în oricare alta, n-are nici un rost să-ți pui întrebări. Nici n-ai cum să găsești răspunsul, totul e strict secret și, de altfel, toate întrebările fundamentale nici n-au răspuns. Și de ce drakku gândea acum cu negativismul ăsta romanțios de adolescent care mimează, caraghios, blazarea omului hârșit, trecut prin viață? Pe semne un reflex nostalgic, fraza asta stupidă cu ușile o știa de la o fată, demult, departe, acasă... acasă era acum și demult și departe. Sau nu, nu fata îi spusese asta, el îi spusese ei, dar, atunci, de unde-o știa? Nu, acum își amintea mai bine, el îi spusese chestia cu caracatițele, ea îi replicase vorba cu ușile închise, dar nu era de loc clar dacă ea o citise undeva, sau era titlul unui tablou pe care-l remarcase pe scările unui hotel... *NO, S/R! STOP!* Încă puțin și ar fi început să delireze. Are de îndeplinit drakului o misiune și, ceea ce-i mai important e că are de îndeplinit din partea propriei sale curiozități misiunea de a afla ce drakku-i cu scârboasa asta de misiune, din care, după toate probabilitățile, nu se va mai întoarce. Dar, de ce? Adică – pentru ce?

Hotărât, gândurile îi alergau mai repede decât șandramaua. Îi dăduseră un itinerar complicat, ocolind perfidele câmpuri de mine, apoi trebuia să traverseze cumva în diagonală țara nimănui și să iasă către limita depresiunii mlăștinoase din sudul frontului, într-un punct prestabilit. Conform obiceiurilor sacrosancte ale serviciilor oculte care patronau de regulă

astfel de misiuni, primise un plic voluminos, sigilat, pe care nu avea să-l dechidă decât în punctul stabilit, la ora stabilită. Predica superiorului său fusese de o absurditate fără reproș. După ce străbătuse o filieră alambicată ca să ajungă în biroul subteran al șefului, ascultase o narațiune pe care o știa pe de rost cel mai indolent încheietor de pluton. Evident, faptul că luptele se îndreptau spre un moment cel puțin important, poate decisiv, nu era un secret pentru nimeni. Statele majore jucau cărți mari și nici cel mai neînsemnat mijloc de a-și asigura aportul zeilor nu merita omis. Iar pentru el era cu atât mai puțin un secret. Doar își jucase, nu de mult, propria carte în jocul ăsta scârbos. Dar, oare de ce-o jucase așa? În sfârșit, poate nu tocmai acum ar fi momentul să-și pună întrebarea asta. De altfel, nu putea ignora amănuntul că pierduse. Cartea sa personală odată pierdută, ar fi fost de așteptat să găsească, în urma altei filiere plicticoase, cu discuții ipocrite, în care numărul (și calitatea) răspunsurilor era de natură a depăși cu mult pe cel al întrebărilor, să găsească vesela companie a unor flăcăi nevinovați, duhnind a rom, constituiți în pluton. Și în loc de asta – misiunea. Misiunea asta importantă, care, i se precizase limpede, putea influența soarta campaniei. Spre gloria prea grațioasei sale Majestăți, firește. În schimbul succesului i se garanta reabilitarea și, poate, transferul pe alt teatru de operații, cu un dosar personal prefabricat. Îi veni să râdă. Pe cine drakku păcăleau ei? În același moment, udeva în stânga sa, departe, izbucniră zgomotele sacadate ale armelor ușoare. Pe semne un duel întâmplător de patrule, în liniștea nefirească a întregului sector. Sau... cine știe, poate nu cu totul întâmplător. Vehiculul său, suficient de încăpător pentru o patrulă, trebuia, desigur, să se amestece printre acestea, să nu atragă o atenție specială asupra importantei sale persoane. Explozii de grenade și foc de mitralieră se auziră și din față. La doi-trei kilometri. Opri reflex, încordat, cu toate simțurile treze. Culorile de camuflaj, întunericul și peisajul deja accidentat îl făceau practic invizibil. Râse din nou. Iarăși un reflex absurd. La viteza cu care mergea, până ar fi ajuns la locul de unde se auziseră zgomotele luptei, supraviețuitorii, oricare ar fi fost ei, fie ar fi plecat, fie ar fi instalat o capcană, fie, mai probabil și una și alta. Și apoi, pentru ce se temea? Ce voia să salveze? Reabilitatea sa, prestigiul prea grațioasei majestăți, viața imediată? De fapt, întrebarea, chiar adresată siesi, era pur retorică. Pentru că știa răspunsul. Singurul lucru care merita salvat, cât mai mult timp, era propria curiozitate. Celelalte, de la viața imediată la eventuala reabilitare, *y compris* prestigiul prea grațioasei..., nu erau decât premise pentru aceasta din urmă. Porni prudent, contabilizând minutele de întârziere, scăzându-le din rezerva minuțios calculată. desfășură harta lungă, pânzată, cu întreg sectorul sud-vestic al dispozitivului trupelor proprii. firește, itinerarul nu era marcat pe hartă, ci în memorie. Până la punctul X. Dar fără hartă nu se putea mișca. N-ar fi putut să-și aleagă drumul în haosul de nisipuri mișcătoare și terenuri minate. Calculă distanță parcursă de la ultima schimbare de direcție, fixă punctul cu vârful bont al unui compase de buzunar. Să nu lase urme pe hartă. Deci, peste douăzeci de minute va aștepta pe loc alte șaptesprezece (ca aiureală!), apoi va schimba pentru ultima oară azimutul, în ultima etapă spre punctul fixat pentru deschiderea plicului cu ordine. Probabil, patrulele alea îl acoperiseră pe el. dar, ce drakku putea fi așa de important? Cu obiceiul ăsta, de-a dreptul vicios, de-a-și pune, mereu, întrebări o să ajungă sigur la pierzanie. În fond, n-avea decât să aștepte până în condițiile stabilite și să deschidă plicul. În principiu nu era cu totul exclus să se mai întâlnească și cu alții acolo. Instrucțiunile lăsau loc pentru această eventualitate, în sensul că nu precizau contrariul. Semne de recunoaștere se puteau, la urma urmei, găsi chiar în plicul cu ordine. În definitiv, de ce să i se acorde încredere exclusivă, dacă era așa de important? Prea rare ori serviciile puneau toate ouăle în același coș. Dar, ce-ar fi putut el face, dacă, prin absurd, și-ar fi propus să le zădărnicească scopul urmărit prin misiunea lui? Probabil fuseseră cu ochii pe el tot timpul. Focurile acelea izolate puteau fi, realiză ușor amuzat, un avertisment. Adică și un avertisment. Dacă ar fi încercat să fugă? Dar cum să fugi, în plină țară a nimănui? Trebuia, odată în plus, să aibă răbdare. Dar cât de cu ochii pe el puteau fi? Oare de ce auzise zgomotul luptei tocmai când rememora superba discuție, de fapt monologul superiorului din cavoul acela de beton. Dar asta-i paranoia curată. Din nou absurd. cum ar fi putut ei controla ritmul gândurilor lui, până la amănunt? Era sigur că, în linii mari, îi controlau gândirea, asta intra în regula jocului. hai,

bătrâne crab, să nu ne lăsăm duși de nici o exaltare. ecoul propriului râs îi dădu fiori reci. Ceva suna mereu fals. Și sunase fals de la început. Nu-și putea da seama. Bâjbâia. Numai de n-ar da tocmai acum peste o afurisită de mină. Un strop de atenție, mai ales la culoarele astea parșive dintre câmpurile minate. Ce drakku avea în cap (și-n inimă?) maimuța bătrână cu pieptul plin de decorații? Vocea, faciesul și ochii nu exprimau nimic altceva decât demnă și masivă gravitate. Poate și o vagă umbră de căldură umană, sesiză asta deabia acum, la cel puțin a șaptea rememorare a scenei, interpretând just nuanța de humor, chiar așa mecabru. Humorul negru, îndelung dospit, îndelung distilat, de atâtea și atâtea generații: "Regreat, dar nu vă pot da nici un detaliu despre partea a doua a misiunii, de fapt cea operațională, afară de faptul, pe care, desigur, deja l-ați presupus, că reprezintă elementul de conținut, adică adevărata misiune, ca să mă exprim livresc. Veți afla detalii în cantitate absolut suficientă, deschizând acest plic, la ora indicată și în punctul stabilit. Printre primele lucruri pe care le veți înțelege din examinarea documentelor dumneavoastră, vor fi rațiunile pentru care nu veți fi luat cunoștință decât acolo și atunci de toate amănuntele. Deocamdată, rețineți, vă rog, ca pe o asigurare competentă și, dacă doriți, camaraderească, ideea că a încerca să-l deschideți mai devreme ar fi echivalent cu neîndeplinirea misiunii. Cu tot ce decurge din asta, desigur. Tot ce pot să vă spun, cu titlu personal, este că riscul e pe măsura scopului misiunii. În mod obișnuit, când trimit un ofițer în misiuni cu un asemenea grad de risc, îi atrag atenția, firește înainte de a-i comunica absolut orice informație despre misiune ca atare, că e liber să o refuze, fără vre-o consecință asupra statelor sale de serviciu. Mi-e teamă, însă, că nu vă pot oferi această alternativă (omul era monstruos și ridicol de delicat). Aveți, subliniez, destule șanse de-a nu vă mai întoarce din misiune, însă, pentru a fi cu totul corecți, sunt autorizat să vă asigur că reabilitatea dumneavoastră se va putea face, eventual și post mortem. Aveți, ca să zic așa, dreptul să vă pierdeți viața, dar nu se pune în nici un fel în discuție neîndeplinirea misiunii. Pare bizar, dar vă veți explica acestea studiind ordinele în condițiile cunoscute. Și acum, permiteți-mi să vă mărturisesc satisfacția de a putea trimite un om de talia și specialitatea dumneavoastră. Un simplu ofițer de commando n-ar fi făcut față. Succes și Dumnezeu să vă ajute. ". Nu-i spusese "La revedere", deci îl înmormântase deja. Oricum, subtilul discurs funebru era, din toate punctele de vedere, preferabil sentinței lipsite de humor a Consiliului de Război. Cu cât era mai cinic și mai crud, în eleganța formulării, cu atât făcea apel, fie și implicit, la demnitatea sa, ceea ce era un tratament inuman de omenos pentru un trădător. Doar că nu-i citase celebra zicală a meseriei, pe limba celor din față: "*Der Nachrichtendienst ist ein Herrendienst*". Serviciul de informații e o meserie de senior. Un amănunt care nu înseamnă, la rece, decât că persoana lui e, în momentul ăsta, a drakului de importantă, adică misiunea era cu adevărat crucială, se afla într-un punct fierbinte al campaniei și îndeplinirea misiunii depindea de aptitudinile sale particulare. Altfel, nu s-ar fi purtat cu atâta subtilitate cu el. Nici el, în locul maimuței bătrâne, n-ar fi procedat, în linii mari, altfel. Cu cartea lui jegoasă pierdută câștigase dreptul de a fi, cu prețul suprem, o carte mare în jocul ăsta blestemat. Sau, poate, nu neapărat mare, ci una care trebuia jucată într-un anumit fel. Un nenorocit de X, nici n-are importanță dacă pe tricoul său scrie 2 sau 5, dar care trece mâna spre atuurile majore ale mortului, pentru a face șlemul și a acoperi riscul impasului din mână. Ce m-o fi apucat cu comparațiile astea puerile de cadet premiant? Cartea lui jegoasă pierdută! Și e din ce în ce mai clar că nu va mai avea timpul să reflecteze la întrebarea fundamentală de ce o jucase așa jegos. Nu de ce o pierduse, asta intra în regula jocului. Chiar dacă va ghici misiunea, chiar dacă o va îndeplini, nu va afla niciodată, nu avusese timp să se întrebe în profunzime, nu va mai avea niciodată timpul ăsta. De ce jucase așa? Oricum, asta îl înghesuia acum în acest corner al jocului, pentru a face jocul aceluia pe care încercase să-i trișeze. Si, perfidă treabă, dintre care făcea parte și el. Cel puțin ca mentalitate. Manevră diabolică, întru totul demnă de serviciile oculte care o concepuseră. La urma urmei, demnă răsplată pentru el și un potrivit final de carieră. Se pomeni din nou râzând. Probabil și ceilalți ar fi procedat în esență la fel, doar că în alt stil și cu humorul lor grosolan, de un gust discutabil. Singurul lucru ce-l mai deranja acum era impresia că toate mișcările îi sunt canalizate, că nu s-ar putea sustrage traiectoriei pe care fusese împins și dacă nu le-ar face jocul? Dacă ar face ceva, orice, să

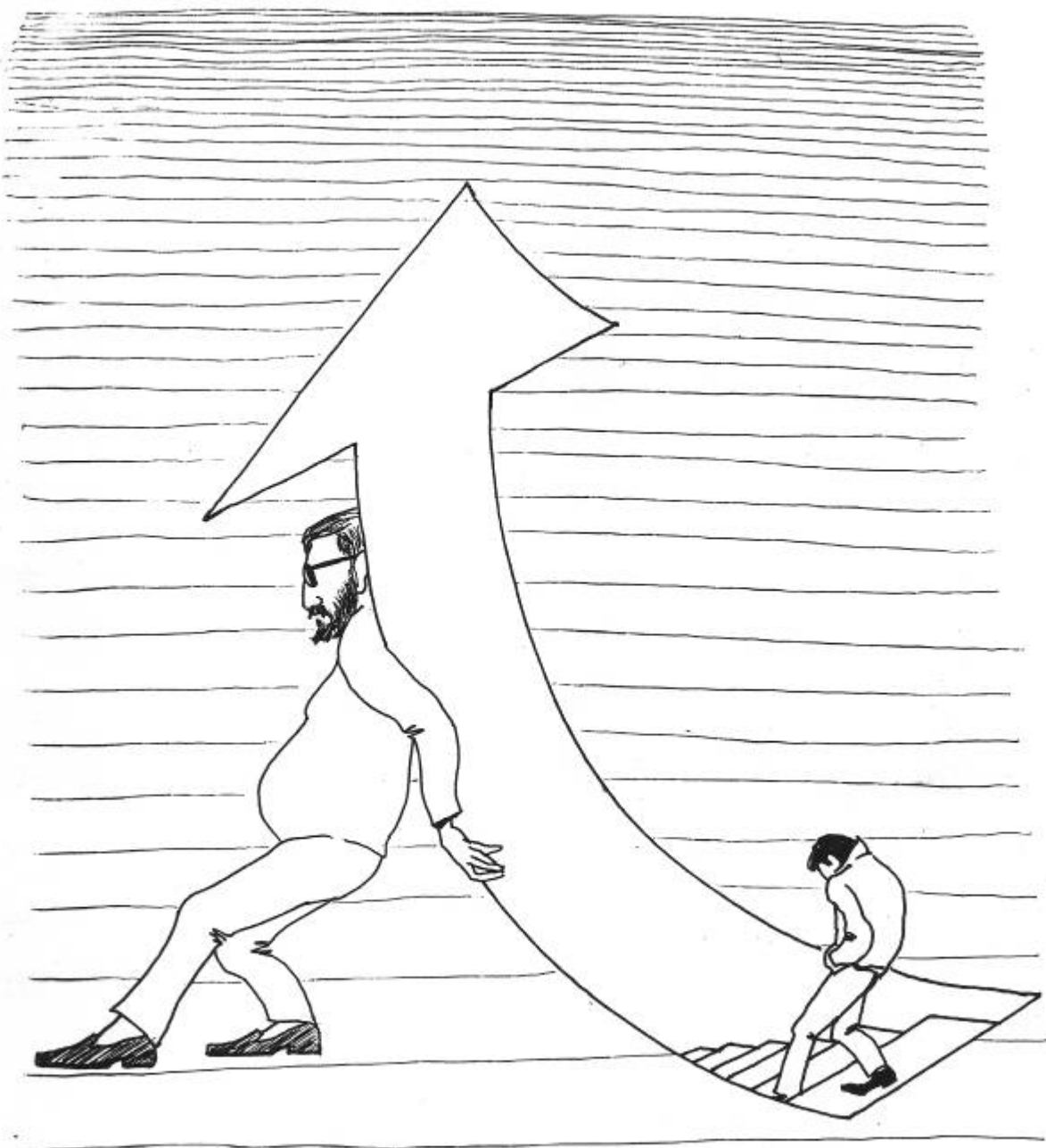
aprinde farurile, de pildă, să fie reperat și nimicit, deci să nu-și mai îndeplinească misiunea, oricum e condamnat, ce-ar mai conta? Zâmbi iarăși, resemnat. Îl cunoșteau bine. Stiau că singurul lucru mai puternic decât el era propria sa curiozitate. Nu-i era frică de moarte, intra oricum în regula jocului. Detesta însă moartea asfixiată în ignoranță, moartea anonimă și nesemnificativă. Și iată că veni și momentul să-și pună întrebarea pe care o tot amânase. Ar fi acceptat, oare, o misiune cu nivelul ăsta de risc, misiunea asta, la urama urmei, dacă n-ar fi fost în situația să n-o poată refuza? Să fie liber, mă rog, cât roți fi liber în plină campanie, mai ales ca ofițer de informații. Zâmbetul deveni rictus amar. Nu-și putea permite să se mintă pe sine însuși. Firește c-ar fi acceptat-o! Doar nu tocmai el putea ignora tabloul. Cine știe câți ofițeri tineri acceptaseră deja misiuni fără întoarcere, numai pentru a vâri un băț de chibrit în angrenajele mașinii de război din față. Poate, unii mai aveau speranța, firavă, ce-i drept, să aștepte sfârșitul războiului în prizonierat. Oricum, ei *știau* că el va merge până la capăt și se bazaseră pe asta.

Stop. Cu ochii pe secundarul fosforescent, orientă șenileta spre noul azimut și opri motorul. Acum avea șaptesprezece minute de stațioant, putea reflecta în voie, nu mai trebuia să fie atent la itinerar și la mine. Ultima etapă și ultima șansă de a ghici jocul, înainte de dezvăluirea lui firească. Șaptesprezece cânturi fuseseră necesare ca Achille să se împace cu Agamemnon. Bine că nu le venise ideea să se împace în cântul al șaptelea. Cei din vechime știau să aibe răbdare. Dar dacă ordinele erau de atare natură încât nu le-ar fi înțeles sensul, nici dacă le executa corect? Totuși, trebuiau să opereze cu un minim de informații, iar el era un profesionist. Și refuza să admită că, de vreme ce căzuse, călcând regula jocului, sau o regulă a jocului, era unul prost. Pur și simplu ei deținuseră tot timpul toate atuurile. De fapt, cum tocmai gândise, cadrul general era limpede. Cei din față pregăteau ofensiva decisivă, încercând să străpungă barajul strategic ce închidea strâmțul culoar între mare și depresiunea mlăștinoasă din sud, de netrecut pentru armele grele. Seria neîntreruptă de succese din ultimele luni făcea improbabilă abandonarea tacticii lor favorite, care, deși deja cunoscută, nu putuse fi contracarată până atunci. Noua conducere a întregului teatru de operații nu avea nici o șansă dacă nu pregătea o contrasurpriză tactică. Probabil o serie de grupuri mici bântuiau întreg frontul, pentru a aduce informații, a crea diversiuni, a îndeplini un program de sabotaje. deducția era corectă, dar nu ducea niciunde. Nu-i era cu nimic mai clar ce rol îi rezervaseră *lui*. Totul nu era *ce*, ci *cum*. Se scutură cu ochii pe ceas. Răgazul de șaptesprezece minute aproape trecuse. Să fie acesta un alt eșec personal? Varianta asta drăcească să-i pună capac? Humorul uman al maimuțoiului bătrân! Sigur, deducția, oricât de corectă, era inoperantă atâta timp cât gândea doar logic. Mergând cu mintea mereu pe făgașele trasate de ei nu făcea decât să-și inhibe intuiția, lanțul orbitor de raționamente instantanee, imposibil de urmărit, punind de la un element absurd, focalizat de acest simțământ rar, cu care era dotat. *Ce* era aici cel mai absurd? Secundarul se apropia, inexorabil, de linia fixată. Demară motorul, verifică mașinal comenzile, relaxă lin ambreiajul, atenție iarăși la mine, mai ales la culoarele întortocheate de trecere printre ele, fără harta lungă, pânzată, i-ar fi fost imposibil să ajungă chiar până aici. Să verificăm drakkului harta, să ne îndeplinim drakkului misiunea, după ce deschidem drakkului faimosul plic, apoi să fim reabilitați post mortem. La drakku. LA DRAKKU!! La toți dracii!!! Asta era! Corpul i se contractă într-un spasm violent și dureros. Pradă unui acces brusc de febră. Ce ordinărie! Înseamnă că plicul nu trebuie să conțină nimic!!! Un torent de senzații, de o intensitate nemaîntâlnită, o voluptate acută și o lumină orbitoare îl inundară pe dinăuntru exact în momentul în care, făcând primii metri pe pista pe care harta arăta un culoar în câmpul de mine, șenileta călcă pe una dintre acestea, care se presupune că n-ar fi trebuit să fie acolo și sări în aer. Lumina de dinăuntru se contopi cu cea din afară și omul pieri extrem de fericit.

★ ★ ★

Observatorul se uită la ceas și acționează, în adăpostul său, telefonul de campanie: "Eplozie, domnule, în careul X, ora Y. Terminat."

Peste nu prea mult se făcu zi, brusc, precum în deșert. Un alt obesrvator, un sergent, în același post de observație, ridică același receptor: "O patrulă inamică, domnule. A oprit

lângă ceva ce pare epava unui vehicul de patrulare. Cred că era de-al nostru, domnule. se vede bine, în lumina dimineții. Da, în careul X. Pleacă. Par grăbiți. Da, domnule, au luat ceva cu ei. Pe cât pot vedea eu, pare un porthart de ofițer. Probabil restul e arșice, domnule. Nu, nu cred că am fi putut interveni de aici, domnule. De altfel, cred că cei care se plimbă pe acolo nu obișnuiesc să-și ia cu ei jurnalul intim, sau ceva ce ar putea să... da, domnule, am

înțeles, nu mai comentez nimic, mă limitez la a raporta ce văd, domnule. Nu, altceva nimic. Terminat, domnule.”

Altundeva, într-un buncăr de beton, mai adânc și, poate, cu o idee mai confortabil, alt grad, mult mai înalt, ridică un alt receptor, la fel de prăfuit și crăpat: ”Au luat oul nostru, domnule... da, domnule, să dea Dumnezeu să-l clocească”.

Poate, dacă l-ai fi privit pe acesta din urmă cu ochii celui care-și găsisese sfârșitul în explozia de bucurie a enigmei dezlegate, ai fi putut zice că avea o mutră de maimuță bătrână, bine asortată cu pieptul plin de barete. Și, poate, dacă l-ai fi auzit cu urechile aceluiași ofițer atât de curios, ai fi remarcat că replica ce avea să devină anecdotă istorică fusese rostită cu același ton molcom și același humor secret cu care-și trimesese subalternul în capcana dădătoare de tardive satisfacții intelectuale...

Sau, poate, aceste nuanțe nu-s decât produsul imaginației, lejer exaltate, a naratorului... Dar, ce importanță are?

Cât despre personajul căruia gradul mult mai înalt i se adresasse cu atâta discreție deferență, avea să-și capete, mult mai târziu, un titlu de noblețe, care, așa cum se obișnuiește, fu legat de numele pitoresc al acelor locuri victorioase.

dec.'79 ÷ noi.'80 ÷ sept. 99

5. SCAUNUL

Lui Răzvan și tatălui său

Mă plimbam de colo colo prin târgul de oale, încercând să omor ce mai rămăsese din fereastra de două ore până la întâlnirea cu prietenul meu. Epuizasem cele două librării, magazinele nu mă tentau și o luasem spre piață. După ce am consumat surpriza de a vedea pe o tarabă ciuperci, despre care am aflat că nu sunt mânătărci, ci ”șampinioane”, am intrat, cum spuneam, în târgul de oale. De fapt, am alunecat, firesc, spre spațiul în care se îngrămădeau ulcele, urcioare, cuci de lut, budane pentru viță, copăi, site, papuci, cergi, traiste și, ca un semn de adaptare a artizanatului popular la spectrul de materiale ale epocii, oarecine vindea sacoșe frumos împletite din fire colorate de plastic. Mă uitam după o piuliță pentru usturoi, cu credința fermă că, dacă o găsesc, nu se poate să nu găsesc și usturoi la reîntoarcerea în sectorul agricol, când, de-o dată am văzut scaunul. Am clipit, mirat. Apăruse cumva brusc, pe locul unde, îmi aminteam precis, cu foarte puțin înainte, cineva vindea damigene îmbrăcate în împletitură de răchită și sticle ornamentale, înveșmântate, la rândul lor, într-o țesătură de pai colorat, cu modele de covor. Era cocoțat pe tarabă, înalt, auster, dacă nu ușor incomod, atunci sigur nu tocmai confortabil și lenevos, cu picioarele și spătarul sculptate în lemn vopsit în roșu, iar șezutul împletit din ceva fibră vegetală, în culoare naturală. Îmi evoca, nu știu de ce, o încăpere monahală, cu pereții văruiți și groși, cu geam mic, dar luminos, pătrat jos și rotund sus, cu gratii proaspăt vopsite în negru. Roșul lăcuit al vopselei m-a făcut să încerc să mi-l imaginez într-o cârciumioară mică și veselă, unde s-ar servi pizza făcută în fața ta, pe vatra din spatele tejghelei. Ar fi trebuit să meargă. dar n-a mers. Se părea că nu vrea să accepte orice decor în jurul lui. Dar, fapt in-credibil și, tocmai de aceea am amânat atâta s-o spun, cei trei indivizi care păreau să-i fie stăpâni arătau ca niște indieni autentici, de la mocasini, la părul strâns în cozi. Acuma, sigur, culorile pe care le aveau nu erau țipătoare ca-n filme, nici coroană de pene n-aveau, dar, dacă nu părul, într-un dégradé ca-n poveste, negru cu sclipiri de oțel brumat, cărunt și alb, dacă nu hainele vechi, de piele, cu franjuri, totul cu un aer patinat și vetust, atunci trăsăturile, desenate în linii drepte, ferme, dar mai ales ochii, ochii aceia încărcați de o melancolie nostalgică, inconfundabilă, aducându-mi în urechile sufletului un puhoi greu de refrene tânguioase, ochii aceia, în care, de la primul contact cu ei, simțeam nevoia irepresibilă să mă scufund, m-au făcut pe deplin conștient că trăiesc o enormă dilemă: fie *întreaga* piață hotărâse să-și bată joc de mine, pu-nându-mă într-un context absurd, fie, pur și simplu, indiferența lumii (și cumplita ei ignoranță) făceau de neobservat această prezență absurdă. Poate că erau luați drept o specie de țigani. Refuzam, desigur, să accept alternativa unei halucinații, individuale

sau colective, fie și pentru că rutina, scârboasa rutină a meseriei, mă înzestraseră cu o trusă de metode empirice de abordare pragmatică a situației. Mi-am șoptit în barbă că părea să fie tocmai momentul ca o asemenea înzestrare să fie răsplătită cu o atare dilemă, în care să fie inoperantă.

După o clipă de ezitare, o clipă nu mai lungă decât visul unui șoarece de sub tarabe, am pășit spre... obiect. Căci sesizasem iute că, în ambele alternative, poziție mea era privilegiată. Eram conștient de insolitul, de absurdul acelei prezențe.

Să nu mă întrebați cum am intrat în vorbă cu ei, nici ce limbă am vorbit. Din filmul acelei întâmplări lipsesc, o constat acum, la relatarea ei, secvențe care, poate, pot interesa pe tehnician, dar sunt, în mod sigur, superflue pentru moralist. Omul pendulează, între alte dimensiuni, pe linia dintre acești doi poli și chiar dacă relatarea n-ar fi destinată decât conștiinței mele, aceasta e oricum umană. Dar, cum deocamdată nu mi-e prea clar cui se adresează, hai să încercăm să punem lucrurile într-un început de ordine. Oricum, n-o să susțin că știu azteca, sau așa ceva și, cu atât mai puțin că o limbă s-ar putea achiziționa, instantaneu, în transă. În plus, sunt un antitalent, recunoscut printre colegi, în materie de limbi străine, oarecum invers proporțional cu lejeritatea cu care mă mișc în cea maternă. dar – am vorbit cu ei. Dacă vorbit se poate chema.

Constat că, oricât aș încerca să obiectivez, elementele de insolit încep să frizeze ficțiunea, dacă nu chiar basmul. Dacă n-am habar *cum* am vorbit și nu mi-e cu nimic mai ușor să-mi amintesc *ce* am vorbit, concluzia mi se pare miraculos de limpede: Ei erau vii, dar nu existau (sau existau, dar erau morți?). Schimbul de informație se lovea, la fiecare pas, de neechivalența conceptelor. Oricum, prezența lor acolo (și, se pare că erau, simultan, prezenți în mai multe locuri/momente) era o încercare de a scăpa de sub influența unui soi de blestem. Nu găsesc alt termen pentru a sugera, cât de aproximativ, sentimentul paradoxal al posedării, drakku știe cum, a unui concept simultan cu imposibilitatea de a-l exprima. Singura soluție era metafora și nu mi-o puteam alege decât în limbajul tradițional. Voi folosi în continuare același limbaj hibrid, desigur neștiințific, dar cât de cât funcțional. Ei trebuiau, deci, să scape dintr-un soi de capcană spațiotemporală (pe care am botezat-o blestem), pentru a se întoarce și a trăi (veșnic, firește!), împreună cu poporul lor, adică un anumit grup cu anumite caracteristici omogene, într-un habitat căruia n-avem nici un motiv să nu-i spunem *veșnicele plaiuri ale vânătorii*. Acest spațiu mitic, pe care ne-am obișnuit să-l considerăm un poncif, se pare că are o existență obiectivă. Ceva cum ar fi spațiul în care evoluează substanța informațională a individualității umane (dar în același timp și cea a ființei colective!), firește, după un stagiul necesar de formare în calculatorul pe suport biologic. Dar, și tocmai aici e problema, trecerea nu se face automat. Și nici liniar. Sunt și aici o grămadă de probleme, mai ales în funcție de eficiența stagiului formativ, sau ca să revin la limbajul metaforic, în funcție de cum își împlinesc omul menirea în viață. Există, spuneau ei, nenumărate moduri de a-ți împlini menirea, dar toate au un element comun: existența omului trebuie să aibă o dimensiune creativă. *Amprenta* pe care o existență o lasă în mediu depinde de această creativitate. Mi-am adus aminte de vorba populară cu lăsatul unei urme și mi-am zis că lucrurile au o logică.

Totuși, în cazul lor, lucrurile se încurcaseră temeinic, pe un plan mai larg. Asta e partea poveștii care, pentru mine, a rămas cea mai confuză. Ceea ce spre că n-am înțeles complet aiurea ar fi faptul că diferite grupuri de omogenitate au, în matricea lor definitorie, în măsură mai accentuată decât limba și tot felul de caracteristici psiho-biologice, nimic alta decât coordonatele nașterii. Si, secundar, ale existenței. Evident și ale morții. Rezonanța între locul nașterii și al morții părea să fie esențialul definitoriu. Ca să revin la limbajul metaforic, chiar dacă simplific și, poate, vulgarizez, dar mi se pare unicul mod, cel puțin pentru mine, de a contura un punct de vedere coerent în această poveste, aș spune că dialogul quasipermanent al oamenilor cu pământul în care s-au născut (și, cumva, simultan, cu strămoșii lor!) are o fundamentare (și, în același timp, o semnificație!) mult mai profunde și mai esențiale decât ne obișnuisem noi, la nivelul existenței noastre (aș putea spune al culturii noastre). Care ar fi perspectiva lor asupra acestei culturi? Când i-am întrebat asta, am văzut în ochii lor un licăr de surpriză, aș spune, pozitivă. Căci răspunsul ne dă o idee atât despre noi, cât și despre ei, ca

și despre relația mutuală. ei bine, aici mi-a fost mai ușor să echivalez conceptele, căci erau de cuprindere categorială. ei vedeau "civilizația" noastră ca una diferențială, analitică, analogică și temporală. Am intuit că a lor se deosebea în primul rând prin atemporalitate. Dar și prin integralitate și sintetism.

Ceea ce am numit blestem nu e dect unul dintre conflictele inerente acestei lumi. Acești indieni fuseseră, asta știam și eu, depredați istoricește de habitatul lor natural. De fapt, același spațiu devenise acum și al altora, care își câștigaseră, prin simplul fapt de a se naște acolo, dreptul lor la mormintele lor. Dialogul cu lutul natal, cu nenăscuții și cu morții, care părea să fie esențialul existențial al acestei lumi, era, astfel, marcat de interferențe, perturbări, confuzie și dezordine. Iar starea de fapt, odată definită ca atare de istorie, îmbolnăvea ambele grupuri. Bine și Samarkandul, Babilonul, atâtea alte civilizații dispărute în fel și chip? Ei, se pare că tocmai de felul și chipul cu pricina depindeau multe. Una era cu ei, care mai existau, fie și diluați, alta cu spațiul european, unde miile de ani stabiliseră un soi de echilibru, care asigura o anume stabilitate fluxului temporal, cu totul alta la Piramide, unde o civilizație arabo-islamică își asumă istoria unui neam stins și complet diferit. Dar Europa a fost teatrul a două războaie nimicitoare doar în ultimul veac! De la cota de imersie a submarinelor participante la acele războaie nu se simte nici cel mai crunt uragan, care produce uscatului pagube comparabile cu războaiele cu pricina, Față Palidă! E suficient să te situezi într-o perspectivă temporală suficient de largă pentru a vedea limpede că atât de contorsionantul sistem de apendice care e bătrâna voastră Europă a trăit un război perpetuu, inserat în mod inextricabil în canavaua istorică a vieții atemporale. Dacă poți depăși inhibițiile inerente condiție tale, în fine, cele determinate de ceea ce voi numiți subconștient colectiv și noi vedem că poți, vei constata că tocmai productivitatea constantă de morți violente a stimulat, a accelerat atingerea echilibrului care asigură acestui spațiu omogenitatea pe care o constatăm la nivelul nostru. Dar nu e un singur echilibru. Există un nivel general și o serie de echilibre locale. De ce crezi tu că am venit tocmai aici? Zona asta e una de maximă stabilitate. Sigur că alte echipe îndeplinesc misiuni similare în alte locuri/momente. Urma lor se pierde în zgomotul de fond al evenimentului cotidian.

Bine și ce era cu scaunul, ce se întâmpla dacă îl cumpăra cineva? Chiar acceptând, de bine, de rău, tot ce înțelesesem, fie și ca ipoteză de lucru, scaunul rămânea fără noimă. Doar nu era fermecat. Doar nu neapărat toate vorbele din basme or avea corespondent conceptual în modelul propus. Altfel, lumea lor ar fi prea stufoasă și, mai ales, ar pierde mult din deplul aparent de a o îngloba pe a noastră. Si, la urma urmei, care era rolul meu? Pe ce criterii fusesem provocat să intru în acest joc?

Aici lucrurile stăteau mai simplu decât credeam. Scenariul fusese alcătuit (firește, de echivalenți ai lor pentru ceea ce noi numim scriitori) astfel încât numărul probabil de contacte să fie unu, cu cât mai multe cifre semnificative. Un fel de filtru. Nu aveam nici un merit, poate afară de capacitatea de a sesiza absurdul prezenței lor în piață. Asta m-a și liniștit, nu-mi place să fiu buricul pământului, dar, de ce n-aș recunoaște, m-a și dezamăgit puțin. Ce aveam de făcut? Evident, realizarea contactului nu era obligatoriu echivalentă cu operaționalizarea lui. Depindea de măsura în care la subiect se conjugau caracteristici de compatibilitate cu filtrul (cum era simțul absurdului de care vorbeam) cu imaginație creativă și inițiativă. Altfel, probabil, experiența se putea repeta, ajustând infinitezimal parametrii scenariului, inclusiv locul și momentul, având grijă să nu iasă, prin repetare, de sub zgomotul de fond local. Am privit întrebător. Ultimele raționamente le făcusem, deliberat, în gând. Cel mai tânăr a zâmbit în colțul ochilor. Mai trecusem un test. În schimb, aflasem că noi comunicam cel puțin pe două canale. O bănuisem încă după primele momente de uluială, determinate de evidența faptului că vorbeam cu ei fără să știu cum.

Si scaunul? Ce era, totuși, cu el?

* * *

N-am mai apucat să aflu. Ne-am prăbușit, cu toții, sub presiunea unui tunet palpabil. Ceva de erupție vulcanică, cutremur, uragan, incendiu de pădure, cascadă, totul multiplicat. O

vreme m-am luptat să mențin decorul, pe care zgomotul îl sfâșia în jurul meu. Mai mult din inerție, decât din curiozitate. Căci, printre primele elemente ale noului decor, care se iveau în jurul meu, ca o crisalidă, apucasem, din primele momente, să identific instrumentul de tortură. Plasat cu perfidie (*manu proprio*), pe un raft suficient de înalt al bibliotecii, încât să nu pot întinde mâna după el, fără să mă scol. Până la urmă am renunțat. Opoziția la ieșirea din somn are cam tot atâta sens ca și cea a fătului. Până la urmă, tot se naște, iar dacă, doamne ferește nu, e mult mai rău. Am contemplat biblioteca în *raccourci*. Nimic despre nici un fel de indieni. Am întârziat până spre limitele decenței să întorc privirea în sensul opus. Căci, odată intrat, ireversibil, deși oarecum frustrat, în spațiul zilei, știam prea bine ce aș fi avut de văzut. Hainele mele, așezate aproape în ordine, pe... scaunul cu pricina. În timp ce mă complăceam într-o dulce-amăruie imobilitate, încercând să țin un minim de legături, exact în momentul în care mi-am adus aminte că prietenul meu îmi spusese de unde are scaunul, fără să-mi aduc aminte și ce spunea, de fapt, ai casei au început să mișune violent pe două voci. Asta pentru că băiatul prietenului meu, demn slujbaş la grădiniță (unde niciodată nu stă toată ziua, plecând mereu la vânatoare, pe dealuri, în Africa...), are un timbru vocal la fel de grav ca taică-su și i se potrivește la mura la fel de puțin.

Camera în care mă trezisem nu avea geamuri de chilie, cu gratii, nu era văruiată cu alb, nu semăna nici atât a pizzerie de stil vechi (adică italiană, nu americană), era oarecum înghesuită, obiectele, mai mari sau mai mărunte, jucând evident rolul unei interfețe a locuitorului cu pereții. Am comparat, fără să vreau, biroul masiv, sculptat, la care, pe scaunul cu pricina, prietenul meu își exercita luxul meditațiilor solitare, înconjurat de sferele concentrice ale conexiunilor umane, care constituie universul fiecăruia, cu mai schematicul lui omolog, din colțul unei camere de zi, la care eu păstram, în felul meu, proporțiile omologiei.

În fine, construcția care-mi servise, atât de ciudat, drept loc de stocare a corpului în timpul experienței pe care tocmai ați cunoscut-o, reconstitui iute două fotolii. Cum timpul matinal trece și aici la fel de iute ca peste tot, ușa s-a crăpat, prietenul meu mi-a dat, din goana calului, indicații cu privire la cheie și a dispărut. Ceea ce mi-a dus, oarecum brutal, aminte că și eu am graficul meu. nu știu cum se face, dar a trebuit să părăsesc orașul fără a mai avea ocazia să-l întreb de unde are scaunul.

M-am întors la partea mea de cotidian și, apucând să povestesc unora câte ceva, o anume nevoie de sinteză m-a trimis la ideea de a face din acea experiență subiectul unei povestiri. Primul lector al primei versiuni a fost un coleg oarecum opac la ficțiune, dar despre care, știind că era de prin locurile întâmplării, speram să-mi dea un anumit gir de autenticitate a culorii locale. Mi-a răs în nas. Spuse că scena cu scaunul pe tarabă ar fi putut fi reală. Știam bine că nu o trăisem ca atare, aveam și proba materială a piuliței de lemn pentru usturoi. Altceva nu mai cumpărasem din piață, cu excepția unui kil de mere, pe care le mâncasem, pe rând, cu prietenul meu, în liftul, oprit între etaje, al blocului său. Dar aș fi putut, susținea colegul, cumpăra un scaun identic, sau prea puțin diferit, în anumite zile, când le aduceau spre vânzare, cei ce le preluau de la producătorii lor artizani, "pensionarii" din Gherla.

Cum asta era exact situația de manifestare a memoriei pasive, am realizat că prima explicație a prietenului meu despre decorul său de intimitate fusese tocmai cea de mai sus. Îndată după asta, însă, atenția mi-a fost focalizată pe probele materiale ale proaspetei sale călătorii în jurul Piramidelor. Din amestecul de kitsch și mister, mâna mea a ales în mod absolut autonom o amuletă reprezentând un scarabeu, dintr-un material de o bizară culoare tourquoise. Până și paharul de țuică băștinașă cu care am sfîințit, fără exagerată economie, soborul de probleme pe care ani de zile și sute (uneori mii) de kilometri le acumulează între prieteni încăpățânați, l-am apucat mereu cu boțul viu de culoare nostalgică în mijlocul palmei. Așa că, nu- i de loc de mirare că am reușit să uit cel mai eficace tocmai amănuntul de care a găsit cu cale să se lege Domnul subconștient.

Tocmai modificasem secariul povestirii, savurând, cu anticipație, multiplele spaculații pe care aveam să le fac pe seama libertății, eliberării, libertății în reclusiune prin creație și așa mai departe, când, într-o zi de toamnă splendidă, în care eram în mod excepțional absolut bine dispus și fără nici o grijă imediată, am fost acostat, discret, într-un tramvai, de un individ

cu aspect de un dubios anodin, care mi-a șoptit scurt, fără nici o introducere: *Tăticu'îți scoți* imediat din scăfârlie povestea asta și nu mai faci nici o aluzie la ea nici în fața confesorului, nici a Marii Adunări Naționale. Nu-i de joacă și cu atât mai puțin de nasul tău. Ca să te poți liniști destul s-o poți uita iute-iute, mulțumește-te cu faptul că ai picat ca musca-n lapte. O eroare de acordare care nu se va mai repeta. Reflex, am privit pe geam. Stația următoare nu

era încă foarte aproape. Am pus o întrebare deliberat idioată: Și dacă se mai repetă? Nu te... pe tine grija. Oricum, cei mai mulți peste care am putea cădea cu un contact din greșeală au mai puțină imaginație ca tine, dar tu ai să fii, cu siguranță, mai cuminte ca oricare dintre ei. Da? Tu o să fii cuminte și o să uiți. Da? Ca să nu vadă că marcase un punct, am pus a doua întrebare idioată, fără să fie nevoie să simulez prea mult.: Și ei? Ce s-a făcut cu ei? Trans...

Și a coborât. În așa fel încât n-aș fi putut încerca să cobor după el. A dispărut în mulțime. Tramvaiul a plecat din stație, iar eu am contemplat, o vreme, deformarea, în perspectivă, a locului unde se topise necunoscutul, prin fereastra din spate, lejer prăfuită, a tramvaiului de periferie.

26 – 28 noiembrie 1980, 7 octombrie 1999

6. BRIGADA. (DIVERSE)

Fostei mele biciclete, Roxana

Primisem o invitație la poliție și, în cele câteva zile cât aveam de așteptat, nu avusesem timp să-mi fac probleme. De abia în dimineața respectivă, alergând după alte tramvaie decât de obicei și pătruns de credința că merg la o firmă mai serioasă decât celelalte, unde o eventuală întârziere ar fi atras nu numai un evantai de măsuri administrative, ci m-ar fi descalificat cu totul, m-am pomenit atât de surescitat, încât uitasem că nu știam ce voiau de la mine. Inima începu să-mi bată mai tare și mă încordai pe dinăuntru mai ceva ca la inspecția colonelului, repetând în minte replici politicoase, exacte, rostite neapărat pe un firesc ton milităresc, la întrebările pe care urma să mi le pună un personaj pe care nu mi-l puteam închipui decât sever, pedant și căruia nu i-ai fi putut ascunde nimic, indiferent dacă gradul i s-ar fi putut ghici prin îmbrăcăminte. Colocatarii platformei vagonului de tramvai nici nu bănuiau laboriosul meu proces interior, când mi-am făcut loc, discret dar important, printre sacii câtorva țărani întârziați, care descindeau în piața din apropiere. Din trei pași am și înghițit jumătate din lungimea străzii adormite și am întins țațoș cartonul, încă neîndoit, al cărții poștale prin care fusesem invitat, ofițerului de serviciu, care bara culoarul de intrare spre interior cu circumferința generoasă a centironului. Am precizat, tot discret, că sunt invitat, lăsând să se înțeleagă că am fost deranjat dintr-un scaun suficient de capitonat ca să dau niște informații de rutină, că doresc să sprijin organele noastre care... și, mai ales, că aș dori să mă întorc rapid la munca mea importantă. Evident, toate astea numai din tonul vocii și atitudine. Dar dumnealui, concentrat să focalizeze textul, părea insensibil la nuanțe. Nu-i nimic, mi am zis, probabil lucrurile serioase încep dincolo de această poartă prozaică, pe semne nici Argus nu bănuiește minunățiile care..."Poftiți, tovarășu' ", își incheie dumnealui munca încordată, cu un răsuflet eliberator. Am urmat un itinerar, firește complicat, mereu atent să nu întârzii nici măcar o secundă peste ora fixată. Aveam, totuși, timp să remarc faptul că majoritatea celor întâlniți erau civili, de ambe sexe, unii cu fețe tipice de oameni care așteaptă (oare, în acest spațiu, ar trebui să spunem că "execută așteptarea"?), câteva fetișcane, invârtind hârtii și măsurând pe toată lumea, fără părtinire, prea puține uniforme și, în sfârșit, o serie de flăcăi cu fețe nebărbierite, alură de schiori și conversație degajată, care nu rimau cu nimic.

(Ca un superb omagiu adus ideii că istoria se repetă, la o vizită quasi-similară, cel puțin ca motivație, distanțată cu o generație și doar câțiva kilometri, centironul de la intrare era la fel de obtuz, dar mult mai vulnerabil la politețuri, postulânții care așteptau erau mult mai nerăbdători, dar și mult mai nesiguri, flăcăii în civil nu mai erau nerași, nu mai aveau alură romantică, de schiori, ci, mai degrabă de disk-jockey, erau, fără excepție, dotați cu celulare, arătau mai bine hrăniți și mai relaxați, doar pițipoancele, în ciuda unor deosebiri exterioare, păreau aceleași, nemuritoare și reci)

Dar, iată-mă ajuns la capătul unui ultim culoar, numărul camerei unde trebuia să ajung încă nu se zărea, intru, totuși, după ce bat la ușă, doar trei persoane înăuntru, mese și scaune goale, un geam cu gratii, alături unul dintre cei trei, în civil. Unul singur e în uniformă,

locotenent. Mă prezint aproape reglementar, întind cartea postală cu un gest căutat. Omul o întinde, plictisit, fără o vorbă, celuilalt civil, mai apropiat. Abia acum iau seama la el, e cărunt, îndesat, cu haină de piele. Haiti! Țsta e gradul mai mare, cel puțin maior, ar fi trebuit să mă adresez lui de la început. Falsă problemă, omul îmi întinde, posomorât, cartolina, din același gest indicându-mi ușa din spatele meu. Are tocmai numărul care mă interesa, dacă m-aș fi uitat nu mai era nevoie să întreb. Intru fără să bat, ușa e capitonată pe dinăuntru, de data asta nimeresc din prima, întind cartonul celui mai în vârstă, repetând poezia, fără nimic din regia pe care mi-o pregătisem, cenușiu, impersonal. Așteptați pe culoar, n-a venit tovarășu'. Fiind concediat, n-am mai investit nici o privire către celălalt din cameră, am ieșit, prin camera intermediară a celor trei, am luat loc pe o bancă lustruită de atâtea șezuturi (*altă deosebire față de vizita omologă de mai târziu, când banca era mult mai incomodă, mai impersonală, mai puțin intimă*). Incepu să se adune lume, de tot felul. Rumoarea și agitația încep să urce și, cu toată semiobscuritatea de pe culoar, am reușit să disting repede oamenii firmei de solicitanți, mai ales că se tot vorbea ceva de o ședință la club. Printre cei care vorbeau, grupul de flăcăi cu care mă intersectasem pe potecile firmei. Oboseala de pe fețele lor m-a făcut să presupun că fuseseră de serviciu peste noapte, cine știe prin ce cârciumi, urmărind cine știe ce elemente descompuse, săracii, iar acuma îi ia de odihniți, cu ședința. Nimic nu putea să mă asigure, dar am intuit că omul care semnase invitația, omul meu, nu se afla printre ei și atunci, pentru prima oară oarecum destins, de la sunetul ceasului dimineții, deși se profila un neplanificat stagiul de așteptare, mi l-am imaginat, nu știu de ce, pe omul meu, întârziind să vină la birou, ca să aranjeze, pe masa cu pânză roșie de la club, flori, pentru comandant...

În sfârșit, au dispărut cu toții. Toate camerele de pe culoarul meu au rămas pustii, înafara celei de trecere, unde, dacă observasem corect, ar fi trebuit să fi rămas locotenentul și civilul de lângă fereastra cu zăbrele. Cetățenii care așteptaseră cu mine, pe semne mai rodați, au dispărut și ei, pe neobservate. Mirosiseră, cum se vede, că ședința avea să țină. Cum nimeni nu se ocupa de mine, am decis să rămân pe banchetă, cu destule reminiscențe din mimetismul militar care se instalase, pe negândite, încă de la prima lectură a invitației, ca să-mi țin căciula mea de piele neagră, țărănească, orânduită aproape reglementar, pe genunchi, deasupra tipsiei cărții postale. Dacă, totuși, "tovarășu' " meu vine pe neașteptate și nu mă găsește? Facă ceilalți ce-or vrea, eu rămân.

O vreme nu s-a întâmplat nimic, apoi începură să sune telefoanele simultan, în mai multe camere pustii. Am privit timid spre ușa întredeschisă în spatele căreia, probabil, cei doi supravegheau întreg sectorul, fără să îndrăznesc o imixtiune. După câteva minute ușa se deschise larg și în pragul ei apăru locotenentul cel masiv, înăbușindu-și un căscat, păru să mă descopere, cu o umbră de satisfacție și mă întrebă dacă n-aș dori să stau un moment în locul lui, până răspunde el la telefon. Practic fără să-l intereseze ce fac, a intrat leneș în camera în care telefonul rămăsese insistent. Am reintrat în ea, era cea cu pricina. Abia un pic mai luminos decât pe culoar, singura sursă fiind freastra zăbreliată, dând, pe semne, către o curte interioară înghesuită. Se făcea, deci, o fermă economie de energie, ceea ce îmi sporea încrederea în principialitatea firmei. M-am uitat mai atent la civilul, care nu se mișcase de lângă fereastră, de altceva nu te puteai agăța cu privirea și tocmai începusem să mă întreb prin ce-mi atrăgea atenția, când, în spatele meu, a izbucnit, surprinzător, vocea unui difuzor. M-am întors, tresărind. Un difuzor banal, de radioficare (sunt rafinați tipii!). Am recunoscut repede vocea unui personaj între două vârste, care, cu jumătate de oră în urmă le vorbea flăcăilor cu aspect de schiori și celorlalți civili, pe un părintesc ton de comandă. Abia după câteva clipe după ce recunoscusem vocea a, pătruns până la mine și sensul cuvintelor: "Așa cum v-am subliniat în tepețate rânduri, tovarăși, nu mai merge. NU MAI MERGE! Până când o să ne scaldăm în anacronismul ăsta calduț? Țara întreagă e cuprinsă de o suflare înnoitoare, muncitorii câștigă mai mult în cadrul acordului global, se tinde spre trecera Consiliilor Populare, a organismelor economice centrale, chiar a ministerelor, pe principiile sănătoase ale autogestiunii și autofinanțării, poeți importanți cer, în presa de cea mai largă popularitate până și trecerea fotbalului la producția netă și noi păzim ordinea publică în regim bugetar? Nu mai merge, măi tovarăși, măi băieți, nu..." Am ieșit din cameră în vârful picioarelor, cu

spinarea pisică. Am tentat doi pași spre camera cu telefonul. Locotenentul cel simpatic stătea lejer, picior peste picior, iar conversația lui abunda de "dragă". Pe semne, terminase convorbirea oficială și acum... iată, mi-am zis, dacă propunerile vocii de comandă ar fi prins deja viață, omul acesta ar fi mai responsabil, nu și-ar mai suna logodnica de la telefonul unui serviciu, care, nici nu e direct al lui. E drept că nici eu n-aș mai avea șansa să aflu toate astea. Ce întâmplare, dom'le, să cad la așa un secret de serviciu, mai bine mă duc să aștept în stradă.

Dar curiozitatea a învins. Conversația telefonică nu dădea semne de stingere. Am refăcut pantomima pe coridorul lung și întunecat, în sens invers, m-am aoropiat de difuzor: "și acum să ascultăm propunerile tovarășului locotenent"... și aici, un hârâit m-a împiedicat să disting numele. "Tovarăși, eu am studiat chestiunea serios, ba am alcătuit și un plan de măsuri, de fapt un proiect. Pe care îl supun adunării generale. Principiul producției nete să fie, la noi, valoarea pagubei evitate, tovarăși. De exemplu, dacă brigada diverse prinde un hoț de biciclete și recuperează, să zicem, trei din opt, valoarea adusă va fi valoarea de expertiză a bunurilor, confirmată de cetățenii păgubași, prin procesele verbale de predare-primire. Sau, dacă secția economică depistează un responsabil de aprozar, care, împreună cu clica lui făcea pagube de sute de mii avutului obștesc, vânzând marfă de calitate a II – a cu preț de a I – a, atunci sutele de mii intră în beneficiul formației, secției sau întregului departament, depinde de nivelul de aplicare a acordului global. Iar după o perioadă judicios dimensionată, putem extinde procedurile, putem generaliza experiența, propunând colegilor de la contrainformații să adapteze principiul la specificul muncii lor. Ehe, acolo ar putea fi vorba de aport valutar, tovarășii ar putea deveni eroi ai muncii socialiste, ca să nu mai vorbesc (și, aici vocea i se îndulci) că, o eventuală extindere a acordului la întreaga instituție pe care o servim cu toții, ar fi... vă dați voi seama, în fine, poate prindem și excursii în străinătate... Ce ziceți? Si dacă..." "Nu merge, tovarășe comandant, nu merge, mă băieți, nu merge. Să mă scuze colegul de întrerupere (o voce diferită, cu un accent trăgănat și vag mucalit). Pur și simplu, nu merge. Și eu am întocmit studii, da' la arhivă și la documentare, după cum a ordonat tovarășul comandant, care de mult se zbate să găsim împreună cadrul potrivit, nu se poate face treaba asta oricum. Sigur că trebuie făcută, dar e mai rău s-o faci oricum, decât să amâni s-o faci, până ce găsești cum s-o faci bine și corect. Iată care sunt concluziile studiului de documentare pe care l-am întocmit eu: în primul rând, de când s-a dat drumul la bicicliști pe arterele principale, traficul acestor vehicule a scăzut. S-au speriat bicicliștii de marile bulevarde, măi tovarăși. Apoi, rămâne între noi, nu prea se găsesc biciclete. Deci, obiectivul delictelor e problematic, apoi, tehnica delicvențelor s-a perfecționat, nu stă pe loc, știți și voi cum arată graficul cazurilor rezolvate, la capitolul ăsta, de care am început să mă ocup (și aici, cu toată calitatea mediocră a difuzoarelor, am surprins o nuanță deosebită în vocea oricum ironică)... ă, pe ultimul trimestru. Pot da contraargumente documentare și la alte capitole, iar ca observație personală, aș sugera colegului Cutare că nu prea văd cum diferența de preț, care e suportată de cetățean, din bugetul familiei lui, e avut obștesc, dar, sunt gata să-mi păstrez observația pentru mine, dacă-mi promite să se ducă să-mi cumpere un iaurt, că n-am mâncat nimic, de ieri dimineață și am convocat mai mulți..." Și aici a intrat locotenentul. Până să sesizeze el că eu ascultasem secrete interne, m-am eclipsat discret. Culmea coincidenței, difuzorul a hârâit și a tăcut. A sunat alt telefon. Lung, insistent. A venit dinspre scări un maior. N-a răspuns la telefon. A intrat în camera celor doi. A închis bine ușa capitonată. Telefonul, plictisit să behăie degeaba, a tăcut. În liniștea bruscă am auzit bolboroseala unei conversații. De rutină, probabil. Mi-am netezit din nou căciula, peste cartea postală fără nici o cută. Ușa s-a deschis. Maiorul a întrebat, din prag, întors către interior: "Și tu ce-ai făcut, băiețică?" O voce, care m-a speriat, a mormăit: "N-am făcut nimic." Telefonul a sunat din nou, maiorul a privit întrebător, vocea locotenentului a precizat, dinlăuntru, că-l caută pe comandant, care-i într-o ședință, apoi a adăugat, nu se știe de ce, că el e de la o altă circă. Maiorul a plecat.

Au început să coboare de pe scară. Au început să se foiască. Au început să apară și alții, cu invitații, ca a mea. Și alți postulanți. Nu pot să-mi imaginez cum au mirosit, cu precizie de ordinul minutelor, momentul terminării ședinței. Ceva de biocenoză. Începui să mă simt

obosit, dar mai ales, descumpănit. Căutam un punct de reper. Mi-am făcut curaj. Am intrat din nou. Erau mulți, în ambele camere. Cei din camera "mea" m-au asigurat că-i preferabil să vin dupămasă, pe omul meu îl trimisese comandantul undeva, într-o misiune. Bineînțeles că-n misiune, măcar de l-ar fi trimis să-i aducă mașina de la service. Dupămasă nu mai era, deja, foarte departe. Am ieșit, totuși, să dau oarece telefoane, să spun colo și dincolo că mai întârzii puțin, să nu se îngrijoreze nici unii, nici ceilalți, oriunde ar fi. La întrebările, legitime, de la celelalte capete ale firelor (trecuse, pe nesimțite, o bună jumătate de zi), am tras de timp, spunând, ambiguu, dar implicit important, că nu-i nimic deosebit, dar situația e mai complexă decât pare. Astfel încât s-ar putea să mai dureze nițel. Cât de nițel? Păi... nu foarte mult. În sfârșit. Am lăsta, intenționat, ușa cabinei deschisă, spre zgomotul exterior, inutil, unul dintre capetele de fir nu înghițea, pur și simplu, genul ăsta de texte idioate, așa că tensiunea amenința să crească. În criză de subiect, sm panoramat piața, prin pereții cabinei. Din furnicar s-a desprins un cetățean, care și-a rezemat bicicleta de o balustradă din apropiere. Privindu-l cum acționează, expert, siguranța, cu cablu de oțel și cheie Yale, m-am auzit spunând, pe un ton pe care am reușit, instantaneu, să-l fac să sune sigur și natural, că motivul convocării trebuie să fie legat de reclamația, de acum doi ani, a furtului fostei mele biciclete, Roxana. Probabil, la ei se ia după locul citat în reclamație, nu după domiciliul reclamantului, d-aia nu m-au chemat la vechea noastră circă. Și, mai pot presupune (eram din ce în ce mai surprins, pe măsură ce mă auzeam vorbind!), că, dacă m-au chemat pentru asta, atunci nu poate fi vorba decât că mi-au recuperat-o. Declic. Zbang. Apoi, ușa cabinei și pași automați prin piață. Abia peste o vreme, la o coadă, la langoși, mi-am dat seama cât îmi e de foame și, printr-un recul ciudat, am fost izbit de șocul uimirii în fața deducției pe care tocmai o făcusem, dar pe care o auzisem, în minte, ca pe produsul cuiva străin. N-avusesem de gând decât să liniștesc pe cineva la telefon. După uimire, urmă al doilea șoc, al emoției. Singur în fața raționamentului, care, acum mi se părea plauzibil (în fond nu apucasem să mă întreb serios de ce mă chemaseră). Un timp am umblat buimac, izbindu-mă de imaginea vechii mele camarade, căci ne putem înnăbuși orice, afară de speranță. În numele căreia, un gând perfid își făcu loc, insidios. Aflasem secretul acelei ședințe printr-un lung șir de improbabilități. A-mi regăsi bicicleta, era, *ab initio*, tot atât de improbabil. Semnificația faptului că aflasem ceea ce aflasem, mai ales în modul în care aflasem, n-ar fi trebuit să fie alta decât că mi-aș fi regăsit camarada.

Aceia care vor fi avut ideea creață de-ași boteza obiectele personale, în particular bicicleta, vor fi de acord că eficacitatea torturantă a mecanismelor speranței e de o perfidie față de care blânda inchiziție ar fi făcut o figură naivă, ca un traforaj cu pânze de fier moale. Rezultatul e lesne generalizabil, căci nu e om să nu fi avut de-a face cu speranța.

Ei, bine, n-am să vă mai povestesc despre orele intermediare, în care m-am plimbat, singur, reflectând. Sigur, în mintea mea și-a făcut loc constatarea de bun simț că eu nu sunt buricul pământului. Una dintre cele mai mărunte consecințe ale acestei premise elementare ar fi că nu tot ce se întâmplă în jurul meu, chiar implicându-mă trebuie să aibă semnificații personale. Stratificându-se, natural, evenimentele zilei scoaseră la suprafață cele aflate la difuzor. Am încercat să le duc mai departe, măcar cu câțiva pași, spre consecințele logice. Am căutat chiar repere istorice. Culmea e că am și găsit. Tabloul la care am ajuns, pe o cale aproape deductivă, colorându-l, ici și colo cu pete de improvizație imaginativă, e, în același timp, atât de surprinzător și atât de banal, încât nu-l pot amesteca cu nimic din ce-am relatat până acum. Dar, ceea ce mi se părea cel mai interesant, era că nu găseam un răspuns satisfăcător la întrebarea de ce mă angajasem atât de adânc pe calea acelor speculații. Evident, emoția eventualității recuperării unei biciclete furate cu doi ani în urmă, chiar dacă o socotisem camarada mea și-i dădusem un nume, nu era suficientă.

Ajuns în acest punct, am constatat că mai era puțin până la ora la care mi se spusese să mă reîntorc. Am luat, din nou, în răspăr, filmul zilei. Odată și încă odată, căutând, în memorie, amănunte care să-mi fi scăpat, la prima trăire. Aparent, n-am găsit nimic. Poate, totuși... cine știe, limbajul ofițerilor, de la acea ședință, spionată involuntar. Intrasem, de dimineată, doldora de prejudecăți, explicite, dar mai ales implicite, tradiționale și tradițional contradictorii.

Majoritatea deja răsturnate. Am reluat, pentru a treia oară secvența, la faza cu intervenția vocii critice, tărăgănite și vag ironice, să nu mă întrebați de ce, tocmai în momentul în care, pentru a doua oară în ziua de azi, intram pe aceeași poartă, de data asta anonim și absent. Da, cred că din toate cele, tocmai textele mă miraseră. Și la ce duce asta? Am ajuns la etaj, unde culoarul așteptării matinale era deja plin. Am recunoscut câteva figuri, de dimineață, am stabilit, în câteva vorbe, că suntem câțiva în aceeași situație. A trecut costumul bleumarin, cu voce de comandă, a dat, părintește afară jumătate din lume. Nouă, celorlalți, ne-a luat, automat, cartoanele, am apucat să văd că al meu nu mai era scrobit. A deschis ușa, a dat, cu aceeași voce domoală, fără replică, ordine, s-a întors și a plecat. Când a trecut pe lângă mine am apucat să observ că are ochii obosiți. S-a deschis, din nou, ușa. A apărut un băiat tânăr. Nu semăna nici a schior, nici a funcționar de poliție. Slab, tras, nebarbierit, cu un pulover negru, pe gât. Ținea în mână un pahar de plastic, cu o chiflă în echilibru pe pahar. Până să facă doi pași spre noi, de pe pahar s-a desprins o etichetă de brânză cu smântână. Mi-a fost simpatic de la început, pentru că bănuiam brânza ușor acrită și, când s-a scuzat, vulnerabil, că nu mâncase nimic de dimineață, i-am temperat, prompt, pe ceilalți, care începuseră vocifereze și am vrut să-l invit să mănânce mai întâi și abia apoi să ne cheme. A zâmbit, obosit și a comentat, cu humor, că aici nu e armată, ca ordinul să se execute întocmai și când ai timp. Cu toate că aș fi vrut să discut cu el, m-a repartizat altuia, mai bine legat, dar nu mai puțin obosit (simpatia și afinitatea nu sunt întotdeauna neapărat și reciproc active). Acesta învârtea, surâzând, o foaie îngălbenită în mână. Am recunoscut ușor reclamația mea.

Înainte de a se așeza la birou, invitându-mă să iau loc de partea cealaltă, a avut (din același gest al mâinii) timp să refuze net jumătatea de cină oferită de colegul cel slab, zicând, de fapt mormăind, că el termină repede, că tovarășu' (adică eu) nu e... tovarășu' e... (și nu și a mai subliniat considerațiile psihosociale cu alt gest al mâinii, părea un tip economicos, s-a mulțumit să rânjească încă odată). Mi-a precizat, apoi, că el preluase cazul cu prea puțină vreme în urmă, că s-a pus imediat pe treabă, pentru a face totul pentru rezolvarea lui (aici, alt rânjet afurisit, claviatură și mustăcioară gen Nino Manfredi), m-a întrebat, fără a-și ascunde ironia, ce pretenții am, apoi, aparent fără legătură, a precizat că oricum e nevoie de o formă pentru a închide dosarul, dându-mi să înțeleg că mingea e în terenul meu, în sensul că inițiativa îmi aparține. Ei, bine, și de abia atunci, după o zi plină și, oricum în afara obișnuitului, am avut revelația că ăsta-i primul detaliu real și că, de fapt, abia acum venisem la poliție. Tot restul trebuie să fi fost un vis. Am reușit, totuși, să mă țin tare (în raport cu emoția eventualității recuperării, căreia n-ar fi trebuit, sub nici un motiv, să-i dau drumul) și să-i explic tipului că mi-e simpatic (nu exageram mult), nu vreau să-i fac greutăți în munca cea nouă, drept pentru care, el n-are decât să-mi dicteze și eu o să scriu și o să semnez tot ce crede el de cuviință că ar fi de natură să-i rezolve problemele administrative. Am adăugat, pe un ton tărăgănat, șarjat, ușor de sesizat, că nu-s naiv, sunt sigur că el nu mi-ar putea dicta nimic cu care conștiința mea individuală n-ar fi de acord. E clar că mă dumirisem că-i recunoscusem vocea din difuzor, măcar de-ar fi fost din vis. Mi-a mulțumit pentru cooperare, cu același zâmbet, în care începui a desluși o nuanță cinică și am manevrat, apoi, în așa fel încât să ieșim, practic, simultan din circă. Pe stradă l-am invitat, familiar, la o bere, precizând că ideea-mi venise în orele de așteptare, când mai visam să-mi recuperez bicicleta. Dar putea să fie sigur că invitația nu e formală, pentru că, oricum îi sunt recunoscător, pentru ce învățasem azi de la el. Mărturisesc că nu știam încă în ce mod aș putea să aduc vorba de ședința spionată, fără voie, ca să nu-l sperii. Mi-am zic că fie ce-o fi, hai să-i fac jocul și, mimând rânjetul lui, am spus că, din neglijență, un arestat și un cadru străin de circa lor, ascultase, de dimineață, un fragment dintr-o ședință cu comandantul. La faptul că ascultasem și eu, civilul fără cazier, contemporanul de pe stradă, simplul cetățean, omiteam, șugubăț, să fac aluzie pe față. Ei și, toate-s la fel, a îndepărtat el subiectul, cu un gest convertit în reluarea halbei cu bere. ăsta, ori are școală mare, ori nu-și dă seama. A trebuit să mă descopăr, provocându-l: "Și ziceți că s-au speriat bicicliștii de marile bulevarde?" Tipul râse larg, după doar un scurt moment de încremenire. Larg, altfel decât rânjetele de până acum cu toată claviatura, dându-mi, subit, o nouă dimensiune a personajului: "Dom'ne, parc-am auzit eu ceva, că s-a făcut o gafă și s-a

dat pe circuitul de apel. Mata ai luat-o în serios? A fost, ce-i drept și ședință cu comandantul, la ora aia, dar nu s-ar fi putut întâmpla așa ceva. Sigur, clubul are stație, dar cu circuit intern, în difuzoarele din sală, pentru acustica sălii (aici, ceva mi-a izbit, din nou, urechea, tonul rămânea vag ironic, dar vocea devenise mult mai închisă, alteceva decât râsul). Eram câțiva, înghesuiți în centrala telefonică, citeam un text de brigadă, ce, n-ai auzit de brigadă artistică?

Doar poliția nu-i scutită de participarea la Cântarea României, nu? În centrală-s și circuitele de apel, care răspund în difuzoarele din camerele de lucru. O legătură aiurea... De altfel, dacă tot ți-am spus, află și pentru ce-ai așteptat atâta, degeaba. Instructorul e un băiat fain, colegul cu brânza de vaci, are școala populară de artă, să vezi ce bine imită vocea comandantului, cu mutra aia de aschimodie. Evident, comandantul nu știe, va afla sâmbătă, direct la spectacol. E urgență mare, faza pe sector, noi n-am vrut să intre în circă regizori profesioniști, cât îl avem pe Toni, avem noi dichisul nostru. Băieții au conchis că finalul trebuie refăcut, așa că m-am ascuns să-l fac, eu sunt textierul. Mi-o zis Loți, tipu' ăla chel, de lângă biroul meu, că le-a zis la cetățeni că m-o trimis comandantu'n misie. Noroc. Stai, numa', să vezi ce discurs mișto ține comandantu'n final: "Idiotule, nenorocitul, până când crezi c-o să ne bați la cap cu statistici cretine, că aia nu merge și alilaltă nu merge, nu v-am ordonat că-i musai? Uite că se găsi locotenentul Bulă să ridice obiecții competente. Unde drakku vrei s-ajungi, mă, prăpăditule? Să plătești bilet la tramvai, să stai la coadă? Vrei s-ajungi cetățean?"

- Noroc, dom'le!

- Noroc.

- Pe la noi se spune Servus.

- Servus.

- Mai bem una? Fac eu cinste, de data asta.

- No, mulțam fain. (Știam și eu dialectul, ditr-o îndepărtată copilărie). Nu, că-i târziu.

Și ne-am despărțit în tăcere, plecând fiecare pe drumul lui.

(Vizita ulterioară, la care făceam aluzie, a fost de o simetrie absolută și ironică. Rolul meu în noul furt și noua încercare de recuperare, a altei biciclete, nebotezae, fiind pasiv. Spre surprin-derea unanimă, poliția a recuperat acea bicicletă chiar de Ziua Po-liției. Episodul, cu alt conținut emoțional, a rămas lipsit de aventură, adâncime, semnificații ramificate, provocări și efleurarea ten-tăției unei prietenii. Dar, să nu mă întrebați, după amândouă, pe care l-aș prefera. Nu știu. Nu le poți avea pe toate).

10 decembrie 1979, 1 mai 2000

7. PE ZID

Lui Wei Jinseng, eternul dizident

Oameni buni, trebuie să-mi spuneți ce să fac. Am ales forma acestui afiș lipit pe ziduri pentru că nu am găsit alta mai bună. Nici o alternativă, oficioasă, dar mai ales oficială, n-ar fi putut fi eficace. Dacă, după ce veți lua cunoștință de cele pe care le voi relata, aveți ceva pozitiv de spus, folosiți aceeași metodă: notați-vă coordonatele, sau/și schițați-vă ideile.

Sunt un medic onest la locul meu de muncă și, din cea mai fragedă tinerețe mi-am petrecut marea majoritate a timpului așa zis liber studiind. Nu că m-ar tenta publicitatea pe care presa, mai ales cea audiovizuală, o face oricărui taumaturg, cu sau fără acoperire. Și, oricum îmi e mai mult decât greu să încerc să exprim întreaga complexitate a problemei - și a dramei - în limbajul, fatalmente reportericesc pe care-l impune, această modalitate insolită de a-mi comunica preocuparea.

M-a interesat întotdeauna sfera psihicului uman, cu un accent pentru afcetivitate. Aș putea chiar spune, fără să exagerez defel, că acest interes coboară, desigur în forme tulburi, prectic ininteligibile, până în prima copilărie. Cum în anii orientării și formării profesionale, detractarea psihanalizei era undeva între normă și dogmă, o formă insidioasă și ineluctabilă a spiritului de contradicție inerent, ca și egoismul, oricărui om nornal, a jucat rolul decisiv în cataliza unei aplecări naturale spre ceea ce aveam să lămuresc, în paradoxalul beneficiu al cunoașterii umane.

Ca să nu plictisesc din capul locului cu întortochiate preliminarii de autobiografie analitică (nu eu sun subiectul acestui demers), mă grăbesc să precizez că am conchis, încă din ultimii ani de facutate, că întregul freudism este superfluu. Sau, mă rog, nu departe de asta.

Nevrozele pe care le-a elucidat Freud, complexe pe care le-a identificat și analizat, sunt dintre cele mai banale, chiar triviale. Iar industria psihanalitică occidentală, de fapt americană, este, într-un procent înspăimântător, o maimuțăreală. Sigur, excepțiile inerente ajung la rezultate la fel de uluitoare, dar și asta e în afara subiectului meu. Cel puțin în mod direct. De altfel nici abordarea complementară, din direcția conemplativ-sintetică a ceea ce cultura creștină numește "discipline sapiențiale", de extracție asiatică, nu-i, în procente comparabile, decât altă maimuțăreală, asta afară de cazul că-i o formă pernicioasă de inginerie psiho-socială. Dar, nici asta nu-i subiectul meu.

Ceea ce era de reținut din gândirea lui Freud era ideea că orice nevroză se bazează pe un blocaj psihic, determinat de o situație conflictuală, manifestată deseori în copilărie, sau chiar mai înainte, iar conștientizarea cât mai deplină a conflictului reprezintă o premiză, o șansă în reducerea lui. Ori de câte ori mă întâlnesc, în jurisprudențe medicale, sau în literatură (care, mînuită cum se cade, e laboratorul ideal), cu exemple de funcționare a mecanismului, îmi aduceam aminte, cu veșnica mea îndărătnicie, de acel inegalabil banc, cu deosebirea dintre un nebun și un neurastenic: primul spune senin, că doi ori doi fac opt, al doilea, că fac patru și tocmai asta îl enervează. Trebuia să existe ceva dincolo de acest paradox. În același timp, continuam să visez că aș putea încerca să generalizez noțiunea de complex, să elaborez o schemă rațională de identificare a cauzelor acestora. Mai fabulam, în special sub influența lui Ortega y Gasset, că majoritatea oamenilor aparent normali sunt marcați de complexe, mai mult sau mai puțin "benigne", nu atât compatibile, cât mai ales nonincompatibile cu mecanismul echilibrului psihic (nu-i nici o aiureală aici, compatibilitatea e, ca să zic așa, incompatibilă cu logica bivalentă). Iar acest efect pare a se asemana cu adaptarea bacteriilor la om: doar 3% dintre speciile lor provoacă boli, ca o măsură a inadaptării mutuale. Spun pare, căci, deși există o similitudine cantitativă, fenomenele de adaptare sunt net distincte calitativ: într-un caz e vorba de acomodarea reciprocă a două forme de viață, fiecare cu propriile instrumente active, iar în al doilea, de acomodarea unilaterală a celei mai complexe creații a naturii, psihicul uman, la o constrângere exterioară.

Nu văd, acum și aici, rostul descrierii în detaliu al drumului de la fabulație la concepte științific fundamentate. Câteva puncte se cer, totuși, explicitate. Am intuit, poate cu o clipă mai devreme decât majoritatea, să zicem oficială, a colegilor de breaslă, că nu pot depăși anumite praguri critice fără o solidă cultură în științele zise naturale, adică întreaga familie care înglobează biofizica, biochimia și altele de acest gen. Dar eram din capul locului aproape antitalent în aceste direcții. Am avut șansa de a întâlni, destui ani mai târziu, un individ ciudat, care se autodefinia ca "fizicant", cu un termen despre care pretindea că face parte din folclorul confreriei lui. (*Există muzicieni și muzicanți. Fizicieni au fost câțiva: Bohr, Einstein... cei mai mulți dintre ceilalți sunt, deci, fizicanți*). Trebuie să încep prin a spune despre el că e tot ce poate fi mai opus firii mele neliniștite, un ardelean căpățânos, care vorovește rar și cu miez, dotat cu o țară de geniu și mult humor sec. Ceea ce e cel mai surprinzător e să-l vezi cu câtă lejeritate se mișcă în spațiul matematicii, care mie mi-a fost întotdeauna inaccesibil. *Orice lucru care se întâmplă, sau s-ar putea întâmpla, poate fi descris într-un limbaj matematic adecvat*. Era axioma pe care și-o însușise, cu titlu de deviză personală. De fapt, fabrica, de câțiva ani, în mod absolut pașnic, izotopi (pentru agricultură, pe semne), iar când ne-am cunoscut, eu eram pe punctul de a abandona. A început prin a-mi vorbi despre cele patru forțe fundamentale și despre visul lui Einstein, de a le cuprinde, într-o teorie unitară, ca și de cele mai noi ipoteze cosmogonice, care dădeau contur deja celebrului big bang. În primele fracțiuni infinitezimale de timp al existenței universului, căci ar fi greu să spui "momente", când acesta avea, încă, o extensie spațială neînchipuit de restrânsă și era neînchipuit de fierbinte, exista o singură forță. Într-un anumit interval, tot infinitezimal, paralel cu dilatarea și răcirea universului, această forță s-a divizat, treptat, în cele patru cunoscute. Abia apoi au apărut, pe măsura răcirii și extinderii neîntrerupte, particulele, materie condensată ca substanță, care au găsit, așadar, o structură de forțe de natură a le impune uluitorul balet cuantic, într-o atât de nesfârșită diversitate.

Toate bune și frumoase, meștere Sergiu, dar fizica ta, oricât ar explica macro și microcosmosul, nu e mare scofală, atâta timp cât nu va fi explicat biosul, psihosul și, în ultimă instanță, forța mentală, drept consecințe, oricât de îndepărtate și complexe, ale aceluiași set de cauze primordiale, așa cum structura electronică a explicat tabelul periodic al elementelor.

Si uite-așa, resursele pe care un mediu rigid și întrucâtva meschin nu le putea nici măcar bănuși, necum să le mobilizeze și pe care, dintr-un soi de infantilism tembel, noi nu știam să ni le risipim în distracțiile uzuale, au găsit o cale periculoasă de exprimare, iar viața noastră a intrat în vârtej.

O vreme am continuat să ne concentrăm asupra obiectivelor noastre discrete, Sergiu, aparent în joacă, cu ușurința lui deconcertantă și humorul lui tonic, eu încrâncenat și alternând elanurile cu descurajările. Complicitatea a sfârșit prin a ne împrieteni ireversibil, chiar înainte de a bănuși, vreunul dintre noi, cât de înrudite ne erau visurile. Nu cu mult timp în urmă, ajunsesem fiecare la câte un punct de sprijin, apropo concomitent. Pentru mine devenise limpede că sfera afectivă, este esențială și definitorie pentru natura umană și reprezintă, calitativ, mai mult decât suma efectelor ei fiziologice. Secolele științei pozitive uluiseră într-atât conștiința umană imanentă, prin saltul exploziv, de la barbaria medievală, care părea să fi pus în paranteze rafinata civilizație antică, nontehnologică, dar, mai ales, prin împingerea în umbră a înșelătoarei magii renaștentiste, încât nimeni nu părea să dea egală atenție celor două emisfere ale creierului. Chiar un vizionar inteligent, ca Asimov, se lăsase sedus, fie chiar și numai la nivelul ficțiunii literare, de dezvoltarea forțelor mentale, ca o alternativă la cursa tehnologiei bazate pe științele fizice. Eram încredințat că e mai important să investighezi natura și esența proceselor cu sediul în cealaltă emisferă, decât să stimulezi, prin antrenamente mai mult sau mai puțin dubioase, exacerbarea contolului unor forțe care nu puteau, mai curând, sau mai târziu, să nu afecteze echilibrul uluitoarei mașinării a creierului uman. Mă îndreptam, astfel, spre definirea unui concept de structură afectivă, printr-un soi de analogie cu biostructura lui Macovschi, ce-i drept, aceasta din urmă ieșită prematur din câmpul focal al științei.

Mai stabilisem, oarecum simultan, pe cale pur speculativă, existența unor straturi suplimentare de memorie pasivă, de care omul nu e, îndeobște, conștient, și pe care nici nu o prea poate accesa. Aceste straturi sunt organizate pe un principiu generalizând legea biologică a dezvoltării. Adică fiecare exemplar conține informația esențială a istoriei proprii specii. O ciudată coincidență a făcut ca în aceeași perioadă, un coleg să aducă, cu mari precauțiuni, o carte scrisă de un psihiatru american, specializat în terapie hipnotică. Omul își socotea experiențele, altfel remarcabile, drept o mărturie a reîncarnării. Luând faptele ca atare, sub beneficiu de inventar, ele se puteau explica, pe baza ipotezei că hipnoza, bine controlată, permite o cale de acces la straturile adânci ale acestei memorii ancestrale, fără a face apel la conceptul de reîncarnare. Sergiu mi-a citat imediat un principiu fundamental al cunoașterii: *pentru a explica anume fapte, e preferabilă, de regulă, teoria cea mai simplă, care face apel la cât mai puține noțiuni "exterioare"*, dacă există mai multe modele posibile. E ceva care seamănă cu principiul energiei potențiale minime, din fizică. Universul e plin de asemenea principii, e de ajuns să ne punem în ipostaza celui care l-a construit, să gândim ca el și vom descoperi nu numai o serie de noțiuni noi, dar o serie, poate nesfârșită, de nivele de coerență și de armonie. Dumnezeu e, cu siguranță, mai profund, mai cuprinzător și mai înțelept decât și-ar fi putut închipui sfântul Augustin și Einstein, bătrâne.

Dar, să revin la oile mele. În mod spontan, accesul individului la propria sa memorie ancestrală e bazat pe un prag de intensitate afectivă minimală. Mai mult chiar, însăși natura "înregistrărilor" e duală. Pe răboj există evenimentele, faptele, alături de stările afective aferente, cu accent pe relațiile interumane. Un sentiment rezonant, extrem de intens, chiar suficient de complex, la rigoare, îl poate pune pe om în contact cu memoria trăirii respective. În anumite condiții de păstrare funcțională a canalului, se pot recupera și informații faprice. Ce geniu, domnul Marcel Proust. Atâta că *madlena* lui e un aspect mărunț, elementar, chiar trivial, al efectului pe care-l descoperisem, împreună cu Sergiu. Spun împreună, deoarece comunicarea dintre noi era, fatalmente, unilaterală. Eu devenisem aproape dependent de

discuția critică a acumulărilor mele, fiindu-mi inaccesibilă lumea lui. Balaurii cu care mă lupt eu sunt la fel de fascinanți, bătrâne, dar nu fă risipă de umilință prost înțeleasă, aiurelile tale mi-au deschis un orizont și-mi oferă odihna ideală, prin complementaritate. Nu-ți pot defini în ce constă complementaritatea, o pot, însă, măsura prin randamentul cu care recuperez, discutând cu tine despre dialogul cu strămoșii.

Am numit, provizoriu, efectul descoperit, *complexul Becket*. Intensitatea relației cu prietenul și tovarășul său, devenit arhiepiscop, cu suma de nedreptăți necesare, de ambele părți, cu tot, l-au marcat pe regele plantagenet mai adânc și mai esențial decât au putut intui istoricii și literații.

Si tocmai aici aveam să mă întâlnesc cu fizica lui sergiu. Teoriile lui sunt și mai greu de simplificat, la nivelul relatării mele, eu nici nu le înțeleg, în profunzime și mă tem să nu vulgarizez. el contrazice ultimul stadiu al modelului big bang, conform căruia, între universul actual, cu patru forțe fundamentale și intervalul infinitezimal în care exista una singură e o barieră termodinamică impenetrabilă, corespunzătoare unei diferențe de entropie de necompensat. El susține că fiecare moment de evoluție a universului coexistă, într-un soi de echilibru, cu toate celelalte, big bangul y compris. În particular, forța primordială poate coexista cu cele cunoscute, în felii paralele, care, în principiu, nu comunică. Orice comunicare, substanțială, energetică, sau informatică, între straturile, care, se îndesesc cu fiecare secundă scursă, ar echivala cu legendara călătorie în timp. Ori, Sergiu, tocmai condițiile de comunicare le descrisese matematic. Nu și mecanismul. Deocamdată. Nu știam decât că mediul matematic în care se derula descrierea se numea teoria categoriilor. Firește că asta nu-mi spunea nimic. Procesul ar fi putut fi comparat, păstrând toate proporțiile, cu modelul dinamic al fluidelor, bazat pe un mediu cu singularități, puncte de generare și dispariție, sorburi și izvoare. Sergiu spunea, amuzat, că ideea îi venise de la un joc strategic, pe calculator, a cărui hartă avea câteva puncte de trecere "pe celălalt tărâm", joc care îl fascinase tocmai datorită acurateții cu care opera cu cea mai seducătoare noțiune a basmelor. Părea suficient să intuiești că tranziția nu e un proces la nivelul continuumului spațiotemporal, ci, ceva asemănător sistemului de regăsire codificată a informației organizate pe fișiere de carton. Sau, orice fișiere. Modelul putea funcționa, deoarece timpul nu e cuantificat, putând fi descris de o variabilă reală, de puterea alef unu, puterea continuumului. Orice parte e echivalabilă cu întregul. Să ne mai mirăm că singurele tranziții spontane între forța primordială și strănepoatele ei răcite puteau avea loc în câmpul materiei vii? Întrebarea inerentă ne frigea buzele. Ce posibilități suplimentare sunt rezervate acelei insule binecuvântate, care e materia vie conștientă de sine, dotată cu voință proprie?

Ca și în cazul sferei mele afective, cauzele primordiale acționau doar indirect. Dar, interesant e că acționau. Înțelepciunea incomensurabilă a universului ou, a universului embrion, nu lăsase totul pe seama forței lipsite de discernământ a entropiei. Își rezervase o posibilitate de a ajusta evoluția, într-o modalitate suficient de sofisticată încât să nu-l tenteze la abuz. Probabil, aici se găsea și motivul pentru care forța primordială se lăsase atât de greu cunoscută. Până se găsisese cineva care să creadă cu suficientă putere că trebuie să existe ceva în spatele lucrurilor pipăibile, cu mâna, ca și cu mintea. Ideea asta ne scurtcircuitase. Reprezenta, de-a gata, răspunsul gratuit la întrebarea firească, de ce tocmai noi, pe care nici nu avusesem timp să ne-o punem. Încercările de a formaliza această ultimă idee au declanșat lanțul exploziv care mă aduce, de fapt, aici, pe ziduri, în fața voastră. Pragul de intensitate minimală ne-a făcut să întrezărim legătura între construcțiile noastre, pentru a debușa într-o teorie comună. Inutil e precizat, tot de Sergiu formulată.

Ceea ce face posibilă înregistrarea în creiere a "momentelor Becket" nu e altceva decât efectul, indirect, așa cum era stabilit, a forței primordiale. Prin intermediul celei electromagnetice, firește. Procesele chimice și biochimice, din sfera biotică, creierul uman y compris, sunt dirijate, în ultimă instanță, de forțe Van der Waals, de natură electromagnetică. Tot ce ține de prelucrarea, în creier, a informației, este controlat, direct sau indirect, electromagnetic. *Realitatea materială primordială a universului condiționează, astfel, quasidirect, esența materială superioară a condiției afective a omului – animalul ales pentru acest*

privilegiu coplesitor. Întreaga scară biologică ajunsese să ne apară ca un șir de experimente tehnologice premergătoare, în efortul de autocunoaștere a forței primordiale. Sau a ultimei cauze, care va fi dat bobârnacul creator big bangului?

Toate bune și frumoase, dar cu verificarea cum stăm?

Punctele de trecere erau în sens unic? Dacă da, existau altele, cu sens opus? Tot aici, în câmpul conștiinței umane? Simțeam cum Sergiu se apropie de limitele capacității sale matematice. Ceva trebuia să explodeze undeva, ca să-i dea un nou impuls. În matematică, din motive matematice intrinseci. Să nu mă întrebați de ce eram convins de asta, eu, care habar n-am de matematică. Dar, legătura dintre noi, prin intermediul comorilor de cunoaștere dezgropate, îmi antrenase o intuiție străină mie, nu cu mulți ani în urmă. Nici n-avream cum să-mi dau seama dacă și când avea să se întâmple ceva important în matematică. Dar eram sigur că voi vedea efectul asupra lui Sergiu.

Ei, bine, evenimentul matematic pare să se fi întâmplat. Un peruvian, lucrând, evident, într-o universitate americană, a demonstrat, împotriva tuturor așteptărilor lumii matematice, echivalența a două categorii de obiecte, aflate în teritorii matematice diametral opuse. Fiecărei soluții a unor ecuații ermetice, să nu mă întrebați ce sunt alea, îi corespunde un hiperplan nodal modulo q , încă mai enigmatic. Se pare că urmașul incașilor valorificase lucrări vechi de 50 de ani ale unui japonez, iar descoperirea lui părea să deschidă calea, blocată sute de ani, a posibilității demonstrării nu știu cărei teoreme celebre. Sergiu a explodat. Tocmai îi fusese dăruită unealta matematică susceptibilă de a asigura reversibilitatea comunicării între universuri, în punctele singulare deja definite, adică ceva echivalent cu speranța magiilor incantatorii, a rugăciunilor și a oricăror forme esoterice de a influența tot soiul de paraforțe. Atâta că, să vezi minune, deschidea o cale *tehnologică*, bazată pe *știință*, pentru atingerea acestor scopuri. De o manieră sistematică, susceptibilă, într-o perspectivă, mai mult sau mai puțin abordabilă, de un manageriat rațional.

Rezultatul s-a materializat, după un alt sisif matematic, într-o drăcie, cu multă electronică și sofisticate generatoare de câmp, pe care, în lipsa altui nume spectacular, Sergiu a botezat-o, funcțional, *rezonatron*.

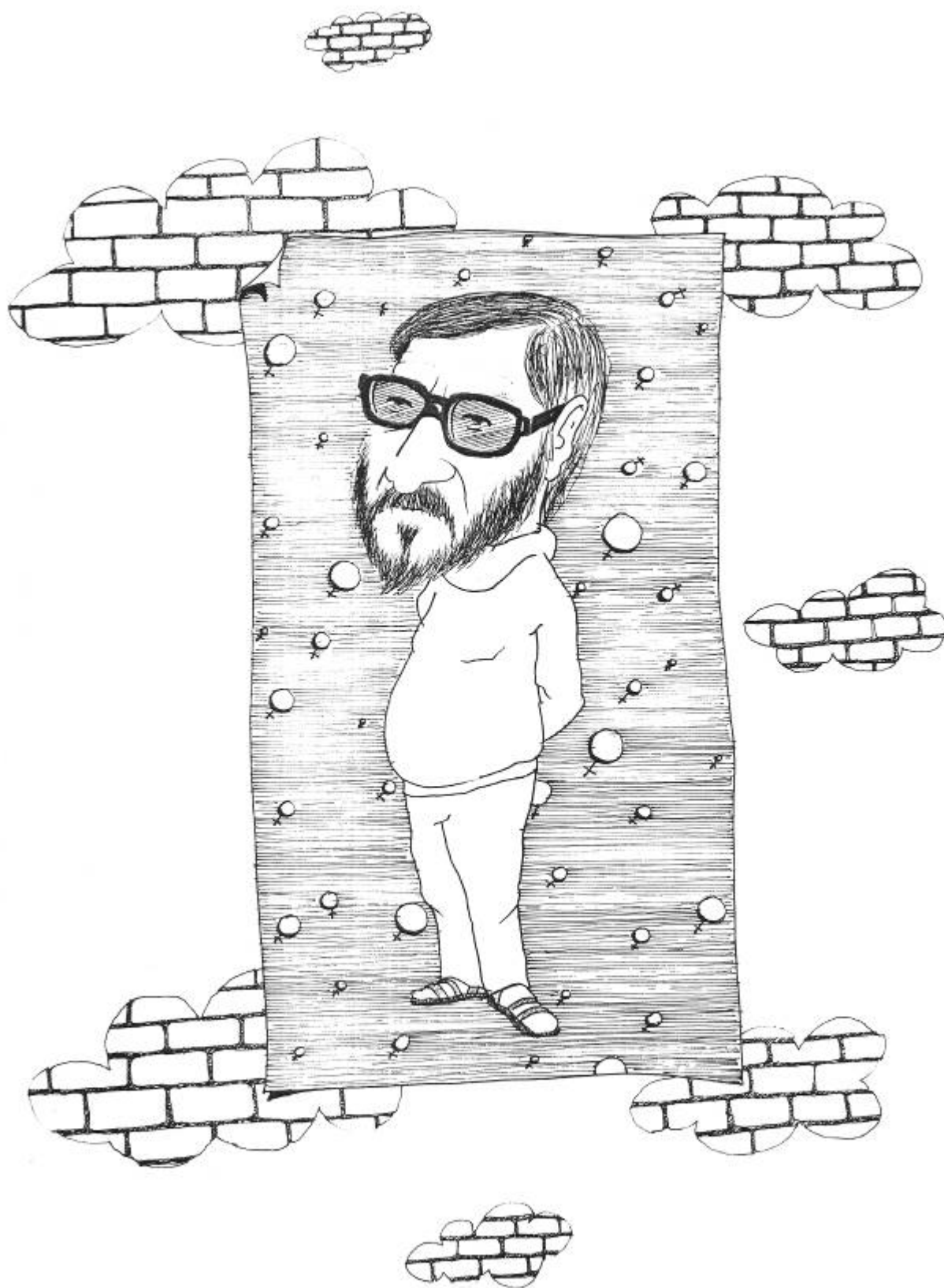
Cam în aceeași epocă mă pisa, cerând sfaturi, un fost coleg de școală, situat, ca în toate scheciurile ieftine, într-o poziție importantă, exercitând un evantai de funcții, la eșaloane înalte. Omul nu era ipohondru, nici un scârbos și, după părerea mea, singurul păcat mai important era că prea pune totul la inimă. Nu-i găsisem nimic serios în planul medicinei convenționale. Începuseră să-mi sune ciudat accentele patetice, când îmi vorbea despre momentele de fading, de absență, care-i puneau, de-a dreptul, în discuție, exercitarea impunabilă a unora dintre funcții. Am mizat pe buna lui credință și l-am pus la curent cu secretele noastre. Mai ales că acoperirea pentru baza materială a aparaturii necesitase comori de ingeniozitate în administrarea unui sofisticat sistem de semicomplități, bazat pe sferturi sau optimi de adevăr, servite factorilor de decizie din institutul lui Sergiu.

Omul a decis să se supună primei noastre experiențe. Îi era foarte importantă menținerea poziției, căci se socotea, în mare măsură pe bună dreptate, un element atipic, reușind să facă mult bine, dinăuntru și în cadrul sistemului.

Rezonatronul urma să-l pună în contact cu toate situațiile care se vor fi ivit, în istorie, având la bază un conflict similar, sau identic, cu al lui. Pentru mine era mult visata generalizare a psihanalizei, cu ajutorul căreia speram să identific și să anihilez toate complexe.

Finalul experienței a fost deconcertant. Omul a plecat, fără un cuvânt, fără să mai ia, vreodată, legătura cu noi, ignorându-ne cu totul.

Nu puteam încerca o a doua experiență, până ce nu reușeam să înțelegem ce se întâmplase. O cantitate incredibilă de cunoștințe noi, comensurabilă, îndeobște, cu regimente întregi de cercetători, stabilite în cea mai adâncă "ilegalitate", era, brusc, pusă în discuție de ambiguitatea confirmării experimentale, adică ceva mult mai rău decât un eșec recognoscibil. N-o să vă vină să credeți, dar toate aceste circumstanțe excepționale ne lăsau, pentru moment, indiferenți, în fața răspunderii resimțite față de soarta aproapelui nostru. Am început

să-l spionăm și, următoarele luni de zile ar merita, singure, un bogat roman polițist, dar, nu asta ne dorea, acum, pe noi.

Concluziile anchetei, construite cu dificultate, răsucindu-ne, iarăși, mintea și sufletul, au fost încă și mai surprinzătoare. Din omul nostru lipseau, pur și simplu, câteva felii, nu amnezii triviale, mult mai subtil. Am fost obligați să admitem că ceea ce dispăruse era tocmai structura

afectivă de bază, esența definitorie a persoanei sale. Nu-și pierduse nici una dintre cutumele de tandrețe, nici simțul responsabilității, dar, din noul nostru punct de vedere, devenise, cumva, o coajă goală. Și puteam paria că, în sfera intimă de conexiuni, câteva persoane intuiau, deocamdată tulbure, adevărul. Și ar fi fost, poate, primii care să înțeleagă, dincolo de noi.

Desigur, tot pe umerii matematici ai lui Sergiu a rămas povara explicării noii situații. Subtila marcă de identitate a omului fusese absorbită, la impactul cu câmpul primordial, de fapt, prea puțin cunoscut. Urmând să-și găsească, prematur, locul, în matricea-panteon universală.

Am început, pentru prima dată, să ne certăm. De-a seriosul. A fost un șoc suplimentar, pentru amândoi. Așa cum, desigur, deja v-ați dat seama, eu m-am grăbit să fac din asta un caz de conștiință. Lui Sergiu i se părea desuet, în contextul descoperirilor făcute și pleda, în consecință, pentru reluarea experimentelor, cu alți voluntari, aleși cu mai mult disценământ. Plus perfecționarea drăciei. Tot el a adus ca suprem argument observația, judicioasă, de altfel, că omul nostru se descurca perfect în funcțiile sale și, nimic din ceea ce noi știam că-i lipsește, oricât ar fi fost de esențial și definitoriu, nu-l înkurca, nici la slujbă, nici acasă, nici în viața socială.

Nu pot fi de acord cu el.

Oameni buni, am adus în fața voastră elementele esențiale ale cazului, fără ca el să știe, pe absoluta mea răspundere, pentru că eu cred că numai voi, cu toții, puteți judeca. Am ales forma acestui afiș, lipit pe ziduri, deoarece, deja suntem, pe lumea asta, mai mulți decât ar fi încăput, în cortul șefului de trib, la sfatul înțelepților. Din punctul meu de vedere, noi am comis o crimă, deoarece am depozitat un individ uman de ceea ce definește ca atare, ca formă de viață inteligentă, conștiință de sine. Chiar dacă, nici el, nici, deocamdată, altcineva, nu-și dă seama de această subtilă dispariție. Chiar dacă, vorba lui Sergiu, nu există, încă, nici poliție, nici tribunal, competente în speța tocmai expusă.

Oameni buni, trebuie să ne spuneți ce-i de făcut!

Dec.79, 7 iunie 2000

8. DU-TE, DORULE, DU-TE, CĂLĂTORULE

Lui Mugur

Pe drumul de costiușă ce duce către sat, două automobile par a se urmări, ca doi gândaci negri, pe albul bătătorit al zăpezii. La serpentine, razele farurilor mătură un peisaj indescifrabil, ascuns sub crepusculul timpuriu al solstițiului. De fapt, nu sunt amândouă chiar negre. Doar primul, sobru și elegant, clipind din oglinda măștii radiatorului, de forma frontonului unui templu antic. La volan, un domn distins, cu barbișon grizonat și ochelari fumurii, cu ramă de baga, îmbrăcat într-un la fel de sobru și elegant costum bleumarin, ascultă, distrat, uvertura la Tannhäuser. Al doilea e un 4 x 4 de teren, cu nimic mai puțin elegant, de un bleumarin identic cu al costumului primului șofer. Înăuntru e tot un singur personaj, îmbrăcat, însă, în haină de piele neagră, peste un pull-over tricotat, ușor rustic. Din boxele plasate discret, picură vocea unui cunoscut cântăreț de muzică populară. Omul conduce relaxat și îngână, oarecum vesel, melodiile. Pe distanțe considerabile, în față și în spate, în aparență, nimeni și nimic. Peisajul, prin troienele de la marginea drumului, pădurea rară și cerul întunecat, asistă indiferent. Sau, poate, nici nu-i pasă.

Nu mult mai târziu, cei doi se regăsesc într-o încăpere luminată de un bec chior, dar, surprinzător, încălzită. Cel cu Wagner e nedumerit și iritat. Celălalt afișează o mină liniștită, străbătută, fugară, de câte un zâmbet discret. Lasă impresia că mai fredonează, în minte, cântecele de petrecere. Iritarea purtătorului de costum se concentrează asupra unui al treilea personaj, ciolănos, deșirat și urâțel, cu păr lunguiet și cărlionțat fără a fi tocmai pletos, de

culoare cânepie, cu ochi negri, vioi și o umbră de mustăcioară, mult mai închisă la culoare decât părul. E îmbrăcat hibrid, cu un soi de canadiană, din țesătură tare, de in, în culori de camuflaj, spălăcite, cu multe buzunărașe, cu gluga dată pe spate, închisă cu nasturi lunguiți, de os și brandemburguri de sfoară. Haina e căptușită cu blană de miel. În loc de blue jeans, pe care te-ai fi așteptet să-i vezi, poartă un fel de cioareci de dimie aspră, fără culoare, peste cizme de piele gălbuie, surprinzător de elegante, totul aseasonat cu o traistă ciobănească, vrâstată, de sub acoperișul căreia se ițește un caval.

- Și, zi, nu știi nimic de toate astea, Prâsleo, graseiază barbișonul grizonat. Va să zică, tocmai când să trecem podul, spre casa tatei, apare o pocitanie, care zice că-i slujbaș la primărie, ne invită aici, mai cu voie, mai fără voie, apoi dispare

- Și de ce aș ști eu mai mult ca tine?

- Păi... ești... de-ai casei. Tu vii mereu...

- Vă apasă ceva pe suflet, Ingineria Voastră, de vă inhibă logica? Dacă voi nu vă faceți timp cu anii, de fapt, de când se duse mama, să dați pe aici, pentru simplul fapt că știți, de la mine, de altfel, că eu vin odată an, de Sărbători, înseamnă asta, în mintea voastră, plină de învățătură, că vin mereu și sunt, de, mă rog, de-al casei? Într-un an se pot schimba multe.

- Dar, văd că stai liniștit.

- Uite că nici Florin nu bâțâie, batăr că-l văd la fel de nedumerit și nerăbdător.

- Mai întâi, zise cel numit, că pocitania, cum ai spus, te opri pe tine, că mergeai înainte. Eu m-am oprit, să văz ce-i. M-am luat după voi, nu te trăgea nimeni de mânecă, m-am pomenit și eu în camera asta. Numai că tu uiți mereu că eu lucrez în agricultură. Chiar de nu apuc să-l văd pe tata. Ori, dacă nu ți-am spus-o, o repet, în domeniul ăsta ajungi să nu te mai miri de nimic. Înveți să aștepti și să miroși dincotro bate vântul.

- Bine, bine, dar de ce l-am găsit pe Prâslea aici? Nu se poate ca el să nu...

- Bă Sorine, are și el un nume, ca și noi. Îl cheamă Dorin. Ori îl crezi năzdrăvan? Cum ar putea un om de știință, de reputație sud-est europeană...

- Hai, slăbește-mă, sunt sătul de ședințe. Una și cu una fac două. Dacă am reușit să-mi rup o zi-două, e pentru că, de ani de zile îmi propun și îmi doresc asta și nu apuc. Știi, la fel de bine ca mine, că peste tot se planifică acțiuni pe 24 și 25, o ședință de analiză, la catedră, o sesiune de comunicări, ne mai cheamă la minister, la voi e la fel. Bătrânul e încăpățânat. Dacă am veni pe 2-3 ianuarie, mai mult s-ar supăra. Și mai știi, doar vorbirăm la telefon, a venit ăsta mic peste mine, să nu-i mai zic Prâslea, că nu și nu, dacă nici anul ăsta nu venim, tata se usucă de dor.

- Și seiunea de comunicări?

- Am reușit s-o amestec cu ședința de catedră, mi-am făcut partea de dimineată, apoi am pretextat un caz de forță majoră, fără să dau detalii. Îmi fuse frică să mint că tata-i bolnav. Mă crezură, căci e prima oară în atâția ani. Dar, lasă acum, sunt grăbit. Hai să nu mai așteptăm, aș pleca de noapte. Măine, la 10, e raportare mare, la Comitetu' Central. Om mai vorbi acasă la tata.

- Te oprește cineva să pleci? Venim în urma ta.

Surprins de tonul mezinului, purtorul dem costum schiță un pas spre ușă. Clanța se roti în sec. Încercă, mașinal, de 2-3 ori. Roșcovanul bucălat, cu haina de piele, începu să fredoneze, iar ciolănosul își muta privirea sfredelitoare de la unul la celălalt. Barbișonul izbucni:

- Și mai pretinzi că nu știi nimic, Pr...ăă...Dorine.

- Să știu ce? Că ușa-i încuiată? N-a fost decât ceea ce Tovărășia Ta ai numi o presupunere confirmată.

- I-auzi! Presupunere confirmată! Simt că fac tensiune!

- Bă' Sorine, mai știi tu vorba aia a lu' tata, că tu ai minte da'nu toată-i bună? Și eu aveam astăzi ședință, la Direcția Județeană. Numa' că, după aia, ne adunam, neoficial, cu toții de la centru, la o masă intimă, să aprofundăm mai bine problemele și să combatem misticismul. Acuma, deh, dacă bucătarii găteau sarmale și făceau cozonac, așa, din întâmplare... Cum crezi c-am scăpat? L-am luat pe Dorin cu mine la județ, l-am prezentat

toivilor și le-am spus că președintele ceapeului de aici, din satul nostru natal, s-a folosit de trecerea fratelui mezin pe la mine ca să-mi transmită o invitație verbală, pentru a ține o conferință cu activul agrozootehnic local, de, ca fiu al satului, cu care satul se mândrește. Va sosi și confirmarea oficială a aprobării solicitării organelor locale, numa' că eu m-aș cam grăbi, căci, mâine, asta știe și dânsul, vom fi chemați la Comitetu' Central. Să vezi ce față a făcut! Așa că și eu mă grăbesc la fel de tare, am aceeași intenție să plec de cu noapte. Fâțângăul nu poate întârzia mult. Și eu înțeleg tot atât de puțin ca tine ce vrea, de ce ne aduse-n primărie, oricum nu se încuie ușa peste doi tovarăși atât de importanți ca noi. Dacă a fost o greșeală, vom avea grijă să fie muștrat cu asprime. Dar, de ce să mă agit?

- Și tu nu crezi că Prâslea știe ceva? El ne aduse încoace, la urma urmei.
- Fii cinstit, bă Sorine, tu n-avuseși un vis?
- Ce vis?
- Avuseși sau nu?

... Păăi... uite, n-am vrut să spun, dar, cine știe dacă mă lăsam convins de Prâslea, dacă nu-l visam pe tata, fix în noaptea dinainte de venirea lui neașteptată.

- Cum l-ai visat?
- Păăi... nu era singur.
- Și, cu cine era?

Păăi... cu Prâslea. Ședeau la masa de sub nuc, cu o sticlă-ntre ei și-mi făceau semn, cu mâinile, să viu. Ziceau amândoi ceva. Nu-nțelegeam, dar gesturile erau clare. Și tu, la fel?

- Și cum se-mpacă știința cu misticismul?

- Nu fii neam de traistă, Florine, nu mă râcâi la suflet. Trebuie să-ți amintesc, tot la fiecare pas că suntem de la țară? Uite, costumul ăsta e ca o piele, cu cravată cu tot. Mașina-i ca o piele mai încăpătoare, pe care-o lapăd când intru într-o clădire, ori când nu-i de folos. Tot ce-am învățat contrazice superstițiile, uite, și bradu' ajunsei să-l aduc în casă de anul nou. Dar, ce vrei, sunt tot de la țară, așa că admit că există momente când ceva mai tare ca mine nu ține seama de ce-am învățat.

- Există ceva mai tare ca tine?

- Hai, lasă, uite, se-ngoasă gluma (se uită la ceas), stăm degeaba de 42 de minute aici, ce facem?

- Dacă tot îl bănuiești pe Dorin, tot la două-trei minute, că-i înțeles cu necunoscutul, de ce nu-ți dă prin mintea aia, inginerească, să-l întrebi și pe el ce-ar face, să lămurim situația și să ajungem la tata?

- Parcă încerci să mă convingi că situația nu s-a copt.

- Era valabil pentru mine. Am stabilit că suntem toți trei nedumeriți, noi doi și grăbiți, iar tu, în plus, nerăbdător.

- Tu ai cam ținut mereu cu el.

- Ce-o fi aia, mereu? Noi doi o cam terminasem cu copilăria când își făcu el intrarea în lume, iar eu am impresia că ai ceva cu el din cauza mamei ce se duse la nașterea lui.

- Ce să am, n-am nimic. Atâta că-i neisprăvit. Noi doi am muncit, am învățat, ne-am făcut o situație. Mă mândresc să scriu în toate autobiografiile că-s fiul cel mare al morarului din satul Cutare, dar când vine să scriu de el, mă apucă ciuda. Ce-aș putea scrie? Ce face el? Se perindă prin sate, mai stă de vorbă cu bătrânii, ba mai și cântă din fluier... Pe unde cântă, ce cântă, ce fel de muncă-i asta? Eu las în urmă baraje, hidrocentrale, specialiști formați, tu organizezi producția agricolă în județu' ăla al tău, de ce n-oi fi venit aici, de capul lui ce se alege?

- Nu te ambala, stabilisem că suntem grăbiți. L-ai întrebat?

- De-ar fi să știe face ceva, n-ar face decât dacă-l întreb eu?

- Aha, deci nu știe mai mult ca noi.

- Fire-ai să fii de șmecher, Florine, asta urmăreai? Bine, fie, Prâsleo, ce facem?

- Prâslea are un nume, Sorine.

- Fie, te mai întreb odată. Dorine, ce facem?

În timpul acestui dialog, lunganul ciolănos nu făcuse nici un gest. Doar ochii sfredelitori umblau ca la tenis, dreapta-stânga, parcă ținea scorul. Interpelat direct, făcu un pas, din colțul întunecat, mai în lumina becului chior, desfăcu molcom desaga, scoase cavalul. Lemnul lustruit făcea una cu degetele lungi, subțiri și sensibile. Picurară câteva note și, să vezi, minune, se auzi bocănit la ușă. Ceva scârțâi în broască, balamalele ținură isonul, în terță, numai că, în loc să apară cineva, din ușa deschisă izbucni o fâșie de întuneric, iar lumina, chioară, din încăpere, scăzu și mai mult. Era ca o imagine în negativ. Când scârțâitul balamalelor încetă și ușa se deschise complet, întunericul fu deplin. Reflex, inginerul aprinse o brichetă, iar omul din agricultură o lanternă de buzunar. Cu efecte aproape nule. Urechea agronomului, exersată cu motive folclorice, sesiză, cu întârziere, că scârțâieturile sunaseră surprinzător de armonice cu melodia ce continua să picure din caval și care-i suna vag cunoscut, fără să știe de unde s-o ia. Omul stinse lanterna, așteptând să înceteze cântecul. Odată cu ultima notă, întunericul se împrăștie, dar asupra unui decor complet diferit. Sala părea mai mare, la fel orientată (față de ce?), pereții, din bârne groase, de lemn, înnegrite, miroseau a animale, a fum și a încă ceva. Lumina venea de la câteva torțe cu rășină, înfipite în legături de fier forjat. Pe mijloc răsărise o masă țărănească, grosolană, înfiptă în pământul bătătorit. Ușa venea în același loc, dar era închisă. În peretele opus, altă ușă, identică, de stejar ferecat. Costumul bleumarin arăta ca din altă lume, haina de piele încă distona, dar mult mai puțin, iar cioarecii și canadiana în culori de camuflaj, cu traistă cu tot, erau, în același timp, de acolo și de nici unde, în decorul ăsta straniu, ca și în încăperea impersonală cu becul chior.

De deasupra barbișonului grizonat, vocea iritată graseia mai abitar ca oricând:

- Să nu mai tăgădui, Prâsleo, suntem aicea doi martori, care numără, împreună, cam un secol, că nebunia a fost declanșată de fluiera ta.

Vorbește pentru tine, bă' Sorine. Pă ce te bazezi? Nu-i destul că nu știm pe ce lume trăim și s-ar cere să fim întrolaltă? Nu cred că se poate să nu se-ntâmple de îndată ceva, să ne dăm dincotro bate vântul. Păstrează-ți potențialul științific.

Între acestea, ușa ce corespundea celei din încăperea slab luminată a primăriei se deschise cu un scârțâit identic. Intră pocitania de slujbaş ce-i întâmpinase, dar îmbrăcat în chipul drakkului, cu o scurtă, fără mâneci, din piei de capră, legată cu un curmei de tei, peste o cămeșă dubioasă și cioareci la fel. Pe cap, o cușmă plesnită, ce adăpostise, la vremea ei, parșivenia unei vulpi. Coada vulpii atârna pe umăr. Fața, ca de dihor, contrasta cu vulpea, iar opincile lucioase, de umblat, contrastau cu cioarecii le-neși. Arătea izbucni:

- Cuum? Ce caută viermii de oameni pe moșia stăpânului?

- Șezi binișor, fârtate, glăsui haina de piele, întrerupându-se din fredonatul perpetuu, să ne lămurim. Va să zică ne aduci aici, ne zici să aștept o țără, ne lași un ceas, apoi nu numai că apari ca o sperietoare bezmetică, dar...

- Sssttt... Să nu care cumva să vă auză Stăpânul, c'apăi, nu de pielea voastră netrebnică mi-e, ci de a mea, că mă poate spulbera odată cu voi dacă s-o mânia de gradul zero.

- Și cine, mă rog, e stăpânul ăsta, graseie barbișonul.

- Păi, deh, ce să ceri de la un vierme de om? Stăpânul e stăpânul ăstor locuri.

- Și n-are nume?

- Ceapraz, Căpcăunul, se umplu de majuscule gura pocitaniei, în timp ce ochii de dihor priveau cu milă la viermii de oameni. Mintea rubicondului frate mijlociu făcu un salt: Și, ia spune, bade, pe lângă moșia aiasta nu se află, oaecumva și o moară? Moară, fu rândul pocitaniei să se arate nedumerit. Da, o moară. Produsele, mă rog, bucatele, poate așa înțelegi, nu se cer măcinate, o moară, cu un morar mai bătrâior, de-i zice Moraru? Nu se află. Sigur că are și moară, Stăpânul, fie-i în veci Numele de Slavă, fără decât numa' că o ferecă și o pornește El singur. Tot el socotește. Da' de ce-ntrebați? Lasă, nu-i nimic. Nu ne spui mata pe unde plecăm de aici, mai cu seamă dacă zici că...

De-odată se auziră, de undeva, muzică și voci. Pe aceeași ușă prin care intrase pocitania de argat, își făcu apariția un grup multicolor. Patru... vietăți, îmbrăcate ca niște țigănci de operetă, zornăind din salbe, brățări, dairele și cerceii din buricele exhibate de

echipamentul fantezist, modern și provocator, înconjurau un individ, care arăta ca un personaj de Gilbert și Sullivan, localizat și stilizat. Ori, mai degrabă, a fiu de miliardar deghizat în așa ceva. Suplu, athletic, degajat, bine hrănit, cu fața albă, încadrată de o bărbuță neagră, îngrijită și o frizură de aceeași culoare, ușor ondulată, totul presărat cu câteva fire argintii, care lipseau, ca să zicem așa, din ochii sfredelitori, firește, negri. Individul purta o cămașă de borangic, cu jabou de dantelă, de un alb strălucitor, ilic și pantaloni de călărie, vârați în încălțări despre care era greu de pecizat dacă erau cizme joase sau ghetete înalte, totul de un negru în același timp mat și strălucitor, dacă așa ceva se poate concepe. Materialul hainelor părea ceva între tafta, piele de căprioară și drakku mai știe ce. Tigheluri din fir de argint subliniau croiala impecabilă ce l-ar fi făcut gelos pe un Armani folcloric, brandenburgurile ilicului se încheiau peste nasturi alungiți, de os, culmea, identici cu cei de la canadiana lunganului purtător de caval. Suita încetă brusc zornăitul cu o clipită înainte ca personajul să glăsuiască:

- Ce-mi văd ochii, pământeni? Pe moșia mea? Ciudat, se adresa argatului, ignorându-i, ostentativ, pe cei trei frați. Pocitania se chirci, dar, înainte să apuce să deschiză gura, roșcovanul răspunse prompt: Dacă ne faci onoarea de a ne întâmpina personal, înseamnă că te cam plictisești pe moșia asta, nu-i așa?

- Ia'n te uită, au îndrăzneală, viermii. Cum intrarăți?

- Păi, întrebarea e cum ieșim, cam avem treabă în altă parte.

- Și ce vă face să credeți că puteți ieși?

- Ce-o să ne faci? Doar n-o ne mănânci. N-o să-ți strici bunătate de dantură cu oasele noastre.

- Fiarelor mele o să le placă. Numa' să le poruncesc.

- Șezi binișor, Florine. O să ne ceară oarece treabă.

- De unde știi, oi fi năzdrăvan? Bine, ia, dați-vă către fereastră. Vedeți coasta de deal dintre valea pâraului și pădure? Da, holdele. Până la apusul soarelui, să le văd secerate, treierate, bucatele aduse în hambar, vă arată argatul. Grâul de-o parte, secara de alta, tot așa. De unde nu, chem fiarele pădurii, să vă sfâșie.

- Iar de-om isprăvi, dai o masă, nu-i așa, Căpcăunia Ta Ceaprazuită, continuă, zâmbind, ciolănosul. Stârnind, pe loc, o umbră pe fruntea celui numit așa.

- Da, de unde-o știi și pe asta?

- Nu-i mare lucru. O să vrei și mâine să-ți facem altă treabă, doar fi-vei mulțumit de asta, mai de folos îți vom fi bine hrăniți.

- Mă, tu ascunzi ceva năzdrăvănie, sub vorbe meșteșugite...

- Vorbă multă, sărăcia căpcăunului, nu se spune asta pe la voi? Hai, dă-ne sculele.

Umbra de pe fruntea căpcăunului, putem să-i spunem așa, deveni cută. Făcu un semn, argatul tresări, îi conduse, binișor, pe frați, pe ușa opusă celei prin care intrase suita lui. Schiță un pas către geam, se răzgândi, făcu un semn, țigăncușa (cum i-am putea spune, oare?) cea mai subțirică, cu lungi plete negre și ochii la fel, semănând cu puștoaicele unui caricaturist de la *Paris match*, se repezi felin, în mult mai puțin timp decât ne trebuie nouă să relatăm, și-i așeză, lângă căminul de pe peretele opus ferestrei, jilțul din capul mesei. Căpcăunul se așeză, cu picioarele întinse, iar cele patru vietăți se așternură pe dușumea, în jurul cizmelor/ghetelor lui. Cea mai mărunțică, înveșmântată mai mult în clăia de păr nisipiu, decât în ilicul și șalvarii de culoarea peruzelei, care-i lăsa buricul, ornamentat de inelușe subțiri, la vedere, dar sub un văl transparent, plimbă degetele fine, prinse în inelușe la fel de subțiri, cu mici peruzele, pe strunele unei gusle. Cumva înainte de a se putea auzi măcar un acord, ușa pe care intrase alaiul se deschise cu oarecare violență, împisă de brațul puternic al unei apariții drăcoase, față de care fecioarele din suită păreau, de-odată, păpuși Barbie, dacă nu chiar claudii schiffer de mucava. Fruntea încăpățânată, foarte ușor bombată, despărțea şuvițe rebele, de un negru triumfător, mai apropiate de ale căpcăunului, decât de pletele linse ale vietății care așezase jilțul, de o pereche de ochi la fel colorați ca cei ai purtătoarei de guslă, adică peruzea. Dar, dacă cei ai vietății aveau un luciu de porțelan, aceștia din urmă priveau cu o intensitate stânjenitoare, iar apele lor băteau într-un transparent sfredelitor. Restul, n-are nici un rost să-l

descriem, toate erau la locul lor, dar, parcă, nu-și găseau locul. Oricum, în spațiul de sugestie rustico-medievală în care se mișcau cu toții, siliconul părea, har Domnului, necunoscut.

- Ce-aud, tată? Pământeni? Pe moșia ta? Și află ultima? De ce nu mă chemă nimeni să-i văz?

- Ce mare brânză ai avea de văzut la niște viermi de oameni? Nu-s decât, fie nevolnici, fie periculoși. Dar, dacă ții nepărat, uită-te pe geam. Și spune-mi și mie ce vezi.

- Ce-mi văd ochii? Coasta e pe trei sferturi secerată. Să vezi, minune, tată, pe hărăbaia ta cea veche, de n-o mai scoteai din grajd, să nu se desfacă pe drum, e o drăcărie ce învârte niște coase. Astea taie câte un snop, un soi de arcan leagă snopul, iar un braț fermecat îl aruncă-n spatele harabalei, unde altă dihanie de fier, ptiu... na, dihania înghite bucatele tale, tată. Dar scuipe paie pe-o parte și boabele curg în saci. O mână nevăzută leagă sacii și-i prăvale la marginea drumului tăiat de hărăbaie prin lan. Unul sfrijit, cu zvicăr pe nas, numa'nvârte nu știu ce șuruburi, iar dihanile de fier îl ascultă. Dar asta nu-i totul. Cine crezi tu că trage hărăbaia? Fiarele pădurii, înhămate și cuminți. Pe de lături, altul, mai rotunjour, numa' pleznește dintr-o biciușcă. Și fiarele-l ascultă. Și e călare pe cerbul tău țintat, cu stea în frunte. Al de care nici nu mă lași pe mine să m-apropiu. Pare că toată traba o făcură aști doi. Și mai zici că-s nevolnici...

- Numa' doi?

- Mai e unu', da-l leniș. Șade la poala nukului bătrân, din vârful coastei, al din mijocul lanurilor.

- Ce face?

- Numa' șade. Zice din caval.

În timpul relatării, fruntea căpcăunului se brăzda a grijă, în vreme ce ochii ageri se despărteau: stângul se întuneca a grija frunții, dreptul lucea a zâmbetul discret de sub nas. Își luă seama, că fata-l privește cu mirare și fața-i luă expresia ușor batjocoritoare cu care erau obișnuiți pe acolo.

- Ce ți-am spus? Ferește-te de ei. N-ai ce vedea. Nevolnici, dar periculoși. Nevolnici că urmează, fără voie, porunca ce le-o dădai și, acultă ce-ți spun, n-ar putea-o împlini fără de cavalul deșiratului pe care-l crezi leniș. Și periculoși, ca orice slugă prea eficientă. Iar năzdrăvanul ce puse toată nebunia în mișcare, cu blestematul de caval, e periculos nu pentru puterea cântului, asta face parte din regula jocului, ci pentru că năzdrăvănia îl face să știe povestea mai bine ca noi, care nu putem decât s-o-mplănim. El poate s-o schimbe, dacă vrea. Nu's sigur că știe bine că poate. Și nu's sigur nici de testea mea de ace pentru jocul lui. Hai, gătește-te pentru masă.

- Iar?

- Da' ce crezi? Jocul trebuie jucat. Și nu se joacă oricum.

- Jocul nu se joacă acum, tată.

- Cum? Ce-ai spus? N-am auzit. Când vorbești cu mine, nu mai bolborosi.

- Mă duc, tată. Să ne gătim, dar, pentru masă.

Ușile se deschisera simultan. Ieși fata, întră argatul.

- Gătiși?

- Cum de nu, Stăpâne?

- Bucatele, cum se cere?

- Fierți cu somnoroasă culeasă-n fapt de seară. Te-or sluji până la capătul zilelor lor nevolnice. Alt dor n-or avea.

-Și năzdrăvanului?

- Fii pe pace, Stăpâne. Să am atâtea fire de păr în cap câți de aștia, care se-ncred, am rostogolit cu târnu' prin cuptoru' Slăvitei Tale Gospodării, nici de amărâta asta de căciulă n-aș avea trebuință. Bucatele lui îs fierți cu petale de Floarea Dorurilor, de-i zic pământeni sânger. Cavalu' i-o arde buzele, de nu l-o mai putea duce la gură, decât ca să e slăvească și preamărească.

- Deh, fii cu băgare de seamă.

- De partea mea, nici o grijă. Numa duduca Corina să nu ne'ncurce socotelile. Chiar îi musai să fie de față?

- Și așa mă ocări că n-o lăsa să-i vază. Știu eu și ce-i poate pielea, doar nu degeaba îi os din osul meu. Și știu și c-o trage dorul de ducă. Dar, de n-aș lăsa-o de față, abia c-ar unelti. Și, la vederea mea, nici nu poate mișca și le abat și atenția viermilor de oameni. Du-te de pune masa.

- Voia Ta, Stăpâne. Să ne gătim, dar, pentru masă.

Ei, acu-i acu', Ceapraz, mormăi căpcăunul, trecându-și palma peste bărbuța cu câteva fire argintii. Niciodată n-am mai fost silit să pun totul pe o carte, dar să nu ne ferim de joc, dacă-i musai de jucat. Acu' s-alege. Puterea de vrajă a lu' Ceapraz, căpcăunul, ori vraja ce picură din cavalul dorului. Să ne gătim, dar, pentru masă.

Vom trece peste spectacolul mesei din sala mare a conacului căpcăunului, oricât de irezistibilă ar fi tentația descrierii unei scene pline de pitoresc, atât pentru cititor, cât și pentru narator. Mai ales de-or fi, cumva, la fel de gurmanzi. Dar, se vede că altu-i drumul prin poveste. E apropape de miezul nopții. Într-un iatac alăturat, cei doi viteji, care mântuiseră holdele de secară, se cam foiau. Cunoscute, de acum, voce iritată, graseie profesoral:

- Ce-o fi în capul tău, Dorine? Atâtea bunătăți pe masă și noi să ne mulțumim cu o ceapă și-o coajă de mămăligă rece?

- Bucatele erau drese. Nu și ale lor. Nu era să le iei din față, nici să stai de lemn. Cum eu am mai spus, din caval, amestecat cu gusla, cetera și dairelele țigăncilor, poate nici n-au băgat de seamă că nu le onorăm ospățul. Căpcăunul a vrut să ne ia fața, dar greșeala lui a fost că prea a umplut masa. Și le-a lăsat și pe țigănci să zdrăngăne. Chiar, mă întreb, nu-l acompaniază și când trage apa?

- Crezi că are apă curentă?

- Nu vād ce l-ar împiedica. Dar, nu asta-i grija noastră. Trebuie să ieșim de aici.

- Cum? Doar n-ai aranjat și asta.

- Ba, da. L-am momit pe argat. Acum e convins că i-am lua locul. L-am făcut să înghită din bucatele pregătite chiar de el. Pentru voi. Iar vedeta asta de serial country nici nu știe de ce doarme așa de adânc. Pocitania o să ne scoată chiar prin iatacul lui. Toate celelalte uși le ferecase el, cu un descântec. Asupra căruia, nici cântecul meu n-avea nici o putere. Iar ca să ieșim de pe moșie, îmi tebuie ceva ce ține asupra lui.

- Ești chiar așa sigur că doarma adânc?

- Tu erai sigur că mașinăria născocită de ingineria ta o să meargă? Ori că Florin va îmblânzi fierele pădurii? Dacă n-o aveai asta în voi, eu, cu toată puterea dorului din cântec, nu aveam ce amplifica. Chiar argatul, fără să-și dea seama, cu ochii beliți la miaunica cu gusla, a schimbat, la momentul ales și... la sugestia mea, două tipsii. Abia atunci ați fi putut să vă-nfruptați, dar n-am vrut să risc să schimb consemnul, să vă zăpăcesc. Plus că putea lua numai unul din voi.

Cei trei frați intrară în sala cunoscută. Imediat, cele două uși se deschiseră, iarăși, sincron. Pe cea dinspre acareturile căpcăunului apăru Corina, care-l luă de mână pe Florin și-l duse, binișor, dar ferm, către cealaltă. Se încrucișară cu argatul, care, făcând drumul invers, îi conduse pe ceilalți doi, spre interior. Ușile se închiseră la loc, neauzit și la fel de sincron, lăsând sala cunoscută pustie.

După o vreme, Sorin și Dorin pășeau pe un teren cam pârjolit, fără reperele unui drum. Gesturile lor erau, deja ale unor oameni care au trecut prin oarece împreună. Dialogul lor mai păstra ceva din tensiunea primelor scene, mult topită de căldura faptului de a fi umblat împreună.

- Nu înțeleg și pace. De ce-ai lăsta-o să-l ia?

- Pe Florin?

- Nu, pe maica Tereza. Încetează să mai faci pe prostul cu mine. Prin chiar acțiunile tale, pe care încă nu le înțeleg, n-ai făcut decât să mă ajuți să-ți dovedesc că aveam dreptate. Tu știai toate aiurelile astea.

- Lasă asta, acum. Dacă n-am spus-o, ți-o repet. Nu știam, dintru început, nimic mai mult decât tine. M-am adaptat, doar, mult mai iute ca Florin, față de care tu ai găsit cu cale că ești dator să-ți păstrezi bățosenia. Mi se pare că ți-a și spus că știința lui e mai înțeleaptă.

- Nu mi-ai răspuns. De ce-ai lăsat-o să-l ia?

- Îți plăcea Corina?

- Mmh, o fată de la țară, la urma urmei. De ce?

- Ca să văd dacă ți-ai dat seama cu ce ochi se uita Florin la ea. Dacă nu ți-ai dat seama, la ce mai întrebi de el?

- O să-l mai vedem?

- Depinde. Pe tata mai vrei să-l vezi? Mai vrei să-l vedem? Faci deosebirea? Cu Florin te vedeai înainte?

- N-o mai face pe lupul moralist, Dorine. Uite, nici Prâslea nu-mi mai vine să-ți zic. Știi bine că n-aveam timp, nici eu, nici el. Dar știam, amândoi, că fiecare e acolo unde-i e locul și face ce știe. Tata? Poate că-l înțeleg și pe el. Dar cine ne-a învățat că fiecare trebuie să facă ce știe și, asta, cât mai bine, fără să tragă chiulul, nu el? Cu cât puneam mai abțir în practică ce ne învățase el, cu atât mai greu era să-l vedem mai des.

- Dar el nici nu dorea asta mai mult decât de Sărbători.

- Știi, la fel de bine ca mine, care e realitatea. Lumea în care ne vedem de treabă, cum știm mai bine, are alte sărbători. Și atâta timp cât lumea asta rămâne așa cum e, statutul sărbătorilor care, pentru tata, încă sunt sfinte, iar pentru noi, nu-s mai mult decât umra unei copilării de care nici nu prea avem cum să ne aducem aminte, dacă ne facem treaba cum trebuie, rămâne... mă rog, cel care este. O rădăcină tradițională, oarecum folclorică, tolerată, dar nicidecum încurajată. Dar, ce-ți explic eu, ție? De fapt, nici nu știu exact ce meseria ai. Culegător de folclor? Activist cultural? Pierde-vară?

- Când ți-a fost de folos cântecul cavalului, să ai chiar curajul să încropești mașinăria cu care să ne salvăm capetele, nu erai curios ce meseria am? Fie, tu vrei, mereu, să înțelegi. Cine nu vrea? O să înțelegi sigur, singur, după ce o să-ți redau scena care-ți lipsește:

Suntem în camera fiicei căpcăunului, în intervalul cuprins între spargerea chefului și momentul părăsirii, diferențiate, a sălii, de către ceo trei frați. În cămară, față în față, Corina și Dorin. Evident, ultimul n-a ajuns aici *de son gré*. Dar, nici nu s-a împotrivit din rărunchi.

- Scoate-mă, de aici!

- N-aș crede să fii pământeană.

- Și? Doar pe o pământeană ai scoate-o?

- Da' ce-i aici? Foc? Pușcărie? Ești la tine acasă.

- Sunt în casa tatălui meu.

- Și nu ești de aceeași seminție cu el? Ce e fata unui căpcăun? Căpcăuniță? Ca să nu mai discutăm că nici nu prea știm ce-i aia un căpcăun.

- Las' că te-ai descurcat binișor cu el, batăr că nu știi ce-i aia. Progenitura unui căpcăun e alcătuită la fel ca cea a nuni lup, sau a unui armăsar. Ai întâlnit, poate ai și îmblânzit deja, catări, sau corcitură de câini cu lupi. Sau, chiar cu vulpi. Sunt o sălbătăciune. Și dorul picurat din cavatul tău m-a îmblânzit.

- Ai avut, se pare, destul timp să te răzgândești, de când m-ai făcut leniș.

- Ba, de loc. Fără decât numa' că nu puteai auzi ce-am vorbit cu tata. Ori are el dreptate, că tu nu numai că știi povestea, ci o poți și schimba. Iar dac-ai auzit, treaba ta cum, n-ai auzit cum am spus-o? Tatei nu i-ar fi scăpat, de n-ar fi fost așa de preocupat de năzdrăvănia ta.

- Și tu vrei să profiți de schimbarea poveștii, sau, mai știi, să mă momești s-o schimb. În favoarea ta. Atâta că nu știi că nu pot schimba aiurea, oricum. Nu pot schimba povestea decât în ea însăși, nici nu știu cum te-aș putea face să înțelegi. N-o pot trăda. Povestea, orice poveste, e așa cum e. Felul în care o pot schimba eu... povestea rămâne tot ea. Un înțeles al ei, sau altul, ies mai în față, se mai ascund. Nu te pot face fotomodel, nici măcar miss Recolta. Nici nu te-ai simți la largul tău.

- Dar, m-ai putea face tovarășa ta de călătorie. Numai să vrei.

- Te-ai plictisi, mai repede decât crezi. Uite, o să ți se pară un clișeu uzat, de o banalitate zdrobitoare, dar locul tău e aici. Și aparții locului. Nu numai că te-ai plictisi, ori că nu te-ai simți în pielea ta. Mai rău. te-ai ofili. Ochii ăștia, în care, dacă n-aș fi, cum bine ai spus, un soi de pribeag, m-aș afunda, ca-n talazurile de gheață arzătoare ale lui Okeanos, s-ar stinge. S-ar închide. S-ar preface, nu de-odată, astai cel mai greu de îndurat, în mărgelile de peruzea cu care privește pisicuța cu șalvari și guslă. Și nu-i vorba numai de pribegia mea. Să nu-mi spui că n-ai băgat de seamă care dintre noi n-a scos batăr o vorbuliță, de când te-a văzut.

- Nici nu spun, n-aș fi ce-am spus că sunt. Fără decât numa' că fratele tău nici nu-i alta decât noi, măcar că-i pământean. Cum vrei să mă atragă? Eu vreau să plec. Poate că habar n-am cum e la voi, poate că nu-s decât închipuiri născute de patul prea strâmt, poate că, pentru mine, lumea voastră-i de poveste. Dar, dacă nu trăiesc batăr o clipă povestea asta, o să-i duc dorul, toată viața, o să-mi umple visele, o să-mi strice somnul, o să-mi strice și mai rău zilele, n-o să mai suport mirosul bălegarului pe care trebuie să-l împrăști pe brazdă. Cum vrei tu să pot vedea ochii cu care mă privește fratele tău, dacă ochii ăștia, cinstiți altfel, nu-mi promit batăr o clipită de... altceva? Tu, pribeagule, poți hotărî dacă vrei să mă iei cu tine în pribegia ta. Iar de nu, putem comprima o viață de pribegie printre lumi, într-o singură clipă. Dacă crezi că trebuie să-l văd pe fratele tău, cum mă privește, îmi datorezi clipa asta.

...

- Rămâi cu bine, Corina. Și faceți-vă fericirea fără farmece. Îi mai trainică.

- Stai, nebunule! Totdeauna-s bărbații așa de grăbiți să plece că nu nimeresc decât pe ușa care dă-n balcon? Pe unde ieșiți de pe moșie?

- Pe oricare din cele 360 de grade. Pleznesc odată din biciul căpcăunului și gardul de foc ce înconjoară moșia se stinge o clipă.

- Știai de bici, hoțule?

- Nu, pân-a nu gândi tu la el. Ca să n-o mai lungim, știu și ce mai poate face biciul. Poate schimba orice lucru în orice alt lucru vrei. Și poate porunci minții celui din fața ta să uite tot ce vrei tu anume.

- Rogu-te, să nu-ți scape din mână, după ce-l vei fura. Nu vreau să te uit.

- Asupra ta nici n-ar avea astă putere. Asta-i comoara ce-om împărțăși-o, de-a pururi, Corina. Ținem minte totul. Rămâi cu bine

- *Du-te, dorule, du-te, călătorule...*

Ușa cămării se închise, neauzit, în urma lui Dorin. În întunericul des al cămării fetei de căpcăun, ochii acesteia erau o poartă, de culoarea peruzei transparente, către alte țărâmur.

- Acuma înțelegi?

- Și el? O să fie mulțumit?

- Asta, după cum s-o așeza. Oricum, în momentul ăsta o voia cu toată ființa lui, batăr că nici n-avea curajul să bage de seamă. La urma urmei, se pricepe la... agricultură. Nu spuneai tu ceva despre potriveala omului cu locul său?

- Iar te-ntreb, o să-l mai vedem?

- Mulțam că folosești pluralul, e onorant. Și eu îți repet. Nu depinde decât de cât de mult o să vrem.

- Și acum?

- Acum am ajuns, deja, de o bună dimineată, de când ieșirăm de pe moșia căpcăunului, în Împărăția lui Curcubeu Împărat. Mai exact, în jumătatea ei pustiită de incursiunile căpcăunului. Asta-i altă lighioană. Rolul meu se cam încheie. De aici, tu iei conducerea. Nebunia călătoriei prin "spații neeuclidiene" sper c-ai deprins-o, pe mine mă cam plictisesc protocoalele lor simadicoase, vitraliile, mățăsurile, menueturile și ipocrizia de curte nu-s de nasul meu. De răsucit limba pre limba lor, asta ar trebui să fii bine antrenat, de la ședințele voastre. Să nu te miri dac-o să-l recunoști pe sfetnicul Împăratului, ori șambelan, ce-o fi. Are mecla pocitaniei de argat, să nu zic a slujbașului de la primăria satului tatei. Ai grijă, tot la trei vorbe trebuie s-o întorci cu o metaforă, niciodată repetată, pe tema celor șapte culori. Pentru un inginer n-ar trebui să fie o problemă. Pe fata Împăratului o cheamă Mara. Pentru simetrie,

ai putea să-i spui Marina. Coincidența face să-i placă să i se spună chiar așa. Arată ca drakku, dar dacă ție nu-ți plac fetele vârtoase, de la țară, n-ar fi exclus s-o găsești, până la urmă, suportabilă. Proportional cu jumătatea de împărăție pe care zaharisitul de taică-su a promis-o celui ce-l va izbăvi de prădăciunile căpcăunului. Acuma, noi știm de ce ăla n-o să mai poată veni, în veci-pururi, să prade. Fără decât numa' că tu-ți poți alege liber momentul în care o să afle și ei cât mai în avantajul tău. Ai grijă la alegerea jumătății. Șmecherul de șambelan o să încerce să-l convingă să te tragă-n piept, să-ți dea jumătatea pustiită. Dacă te țin chingile, n-ai decât să te faci evreu, mă rog, israelian, să faci din pustiu grădină. Ciubucul ar fi că, dacă și Florin o să transforme ceapeul căpcăunului în fermă, s-ar putea ajunge la înlocuirea jafului cu schimburile comerciale. Atunci s-ar putea să aveți timp să-l vizitați pe tata, bătră de Sărbători. Atâta că în versiunea asta de final eu nu mai am loc. Uite, în zare se văd soldații și slujbașii Împărăției. Mai ai șapte minute să te hotărăști. Poți să-ți iei misiunea asta asupra-ți, poți crea ceva temeinic, cu știința ta. Poți coopera cu fratele tău bun, la opera asta. Îți poți găsi un loc al tău, unde să faci mai bine ce ai învățat, decât oriunde altundeva. Alungând jaful, pustiul și gunoaiile de pe o jumătate de împărăție, reparând Țara Poveștilor, lumea reală va suferi o benefică scădere de entropie. Se va repera ceva și în ea. Prețul, totul are un preț, va fi conștiința faptului că familia ta, din Capitală, va trăi cu durerea că nu te vei mai fi întors din călătoria în care plecaseși, să-ți vezi, în sfârșit, tatăl. Poți lua cealaltă jumătate, o poți pierde la poker, o poți părăsi pe prințesa Marina, pe care tocmai ai fi început s-o iubești, ăsta ar fi prețul acestei versiuni. Sau îl poți aiuri pe Curcubeu Împărat, îl poți roti în jurul axei atât de iute, că i se va albi mantia spectrală. Îl poți convinge că adevăratul Făt Frumos abia urmează să vină, nu, nu sunt eu ăla, eu nu pot face nimic, de unul singur, eu nu pot decât să-i fac pe oameni să facă ce au ei de făcut, mai repede și mai bine decât dacă nu i-ar arde dorul cântecului meu, eu aș avea altă treabă. Tu te-ai întoarce la familia ta, la catedra ta, la Institutul tău, la doctoranzii tăi, la ședințele de catedră din seara ajunului, la raportările la ceceu, din dimineața de Crăciun. Prețul acestei ultime versiuni ar fi că n-ai mai ajunge niciodată să-l vezi pe tata. Nu pun la socoteală propria ta apreciere asupra CV-ului tău, înaintea Judecății de apoi a fiecăruia în fața lui însuși. Compararea hidrocentralelor cu transformarea pustiului unei jumătăți de împărăție imaginară în grădină ar fi numai și numai problema ta. Eu aș fi silit să mă duc la tata în locul tău, să-i spun... că sunteți bine, să beau cu el, în umbra tremurătoare a bradului, la lumina focului din sobă, sticla de anul trecut, pentru care voi îi mulțumiți, dar nu-i așa, ficatul... Și să iau sticla pentru anul ce vine. Să colind satele, cu sticla și cavalerul în traistă. Și să cânt.

Iar fraierul care crede că el e naratorul, dacă i-a ieșit porumbelul prin vârful pixului, n-are decât să asiste la felul cum înțeleg eu să mă prevalez de dreptul și puterea de a schimba poveștile în care sunt implicat, fără a fi fost întrebat. Uite așa: îți las ție să hotărăști, frate. Plecăciune, oameni buni. După cum vedeți, suntem străini de locuri. Acesta este domnul profesor universitar doctor inginer Sorin Moraru. Cu supunere rogu-vă să-i dați respectul cuvenit celor de rangul său.

17.11.2000

O noapte adâncă străbate orașul, mai negru ca niciodată. Nu se văd nici stelele, e frig și e o ceață densă, o ceață neagră. La fiecare colț de stradă, parcă ai zări ceva și totuși nu este, un sunet parcă se ivește din negura nopții, o mișcare mai rapidă prin ceață și, totuși, nu este. Nu mai știu dacă sunt eu, nici nu știu cine sunt, mi-e frig și strâng haina mai mult pe mine. Îmi aprind o țigară, să mă încălzesc puțin, dar bricheta nici nu se aprinde. Nu știu unde mă aflu, știu doar ca m-am trezit mergând prin ceață. Din când în când mai aud strigăte, nu-mi dau seama dacă se aud cu adevărat, sau doar în imaginația mea. Merg puțin mai mult prin ceață, pentru că am zărit o lumină. Pare atât de departe și totuși era doar la câțiva metri de mine. Un bătrân, îmbrăcat ca un cerșetor, își aprinde o țigară. Mă apropiu de el:

- Nu vă supărați, aveți un foc? E aproape negru pe față și murdar peste tot. Ce ceață murdară trebuie să fie!

- Hee... ai noroc, tinere, că m-ai găsit, altfel ai fi căutat mult și bine pentru un foc în seara asta, zise moșul, cu o voce găjăită, mai mult în șoaptă, o voce parcă transformată de atmosfera neagră.

Îmi aprind țigara și plec în grabă, oare ce-o fi voind să spună moșu', mă întreb și merg mai departe. Mă uit puțin în spate:

- Ai grijă, tinere, ai grijă! Și deja nu-i mai văd fața, s-a scufundat în marea neagră ce-l înconjură, doar vocea găjăită și în șoaptă se mai aude și îmi rămâne în minte, ai grijă... ai grijă. Pe stradă nu-i nici o lumină, nici un felinar nu merge și mă uit la casele din jur, care par a fi părăsite. Nici un câine în noapte, care să latre, ori să facă o mișcare. Trec pe lângă o bancă ce-mi apare prin ceață, dintr-o dată. Mă așez pe ea, chiar dacă e frig, aș vrea să mă odihnesc puțin. Mă simt obosit, deși nu-mi amintesc să fi făcut ce-va, nu-mi amintesc nimic, poate doar că fumez. Fumul care-mi ie-se din gură se confundă repede cu ceața neagră din jurul meu și fiecare respirație e un nou transport către ceață avidă. Uneori pare să intre în gura mea, în cautare de carne proaspătă, pe care s-o impregneze cu smogul negru. O simt cum intră în mine și în fiecare celulă din corpul meu și mă impregnează. Rămân pe bancă, fumând și trag lung din țigară, sunt deja un element al ei. Mă confund, încet, încet, cu acea ceață imensă care înghite tot. Banca nu e foarte lungă, dar eu sunt la un capăt și la celălalt capăt parcă s-a așezat cineva, dar nu văd prea bine, ceața e între noi. Nu-mi vine să mă apropiu, așa că rămân pe loc pentru câteva momente, încercând să deslușesc ceva din figura neagră ce stă pe bancă, cu mine.

După câteva momente, în care întrevăd o expresie, îmi dau seama că e o femeie, o femeie foarte stilată. Ce e foarte ciudat este că fața ei nu e deloc murdărită de smog. Cu cât negrul mă înghite mai mult pe mine, cu atât o ocolește mai mult pe ea. Ceața pare să se apropie de ea în jeturi subțiri, după care jeturile se retrag, speriate din calea ei. În sfârșit, mă întreb:

- Aveți un foc? Vocea e clară și suavă. Îi ofer bricheta și mă apropiu mai mult, ca s-o pot vedea. Își aprinde țigara, trage în piept, după care dă afară fumul lung, care intră în ceață, dar în loc să se confunde cu ea, face și mai mult loc în jurul lui. E un fum alb, care strălucește fără nici o lumină. Când să-mi bag bricheta la loc, în buzunar, mi se pare că văd un însemn pe ea. O aprind, ca să văd mai bine și observ un balaur, care aruncă cu fum în loc de flăcări. Totul este încrustat în metalul brichetei. Mă întreb de unde am bricheta asta, dar apoi mă gândesc că poate face parte din toate lucrurile de care nu-mi mai amintesc, oricum balaurul părea mai mult un simbol, dar pentru ce? Acum, că ceața s-a îndepărtat puțin din jurul băncii, pot s-o văd mai bine. E îmbrăcată în negru, cu o pălărie mare, neagră, machiaj în nuanțe închise, doar buzele sunt de un roșu aprins. Observ că are un inel mare, pe care e încrustat un desen, dar nu reușesc să-mi dau seama ce reprezintă.

- Permite-mi să mă prezint, mă numesc Renata, îmi spune. Numele pare a se potrivi la perfecție cu vocea.

- Îmi pare bine, pe mine David. Îmi dau seama că m-am trezit vorbind. Parcă altă persoană a vorbit. Cine oare e David? Să fie asta numele meu? Nu-mi amintesc de nici un David, dar văd că m-am prezentat sub numele ăsta, așa că ăsta trebuie să fiu eu, cel care stă pe bancă, într-o noapte cu ceață neagră.

- Ce cauți noaptea aici, pe frigul ăsta, o întreb.

- Aș putea să te întreb la fel și pe tine, nu-i așa?

I-aș fi spus ce caut acolo, dar problema e că nici eu nu prea aveam habar, oricum mă cheamă David și am o brichetă, pe care e un balaur. Frumos, mă gândesc în sinea mea.

- Pot să te întreb de ce nu ai nici un pic de smog pe tine, n-ai mers prin ceață?

- Ceața asta nu e nimic, e prea slabă. Trebuia să vii pe aici acum o săptămână, nici nu puteai să respiri.

- Umbli des prin ceata, noaptea, o întreb, încercând să aflu mai multe despre ea.

- Ceața a existat pe aici de când mă știu și cred că va fi tot timpul, ziua e puțin mai rară, dar noaptea, parcă prinde curaj. În sinea mea nu înțelegeam nimic din ce se întâmpla. Nu numai că sufeream de amnezie, dar totul era ciudat, totuși, nu voiam s-o întreb de toate astea.

- De ce fumezi?

- Ha! Cum de ce fumez? Tu mă întrebi? Dacă stai o zi în ceața asta, fără o țigară, te ucide. Trebuie să ne apărăm cu ceva, fumez de când mă știu, ca să mă apăr de ceață. Numai așa reușesc s-o îndepărtiez, dar trebuie să pui ceva în ele să aibă efectul ăsta.

- A... înțeleg acum de ce țigările mele n-au nici un efect. Vreau să trag încă un fum, dar până să duc țigara la gură, Renata îmi dă o țigară de a ei:

- Uite, încearcă cu asta, cred că o să ai mai mult noroc împotriva ceții cu ea, îmi spune. Iau țigara și o arunc pe a mea. Îmi scot din nou bricheta mea magică, de care mă simt, deja, mândru și aprind țigara pe care mi-a dat-o. Vad că nu are nici un semn, pare să nu aibă marca. După ce trag din ea, lung, dau afară fumul și observ, cu stupoare, cum fumul iese, parcă, electricizat și strălucitor, îndepărtând ceața din jur. După ce m-am luptat, atâta, cu ceața neagră, un zâmbet îmi apare, acum, pe buze.

- Ți-am spus eu, de când mă știu folosesc formula asta, și se uită în ochii mei. Râdem amândoi, mai ales eu, încântat de efectul țigării și, după ce mă uit mai mult la ea, îmi dau seama că are o expresie chiar drăguță. E primul contact vizual mai lung, pe care îl avem și, deja, parcă nu mai simt frigul, smogul de pe mine și nici sunetele de la colțurile străzii. Banca pare să fie un loc care s-a disociat, pentru un moment, de ceața și orașul înconjurător și văd, acum, că felinarul care era lângă bancă s-a aprins, luminând banca și pe noi.

Renata își dă pălăria jos și își descoperă un păr superb șaten, care-i cade pe spate și strălucește sub lumina felinarului ca și cum luna ar fi pe cer, dar luna nu se vede deloc prin ceață, nici măcar sub o culoare palidă.

- Și tu, David. Ce cauți noaptea pe aici, mă întreabă, cu aceeași suavă voce, care pare și mai plăcută acum.

- Sincer să fiu, habar n-am, nu țin minte nimic, la un moment dat conștiința mea a început să funcționeze și m-am trezit aici, pe străzi, prin frig și ceață și nu-mi amintesc nimic dinainte.

- Prin ceața asta e normal să-ți pierzi capul. Ceața neagră a făcut multe victime, de-a lungul timpului. Au fost multe cazuri de dispariție. Oameni care au plecat de acasă prin ceață și nu s-au mai întors. Se spune că ceața i-a mâncat, că în adâncurile ceții se ascunde un monstru..

- Un balaur care scoate pe gura smog, o completez eu, dar fără să-mi dau seama de ce, doar așa mi-a venit dintr-o dată.

- Da de unde știi?

- Așa mi-a venit, am o brichetă, pe care e gravat un balaur.

- Da... seamănă perfect cu un desen de pe o bandă desenată, de unde o ai?

- Ți-aș spune, dacă aș ști, m-am trezit cu ea în buzunar.

- Stai puțin sa-mi amintesc... Parcă era pe una din revistele alea care le vedeam când mă duceam cu mama la cumpărături. Îmi amintesc că în fiecare sâmbătă dimineața mă duceam cu mama la supermarket și, de fiecare dată, era o copertă de revistă într-un raion care-mi atrăgea atenția. Era un dragon uriaș, care scuipa fum spre un desen ce ar fi trebuit să reprezinte orașul nostru. Revista se numea: Monstrul De Smog.

- Mami, Mami vreau și eu revista aia, îmi place mult, îi ziceam de fiecare dată lu' maică-mea.

- Nu, dragă, aia nu e de nasu' tău, nu e o povestire pentru fetițe mici și cumini, cum ești tu, nu?

Și făceam o față îmbufnată, exprimând un acord silit, dar eram dezamăgită. Și, David, ce să-ți spun, niciodată n-am cumpărat acea revistă. Să fi avut atunci 8 ani. După ceva timp am uitat de ea și doar acum mi-am adus aminte de ea, când am vazut bricheta ta. Ciudat să-mi aduc aminte de un lucru care m-a obsedat atât de mult când eram mică.

În timp ce ea îmi istorisea povestea balaurului din copilărie în mintea mea aveau loc răsturnări și bulversări ale memoriei. Pe măsură ce ea spune mai multe despre lucrul asta, aveam simțământul că e ceva cu toate astea, că se leagă ceva și că s-ar putea să-mi amintesc de ceva și totuși rămânea în aer. Nu reușeam să ies la lumină, încă, să ies din ceața amneziei. În același timp, deși, cum spuneam, aveam și un alt gând. Aveam un sentiment de împlinire, ca și cum, după o lungă perioadă de timp, în sfârșit, găsisem pe cineva, special, pentru care, poate așteptasem toată viața, să mi-o împart cu ea. Să fie chiar ea?

- Hei, David, ce faci, pari pierdut în gânduri, eu pentru cine povestesc aici?

- Și spui că n-ai citit nicio dată acea revistă? Nu știi ce se întâmplă, de fapt, cu orașul, cine este, în realitate, acel monstru?

- Poate că depinde de noi să descoperim, nu?

- Ești cam fantezistă, nu ți se pare?

- Și nu-i frumos? Mai bine vino cu mine, hai să-ți arăt un loc frumos. Ea începu să fugă, eu după ea, ce să fac? Ceața se despica în fata ei și trecea pe langa mine cu repeziciune ca să-și reia locul de drept în spatele nostru încercând parca cu toate tentaculele să mă prindă din spate, doar, doar m-o impregna puțin cu elixirul ei negru. Mă întrebam cum de putea ea să se orienteze în ceața asta și mai era și întuneric. Nu m-aș mira dacă acum aș vedea-o căzută și eu după ea, dar ea se îndrepta grabnic pe străzile invizibile, acum la stânga, acum la dreapta, trăgându-mă după mine și fără să spună o vorbă. Parcă aș vrea s-o strig, dar cred că știe ea unde merge, am sentimentul ăsta de siguranță când mă simt în mâinile ei. Întunericul beznă se transformă puțin în ceva foarte palid luminat, după care și mai mult. Observ că era, de fapt, o firmă de local. Încă nu-mi dau seama ce scrie.

- Hai, David, mai repede, cred că a început ploaia, mă îndeamnă ea.

- Vin, vin... doar nu mai fi așa de agitată! *Și cine naiba ești*, mă întrebam eu în gând.

Acum, că ne-am mai apropiat, firma a devenit vizibilă:

Smogul de noapte, scria cu litere de mână și cu o culoare albastru deschis pe un fond ce s-ar voi un fum. Smogul de noapte? Ce local mai este și ăsta, Renata?

Apropo nu-mi mai zi Renata! Doar Rena, așa îmi zic toți.

Exact când am ajuns noi sub acoperiș, ploaia a devenit și mai hotărâtă, nu mai avea mult până a deveni torențială. Și, totuși, ar fi fost mai frumos dacă ne-ar fi prins ploaia, mai romantic, îmi ziceam eu.

- Hei, Boogie, strigă fata la barman.

- Rena, puștioaco, ce faci pe aici, îi răspunse Boogie, care era un grăsun hazliu, la prima vedere.

- Uite, el e David, un prieten, îl cunosti, întrebă Renata, știind de amnezia mea.

- Boogie, îmi pare bine, dar nu te-am mai văzut prin părțile astea.

- David... aș fi vrut să-mi dau al doilea nume, dar se pare că nu reușeam să depășesc amnezia cu ajutorul automatismelor. Îmi pare rău, nu v-aș putea spune mai multe despre mine, momentan nici eu nu știu prea multe.

Grăsunul se uită puțin ciudat la mine, până când Renata îi șopti ceva la ureche. Expresia lui Boogie se schimbă:

-HA...Bun venit, prietene, la "Smogul de Noapte", nu-ti fă nici-o problemă, totu-i din partea casei! Orice prieten de-al Renatei este și un prieten al meu. Ce vreți să luați?

Dupa câteva zâmbete schimate în trei, m-am așezat, cu Renata, la o masă mai retrasă. Acum îmi dau seama că nici n-am fost prea atent la interiorul acestui local cu un nume așa de cu-rajos. Niște generatoare de fum erau plasate la fiecare pas, ca să creeze atmosfera cerută. Erau ajustate astfel încât fumul să seme-ne cu smogul de afară. Dar nu semăna. Acesta avea chiar un miros plăcut, ai zice scorțișoară, rășină și ozon. Adică exact pe dos decât te-ai fi așteptat. Luminile difuzate prin ceața artificial creată erau de un albastru deschis, surprinzător de viu. Muzica se asorta și cu lumina și cu mirosul fumului. Adevărul este că toate aceste detalii erau aranjate cu multă artă și senzația generală era reconfortantă. Ti-ai petrece noaptea întreagă într-un astfel de local, adormind pe un scaun, sub impresia fumului și a muzicii Smogului de Noapte. Dacă astea nu erau decât gânduri fugitive, care-mi treceau prin minte în timp ce aruncam priviri în jur, ai fi zis că era o reclamă profesionistă, care să atraga și cel mai ignorant client. Imediat după ce ne-am așezat, Renata s-a scuzat puțin, să se ducă la toaletă. Câteva momente în plus pentru mine, să contemp lu panaroma Smogului din jurul meu. Ceva suna cunoscut în toate astea, mirosul, lumina albastră îmi dădea o senzație că am mai fost aco-lo, că am mai simțit acel miros și totuși gândul nu voia să-și dez-văluie sursa, rămânea, în continuare, vag.

La mese nu erau prea multi clienți, dar cei prezenți păreau de-ai casei. Fiecare era adâncit în gândurile proprii, ca și cum fie-care s-ar fi aflat într-o ceață deasă, din care nu poate ieși. În fața mea, o tipă, care, după cum arăta, era o ascultatoare de muzică rave, sau ceva de genul ăsta, dormea pe masă. Avea un tatuaj pe mână Nu reușeam să-l deslușesc prea bine. Asta îmi amintește imediat de inelul Renatei și de bricheta mea. Mă apropii puțin, să văd, prin amestecul asta de ceață și lumină albastră. E un dragon, care aruncă fum, în loc de flăcări. Bineînțeles, de ce m-aș fi gândit la altceva, balaurul care mă scoate din sărite de la începutul serii. Dar, tatuajul mai conține ceva, de balaur fug doi tineri. În spatele lor este schițat fumul, care încearcă să-i ajungă din urmă. Cine ar vrea să-și pună un asemenea desen pe mână și ce înțeles ar avea? Aș vrea s-o scol, s-o întreb, cine i-a făcut tatuajul cu pricina, dar ceva din felul cum arată mă oprește s-o scol pe tânără. Mai bine l-aș întreba pe Boogie.

- Hei, Boogie, cum e viața de barman, îl întreb, încercand o învăluire.

- Plină de peripeții, ce să spun. În seara asta nu se întâmplă mare lucru pe aici. Trebuia să vii cu două seri în urmă, când a venit o gașcă de motocicliști. Își zic Smogarii și a fost o mică altercație în bar. De câte ori se întâmplă așa ceva, apăs pe un buton, care face aparatele alea micuțe, deghizate în scrumiere, să emane gaz lacrimogen, în loc de ceața inofensivă, pe care o vezi acum. În câteva momente, tot barul e redus la tăcere. Toți ies afară, în lacrimi, frumos, nu?

- Dar cum se face ca toate numele de pe aici au amprenta smogului, îl întreb.

- Cred că... din cauza smogului, care a zăcut deasupra orasului nostru pentru mult prea multă vreme. De fapt, doar puțini din oraș, cei mai bătrâni, își mai amintesc cum era înainte.

- Înainte de ce?

- Înainte să se abată concentrarea asta de smog asupra Smog City-ului. Se spune că a venit de la un vulcan stins, care e destul de aproape de oraș. Dar nimeni nu știe dacă nu-i decât o legendă. După dezastru, mulți s-au îmbolnavit de diverse boli, din cauză că smogul intra peste tot, în plămâni, pe sub piele, peste tot.

În timp ce eu pălăvrageam cu Boogie, de fapt, sperând să-l pot întreba despre fata-rave, care dormea pe masă și despre tatuajul ei, Rena își făcu apariția, în sfârșit, de la toaletă.

- Hei, băieți, ce faceți aici? David, parcă te lăsasem la masă, ai plecat repede? Și mă luă de mână, înainte să mai spun eu ceva. La masă am întrebat-o ce era cu vulcanul de lângă Smog City, dacă asta avea vre-o legătură cu revista de benzi desenate din copilăria ei. Nu știa mare lucru despre asta. Cu timpul s-a obisnuit cu smogul. Nu i-a mai păsat de legende. Mai ales că avea țigările magice, cu care îndepărta ceața. De fapt, din câte am înțeles, țigările

despre care credeam că sunt cine știe ce vrăjitorie, nu erau decât o șmecherie, inventantă de un inventator trăsnet, din oraș care s-a îmbogățit, scoțându-le pe piață. De fapt, toate astea nu erau decât un pretext, să discut despre toate nimicurile cu ea. Adevăratul motiv era să mă pierd în ochii ei. Erau momente când ea vorbea minute în șir, fără întrerupere. M-am auzit, nu fără surprindere, vorbind:

- Dansezi?

- Acum mai vrei să și dansezi, nu? Unde vrei să dansezi, pe ceața asta, vrei să ne calcăm pe picioare, reciproc?

- Hai! Și o luăm eu de mână acum.

Din nou imagini confuze, mă regasesc în mijlocul ceții, afară, în frig. Nu văd nimic, nu înțeleg unde mă aflu și parcă toate astea îmi spun ceva, am impresia că am trăit sentimentul ăsta. Deodată aud un strigăt... David!... Pare al Renatei, care vine fugind și se lovește de mine.

- Repede, fugi, e în spatele nostru, o să ne ajungă!

- Cine e în spatele nostru, întreb, nedumerit, dar fug după ea. În timp ce fug simt o prezenta în spate, mai mult prin intermediul curenților de aer, sau de fum, în cazul ăsta. Ajungem la un moment dat în mijlocul unui parc cu câteva felinare care funcționează. Aici pare să fie o oază fără ceață. În timp ce fugim, Renata se oprește stupefiată în mijlocul poienii de aer curat, ca și cum ar fi văzut un monstru. Îmi vine să cad pe spate, văzând cum din ceață apare un monstru înaripat. Mai întâi, un jet de fum focalizat vine dinspre ceață. Două nări imense își fac apariția prin ceață, un cap ca de reptilă și, după el, tot corpul unui dragon înaripat. Pare furios. Pe noi. Tot scoțând fum, cu repeziciune, prin nările imense, se apropie de noi și deja ne simțim ca doi microbi. Bătaia aripilor face aerul mai curat în poieniță, ca și cum ar fi aterizat acolo un elicopter. Ne ținem strâns unul de altul, ca și cum ar fi ultimul moment. În timp ce dragonul se apropie și mai mult, Renata vrea să-mi spună ceva. Bolborosește, nu înțeleg nimic. De-odată, o aud mai tare:

- David! David! Ce faci, ai adormit pe mine? Asta-i culmea!

Mă dezmeticesc imediat și tot o văd în fața mea, tot ceață e, dar parcă nu e nici un monstru deasupra noastră, cel puțin așa cred, pentru că, după ce mă uit pe tavan, văd că are un desen pe el, ca și cum ar fi o capelă, sau mai știu eu ce. Desenul simbolizează un dragon înaripat. Seamănă cu cel pe care, tocmai, probabil, l-am visat. Ciudat local.

Ce faci, domne? Mă inviți la dans și te apucă somnul, frumos din partea ta, îmi susură la ureche.

- Știi că te-am visat?

- Da? Cum m-ai visat?

- Balaurul ăla din tavan ne fugărea pe amândoi și arunca cu fum de în noi!

- Minicinosule! După ce că adormi, mai inventezi și povești cu cai verzi pe pereți! Eh, oricum, în cazul ăsta erau balauri verzi pe pereți, îmi zic în sinea mea.

- Voiai să-mi spui ceva important în vis.

- Da, și ce-aș putea să-ți spun eu, așa de important, mă întreabă ea, iscoditor. Până să-i răspund, mă îndrept spre ea s-o sărut, dar se eschivează. Eh, poate nu am ales momentul potrivit.

- Stai puțin, mă duc până la toaletă!

Mereu trebuie să plece până la toaletă, asta e porțița lor de salvare, de câte ori nu le convine ceva, sau vor să se eschiveze, se duc până la toaletă. Mă așez puțin la masa noastră, să mă mai uit prin jur, să văd dacă s-a mai sculat careva de pe la mese. Fata-rave tot nu s-a sculat, dar acum parcă știu mai multe despre misterul balaurului care aruncă fum. El și ceața par să aiba o influență majoră asupra acestui oraș și-l fac să fie atât de misterios. Mă întreb, dacă chiar sunt de aici, dacă m-am născut și am trăit printre acești oameni, împărtășind acest mister zi de zi și ce s-a întâmplat cu mine, de mi-am pierdut memoria și m-am trezit pe străzi, rătăcind. Îmi vine să adorm iar și dacă Renata n-o să vină mai repede, cred că nu mai rezist mult timp în ceața asta albastră. Văd că intră cineva în bar, pare un cerșetor care umblă din masă în masă, cerând ceva, probabil bani. Ajunge și la mine. E un bătrân cu haine ponosite,

pline de smogul oraşului, la fel şi faţa. Omul acesta pare întruchiparea smogului însuşi, plin de smog până în măduva oaselor. Părul cărunt al unui om care a trăit în această ceaţă aproape toate viaţa lui şi acum a ajuns la apusul ei cersind şi purtând amprenta acelui lucru care i-a marcat viaţa. Mă uit mai bine la el şi-mi dau seama că acea figura de bătrân cu părul cărunt mi-e cunoscută. Parcă am mai văzut-o undeva. Ce feste poate să-mi joace memoria şi acum. E bătrânul cu care m-am întâlnit la început, cum am putut să uit aşa de repede, a trecut atât de puţin şi, totuşi, momentul pare atât de îndepărtat.

- Aveţi un ban pentru un cavaler al străzilor, întrebă moşul.
- Uite am, şi-i vâd câteva bacnote în buzunar, dar nu mă mai ţii minte?
- Ah... tânărul de pe stradă, cum de-ai ajuns aici, flăcăiaş?
- Cred că m-am lăsat purtat de vânt, dar spune-mi ce-ai vrut să spui atunci, că am avut noroc?

- Ce, flăcăiaş, ce-am spus? N-am spus nimic. Uneori, ceaţa asta înşelătoare îţi ia minţile. Îţi poate înşela privirea şi auzul, e foarte vicleană şi trebuie să fii foarte atent cu ea.

Sunt sigur că n-a fost închipuirea mea atunci, dar n-am mai insistat, probabil că de vină era aceeaşi expresie impregnată de smog până în cele mai mici trăsături. După ce pleacă bătrânul, mi-am dat seama că i-am dat, totuşi, nişte bani, deci înseamnă că aveam şi aşa ceva. Dacă aveam o brichetă şi nişte bani, cum de nu m-am gândit că aş putea să am nişte acte la mine? Mă scotolesc peste tot, fără succes, se pare că eram doar un hoinar care avea bricheta la nevoie, să-şi aprindă ţigara, dar fără un act la el. Mai fac o încercare, într-un buzunar interior şi, stupoare, chiar am ceva acolo, şi pare a fi un portofel, unul de genul în care îţi ţii toate lucrurile importante. Desfac portofelul, ca şi cum aş fi fost un căutător de aur, care, după disperate forări, ar fi dat peste o adevărată mină de aur.

Descopăr că am un I. D. Mă cheamă, într-adevăr, David Conway jr. şi am chiar o poză. Mă uit la figura necunoscută şi am un şoc. Îmi dau seama că, de când m-am trezit mergând pe străzi, chiar şi când am intrat în bar, n-am încercat să-mi văd faţa. Dacă m-am prezentat sub numele de David şi pe I. D.-ul ăsta scria David Conway, atunci probabil că acela din poză trebuie să fi fost eu. Mă uit la poză, ca într-o oglindă şi mă observ pe mine, ca şi cum aş încerca să mă obişnuiesc cu faţa unui necunoscut. Sunt brunet, cu părul scurt, dat pe spate şi uşor cârlionţat, ochii verzi, şi cu nişte trăsături foarte proeminente. Găsesc acolo şi o carte de credit. Mă întreb, oare cât mai am pe ea, dacă sunt un bogătaş în oraşul ăsta, sau doar unul căruia îi este refuzată cartea de credit, de câte ori încercă să cumpere ceva. Trebuie să fie o problemă cu banca, vă spun, mai aveam cel puţin 1000 \$ pe ea... îmi inchipui cum aş încerca să explic problema vânzatoarei. Am o groază de telefoane prin portofel de la diferite persoane, al caror nume mi-e necunoscut. Dar cel mai mare şoc îl am când descopăr o poză. În poză sunt eu, alături de o femeie, care pare cam de vârsta mea şi arată plină de vitalitate, alături sunt doi copii, un băiat şi o fată de vreo 8-9 ani, care par fericiţi. Deci sunt însoţit şi am şi doi copii mărişori. Surprizele se opresc. Aflu din ce în ce mai multe despre mine şi, totuşi, am sentimentul că nu mai ştiu cine sunt. Într-un fel, mă simţeam mai mai comod în persoana care eram la început. Totul era misterios, dar existenţa mea avea un sens, în felul ei. Acum, acea figură cu ţigara în noapte s-a rupt. Nu sunt acel tip, dar nu mă regasesc nici în familistul perfect. Cred că va trebui să mă investighez mai bine, ca să mă regasesc, să-mi dau seama care dintre cele două persoane sunt cu adevărat, familistul cu doi copii, care şi-a pierdut memoria şi s-a trezit pe străzi, sau cel care fumează şi are o brichetă cu dragoni şi-şi pierde vremea prin baruri de noapte. Aş putea fi amândouă, sau poate nici una dintre ele. Mai bine aş da de Renata, să-i explic noua situaţie. Parcă nu aş intra în toaleta femeilor, dar nici să aştept aici nu am chef. Oricum, nu cred că o să dau peste prea multă lume la ora asta.

- Rena, eşti acolo? RENA?... Nu primesc nici-un răspuns! Nu cred să fi plecat aşa, fără să-mi spună nimic. N-ar face asta, mai ales că între noi chiar se întâmpla ceva. Cel puţin aşa simt eu. Asta nu face decât să mă sperie şi mai mult. Descoperirea portofelului şi pozei mă făcuse să uit de Renata pentru un moment, iar acum, aducându-mi aminte de ea, nu pot decât să am un sentiment de vinovăţie acută. Oricum, la Judecata de Apoi, s-ar spune despre

mine că am avut circumstanțe amnezice, deși nu mă ajută foarte mult. Ies afară de acolo, până să nu fiu împușcat de vreun țipăt al unei femei isterice.

- Boogie, ai văzut-o, cumva, pe Renata? A plecat cumva? Mi-a lăsat un mesaj?

- Ah, da, David, îmi pare rău, mi-a zis că trebuie să plece de urgență, dar ți-a lăsat un bilet.

Îmi pare rău, David, ceva urgent a intervenit și trebuie să plec, imediat. Sper să nu te superi prea tare și, poate, ne vom mai revedea. Cu drag, Renata. Rămân cu ochii în ceață, la astfel de mesaj. În mod normal aș fi rămas trist, dar, nu știu de ce, situația îmi dă un sentiment de ușurare și asta mă face din nou să mă simt vinovat. Se pare că persoana mea e un câmp de bătălie, care se răsfrânge de fiecare dată asupra mea prin sentimentul vinovăției. De fapt, până la urmă, de ce ar trebui să mă simt eu vinovat pentru situația în care am ajuns, de ce aș fi eu vinovat pentru că propria mea memorie m-a încurcat, aruncându-mă într-o noapte cu ceață. Sau, să fi fost ceața capul răutăților, să fie ea la baza tuturor celor întâmplare, de ce nu aș răsfrânge și eu, la rândul meu, sentimentul vinovăției asupra ceții. Dar, oare, ceața și-ar da seama? Trebuie s-o atac cu ceva în afară de elixirul din țigările Renatei. După ce revin asupra ceții care se lăsese asupra minții mele, îl întreb pe Boogie:

- Știi, cumva, despre ce era vorba, unde a plecat?

- Parcă a spus ceva în legătură cu mama ei, dar n-am apucat să înțeleg mare lucru. Părea destul de speriată și a plecat repede. Cred că a primit un mesaj pe pager. O cunosc pe Rena de multă vreme. De când am deschis localul ăsta și ea era încă o puștioacă, dădea târcoale pe aici și mă ajuta la treburi și parcă nicio dată n-am văzut-o ca acum. Plec în grabă, dar îmi dau seama că sunt în plină noapte, într-un oraș pe care, încă nu-l cunosc, deși se pare că locuiesc în el, după adresa pe care am găsit-o în portofel, că afară plouă torențial, dacă nu s-a oprit și nu știu încotro să mă îndrept, prin ceața care mă așteaptă afară și cred că de-abia așteaptă să devin o victimă inocentă, care și-a pierdut simțul orientării, o pradă ușoară pentru ea, ceața neagră și dragonul din spatele ei. Mă simt ca la început, când m-am trezit pe străzi pline de smog, dar acum multe alte probleme îmi stăruie în minte. Poate, dacă aș chema un taxi, trebuie să fie așa ceva în orașul ăsta, dacă nu mi-am pierdut și logica, odată cu memoria. Mă întorc în bar și-l întreb pe Boogie de un telefon. Lângă care găsesc și o carte de telefoane. Mă uit să găsesc un număr de taxi, sau ceva de genul ăsta, dar, imediat mă bate un gând, care mă duce la numele meu. Cred că nu puteau fi prea mulți David Conway cu aceeași adresa ca a mea în oraș. Mă mai uit odată în portofel să văd pe ce stradă stau, 1714, Smog Street. Doamne, se pare că smogul ăsta a avut o influență majoră asupra vieții acestui oraș, dacă și străzile îi poartă numele. De altfel, era evident pentru mine, încercând să repun piesele memoriei mele ca într-un puzzle, la fel de evident ca pentru un detectiv, care încearcă să refacă scena unei crime. Dacă orașul se numea Smog City, trebuia să stau pe Strada Smogului, dacă exista și un bar Smogul de Noapte. De fapt, mă întreb dacă e ceva în orașul ăsta, care să nu aibă un nume legat de smog. Fără să mă uit în cartea de telefon, îmi închipui nume de străzi, Smog 1, Smog 2, Smog 3, sau strada Dragonului, Restaurantul Dragonului, Banca Smogului. Trăim într-o lume a smogului, mă gândesc ironic și parcă am sentimentul că aș vrea să schimb toate astea, să dau la o parte toată această ceață, să înving monstrul care stă în spatele ei și așteaptă. Rămân cu degetul asupra unei linii din cartea de telefon pe care scrie: David Conway... 555-5656, 1714, Smog Street, se pare că nu mai era nici un alt David Conway în cartea de telefon. Lucrul ăsta mă face să realizez, imediat, ceva foarte important. Dacă pe ID scria David Conway jr., înseamna că domnul senior, ori era mort, ori nu trăia în orașul ăsta. Ceea ce mă face să mă simt și mai nesigur pe mine. Tatăl meu ar putea să fie mort de mult timp și eu, înainte de amnezie, să fi trecut prin asta, dar acum aflam, poate, pentru prima oară că îmi murise tatăl. Ori, la fel de bine poate să fie sănătos, în alt oraș. Cred că ar trebui să formez un număr, în cele din urmă și, totuși, gândul că voi vorbi cu o soție pe care nu o cunosc, mă face să mă simt cel puțin ciudat. Ar fi primul pas pe care l-aș face în afara ceții, aș lua contact cu lumea reală, palpabilă, cu care eram obișnuit înainte. De vină e ceața, îmi spun, va trebui să aflu ce e cu mine, așa că îmi iau inima în dinți și formez numărul, cifră după cifră. 5555656, mulți de cinci în numărul ăsta, mă gândesc. Se aude, în sfârșit,

apelul. O dată, de două ori... fără răspuns. Ceva din mine vrea cu disperare ca cineva să răspundă la telefon. În același timp, omul cu țigara vrea ca telefonul să sune la nesfârșit, să nu răspundă nimeni. Același sentiment de vinovăție se răsfrânge în mine, numai că acum m-am învățat, îl preiau și-l arunc asupra ceții, care e lovită de proiectilul trimis de mine. Am învățat să supraviețuiesc și în această nouă ipostază.

- Alo... Alo... Alo! O voce micuță se aude la celălalt capăt al firului. De abia după câteva momente reușesc să-mi revin din emoție și să răspund:

-Alo, da... și îmi dau seama că acea voce trebuie să fie vocea unui copil, probabil chiar fetița mea. E groaznic, mă gândesc, să știi că vorbești cu fiica ta și să nu știi cum o cheamă. În același timp, la auzul micutei voci, ceva renaște în mine, se zvârcolesc amintiri confuze, nevrând să-și arate fața.

- Poți să mi-o dai puțin pe mămica ta? Îi vorbesc fiicei mele ca unei necunoscute...

- Mami nu e acasă, cine a căutat-o?

Nu aș vrea ca soția mea să afle, dintr-o dată, că un anumit David Conway a căutat-o, cred că ar trebui să audă totul de la mine.

- NU, nu-i nevoie, o să mai sun eu, mersi, ești o drăaguță! Te superi dacă te întreb cum te cheamă? O întreb cu speranța că voi putea să aflu cum o cheamă pe fiica mea.

- Mama spune că n-ar trebui să vorbesc cu străinii și să nu le dau nici-un fel de informații, îmi răspunse, reticent, micuța, care nu voia să-și dezvăluie numele. Mă gândesc, cu memoria pe care o am acum, că, dacă aș avea o fiică, aș numi-o, probabil, Mary, sau nu, mai bine Renata, oh, nu cred ca aș suporta să aflu de la micuța asta că o cheamă Renata, ar fi prea mult pentru mine, acum.

- Na... Mă cheamă Desirée, ești multumit, acum trebuie să închid, mama spune că nu trebuie să vorbesc foarte mult la telefon.

- Bine, drăguț. Pa, să fii cuminte, da?

- Daaa... Pa.

Tocmai mi-am cunoscut fiica și i-am aflat numele. Mă întreb ce mai urmează. Nu-mi dezvaluie nimic, în memoria mea făcută schweitzer, dar cred că trebuie să fi avut o idee bună cu numele ăsta, Desirée... În câmpul de bătălie din interiorul minții mele, care producea mereu răniți plini de vinovăție, acum, o lumină sub formă de steag alb îmi apare și nu pare să fie din nici una dintre tabere. Desirée, fiica mea, ține steagul alb și e prima oară când o lumină a apărut în existența mea, învăluită, până acum, în ceață. Ea reprezintă un motiv vesel, un motiv să merg mai departe, să decopăr persoana care îmi aparține, persoana mea reală. Poate că toată această întâmplare ar însemna un mod de regasire a sinelui. Mă afund prin multitudinea de posibilități, care se întrevd în ceața minții mele. Orice lucru care e atins de mine pare să-și piardă proprietatea de tangibilitate, la atingerea mea își pierde starea de solid, e acolo și nu este acolo, se confundă cu ceața înconjurătoare, care înghite tot. Înghite tot și voi câștiga, într-un fel, războiul cu ea. Îmi amintesc din nou de Dragonul-care-scoate-Fum-pe-Nări, sau, mai degrabă, scoate Smog. Dragonul din Smog. Poate că tot adevărul se ascunde în spatele acestei legende. Să fie, cu adevărat, un Dragon în spatele acelei ceți imense, care așteaptă să-l confrunte un erou al basmelor? Eroul trebuie să lupte cu un dragon de peste șapte mări și șapte țări, ca să-și recapete iubita, prizoniera monstrului. Numai că, în cazul meu, Dragonul e invizibil, oriunde mi-aș îndrepta calul, oriunde aș arunca lancea mea de cavaler, dau de gol, un dragon mult mai greu de atacat, există numai prin intermediul ceții, un dragon de ceață. Ceața este atât de greu de atacat, o ceață care persistă deasupra orașului și a capului meu de prea multă vreme. Un curent puternic de aer ar trebui să înlăture ceața care a prins rădăcini atât de adânci în inima acestui oraș. Ar trebui să merg acum acolo, acasă la mine, 1714, Smog Street. Între timp, soția mea s-ar întoarce. Stai, ceva nu e în regulă. Ce să caute soția mea, afară, la 3 am? Desirée mi-a spus, cu atâta naturalețe, că 'Mami' nu e acasă, asta la 3 noaptea. Și nici nu părea mirată, ori sculată din somn. Ce-o să fac până dimineața, unde m-aș putea duce, de adormi, nu cred că pot să adorm. Aș putea să mai rămân aici, în bar, înecându-mi angoasele în ceața albastră, artificială. Dar, ia stai! Renata! Aș putea să mă duc la Renata. Măcar așa, aș afla ce s-a întâmplat și cu ea. Dar cum dau eu de Renata, în orașul

ăsta? Nu-i știu nici numele de familie. Poate știe Boogie unde stă. Să-l întreb. Îmi fac loc prin ceața argintie, din bar, ca să ajung la Boogie. Însă, la bar nu e nimeni. Aș putea să mă servesc singur, cu cea mai scumpă băutură. Un gând murdar. Poate că se întoarce. Nu se poate să dispară toți în noaptea asta. La urma urmei, de ce n-aș lua, totuși, un pahar? Efectul e exploziv. Gânduri, bucăți de memorie, mi se încălesc, se topesc într-o magmă clocotitoare. Încep să prindă formă. Gânduri, bucăți de memorie, mi se încălesc, se topesc într-o magmă clocotitoare. Încep să prindă formă. Băutura să mă fi făcut mai transparent, să pot străbate amnezia? Și dacă nu e nimic în spatele amneziei? Dacă în spatele Dragonului de ceață e neantul? Gândul ăsta îmi trece, rapid, prin minte și îmi provocă un fior, după care se reîntoarce în magmă și se confundă cu alte stări mentale. Dacă nu sufeream, într-adevăr, de amnezie și era doar o falsă impresie, atunci eu nu puteam să fiu decât ceața. Nu eram, de fapt, decât Dragonul de ceață, inconștient, încercând să fugă de sine însuși. Paharul să fi fost de vină că gândeam astfel de lucruri? Nu! Trebuie să-mi consolidez eul! Trebuie să știu cine sunt! Eu sunt cavalerul care luptă cu Dragonul. Într-o străfulgerare de lumină, voi înfinge lancia, ascuțită de atâtea ori, pentru astfel de momente, în inima dragonului și-l voi învinge. Acest posibil viitor mă făcea să mă simt învingător și, totuși, nu întrevedeam ce s-ar obține în urma acestei victorii. Tot ce puteam vedea în jur, nu era decât ceață în ceață. Imagini distorsionate, vagi, confuze și contorsionate. Unul dintre gânduri stăruia mai aproape de mine. Era ceva în legătură cu viața mea. Drumul vieții mele se pierdea în orizontul viitorului și, totuși, era ceva legat de ea. Brusc, îmi vin amintiri în minte, par vechi, căci nu sunt decât un copil. O femeie destul de tânără, cu părul negru și ochii verzi, îmi face observație.

- David, de câte ori ți-am spus să nu mai fii așa de rău!

- Lasă-l, dragă, că doar e băiat, o să se cumițească cu vârsta, se aude și o voce de bărbat. Trebuie să fie părinții mei. În amintire cred că am cam 9 ani, vârsta posibilă a fetei care spune că o cheamă Desirée. Ce n-aș da să mai am vârsta asta și amintirea care îmi trecea prin cap îmi dă un sentiment de nostalgie, una legată de familie și de vremurile de demult. Un dor nespus, față de părinții mei, îl simt și, totuși, nu reușesc să-i găsesc în memoria mea, decât în această ipostază. Nu-i văd în viitor deloc, doar în frânturi de amintire, de la o vârstă fragedă a mea. Ce s-o fi întâmplat, oare, cu ei? De ce nu pot să-mi amintesc? Nu pot reține decât sentimentul unui copil de 9 ani, cu toată viața înainte. Și asta mă face să mă gândesc iarăși la acel fior, care mă străbătuse. Ceva legat de viața mea. Acel drum infinit al vieții mele spre viitor îmi dă o senzație de finit. Undeva, în viitorul apropiat, acest drum avea să se oprească. Dintr-o dată, toată această fierbere a minții mele se stinge. Gândurile se clarifică și magma clocotitoare se transformă într-o apă lină. Acum, cu toate că, din cauza paharului, mă simțeam, încă, într-o ceață groaznică, mintea mea era clară, ca apa unui izvor de munte. Aveam să mor în curând, viața mea lua o întorsătură, într-un punct, drumul vieții se oprea, într-un punct bine determinat. Imaginea unui doctor îmi apare în față. Îmi spune că nu mai am mult de trăit, poate o lună sau două. Mi-a spus și cauza, dar, acum, îmi rămâne ascunsă. Brusc, o senzație de rece îmi cuprinde tot corpul. O tristețe imensă curge din ceața memoriei și-mi cuprinde toată ființa, o tristețe rece. Durerea se scurge printr-un șir de lacrimi, care coboară din ochii mei. Toată ceața s-a răcit dintr-o dată și sa condesat, cu fiecare fir de vapor, în lacrimile unei dureri atotcuprinzătoare. Toată viața mea tăisem cu sentimentul că aveam toată eternitatea în față, că, oricâte lucruri aș fi făcut, până la un moment dat, tot mai aveam și mai multe de făcut, mai departe. Toate acestea aveau acum să se stingă și viața mea își găsea finalul, înainte de a putea să-mi văd copiii crescând, sau să mai iubesc pe cineva, să o văd pe Desirée, acea ființă extraordinară, crescând sub ochii mei, ca un gând vesel, care să-mi umple viața. De-odată, o nouă viziune: Desirée mă ținea de mână, să nu cad într-o prăpastie. Era îngerul meu păzitor și nici nu știu dacă era conștientă de lucrul acesta. Ea, carne din carnea mea, era îngerul meu, care mă ținea, să nu cad. Trăirea acestui fapt se consuma în ființa mea, producând lacrimi. Eram convertor de stări ale materiei. Eram o ființă care se hrănea cu ceață și producea lacrimi, produse ale suferinței mele, care încă nu-și găsea înțelesul. Plângând, întins pe podeaua barului, cu un pahar gol, răsturnat, într-o mână și cu o lance de lacrimi în mîna din minte, mă uitam drept în tavan la dragonul desenat. Ce rol avea

dragonul și ceața, când toate acestea mi se dezvăluisera? Ce rost mai avea să lupt cu dragonul din spatele ceții? Ce rost mai avea ca eroul, cavalerul, să-și salveze iubita, dacă avea să moară peste câteva zile. Niște ultime momente de fericire? Era asta ceva pentru care merita să lupti atâta? Gândul că m-aș fi închis în mine, așteptând pasiv ultima clipă, mă făcea să mă simt, însă, și mai îngrozitor. Tristețea mea se transforma în furie și în ură, care se îndreptau spre viitorul meu. Acest viitor, care îmi era hărăzit, el era monstrul cu care trebuia să lupt. El era cel care mă învăluia în ceață, încercând să-mi ascundă adevărul și calea dreaptă, pe care trebuia să pășesc. Numai că lucrurile nu aveau să rămână așa, aveam să lupt și să nu mă las bătut, până în ultima clipă:

- Ascultă, chip de lut! Mă auzi? Tu, monstru de ceață, viitorule, tu dragonule, voi lupta cu tine și voi câștiga! Mă auzi tu? Și în timp ce îmi răsfrângeam toată durerea spre o simplă frescă, de pe tavan, am aruncat cu paharul spre el, cu toata puterea. Paharul se sparse în capul dragonului, lăsând câteva urme de whiskey. Cioburile aveau, totuși, să se întoarcă pe capul meu. Nu asta era calea de a lupta cu acest monstru. Nu eram singur în bar. Si, totuși, în afară de muzica ambientală și gemetele mele, nu păreau să zburde alte sunete prin jur și, de fapt, nici nu-mi păsa de cei din jur. Aveam să mor și nimic nu era mai important decât asta, poate doar Desirée. În timp ce mă văicăream de unul singur, zăresc o figură ce se apleca spre mine, speriată de starea în care eram:

- David! Doamne ferește! David! Ce s-a întâmplat cu tine? Unde-i Boogie? Era vocea Renatei, care se întorsese, acum, după ce furtuna trecuse. O priveam descumpănit.

- Ri... Ridică-mă, te rog, de aici, am pronunțat cu greutate. Mi-era atât de greu să vorbesc, în starea în care mă aflu. Cel mai greu mi-era să vorbesc tocmai cu ea. Dintre toți oamenii, ea era ultima pe care voiam s-o văd acum, să mă vadă în starea în care eram.

- Dar ce s-a întâmplat cu tine? De ce nu vrei să-mi spui? Ai băut, cumva? Îmi dau seama imediat cât de mult țin la mine, deși ne cunoșteam de atât puțin timp.

- Renata! Mă ascuți? O să mor. Mă auzi? O să mor, doctorii mi-au dat o lună sau două! O să mor și n-o să mai apuc dispariția ceții!

- Cum așa, să mori? Renata nu mă lua foarte în serios, bazându-se pe starea de beție în care mă credeam. Gândeam că, probabil, gândul morții nu era decât un produs secundar al stării de amnezie în care eram. Cumva, în acea magmă clocotitoare, un gând fals s-ar fi născut, intenționat pus acolo, ca să mă atragă în prăpastia monstrului. Dar nu era așa, ce n-aș fi dat să fi fost doar un gând fals, o altă plăsmuire a infinitei mele imaginații? Aveam să mor. Asta era adevărul, îl vedeam ca printr-o apă limpede. Aflasem, în sfârșit, ce-mi ascundea monstrul amneziei. Câștigasem doar o bătălie, nu și războiul.

- Trebuie să mă crezi, Renata, chiar dacă mă vezi în starea asta, trebuie să ai încredere în mine și să mă crezi! Nu mai am mult timp de trăit! Cred că, până la urmă, mă credeam, pentru că mă lua în brațe. Acum nu mai eram eu singurul care suferea. Nu mai eram singurul care producea lacrimi de tristețe. Vedeam cum îi dădeau lacrimile în timp ce venea să mă îmbrățișeze. Până să vină ea, mă liniștisem din plâns, suferința mea avusese un moment de relaxare. Mă simțeam mai liniștit, pentru că o aveam pe Renata lângă mine, dar asta mă făcea să plâng și mai abitir, împărtășind durerea care, acum, era a amândouora. Am rămas așa, câteva momente, îmbrățișați, plângând.

- Sigur e așa? Poate nu ți-ai amintit tot și doctorii ți-au zis că există un leac, sau o operație scumpă, care să te salveze?

- Nu-mi amintesc nimic de genul ăsta. Cred că din cauza paharului cu whiskey mi-am amintit toate astea. A fost ca un ser al adevărului. Odata cu asta mi-am amintit câteva chestii despre copilăria mea, cum arătau părinții mei, când erau mai tineri. Frânturi de memorie ale trecutului meu, dar nici una n-a fost atât de dureroasă ca asta.

- Întotdeauna am știut că acest smog a avut o influență malefică asupra orașului. Nu m-am confruntat niciodată în mod direct cu el. Întotdeauna am avut acele țigări cu mine, care să îndepărteze ceața din jurul meu. Se pare că asta nu a fost de ajuns. A găsit alte metode să lovească! Tu ești cel mai frumos lucru care mi s-a întâmplat în viață și nu vreau ca monstrul să ne despartă.

- Cred ca toată durerea m-a facut să realizez un lucru pozitiv. Vroiam sa-mi spun că te iubesc din toata inima mea. Cu cât simt ca viața se scurge din mine, cu atât de iubesc mai mult.

- Și eu te iubesc, am simțit lucrul ăsta de când te-am văzut!

Mintea mea era un loc al marilor contradicții. Durerea care simțeam că-mi străbătea sufletul se răsfrângea în sentimentul iubirii către cea care mă putea asculta, un suflet care era alături de mine, împărțând fiecare durere a mea și care să fie alături de mine până la sfârșit, să lupte alături de mine, împotriva monstrului. Măcar nu eram singur. Plângeam amândoi, sărutându-ne și devenind o singură ființă. Era mai mult decât un banal sentiment de iubire. Simțeam cum traversam viitorul, cum iubirea noastră devenea ceva cosmic, cu cât durerea era mai mare. Era un moment sublim. Trăiam un vis de fericire și aveam putere să transcendem visul. Aveam o armă împotriva dragonului, o armă care se dovedea a fi mai puternică decât orice. Vedeam iubirea noastră ca o pasăre din energie pură. Era creația durerii împărțite. Reușisem să dam viață unei ființe nemuritoare, care era mai presus de boala mea fizică, de viitor, această pasăre putea să lupte pentru noi acum.

- Am și uitat să te întreb, ce s-a întâmplat cu tine? Tu de ce-ai plecat?

- Ah da, mama mea a avut un atac de cord. M-au sunat de la spital. M-am dus imediat acolo, dar se pare că starea ei se stabilizase deja, când am ajuns eu. Știam că nu pot să te las aici.

- Dar e bine acum, nu e nici-un pericol? Ironică situație. Familia mea m-o fi căutând diperată, neștiind ce să creadă despre dispariția mea și eu îmi făceam griji pentru necunoscuți. Probabil că aflasem de la doctori vestea și am avut un șoc psihic, care mi-a declanșat amnezia. Cine știe de cât timp mă caută, ce-și închipuie acum? Mai au vre-o speranță că mă vor găsi, sau, deja m-au abandonat? Poate că au aflat ca aveam să mor. Asta nu putea decât să le mărească disperarea. Și, cel mai rău mă simt, când mă gândesc la acea micuță, pe nume Desirée, care își va pierde tatăl la o vârstă atât de fragedă, înainte de vreme. Mai nutrește ea oare vre-o speranță, în sufletul ei micuț? Poate să sufere ca și mine și, la fel de bine, probabil că i s-a spus că David, tatăl său, a plecat într-o călătorie și va lipsi pentru o vreme. Undeva, în adâncul sufletului meu, undeva unde n-am coborât niciodată, Desirée se confundă cu Renata. Până acum, cea care îmi dădea lumina vieții era micuța mea fiică, îngerul meu păzitor. Durerea mă face să confund gândurile. Poate și sentimentele? Într-un fel, Desirée era iubita pe care o țineam în brațe și când mă uitam în ochii Renatei vedeam ochii unei fete, ochii verzi a Desiréei. Toate aceste gânduri se fugăreau prin minte mult mai repede decât puteam eu să mi le reprezint. Apăreau între o replică și alta:

- Da, e bine, e în afara oricărui pericol și i-am spus de tine! Cred că felul în care i-am povestit de tine a făcut să se simtă mai bine, împărțând sentimentele mele. Îmi dau seama că nu eram singurul care se afla într-o situație dificilă, deși e puțin spus. Mama Renatei fusese la un pas, ca și mine, de a trece de partea cealaltă. Chiar dacă acum starea ei era stabilă, avusese un atac și la fel de bine putea să mai aibă unul. Probabil ca asta o făcea pe Renata să simtă nesigură. Tatăl ei le părăsisese cu multa vreme în urmă, din cine știe ce motive. Mama ei era singura persoana de suflet pe care Renata o mai avea aproape și pierderea ei ar face-o să fie instabilă. Relația ei cu mine venise pe fondul acestor probleme și se întâmplase foarte repede. În foarte scurtă vreme, Renata avea viața schimbată, radical și într-un fel, mă simțeam răspunzător de aceasta. Sufletul meu e unul tumultos și nu se știe ce furtună poate isca. Dacă nu m-ar fi întâlnit pe mine, poate avea o viață mai liniștită și avea dreptul la lucrul ăsta. Se spune că în momente grele, oamenii se apropie și în cazul ăsta era foarte adevărat. Cu cât durerea care ne înconjura pe fiecare era mai mare, cu atât asta ne apropia mai mult.

- Îmi pare bine că suntem împreună în astfel de momente. Poate ar trebui să uităm pentru o clipă de toate problemele, să le ignorăm, îi spun.

- Și mie, hai să plecăm de aici, hai să ne întoarcem pe banca noastră. Cel mai frumos loc e acolo. Ce zici?

- Bine! Să mergem și să lăsăm pe toate astea în spate! Și, apropo, să știi că nu prea îmi place barul ăsta. Am impresia că te deprimă. Păcat de Boogie, el nu pare de aici.

- Nici mie nu-mi place prea mult! Dacă stau să mă gândesc, nici nu știu de ce am tot venit pe aici. Dar, poate, ai dreptate. Boogie e un tip tonic, liniștitor, e ca un barman din filme. Acum aveam să pășim iarăși, în noaptea răcoroasă, să ne avântăm în ceață, dar puțin mai încrezători în noi decât la început. De fapt, afară nu mai era, de mult, noapte. Mă uit la ceas, 6:32 AM. Soarele cred că răsărise deja, dar n-aveai cum să-l vezi. În sfârșit, s-a terminat acea noapte, am reușit să trec peste ea. Aveam sentimentul că acea noapte nu s-ar mai fi terminat niciodată, că m-aș fi sfârșit eu înaintea ei, o noapte pentru o eternitate. Într-un fel, se făcuse zi, oarecum și în sufletul meu. Eram, încă, un amnezic. Îmi amintisem lucrurile importante, dar, încă mai aveam multe goluri de umplut în memoria mea și trebuia să-mi întâlnesc familia. Dacă aveam curajul s-o fac. Dar, nu voiam să mă gândesc, acum, la asta. Trebuiau doar lăsate în spate, pentru puțin timp. Cred că, fără să-i comunic ce simțeam, Renata gândea la fel. Eram, fiecare, o parte a ceilulalt, și părți ale unui întreg, părinții acelei făpturi zburătoare, pasărea cu aripi suflate cu praful iventatorului de țigări fermecate. Pasărea putea zbura, deci poate să se ridice deasupra dragonului. Nu este atacată de fumul cu care aruncă dragonul, pentru că, la fiecare bătaie din aripi, împrăstie în jur antidotul smogului. Are toate cailtățile necesare pentru a lupta cu o monstruozitate, care avea și ea aripi. Pasărea argintie era o îmbunătățire față de cavalerul cu lance. Acesta era arma clasică împotriva balaurilor și era folosită în vremuri pierdute. Dezavantajele pe care le avea cavalerul cu lance erau legate de posibilitatea de a fi sufocat de fumul scos pe nări de dragon. Calul, chiar dacă era năzdrăvan, să poată zbura, gândi și vorbi, se putea îneca și el. Fumul era mai greu de parat decât flăcările dragonilor obișnuiți.

Afară, ceața se mai rărise. Văzând cât de repede am ajuns la banca pe care eram cu o seară în urmă, îmi venea să râd. Ceața îți modifică simțurile. Le distorsiona. Acum, dimineața, lucrurile păreau cu ceva mai clare.

- Știi, obișnuiam să vin pe banca asta, de mult și în multe seri, când mă simțeam singură îmi găseam liniștea aici.

- Mă întreb ce s-ar fi întâmplat, dacă nu aș fi ajuns pe străzile astea? Cum te-aș mai fi întâlnit? Și, îmi dădeam seama că lucrurile astea, deși frumoase, în sine, nu făceau decât să mă mențină în zona ceții. Căci mă amăgeam tot mai mult. Renatei nu-i spusese nimic despre familia mea. Acest lucru, crucial pentru mine, rămăsese necunoscut pentru ea și asta nu făcea situația mai ușoară. Cum ar reacționa, oare, dacă i-aș spune? Nu puteam apărea în fața familiei mele, după o dispariție a cărei durată nici nu o cunoșteam, cu cineva de gât, pe deasupra. Asta ar însemna ciocnirea celor două universuri, deci colapsul. Lumea omului cu țigara nu putea interacționa cu David Conway jr. și, în mod sigur, soția mea n-ar accepta situația. Cel mai rău este că, văzând figura acelei femei, din poză, a cărui nume, nici măcar nu-l cunosc încă, nu am simțit nimic, care să pornească din străfundul sufletului. Îmi rămânea încă o necunoscută, mai ales acum, când Renata însemna atât de mult pentru mine. Familia mea s-ar putea destrăma și nici nu m-aș putea închipui făcând rău acelei făpturi, care era micuța mea fiică, Desirée. Mai putea conta pentru mine și că eram pe moarte, după toate astea? Devenise nesemnificativ. Sfârșitul era aproape și avea multe șanse să nu fie unul fericit. Într-un fel, nu puteam să leg aceste două lumi între ele. Și, totuși, nu cred aș putea trăi în miniciună. Amnezia mă mințise prea mult, ca sufletul meu să mai suporte alte minciuni. Poate că adevarul e singura cale pe care trebuie s-o străbat. Și, totuși, am sentimentul că nu m-am redescoperit în întregime.

- David! Iar ești surd? Pierzi contactul cu realitatea des? Nici nu m-ai auzit, nu-i așa?

- Îmi pare rău, ce spuneai, iubito, întreb nevinovat.

- Porcule! Na! Și-mi cară câțiva pumni, dar mai mult din simpatie. După puțină hârjoneală, ne-am trezit unul în brațele celui alt, dar cu toata bucuria momentului, amândoi simțeam gravitatea stării care persista. Brusc, realizez egoismul meu. Cu cât stătea mai mult cu mine, durerea finală avea să fie mai mare... Poate, ar trebui să ne despărțim acum. Așa cred că e cel mai bine. Nu trebuie să aștepti să mor. Nu ar fi drept pentru tine.

- Cum poți să spui așa ceva? Cum poți doar să insinuezi? Ce legătură are dreptul cu asta? Nu-mi pasă de ce va fi după. Măcar să trăim prezentul, măcar acesta să fie fericit, nu contează viitorul, ci doar eternul nostru prezent. Nu înțelegi asta?

De fapt, nu mai puteam spune mare lucru. Tot ce puteam să fac era să mă amănesc cu faptul că era răsărit de soare în viața mea. Lacrimile erau singurul lucru prin care puteam trăi amândoi prezentul și asta nu era bine, era un prezent căruia-i păsa de monstru.

- Să învingă în noi gândurile bune, care ne aduc fericirea! Dă-mi un zâmbet, doar atât îți cer, e prea mult? Ti-am spus din ce sunt făcute acele țigări fermecate? Moșul ăla, care le-a inventat, nu-i revin lui toate creditele. Toată esența e conținută în niște flori. Există o specie, care, paradoxal, crește numai pe versantul craterului de lângă oraș și, din care, se poate extrage un praf, care, combinat cu câteva substanțe artificiale, are efectul ăsta.

- Aș vrea să-ți dăruiesc o astfel de floare și să ți-o pun în păr, chiar și de-ar crește la capătul lumii.

- A, ești drăguț. Poate, ar fi mai bine să nu mai pierdem timpul și să încercăm să aflăm cât mai multe despre tine și să-ți amintești cât mai multe. Trebuie să încercăm tot posibilul, să vedem dacă boala e incurabilă, sau nu. Poate, ar trebui să-ți amintesti și numele de familie, să vedem dacă stai în orașul ăsta, unde lucrezi, la ce doctor ai fost?

Ce-i ascusesem până acum, nu mai putea să sufere amânare. Indiferent ce s-ar întâmpla, trebuie să-i spun de portofelul pe care l-am găsit. Și ce-am găsit în el.

- Renata, cred că e ceva care ar trebui să-ți spun. Imediat, văd neliniștea pe fața ei. E în legătură cu numele meu. După ce ai plecat tu, mi-am găsit un portofel prin haine. Am dat, acolo, peste numele meu întreg și adresa mea de acasă.

- Ah, e perfect, de ce ai făcut o moacă așa de tristă? E exact ce ne trebuia, se entuziasmă ea.

- Dar nu e mai atât! Prin portofel am găsit și o poză. În ea, am descoperit că sunt căsătorit și ca am doi copii, un băiat și o fată. După asta, am dat telefon acasă și am vorbit cu fiica mea. O cheamă Desirée și pare o fetiță minunată. Aș vrea să-ți povestesc atâtea despre ea, deși nu-mi amintesc decât imaginea ei și ce am vorbit câteva minute cu ea. Si-mi amintesc cât de puternic e sentimentul meu pentru ea.

Un moment de liniște se abătu asupra noastră și se vedea că Renata era lovită într-un fel. Rămase tăcută, câteva momente, uitându-se la mine.

- Mă așteptam la asta! Nu putea fi singur și neînsurat cine-va ca tine, în orașul ăsta. Mă bucur că ai o familie, una care să te iubească și pe care s-o iubești. Nu cred că e momentul ca sentimente de falsă gelozie să ne cuprindă! Nu acum, când tu ar trebui să trăiești din plin clipe fericite. Nu pot să cred că nu mi-ai spus asta, până acum. Ce mai aștepti, să te duci la ei? Nu ai nici cea mai mică curiozitate să-ți regăsești familia?

- Nu mai știam ce să cred, răspund eu, descumpănit, de reacția ei, dar, de fapt, numai așa putea să reacționeze cineva care mă iubea cu adevărat.

- Hai să mergem la ei. Pentru început, le vom spune că eu sunt cea care te-a găsit când răătăceai pe străzi și nu știai despre tine. La urma urmei, asta s-a și întâmplat, nu?

Situația mea nu era așa de neagră. Nu mai eram o entitate ciopârțită, începeam să mă simt tot mai întregit. Omul cu țigara se unifica cu familistul și aveam o șansă la individualitate din nou, înainte ca totul să se disipe, sub ceața monstrului înaripat.

- Știi unde vine strada asta, a Smogului, o întreb.

- Da, bineînțeles, e cea mai importantă stradă din oraș. Nu-mi vine să cred că stai tocmai acolo. Acum eram în parcul Smogului și ne-am îndreptat, repede, către primul punct de unde puteam zări un taxi. Nu mai puteam opri nimic acum. O parte din mine nu voia să afle mai multe lucruri despre persoana mea și trecutul meu și, totuși, nu mai puteam să fac cale întoarsă acum. Pășeam pe un drum ireversibil.

Așteptând, împreună cu Renata, pe marginea străzii, ne făceam speranțe, înfrigurati, că un taxi va apărea. Și chiar apăru unul.

- Unde mergeți, întrebă taximetristul, cu o voce de rutină, în timp ce dădea drumul la contor. Nu-mi amintesc prea multe despre asta, dar, parcă nu vazusem niciodată un contor

mai rapid. Nici nu știu câți bani mai aveam, sau, dacă mai aveam. Sper că nu aveam să fim dați afară, în șuturi, din taxi.

- Duceți-ne pe Smog Street, la numărul 1714, zise Renata, pentru amândoi.

Și voi, zise taximetristul. Se pare că, în ultima vreme, toată lumea vrea să ajungă la adresa asta.

- Cine s-a mai dus, îl întreb eu.

- Acum două zile, parcă, un detectiv particular voia să ajungă acolo. Când am ajuns, era și ceva poliție pe acolo. Se pare că se întâmplă lucruri importante la această adresă. Voi, ce treabă aveți, pe acolo? Să nu ziceți ca sunteți și voi detectivi.

- Nu, nu cred că ne-ați crede dacă v-am spune, zise Renata.

- De ce nu? Sunt chiar curios. L-am întrebat pe un polițist ce se întâmplă pe acolo și mi-a spus că bărbatul unei soții și tatăl a doi copii dispăruse de acasă și nu se știa nimic de el.

- Acel bărbat sunt eu, i-am spus și mă simțeam așa de prost spunând asta.

- Cum așa? De ce ți-ai părăsit copiii și soția, dom-le, întreba el, indignat, ca și cum ar fi fost de la asistența socială, sau ceva de genul ăsta.

- E greu de răspuns. Adevărul este că nici eu nu știu prea bine. Ce știu, e că nu-mi aminteam cine sunt. Cred că am amnezie.

- Ciudate lucruri se mai întâmplă în orașul ăsta. Vă spun eu, asta se întâmplă numai din cauza ceții, zise el, trăgând încă un fum din țigară. Nu avea țigări cu praf, observasem, dar, în schimb, părea revoltat împotriva ceții. Cea mai ciudată chestie pe care am auzit-o în legătură cu ceața asta, mi s-a întâmplat când un nebun mi-a intrat în mașină și mi-a zis să bag viteză, că ne prinde din spate. Ce ne prinde, ești nebun, omule? Părea ușor rănit și mi-a zis că l-a atacat ceața. Stătea pe o bancă și ceața a devenit tot mai deasă, până când au început să izbucnească jeturi fierbiente de fum spre el. El avea câteva arsuri, dar nu ătiu ce sa zic, avea, totuși o față de lunatic. Mă uitam la Renata și ea la mine. Povestea asta ne spunea la amândoi mai mult decât taximetristului, care își petrecea noapte de noapte pe străzile acestui oraș și era tot timpul în contact cu universul nopții. Până acum, aveam sentimente de îndoială, dar acum știam cu siguranță că ceața era ceva viu, o entitate care se hrănea, ataca și gândea, era vie și părea că se deșteptase tocmai acum. Cred că doar eu și Renata eram singurii conștienți din orasul ăsta, de gravitatea fenomenului și de ce urmări ar putea să aibă acesta.

Între timp, după ce taximetristul se afundă în țigara lui, trăgând tot mai mult din ea și creindu-și o ceață individuală, astfel că de abia îl mai vedeam, eu și Renata ne uitam unul la altul, încurajându-ne unul pe altul. Mașina se opri și se pare că ajunsese, în sfârșit.

- 10.42 \$, spuse taximetristul, scurt și contorul îi împărtășea opinia. Acel contor era complicele fiecărui taximetrist, ca să jupoaie cât mai mult, pe fiecare client. Renata se căută prin geantă și, până să mă gândesc eu că ar fi trebuit să plătesc, îi dădu taximetristului banii.

- Buna ziua, zise Renata.

- Să aveți o zi bună și să-și recapete memoria, răspunse el.

- Sper, am reluat. La revedere.

Totul era perfect, până când m-am văzut în fața casei. În timp ce vedeam o casă frumoasă, cu două etaje, ce mai, o vilă în toată regula, mă trecu un fior rece pe spate. Se pare că nu o duceam prost de loc în viața reală. Gândul că aș da cu ochii de soția mea și de copiii mei, care ar sări pe mine, la vederea mea, mă cam înfricoșă. Cum aș putea să-i fac să înțeleagă ce s-a întâmplat cu mine. Și mai era și boala. Această întâlnire ar fi fost un scurt moment de bucurie în viața familiei mele, până când ar fi trebuit să le dau vestea.

-Hai! Să mergem, zise Renata, cu curaj! Trebuie s-o facem și pe asta, zise ea, ca și cum ar fi fost cel mai simplu lucru din lume. Îi era greu, îi era ușor?

Când am ajuns în fața ușii, ceva m-a izbit în minte.

-Fugi, că o să te prind! Fugi! Și Desirée era în fața mea, fugind prin casă râzând și chicotind în stilul unei fete de 9 ani. Eu mă făceam că fug după ea, ca s-o prind, dar, de fapt, nu voiam decât s-o văd cum fuge și râde, până nu mai putea respira. Mergea până într-un colț unde se lăsa jos și-mi făcea semne, s-o las în pace, ca și cum eu aș fi fost bestia ce și-a încolțit victima. Totul nu era decât un joc copilăros, de leapșa și mă simțeam atât de bine

când o vedeam fericită. Cred că imaginile astea îmi veniseră în minte când am văzut ușa de la intrare. Poate încuietorea era de vină. Cert este că imaginea ușii fusese ca un scurtcircuit pentru memoria mea. Aveam o idee acum, de cum era interiorul casei. Pereții cred că erau vopsiți în albastru deschis și aveam o sufragerie imensă.

- Ce e cu tine? Pari dezorientat, mă întrebă Renata.

- Nu, cred că tocmai mi-am amintit ceva în legătură cu casa. Cred că încep să-mi revină flashback-uri în memorie. Până să mă mai afund eu în alte amintiri din trecut, Renata trase de bocăneala ușii. Lovi ușa cu pocănitoea, de doua ori. Era, totuși, o oră de dimineață. Parcă lovise în creierul meu, în loc de ușa, pentru că, exact când ea ciocănea, mintea mea se oprise în loc. Mă simțeam ca atunci când voiam să dau telefon acasă. Stiam că aveam să mă lovesc, acum, de-a binelea, de universul realității. Mintea mea rămânea suspendată la auzul unui ciocănit în ușa, al cărui sunet părea că se diluează. Toată realitatea se dilua în fața mea. Era ca și cum mintea mea s-ar fi acordat la alt metabolism al timpului, pentru că tot ce se întâmpla în jur părea că e în reluare și aproape că se oprise în loc. Stăteam în picioare și, cu toate astea, nu mă simțeam cu picioarele pe pământ. Mușchii nu mai acționau și simțul asupra lor rămânea ceva înghețat. Doar conștiința mea părea să mai fie acum cu mine. Dintr-o dată pierdusem orice contact cu ce era în jur. Voiam să strig după Renata și, totuși, strigam în gol. Încercam să zbier din toate puterile și tot ce puteam să scot din gură era doar o șoaptă deabia auzită. Îmi pierdeam, oare, mințile, din nou? Vedeam negru în față. Să fie, oare, din cauza bolii de care sufeream? Mă gândeam, îngrozit, la posibilitatea ca asta ar putea să fie sfârșitul, acel sfârșit, care avea să vină, dar prea repede, prea repede, protestam eu cu disperare. Poate sufeream de o tumoare și asta avea să fie atacul final. Simțeam cum viața se scurgea din mine și cum mă sfârșeam, înainte de a putea da ochii cu familia mea, înainte de a putea s-o strâng în brațe pe preaiubita mea fiică, Desirée. Ajunsesem într-un punct în care îmi aminteam de părinții mei, din nou vedeam fața fiicei mele. Nu mai era veselă și nu mai râdea. Voia să plângă și îmi spunea tot timpul:

-Tati, nu pleca! Tati, te rog, nu mă părăsi!

Voiam să plâng, să scot toate lacrimile din trupul meu, până aș fi rămas fără apă, dar nu puteam nici măcar să schițez o lacrimă. Eram închis în cușca durerii și nu puteam să mă mișc. Acum mă resemnasem cu faptul că „asta a fost”, așa a fost să fie și simțeam cum mă îndepărtiez de toate amintirile mele. Eram în stomacul dragonului și vedeam cum jeturi de acid zvâcnesc spre mine, ca să mă digere. Nu se putea ca această fiară să învingă. Nu acum! Să mă lase câteva ore, să mi le petrec cu familia mea, după care, poate să ma ia. De ce eram singur, în confruntarea cu bestia asta? Nu aveam cal și nici lance și nu aveam nici o armă cu mine. Un cavaler fără arme nu face doi bani și e vulnerabil la orice pericol. Renata, aliatul meu în această luptă, unde era? Aveam să mă lupt cu dragonul cu coasa, de unul singur? Acea magmă clocotitoare, care erau gândurile mele, era tot mai fierbinte acum. Lava se transforma în plasmă și îmi dau seama că nu era altceva decât acizii din stomacul dragonului. Ard!! Simțeam cum ard, îmi ardea conștiința și fiecare gând. Nimic nu mă mai putea scăpa acum. Un sfârșit nefericit și asta era ultimul gând pe care mai reuseam să-l întrevăd în cuptorul conștiinței mele. Deodată, totul se răci. Când credeam că eram pierdut, vedeam cum jeturile cu acid înghețau până să ajungă la mine. Alte jeturi, dintr-un fum albastru, izbucneau dinspre exteriorul burții bestiei și atacau lava ce era foarte aproape să mă înghită. Acel fum îmi amintea de ceva, în sfârșit, memoria și gândurile mele începeau să funcționeze din nou, să revină la normal. Da, semănau, oarecum, cu fumul țigărilor fermecate. Nu am văzut-o, dar i-am simțit prezența. Era acea pasăre albastră-argintie, care bătea acum din aripi și răspândea fumul de culoarea ei peste tot în jur. Semăna cu o pasăre Phoenix. Dragonul avea să fie înecat de fum. Era fatal pentru el acest fum. După ce m-am văzut în afara dragonului, acesta se retrase, cu coada între picioare, cum s-ar spune. Phoenix îl putea doar îndepărta, nu și omorî. Singurul care îl putea omorî eram eu, dacă reușeam să-i înfig sabia direct în inimă, era singura cale de a doborî Dragonul Smogului. Pasărea mă salvase, iubirea dintre mine și Renata mă salvase de la moarte, ca să nu sfârșesc în măruntaiele unei reptile.

Ușa se deschise și un cap micuț apără de după ea.

- Da? Desirée rămase, câteva momente, uitându-se la cei doi adulți, care erau în fața ușii. În același timp, David se clătină și căzu, inconștient, până să-l prindă Renata.

- Repede, chiam-o pe mama ta, zise Renata, apucându-l pe David de un braț dar era prea greu ca să-l poată ridica singură.

- Mami, Mami! Repede, a venit tati! A venit tati, dar îi e rău și a leșinat În fața ușii! Desirée fugi repede, către, mama sa. Aceasta era lovită de două ori și, dacă nu ar fi știut că trebuia să ridice un om bolnav, poate ar fi leșinat și ea, din cauza șocului. Vestea ca David să apară, dintr-o dată, acasă după dispariție, ar fi încheiat toate acele nopți de tristețe, petrecute în lipsa lui și acum David era bolnav. Femeia alergă spre ușă, o ajută pe Renata să-l ridice pe David, din pragul ușii și să-l așeze pe o canapea. Nimeni nu se gândea, acum, la prezentări. David avea pleoapele tremurânde, zmcituri periodice, convulsii, îi zguduiau jumătatea stângă a corpului. Fu așezat pe canapeaua din sufragerie. Gazda apucă să se uite în ochii Renatei. Acea primă privire care le confrunta pe cele două femei, reușea să transmită, în ambele sensuri, o mulțime de informații. Până unde poate merge instinctul femeii, se întrebuse, odată, David. Soția părea să fi aflat, în acele câteva fracțiuni de secundă totul despre ce se întâmplase cu David. Știa cum David s-a trezit pe străzi noaptea, cum a întâlnit-o pe Renata și cum aceștia au mers la bar, cum David a avut o criză provocată de un pahar de whiskey și a aflat că o să moara și toate celalalte. Oarecum, gândurile astea îi treceau prin minte Renatei, care avea impresia că cealaltă știa totul, doar privind-o. Renata se simțea vinovată deși nu avea de ce. Vinovăția era un sentiment nedrept pentru toți.

- Eu sunt Renata! L-am găsit pe David pe străzi când umbla rătăcit. Am înțeles de la el că suferea de amnezie. După ce am dat peste portofel, am putut să-l aduc aici, când am dat peste adresă. Era conștient și părea sănătos, tot timpul cât am mers. A leșinat doar acum, când a deschis fetița ușa.

- Eu sunt Xenia, soția lui. A dispărut acum câteva zile și nu am reușit să dăm de el în nici un fel. Xenia se străduia foarte tare să nu izbucnească în plâns și câteva lacrimi i se vedeau coborând din dreptul ochilor, niste ochi verzi, pătrunzători. Renata simțea o senzație familiară față de Xenia și îi părea apropiată într-un fel. E foarte neobișnuit ca doi străini să se lase unul în brațele celuilalt, dar ăsta era un moment cu adevărat special și Renata simțea din toată ființa ei durerea Xeniei. Îi întinse palmele și Xenia se lăsă în brațele Renatei plângând. Desirée și fratele ei rămăseră sus, în camera lor, la îndemnul mamei. Pe canapea, David arăta ca și cum ar fi fost în comă, iar Xenia plângea în brațele Renatei. Doar pentru că Renata înțelegea situația mai bine, reușea să rămână tare. Știa că cineva trebuia să rămână cu picioarele pe pământ în situația asta, ori Dragonul i-ar fi înghițit pe toți.

- Cred că ar trebui să sunăm la un doctor! Știi ceva că ar fi suferit de vreo boală? A fost recent la doctor, înainte de dispariție, întrebă Renata.

- Nu! Întotdeauna a fost sănătos și nu a fost nici o problemă! Singura dată când se plângea de sănătate, era atunci când venea târziu de la serviciu și era foarte obosit.

În camera lor, cei doi copii de 9 ani trăiau o dramă numai a lor, în felul lor, înțelegând situația prin prisma unui copil de 9 ani. Desirée nu se putea opri din plâns și suspine, gândindu-se ce se întâmplase cu tatăl ei. Fratele ei părea mai puternic și încerca să o liniștească. Fiind gemeni, rezonau amândoi în același timp. Richard era mai tare, dar toată durerea și tristețea care frământa sufletul surorii lui trecea prin el, la fel de puternică. Împărtășea fiecare stare a ei, dar le trăia altfel, ca un băiat. Acești doi copii erau ca două picături de lacrimă, identici la înfățișare și în același timp opuși, când era vorba de sentimente. Desirée era deschisă, jucăușă și avea un zâmbet irezistibil, pe când Richard era introvertit și tot timpul avea o față serioasă. Cu toate astea, nu era moment în care să nu fie alături de Desirée. Uneori, David avea impresia că erau doar două părți ale uneia și aceleași minți.

În timp ce priveam pasărea, care încă mai bătea din aripi, o vedeam cum se îndepărtează. Venise să mă salveze de dragonul cu stomacul în flăcări și acum pleca, fără să-mi spună nimic. Fusesse doar îngerul meu păzitor și acum își terminase treaba aici. Avea să se întoarcă în realitatea abstractă, din care făcea parte. Decorul din jurul meu începu să se rotească, tot mai tare. Tot ce vedeam prin jur, era acea magmă colcăitoare, din creierul meu,

care revenea la starea ei normală. Vederea îmi reveni, apoi și auzul. Mă îndepărtam de realitatea ceții și mă apropiam, acum, de realitatea casei mele. Pentru un moment, am crezut că nu era decât unul din acele flashback-uri, văzând pereții din casa mea, dar mi-am data seama că nu era nici o viziune. Eram, cu adevărat, acasă la mine, așezat pe canapea și auzeam niste suspine în spatele meu. Mă simțeam, totuși, obosit, ca și cum făcusem o călătorie într-un ținut îndepărtat și nu dormisem câteva nopți. Eram foarte obosit, dar senzația de convalescență era ca un duș rece, văzându-mă viu și nevătămat.

- Renata, am șoptit, cu ultimele puteri rămase.

- David, oh, David! Te-ai trezit. Vedeam cum o femeie, cea din poză, se îndrepta spre mine, cu lacrimile în ochi. Trebuie ca ea să fie soția mea.

- Am leșinat și eram la un pas de... Dar acum sunt bine! Si, totuși, nu-mi aminteam de persoana ei. Toate concluziile logice duceau la faptul ca ea era soția mea și, totuși, mintea mea nu reușea să găsească, în memorie, date despre această femeie.

- David, ce s-a întâmplat cu tine? Unde ai fost? De ce-ai dispărut, mă întrebă femeia, disperată și aveam o senzație ciudată să văd că, în acei ochi, era mai multă durere, decât în sufletul meu, chiar și după ce trecusem printre atâtea. Îmi amintisem de imaginea fiicei mele, Desirée și nu știam nici măcar cum o cheama pe soția mea. Nu trebuia să mă simt vinovat din cauză că eram amnezic, dar eram vinovat că, din toate bucățile de memorie pe care le smulsesem monstrului amneziei (sau, mi le înapoiasse el?), numele soției mele rămânea să fie victima ceții, rămânea ostaticul amneziei.

- Iartă-mă, draga mea. Cred că sufăr de amnezie. Îmi amintesc câteva lucruri, dar altele îmi scapă cu desăvârșire.

- Pe soția ta o cheamă Xenia, spuse Renata, pentru a nu o pune pe Xenia în situația să se prezinte singură în fața unui om pe care îl cunoștea de-o viață.

Eram mai bine în stomacul dragonului, decât acum. Eram într-o situație imposibilă din care nu exista cale de scăpare. Xenia, ce nume, îmi repetam, de câteva ori numele soției mele, în gând, doar, doar, o legătură s-ar crea și mi-aș aminti de ce însemna soția mea pentru mine. Însemna, oare, ceva? Uneori, aveam impresia că acea femeie mi-era necunoscută, chiar de-aș fi putut vedea prin amnezie. Rămânea ceva necunoscut pentru mine. Poate, era, totuși doar un efect. Al cine știe cărui blocaj.

- Ce-ți amintești, de, fapt, mă întrebă Xenia.

- Îmi amintesc că fumez. Am aflat cum mă cheamă, dar nu cred că îmi amintesc, cu adevărat, asta. Mai era ceva important de care-mi amintesem, poate cel mai important și, totuși, nu cred că aveam puterea să-i spun acum.

- Poate, cel mai bine ar fi, acum, să te odihnești, zise Renata. Auzind vocea Renatei, reveneam, pentru puțin timp, în cealaltă realitate. Era prea mult pentru mine. Într-un fel, mă simțeam obligat să mă apropii de Xenia, în încercarea de a redescoperi ceea ce putuse să fie între noi, dar eram îndrăgostit de Renata. Oscilam între doua realități. Credeam că, dacă am putut să-i spun Renatei de familia mea, aș fi rezolvat toată problema. În realitate, acest lucru se dovedea mult mai dificil decât părea. Eram prizonier în această graniță și, în același timp, eram fugărit din spate de monstrul viitorului. Boala își dădea primele semne și simțeam că sfârșitul se apropia tot mai mult. Poate că moartea va fi o portiță de salvare pentru mine și, totuși, era ceva ce mă apăsa și îmi spunea că nu mai aveam timp. Timpul se scurgea mult mai repede pentru mine, acum, în comparație cu ceilalți oameni, mult prea repede, până când mi se va părea că lumea înconjurătoare stă pe loc, iar lor o să li se pară că eu am devenit invizibil. Viitorul rămânea o ceață densă, pentru mine și nu voia, în nici un chip, să-mi dea puțină claritate, o potecă subțire, pe care aș putea s-o urmez.

Am rămas mai mult timp pe canapea și cred că am adormit. De data asta, adormisem de-a binelea, fără balauri și fără cavaleri. Doar eu și somnul aveam să fim împreună, pentru câteva ore. După atâta teroare și zbucium, în sfârșit găsisesem o portiță de salvare, câteva momente de răgaz, în care m-aș putea descoperi mai bine. Cred că, până la urmă, am visat ceva frumos. Un vis compus mai mult din amintiri de familie. I-am revăzut, în vis, pe toti cei dragi. Nu mă mai simțeam bolnav și obosit, de data asta și era o dimineață plină de soare.

Cred că era Duminică, pentru că eram cu toții, afară, la un picnic. Am regăsit, în vis, multe lucruri pierdute pentru mine. Invitasem la un grătar pe vecinii noștri, familia Townsend. Cei doi soți Townsend avea și ei doi copii, un băiat și o fata și coincidența făcea să fie de aceeași vârstă cu Richard și Desirée. Erau și părinții mei acolo. Erau mult mai în vârstă decât în ultimele amintiri pe care le avusesem despre ei. Părul negru al acelei femei, mama mea, tindea, acum, spre o nuanță de gri. Anii se vedeau pe ei, dar eram fericit văzându-i sănătoși și bucuroși de viață. Mama mea o ține în brațe pe Desirée. Cred că fetița mea trebuia să aibă cam 5 anișori și, totuși, vedeam aceeași expresie pe fața ei, era ceva prenatal. Nu conta pentru mine dacă avea 5 sau 9 ani, imaginea ei, în ochii mei, era aceeași și creștea pe zi ce trece. Mă întrebam, uneori, dacă eram în stare s-o văd crescând până la vârsta maturității și, acum, nu mai eram nevoit să o fac, o altă porțiță de salvare pentru mine. Richard se juca în nisip și părea inconștient de tot ce se întâmpla în jur. La grătar eram eu, Xenia și soții Townsend. Era o zi așa de frumoasă și zâmbetul stăruia pe fețele tuturor. Doar tatăl meu stătea morocănos pe un scaun din pânză, la umbră. Expresia pe care o vedeam nu-mi plăcea. Parca îmi dezvăluia ceva din felul lui Richard de a fi mai târziu. Trăiam acest vis, acest tablou de memorie, care îmi reapă-rea în față și, în același timp, eram conștient că nu aparțineam acelui timp, eram conștient că priveam toate aceste lucruri din viitor. Și le priveam cu nostalgie.

Pentru prima oară mi-o amintesc pe Xenia, într-un mod frumos. O simțeam cum era alături de umărul meu și păream fericiți, chiar și după atâția ani de căsnicie. Soarele era fierbinte deasupra noastră, dar nu ne păsa de asta, era doar o zi superbă de vară. Desirée era atât de strălucitoare, părea o prințesă în brațele bunicii ei. Persoana Xeniei se reconstruia în mintea mea. Avea să redevină acea ființă care ocupa un loc special în inima mea. Era un vis suprarrealist. Eram fericit, afară în curtea casei noastre, alături de familia mea și, totuși, din când în când, îmi revenea în minte gândul că aveam să mor. Toată imaginea se dezintegra din-tr-o dată, lăsându-mi în față un vid imens. Asta mă aștepta în viitor. După câteva momente, imaginea picnicului revenea în minte, aducând cu ea o doză de speranță pentru sufletul meu. Putea să existe, oare, un final fericit? Răspunsul pe care încercam să mi-l dau, oscila între două stări, pe care le încercasem. Trebuia ca optimismul să fie puțin mai puternic, doar puțin.

Câteva ore mai târziu, aveam să văd din nou lumina zilei și pe cei dragi în jurul meu. Parcă mă simțeam mai bine.

- Cum te mai simți, dragule, mă întreabă Xenia.

- Cred v-am visat pe voi, familia mea, spun eu, încet, cu sentimentul difuz că acea familie nu făcea parte în totalitate din mine.

- Da? Cum ne-ai visat, mă întreabă Xenia, plină de interes. Simțea că și-ar putea recâștiga soțul și iubitul pierdut.

- O să vă povestesc mai târziu, acum am altceva de făcut.

- Acuma ai de făcut să te odihnești, să-ți revii. Vocile celor două femei, complet străine, până cu câteva ore în urmă, sunaseră sincron, ca un duet de operă. Devenii și mai atent. Fraza se repercuta în memoria mea imediată. Vocea, de contraaltă, cizelată, a Xeniei, cu rezonanțe bostoniene, sunase ciudat de armonic cu cea lejer sloppy, a Renatei, amintind vag de Janis Joplin. Sau, de Melanie. N-aveau nimic în comun. Veneau din medii diferite. Ce le făcuse să reacționeze atât de armonic, atât de coordonat? Interesul intens pentru importanta mea persoană, veți spune. Dar, interesul ăsta, chiar dacă vine de la o iubită, are o puternică componentă maternă, instinctuală. Venerabilul text al mumei lui Stefan cel Mare ("Du-te-n bătlie, pentru țară mori/Și-ți va fi mormântul coronat cu flori") e artefact poetic. Poate, acest spirit l-or fi avut matroanele romane, dacă nu ținem seama de coeficientul de literaturizare al surselor istorice care ne redau informația. Dar acolo era vorba de o culme a civilizației pe care lumea modernă, cu monstruoasa ei potență tehnologică, nu face decât s-o maimuțărească, fără a o înțelege pe deplin. Dumnezeu mare! Ale cui sunt gândurile astea? Sunt ale aceleiași persoane care, de când începu povestea, nu face decât să-și plângă de milă, pe un ton de telenovelă ieftină? Asta sunt eu, cel adevărat? Dacă da, cine m-a trezit? Iminența unui

prizonierat sentimental a două femei care preferă, automat și instinctiv, complicitatea, în locul concurenței, numai să mă păstreze, "viu și nevătămat", într-o colivie aurită? Bine, dar Renata... Dragostea ei generoasă m-a salvat de șuvoaiele dizolvante ale hăurilor burtii balaurului de ceață poluantă. Pasărea albastră să fi fost complicea, subtilă și inconștientă a balaurului cu o mie de fețe? Pe cine se poate baza, pă la urmă și la urmă, bătrânul cavaler rănit, decât pe ruginita lui lance sfântă? Si, desigur, pe înțelepciunea complice a calului năzdrăvan. Dar, la urma urmei, cine Dumnezeu o fi balaurul ăsta, dragon, sau ce-o fi, care, în loc de focul purificator, atacă numai cu miasmele otrăvite ale trâmbelor de smog? Numele Diavolului este Entropia. De unde știu vorba asta? Ce mai știu? Lancea mea nu poate fi decât știința mea, mintea mea educată să lupte împotriva poluării ignoranței, pentru fericirea inconștienților care cred că se apără de fumul balaurului de afară cu fumul sintetic al sofisticatelor mașini de plăcere din barurile ținute de băieți de treabă, filosofi ai jazz-ului, care se simt tot mai străini, în mijlocul petrecerilor rave. Sigur că Boogie, ca și Renata, sunt de bună credință, atâta că eu am nevoie de aliați mai adaptați la parșivenia puterii de pătrundere a smogului în minți și suflete. Așteaptă puțin, Dragon laș. Încep să mă trezesc.

Toate astea mi-au fulgerat prin minte în mai puțin timp decât i-a trebui ecoului vocilor sincrone ale celor două iubite ale mele să se stingă în memoria mea fremătândă. Mi-am auzit, nu fără o umbră de surprindere, o ultimă concesie mentalității de telenovelă, proprie voce, zâmbindu-le celor două:

- Sigur că am nevoie să mă odihnesc. În sensul de a-mi reface forțele. Xenia, cheamă-i. te rog, pe copii.

- Ești sigur, dragule?

- Te rog.

Soția mea, făcând apel la educația ei bostoniană, presupuse că am ceva de vorbit cu Renata. În momentul ăsta îmi aminteam, perfect, că e o persoană inteligentă. Șocul de a-mi simți vechea și supla încăpățănare, îi dădu asigurarea de care avea nevoie, pentru a lăsa pe mai târziu, orice amănunte neesențiale. Își revenise, în suficientă măsură, pentru a lua sub beneficiu de inventar textele Renatei, cum că doar mă culesese de pe străzi. Oricum, deslușirea ghemului era pentru mâine. Trebuia să aibă tact. Ieși din living, cu pași neauziți, stăpână pe sine. Sigur că aveam și ceva de discutat, dar nu ce credea ea. Cu atât mai puțin ce credea Renata. Iar de copii, aveam, într-adevăr, nevoie. Erau ultimul test. Nu degeaba erau gemeni complementari.

- Renata, mă iubești?

- Sigur, David, te mai îndoiești, dar ce are asta acum?

- Dacă da, atunci ai încredere totală în mine și faci exact tot ce ți se va spune. Șocată și ea, la rândul ei, de tonul autoritar, pe care nu-l mai auzise, dar, poate, îl intuise, atunci când spusese, cu o umbră de regret, că nu se putea ca cineva ca mine să nu fie înșurat, Renata încremeni, aprobând din ochi. Așa, deci, se pare că pot scoate de la oameni, cel puțin de la cei apropiați, care mă iubesc, ce au ei mai bun. Trebuie să ne numărăm armele, Întunecimea Ta Fumurie, prea sunt inegale șansele. Nici aripa unei albine invizibile nu e de lepădat.

Între timp, Xenia intră, cu cei doi gemeni de mână. Desirée oscila între bucurie și teamă, Richard mă privea suspicios și retractil.

- Dickie, ai reușit s-o convingi pe sora ta să se joace cu tine, pe calculator, jocul cu lupta cavalerului cu dragonul smogului, până-și revine tata?

- Dar, de unde știi că tocmai asta am încercat?

- Acum e mai important dacă ai reușit.

- Nu din prima și nu prea ușor. Se tot smiorcăia. Și, știe și ea că nici mie nu-mi face bine.

- La ce nivel erați acum?

- La primul. Știi că un QUEST are nivelele lungi. Abia descuiasem un dulap de cărți, în care se aflau o grămadă de lucruri. Până acum nu reușisem să găsim o cheie. Lucrurile alea, unele erau de umplutură, dar, câteva eram precis că-s magice. Trebuiau să-l ajute pe cavaler,

Atâta că nu știai care. Și puteai porni la drum cu obiecte fără nici un rost. Fix când a venit mami, mă certam cu smiorcăita pe obiectele alea.

- *That's my son*. Acum o să jucăm alt joc, *Old man*. Salvează jocul, intră, de la voi, din cameră, în calculatorul din biroul meu. Hai, nu te codi, știm amândoi că știi parola. Deschizi directorul SMOG. Știi că v-ați chinuit să găsiți parola. Acum, v-ați câștigat dreptul s-o știți. De fapt, sunt două. Dulceață, de la ce vine smog?

Fetișoara îngerașului atât de dorit se lumină: Cine nu știe, de la smoke și fogg. Ne-a spus Tata Mare, când eram mici. Renata și Xenia își ascunseră zâmbetele. Richard pocni din degete:

- Bingo, sau nu, la așa o descoperire se merită de zis vorba aia, Evrika. Și, pe urmă, ce mai facem?

- Cele două parole trebuie tastate simultan, de la tastaturile voastre. Căutați, apoi, un buton, numit KEYWORDS. Se deschide o listă. Vreau să-mi trimiteți aici, jos, între timp mama o să deschidă stația, trei cuvinte cheie asupra cărora ajungeți voi de acord, în exact trei minute, nici o secundă mai mult. Renata poate merge cu voi. Mama rămâne aici. După care, vă luați salopetee și rucsăcelele. Vom face o călătorie. Renata a conduce vechiul Jeep. Mama rămâne la dispecerat. Go!

Xenia își îndreptă, imperceptibil, spatele. Nu mai era o problemă să-mi amintesc în ce măsură puteam conta pe ea, fără prea multe vorbe. Ciudat, în loc să mă privească pe mine, o fixa pe Renata. Pe care, jocul risca s-o depășească. Încurajarea intensă, din privirea ei, reușea să fie, simultan, o confirmare, indirectă, pentru mine. O să facem, împreună, o friptură, draga mea, cum poți îndepărta mai bine smogul, decât cu fumul parfumat al grătarului. Ține-te tare. Nu mult. Lancea mea are nevoie de toată puterea gândurilor voastre, ale tuturor. Iar bătrânilor, o să le spui, curat, că l-am terminat, orașu'm salvat. Hai, nu plânge tocmai acum. Am nevoie de tine. Porția de plâns pe ziua ade azi ți-ai făcut-o, în brațele fetei ăsteia, pe care îngerul meu păzitor mi-a scos-o în cale, tocmai când era să uit ce-am de făcut. Am ieșit pe ușa în fața căreia căzusem, fără texte inutile, am ocolit casa. În curtea din spate, pe bancheta Jeep-ului, gemenii, în *battle dress*, țineau, strâns, între degetele, două cutii cu taste, ca niște telecomenzi mai mari. Degetele Renatei, pe volan, nu erau mai puțin albite de apăsare. Mi-am deschis laptopul, pe genunchi. Eram legați cu stația din living, unde Xenia tocmai citea cele trei cuvinte cheie: JOE VERSUS The VOLCANO. Realiză că era numele de cod al celui mai ambițios proiect în care se angajase Agenția pentru care știa că lucrez. Educația bostoniană făcu restul. Nu-și reținu, rămasă singură, în fața ecranului, două lacrimi. doar două. David n-o să mă mai vadă. După care, când fata aia o să-i aducă înapoi copiii, va trebui să-i convingă, pe toți, cât e ea de mândră de David al ei, care învârte praștia să distragă atenția djinnului de fum, Dragonul Goliath, să nu simtă viclenia ascunsă a lăncii mânate de voința, știința și viața cavalerului fără blazon. Pe ecran apăru un tablou plin de butoane. Xenia apăsă pe cel ce-i purta numele. Se deschise alt tablou. În colțul din stânga sus, pe un ecran mititel, se putea vedea tot de filma camera de pe casca pe care o purta David.

Camera filmează tot ce văd eu. Am ajuns departe de oraș, de minute bune urcăm contraforturile vulcanului. Pista face o cotitură, apar niște porți, încastrate în piatra mnutelui. Acum, copii! Pe displayurile lor rula QUEST-ul care-l jucau în camera lor. La unison, luară, simultan, din bagajul cu obiecte magice, o lance. În același timp, eu formai codul de lansare, pe laptop. Porțile se deschiseră, intrară într-un tunel luminat. Renata conducea ca un automat. Două lacrimi gemene îi luminau fața împietrită. Începuse să înțeleagă. Doctorul erai tu, David. Iar operația costă, într-adevăr, scump.

Xenia vedea, pe ecranașul de stânga sus, luminile tunelului, defilând. Când se opriră, se deschise altă fereastră, în dreapta jos, cu două butoane, unul verde, altul roșu. Acum, bătrânic, auzi în boxe. Realiză că deschiderea ultimei incinte nu se făcea decât cu patru coduri simultane și că jocul care-i distrase așa de mult pe copii fusese un antrenament. Rătăcirea lui, șocul amnezic nu fusese decât descoperirea că nu putea activa dispozitivul care să declanșeze inițierea aglomerării particulelor de cenușă vulcanică decât de unul singur, iar controlul procesului implica o ședere acolo suficientă ca să fie contaminat ireversibil cu

radiațiile pe care le descoperise cu patru ani în urmă, și pentru care urma să fie propus pentru Nobel. Avea de ales între amânarea executării proiectului, poate pentru încă o generație, până la apariția unei soluții alternative, probabil a altcuiva și a se bucura, în liniște, de gloria descoperirii și a deschiderii de drum, sau a oferi celor două comori gemene posibilitatea de a crește într-un oraș eliberat de mizeria smogului. Căci, o termodinamică subtilă, făcea ca

aglutinarea particulelor de cenușă să contamineze și adevăratul smog industrial. Plus ocazia, nu prea des întâlnită, de a avea cu cine se mândri. Xenia puse săgeata șoricelului pe butonul verde, fără să-i tremure mâna și apăsă butonul din stânga, simultan cu beep-ul din boxe. Acum, știa că ceea ce vede e dincolo de ultima poartă, de unde Renata avea să-i aducă pe copii înapoi. Va fi camarada lui David, până la locul ales pentru bătălia finală. Și, mai știa că un comutator soft închisese, discret, QUEST-ul de pe display-urile gemenilor, dându-le, în schimb, imagine în direct. În locuri diferite, familia avea să fie, împreună, alături de cavalerul templului științei. Parsifal n-a fost mai bine înarmat, când a pornit în căutarea sfântului Graal.

- Ce te faci, bătrâne Boogey, că acuma nu mai e la modă fumul, nici măcar cel albastru?

- Nici o problemă, dispozitivele mi le-a cumpărat Muzeul Smogului, iar Fundația David Conway & sons, care, ăsta e un secret de bar, are 51 % din rețeaua de localuri unde erau, înalte, instalate, mașinării de-astea, mi-a cumpărat niște chestii care arată tot ca niște scrumiere de aramă lustruită, dar care proiectează holograme 3D, cu *Balada cavalerului fără blazon*. În lumea noastră, totul e de vânzare, păpușico. Dar tu, cum o duci, nu te plictisești, acolo, la Universitate? Cum te simți când automatele povestesc și de tine, ai?

- N-o să pot crede, niciodată, că am trăit, cu adevărat, toate astea, Boogey, cu atât mai puțin că mi-am jucat, cum m-au ținut curelele, micul meu rol. Nici că el nu și-a putut aminti cine e, chiar atunci când i-am spus de rolul păsărilor în rețeta țigărilor antismog.

- Un blocaj psihic, păpușico, ascultă la mine, nu există mai buni experți în sufletul omenesc decât barmanii, un blocaj psihic e altceva decât un labirint, încrucișat cu un puzzle, măcar că are câte ceva din fiecare.

- Un bun barman, scuză-mă, Bogey, e un expert doar în flecăreală. De ce stau eu de vorbă cu tine, când am survival training cu grupa lui Dickie și Desirée, auzi tu, ce ironică poate fi soarta, când vrea ea să-și manifeste humorul, până să nu mă oblighe Xenia să fac universitatea, nici nu știam că numele meu înseamnă "Cea renăscută", la romani, sau așa ceva, auzi tu, o fluturiță de bar, renăscută pentru o carieră universitară, tu nu ai, câte odată nostalgia funinginei?

martie '99 ÷ noiembrie 2000

9.TOLERANȚĂ ȘI STATISTICĂ

Profesoarei E.N.

Cel puțin o întreagă generație s-a integrat social în cultul zilei libere. Ca o reacție, primară altfel, la propaganda oficială, care încerca să creeze un cult formal al muncii, ce nu semnifica altceva decât încercarea, firească, din punctul de vedere al dirijorilor, de a obține adeziunea populației la restrângerea propriilor libertăți, dar și ca rezultat al complicității mutuale între deținut și temnicer, s-a cristalizat conceptul "recuperarea – unica valută forte pentru oamenii muncii".

Aflați, întrucâtva pe nepusă masă în posesia, mai mult sau mai puțin formală, a unor libertăți pentru care nu fuseseră, cătuși de puțin, educați, aceiași oameni ai muncii s-au simțit oarecum buimăciți. Demonetizarea quasitotală și destul de rapidă a celei mai importante valute, după cea relațională n-a făcut, decât să accentueze această buimăceală.

Toate astea îmi trec prin minte, împreună cu destule altele, privind amestecul de fotografii de sub geamul care acoperă un birou, ce, deja, nu mai e al meu. În fața biroului, ecranul unui geam, începe să reflecte imaginile venite din interior, pe măsură ce afară se întuneacă. E seara unei zile de 31 decembrie. Mica vacanță, construită, ca un cuib de rândunică, din hazardul calendarului, lipit cu tot soiul de concesii, se apropie de sfârșit. Răspoimăine dimineață, mergem la servicii. Oricum, nu mai are savoarea de acum zece ani, să zicem. Dar, *panta rhei*, cum glăsuia o parte a strămoșilor. Acum apar delicii noi. Subiective, ce-i drept. Va fi prima trecere peste cumpăna anilor, însoțită de un sentiment inedit, care

însoțește o banală evoluție a programului, dar, pe care nu pot (și nici nu vreau) să mă abțin s-o hiperbolizez. Și nu-i loc mai propriu pentru a măcina acest nou sentiment, decât biroul de la care se poate privi ecranul negru al geamului. În vecinătatea imediată, un post de radio, care, tocmai se naște. În vecinătatea imediată, o pereche de mâini clăpănesc, mormăind, claviatura unui calculator. În vecinătatea naturală, restul lumii locale. De ce m-aș putea ocupa, mai bine, în ultimele ore ale anului, decât de o anume finalizare a eforturilor de aducere la zi a birocrăției casnice, amânată, atâta vreme, pentru aceste câteva zile de vacanță. Catalogul bibliotecii, pentru care n-am avut timp tot anul, îmi dă o idee: să fac statistica autorilor cu un număr minimal de titluri. Peste nu mulți ani, plăcerea de-a face asta cu creionul, va fi depășită. Dar acum, viteza lentă a procesului, lasă timp de reflecție. Odată alcătuită, lista zâmbeste, amuzată și ea. Se află, acolo, nume adunate de-a lungul a trei vieți de om, dar asta nu-i neapărat relevant. Mult mai interesantă e vecinătatea pașnică a unor nume, care, de la o vreme, par a se exclude reciproc. Firește, nu sunt de loc imparțial. Mișcările unora mă îngreșoșează sincer. Ar trebui, poate, să mă întreb dacă i-aș mai aduna, de-ar fi să-mi încheg biblioteca acum. Dar nu am de gând să cad în capcana istoriei cu "dacă". Atunci când i-am luat cu mine, pe drumul care mă aduce aici și acum, am avut motive întemeiate. Și eu și ei, am evoluat. Dacă acum i-aș excomunica, aș lăsa să intre în mine demonul unui divorț interior, ignorând ceea ce continui să apreciez ca fiind un anume divorț al lor de ei înșiși, deci aș comite o dublă prostie. Unica atitudine sănătoasă e să-mi asum contradicția și să încerc s-o domin. Eventual, să-mi manifest simțul umorului, reorganizând rafturile, pentru a alătura pe participanții la polemici mai mult sau mai puțin cordiale, fie unele și virtuale.

Cel mai interesant nume de pe listă, pentru care trebuie să-mi iau riscul de a comite sacrilegiul precizării explicite, e unul rostit cu evlavie de toți cei care se mișcă în spațiul limbii în care scriu. Un nume, pe care seducătorul spirit al lui D. I. Suchianu îl așeza alături de Moravia, ca geniu al narațiunii și har de a crea magia unei atmosfere în jurul acesteia. Un nume pe care bunicul meu, întemeietorul, cu mai bine de jumătate de veac în urmă, al acestei biblioteci, îl trata cu sinceritatea absolută a întregii sale repulsii. Un nume pe care, după ce am copilărit împreună, îl respect și admir ca geniu. Îl respect chiar dincolo de asta, până la a refuza să fiu ipocrit și să ascund aprecierea asupra caracterului său uman: Mihail Sadoveanu.

Sigur că nu voi preciza numărul de titluri acumulate de-a lungul a trei generații. Ar fi vulgar. Dar nici nu voi ascunde că sunt destule. Probabil, aproape de nivelul datoriei unui om normal față de limba în care s-a născut. Dar, ce-i cu adevărat interesant, e că jumătate din ele au ajuns în rafturi prin efortul omului care-l privea cu sentimente rezonante cu unicul cuvânt folosit deja. Îi destina, îi acorda aceste sentimente, profund negative și, în același timp, îl cumpăra, îi lega volumele, după moda vremii, în solid carton marmorat, căci, ceea ce construia el acolo era o bibliotecă, instituție sfântă, cu toate implicațiile care decurg din asta. Și, nota bene, făcea asta cu destul timp înainte ca marele povestitor să ne fi blagoslovit cu "Mitrea cu curu" ", cum spunea Zaharia Stancu, cel care a pus în circulație odioasa poveste cu botnițele (odioasă, măcar de s-ar fi verificat, pe ici, pe colo, asta-i condiția umană). Aici se cer două amendamente: primo, eu nu-mi pot permite folosirea unor termeni descalificanți pentru un neica nimeni, dar îl pot cita pe un fost șef peste scriitorii naționali, o bună bucată de vreme; secundo, ticăloșia acestuia, cu botnițele, merită, paradoxal, cel puțin respectul datorat unui fapt de mari dimensiuni, indiferent de natura acestuia. În scara ticăloșilor, povestea se conjugă cu minciuna pusă în circulație de N. D. Cocea, cu cei 11 mii de țărani, care, după statistici, s-au numărat, în realitate, proporțional cu cei 60000 de morți aduși ca argument, de acel Crăciun nu mai puțin ticălos... Dar a prins.

Dincolo de această înscrisoare în context, îmi revine să trag încheierea că am fost purtat prin vremi (se pare că, fără a fi scăpat pe jos prea des și prea mult), mereu nu departe de esența unui soi de discernământ salubru. Și, cum pentru mine e o premisă esențială faptul că nu eu sunt buricul pământului, nimic nu-mi poate clinti convingerea că orice om sănătos mintal e capabil de cel puțin tot atâta discernământ și, cu siguranță, mai multă toleranță decât

mine.

Pare momentul ideal de a face o precizare. Toate celelalte texte adunate sub acest titlu alunecos își propun a avea, în cantități variabile, o anumită structură literară. Poate, cu excepția unui articol scris de unul dintre personaje, pentru revista unității militare prin care a trecut, implicit. Textul care tocmai se derulează n-ar putea exprima partea lui de adevăr,

decât în această formă, situată în apropiere de media geometrică între epistolă și articol publicistic. Orice încercare de a-i conferi structura unei proze l-ar fi compromis. Și atunci, alegerea a rămas de făcut între două nivele de consecvență formală, în defavoarea omogenității literare, în schimbul unai anumite plenități a expresiei ideatice. E posibil ca, atunci când ai de încredințat oceanului coordonatele naufragiului purificator, să mai găsești o ultimă sticlă de șampanie, cu care să sărbătorești momentul trimerii mesajului și pe care s-o folosești drept vehicul, dar, nu întotdeauna poți găsi locul unde a sărit dopul. Și, dacă astupi sticla cu cepul ultimului butoi cu apă de pe corabie, e cazul să fii conștient că șansele sticlei de a fi găsită de cineva dispus să caute coordonatele, după efortul, uneori amuzant, de a le descifra, nu depinde absolut de loc de acest ultim amănunt.

Și, tocmai când mă întrebam cum o să închei textul ăsta, cât de cât organic, postul meu de radio, abia născut, mă ajută, fără s-o știe: după ce m-a enervat, cu relatări, profesionale altfel, despre exact cuvântările cutumiere, pe care încercasem să le evit, atunci când mă retrăsesem între el și mașina de scris, mă recompensează generos, căci numa' ce-l aud pe Gyuri (Pascu, firește), încheind un savuros cântec despre un anume șogun, cu trăznitorul vers *Astăzi nu merem la lucru/Stăm acas', facem sepukku*.

Între timp, sindromul ecranului găsește căi insidioase de manifestare. Pe fondul negru al geamului din fața mea răsar luminile colorate ale pocnitorilor chinezești. Înseamnă că e momentul să închid radio și să încep să mă decid dacă, după ce voi încheia textul, mă voi retrage parțial sau total. Rămâne loc pentru un ultim gând, că, har Domnului, în neuitata noapte de la Sevilla, nu se inventaseră pocnitorile chinezești, așa că oamenii au pocnit pe caldarâm, cu borcane. Evident, era un sunet mai pur, ca un joc secund...

Ei, și acum, că, de bine, de rău, am ajuns la capătul acestui problematic și dificil text, primul gând optimist, situat, probabil, în apele teritoriale ale noului an, e că, deja poimăine, nu facem nici un fel de sepukku. Ne întoarcem la servici. (Merem la lucru?)

31 dec.1993/31 dec.1999

10. FARUL DE LA MANGALIA

Fratelui nostru (mai mare), H.B.

Numa' ce-am primit o misie, care mă cam sperie, dar, mă face și mândru. M-a luat, deunăzi, Fratele Nostru mai Mare și m-a întrebat: Ce crezi tu, Móko, ce-i lipsește cenaclului no-stru? Vrei un răspuns scurt, sau unul lung, m-am ocoșit. Acuma, să nu credeți că mă ia gura pe dianinte toată ziua. Numa'n zilele de post. Lasă gargara, zi cum vrei, da'zi. Păi... mai multe lucruri, o secretară blondă, în locul meu, permanența asigurată a revistei, oricum, nu contribuabilii. Vezi, Móko, d'aia sunt eu președinte și tu secretar. Tu ai vorbit la mișto, ca de obicei, dar, ceva-ceva, ai nimerit. Răspunsul ce-l așteptam are câte puțin din toate cele trei idei tâmpite ale tale. Ne lipsește o instituție. Cronica cenaclului. Iar pe cel care-o va face, pe lângă tot ce mai face el, în cenaclu, îl vom unge cronicar. Bun și ce-are asta cu mine? Păi, cine să fie cronicarul, dacă nu secretarul? Te-ai prins? Miercuri mă duc în audiență pentru numărul doi. O să spun c-o avem. Astfel, numărul o să fie un sandwich între articolul ăla, cu ce avem noi specific, față de cenaclurile din județ și cronică. Poate mișcăm proiectul din loc. Frate al Nostru mai Mare, ce pot să zic. Mulțam că mă vâri în dileme. Doar nimeni nu te refuză pe tine, eu cel mai puțin. Fără decât numa' că eu nu mă simțesc în stare a o face. S-o fost întâmplat vre-odată să cetesc eu ceva să nu fie demolat? Că mult ți-a și cauzat la lingurea, cioban încăpătânat. Pesimismul olimpien al conului Raoul e deasupra ăstor lucruri, tanti Amalia e pe lângă ele, Lucică Aldea oricum o să vină cu desenele în peniță, textul de brigadă cine mă ajutat să-l fac, la comandă socială? Politică, Frate. N-are importanță, vezi care-i avantajul că n-ai talent autentic, de prozator? Guști deliciile textologiei ocazionale.

Și bla-bla-bla și bla-bla-bli și-așé o rămas. Va trebui să ies cu cronică la interval fix la următoarea ședință, adică peste 17 zile. Ce bine că Agamemnon și Achile nu s-or împăcat în cântul al VII-lea.

Șaptesprezece zile numărate n-am pus nici două vorbe pe hârtie. Drept îi că m-am gândit la dragii de ei. Maistrul sobar Hector Corbinski, gagicar vioi, visând mereu la motoare ceramice, cu consum sub 3 la sută, care nu uită să amintească, oricui îl ascultă, că facem parte din civilizația ceramicii... v-ar veni să credeți, ce poeme à la Saint John Perse, dar cu atmosferă SF, poate scoate din cuptorul ăla pitulat în căpătâna lui leșească? Sau prietenul lui, falnicul sticlar Lucian Dobrescu, palicarul de doi metri, cu mustață cu tot. Cât sunt eu de opac la poezie, chestia cu sensibilitatea apei, din cel mai bun poem al lui, m-a curățat. Ce să mai spui de conu Raoul Paleologu? O figură cizelată cu finețe, de ultim vlăstar al unei lungi stirpe boierești. *Să mai ningem puțin./Sufletele ni-s către seară.* Ce-ar putea fi altceva, decât bijutier? În metale rare, nu gablonzuri. Ca și în cuvinte rare. Ori tante Amélie. Amalia Moruzi. Ai zice că strămoșii i-au băgat teatrul în cap domiței Ralú. Poezie adolescentină, proză păstoasă, cupe și trofee la schi și tenis. Și mai e și șefa atelierului de broderie. Odată a venit cu o colecție, cum să-i zic, un mănunchi? În sfârșit, 17 hai-ku, adică, știți și voi, texte din exact 17 silabe. Cum să nu fie poezie, dacă astea vin de acolo unde cel mai banal nume de fată, "Floare de cireș", ori "Vânt de primăvară", ca să nu mai vorbim de ikebana, sau origami, sunt poezie pură. Altă data a venit cu epigrame. Păi, Cincinat rămăsese de rușine, ca o petală uscată, de trandafir, din jurnalul unei domnișoare de pension, pe lângă afurisenia admirativă a catrenelor ei ascuțite. Ne-am simțit ca-n insectar, cu Fratele Nostru mai Mare cu tot. De ce nu listează el, pur și simplu, epigramele tușii Amalia, asezona-te cu vignetele otrăvite ale meșterului Aldea, în loc de cronică? Lucică, omul care poate face microsuduri fără microscop. *Văd enorm și simț monstruos.* Că el nu poate fi decât pe dos.

Simt că, oricât ar fi de interesanți membrii cenaclului, aș reuși să vă plictisesc, iremediabil, continuând seria lor, când eu pornisem să vă povestesc despre cum n-am fost eu în stare să scriu o poveste. Căci, ce-i o cronică, decât o poveste, mai prăfuită și-n limba altui timp? Tulai, doamne, Móko, dar cum poți tu să amesteci cronică pictată de la Viena, cu cea de trei secunde? Dacă asta-i cronică unei nereușite anunțate, atunci e și cronică optimistului, în același timp? Oricum, nu-i cronică cenaclului Joc Secund.

Iată-mă-s, drăgăliță doamne, așa caraghios, mult, roșcovan și pistruiat, cu ochii mei porcini și privirea albastră și nevinovată, deschizând ușa bibliotecii Sediului Central, cu temele nefăcute. Bibliotecara își aranjează fișele. Nae Georgescu, unicul frizer rapidist, care nu face parte din cenaclu, dar întârzie mereu prin bibliotecă, apoi ne spune, cu zâmbetul lui larg, că i-a plăcut ce-a ascultat, citește, concentrat și notează ceva, în celebrul carnet. Cititorii pleacă, ne lasă locul. Lângă geam, discută Corvin Attlevici cu Norica Izbășanu. Mă amuz la gândul că mereu ne întrebăm care-o fi observatorul federal. Nici ei nu fac, propriuzis, parte, dar sunt mereu prezenți. Dar, altfel decât Nae. Nea Corvin, chiar așa, vechi activist sindical, e un ascultător subtil. Nu uit cum, odată, la lectura uneia din cele mai aiurite texte ale mele, i-a întrebat pe "profesioniști": Voi nu vedeți că autorul reușește să evadeze fără să evadeze? Madam Norica e sufletul tuturor "acțiunilor" Se simte bine la noi. Cine ne-a convins să scriem textul de brigadă? Până la urmă, ne-am amuzat cu toții. În sinea noastră, între noi și-n spiritul legii, firește. Ea face toate aranjamentele florale în spațiile publice. Soțul ei, un domn rasat, o alintă Corina. Superbă anagramă, chiar dacă doamna Norica n-are absolut nimic dintr-o Corină, afară de ochii albaștri-verzui, destul de duri, altfel. Corinele autentice au ochii albaștri-verzui (ochii celor care pleacă, Emmanuel...).

Rumoare. Intră, ba nu, își face apariția, Fratele Nostru mai Mare. Începe ședința. Nu-i Junimea, nu-i Sburătorul, nici Făclia Tineretului Revoluționar (iubiți-va, totuși, pe sub mitraliere). E cenaclu *Joc Secund*, al lucrătorilor din Cooperăția Meșteșugărească.

Paul Fabian, stilatul șef al secției de chimicale (oare, la oamenii lui s-o fi referit conu Raoul, cu *nevăzător, pipăi pragul treziei/cu cârja fragilă a poezie?*), are o nouă surpriză. Sub titlul provocator, "Călare pe baricadă", inocentul sardonice propune un eseu dilematic pe tema contradicției interne ineluctabile. *O teorie cu un număr infinit de axiome conține afortiori*

propria ei contradicție, unde-oi fi citit fraza asta, cu parfum russelian. Sau gödellian? E scris adânc, exclamă FNM. Cum se face că el, mereu, sesizează primul subversivul? N-aveți dreptate, mă aud, puțin surprins. Mă simt obligat să reabilitez consensul, ca valoare fundamentală. Noi, cu toții, strâns uniți în jurul Fratelui Nostriu mai Mare, suntem unanimi în a aprecia mostra de judo intelectual din epistola sfântului Paul de Aquino. Se râde. Oare de ce, adică, de ce-o fi nevoie ca neisprăvitul de ceasornicar să glăsuiască, nu s-ar putea râde doar de moaca lui? Îmi aduc aminte de *Clepsidra* lui Paul, citită cu doar câteva săptămâni înainte de cutremurul cel mare, în care viața eroului lua o direcție recursivă de îndată ce instrumentul din titlu, pornit la nașterea sa, se răsturnase, sub dărâmurile casei. Abia după ce ne-a șocat intuiția, (sau premoniția?), am fost izbiți, ca de un val secund, o replică, de forța metaforei!

Se trece la al doilea punct. O persoană intelectuală, care predă la cursurile serale de ridicarea calificării profesionale. Face, cumva, figură de musafir permanent. Doamna Cătălina Șofran, mignonă, delicată (nu e pleonasm), poetă până-n vârful lobilor urechilor, se ia, simultan, la trântă, cu Sorescu și Carl Sandburg. Ciclul de poeme, intitulat bătaios, *Hey, mister Shakespeare!*, pledează implicit pentru eliberarea de sub tirania clasicilor. Așteptăm, cu o umbră de sfială, indiferent ce prostii a debitat, liber, fiecare, sentința olimpiadă. Cuvintele, la fel de fin cizelate ca trăsăturile, armonizate, mai degrabă, în tricliniul lui Petroniu, dă cezarului feminin ce-i al său. Conu Raoul e singurul care poate vorbi după FNM. Acesta reia inițiativa. Provoacă, în așteptarea cronicii care n-o să vină, un interludiu tehnic. Definitivarea numărului de revistă. Deci, Hectoraș, traduceri inedite din Borges, conu Paleologu, basmul cu Ileana care face un copil cu zmeul, Luci Dobrescu, noua serie de poeme barbare, tante Amélie, epigramele, aseasonate cu microportretele lui Aldea (oi fi gândit cu voce tare, sau e ceva obiectiv?), colorăm numărul, îi dăm o tentă de autoreflexivitate (un fior discret îmi amintește unde bate), Cătălina, ți-ai adus prietena, a, scuză-mă, Liana, nu te văzusem, vino mai apropape. Liana Colios. Un hibrid triumfător între o cobră regală și o orhidee carnivoră. Studentă, o ajută pe doamna Șofran, la cursuri. Cel mai mult ne încântase lipsa oricăror greșuri ipocrite, în asumarea naturală a senzualității. Vocea gravă, de contraaltă, spune că nu vrea poezie în numărul doi. Împarte xeroxuri. Citiți fiecare, discutăm data viitoare, orcum nu se hotărăște nimic acum, e un eseu intitulat *Biografia apocrifă a pisicii de Cheshire*. Dacă nu vă place, introduceți poezia.

FNM mă privește direct. Hai, Liciniu, să auzim cronica. N-am nici o cronică. Cum, n-ai nici o cronică? Așa, bine, ți-am spus că nu mi-s în stare. Și, ce facem acum? Pentru revistă, o s-o facă Frăția Ta. Tu ai inventat-o. Ce argument e ăsta, Liciniu, de câte ori am deschis eu, cu o pică și ai făcut tu manșa, jucând patru pici? Niciodată, Frate, de când joci tu bridge? Tu nu poți juca decât jocuri unde tu ții banca. Există și zicala "Cine-a inventat picile". Exemplul corect ar fi fost "de câte ori, deschizând tu cu o pică, s-a întâmplat să am eu fitting pe culoare, șă te pot susține, să conchid, până la urmă, patru pici, pe care tu, care le inventaseși, să le joci." Să mai facem un singur pas logic, continuând cu întrebarea, câte manșe, respectiv câte căderi contrate ai făcut tu, din picile inventate?

Se poate vorbi așa cu un Frate mai Mare? Sau, crezându-se stăpân peste amintiri, neisprăvitul de ceasornicar abuzează, ajustându-și imaginea? Dar, ce importanță are? Să trecem peste lesne imaginabilele replici ascuțite, spumoase sau acide, care vor fi condimentat dialogul și să revenim la fapte. Nimic nu există în afara acestora. Faptul a fost că, în locul cronicii, FNM a fost nevoit să acopere timpul rămas, citind, în premieră, o nouă proză de sertar. Perspectiva lui Móko rămâne favorizată, pentru înțelegerea momentului.

Proza FNM ne-a acoperit în trei secunde, ca o lavină. Un puhoi dezlănțuit, care-ți intră în toate cotloanele casei, dar nu-ți duce casa cu el. Priveai, pe geam, întinderile revărsate, dar vedeai că orizontul se lărgise. O limbă de lavă incandescentă, care nu te carboniza, ci-ți împrumuta din energia ei tumultoasă, integrându-te în masa telurică. O avalanșă care nu te sufoca, oxigenul filtrat prin transparența ei accentuându-ți amintirea prăbușirii ei spectaculare. O cavalcadă de bizoni, despre care doar acel poet citadin știe că nu mai există, nici ei, nici cei care-i văzură. Eu am văzut bizonii triumfători ai prozei FNM, ce rost ar avea să mă întreb, doct și lucid, dacă asta-mi pune în discuție existența? Motto-ul prozei FNM e un vers din René

Char: *Luciditatea e rana cea mai aproape de soare.* Proza FNM a fost un tsunami, stârnit de vântul de contraaventură, pe creasta căruia am călătorit pe toate oceanele imaginabile, pentru a regăsi, cu mai multă speranță, strălucirea Farului de la Mangalia. Am înțeles că neputința (sau încăpățânarea?) mea avuseseră un sens. Ducă-se, de-a dura, ironia subțire care mă face să mă simt așa de bine la cenaclu. Vom scoate sau nu revista, ea va rămâne în memoria

noastră indestructibilă. Să ne pregătim, aşadar, pentru şedinţa viitoare, când vom asculta cele *33 de monologuri pentru Micul Prinţ*, ale olimpienului Raoul Paleologu:

*Şi n-o să fiu eu cel care să-ţi spună
gândul acriu;
Tu, mână mieii-n ţarc şi... Noapte bună!
Eu... merg să scriu.*
01.06.2000

11. ADEVARATA ISTORIE A ISPRĂVILOR NEMAIPOMENITE ALE MOTANULUI VASILE

Lui Lorand

Cine ştie pe ce scară a asociaţiilor memoriei a urcat astăzi spre mine povestea motanului Vasile? Desigur, ar fi absurd să dau vina pe un amănunt anume, motivul care a declanşat valul memoriei trebuie să fie mai degrabă o rezultată afectivă, o sinteză de-a valma din micile întâmplări cotidiene şi marile evenimente ale lumii.

* * *

Eram într-una din clasele primare, care se cam confundă între ele, când am pvestit istoria motanului Vasile, la o compunere liberă, respectând, dogmatic, canoanele formale ale unei naraţiuni, aşa cum ne fuseseră predate, fiind, apoi, felicitat în faţa clasei. Mi-am auzit opera, citită, ca exemplu, de profesorul de română şi, la început, m-am lăsat cuprins de un sentiment de firească recunoaştere publică a unor merite incontestabile, amestecat cu un abur de mândrie emfatică. Toate a-cestea stârnite de eruditele comentarii cu care profesorul puncta lectura. Dar prilejul de a mă situa în contact, de dinafară, cu un lucru pe care, tocmai ieşind din mine, îl consideram, cald încă, aparţinându-mi, sentimentul vag de inedit se amesteca, pe un-deva, cu o nouă stinghereală, iar aceasta se transforma, pe nesimţite, într-o limpede strângere de inimă. Căci, pe măsură ce o autoritate, pe punctul de a deveni idol, credea, din ce în ce mai mult, în compunerea mea, eu mă simţeam din ce în ce mai des-prins de aceasta, iar strângerea de inimă începu să ia, deocamdată doar tulbure, forma conştiinţei trădării. Da, căci ştiam bine că, pentru a respecta punctajul narativ, pentru a "rotunji" povestea, adăugasem de la mine un final adevăratei istorii, aşa cum se petrecuse ea, uimind cartierul. Alesesem câteva întâri mai semnificative pentru a contura peronajul eroului meu, din ceea ce, mai târziu, aveam să denumesc folclorul cartierului, iar ultima aventură a motanului, proaspătă în mintea străzii, se brodea perfect, ca moment culminant. Îmi lipsea, însă, deznodământul şi, pentru că Vasile continuase să-şi ducă o viaţă de hâtru hoţoman, urât de gospodine şi admirat în secret de copii, decisesem să-l sacrific. L-am făcut, prin urmare, să se încaiere, în continuare, cu nişte şobolani răi, sau nişte hoţi, nu mai ţin minte, oricum era foarte moral şi povestioara, altfel sprintară, până atunci, deveni un sirop eroic, convenţional şi destul de penibil, dar, de care eu eram peste măsură de încântat, în timp ce o însăilam. Şi doar felicitările profesorului de ro-mână mi-au declanşat deruta şi m-au făcut, paradoxal, să-mi întrevăd trădarea. Trădare pe care, oricum n-o înţelegeam dincolo de nivelul direct, faţă de eroul cartierului şi al meu. Abia acum, la contactul cu povestea acelui episod, am suficiente elemente pentru a susţine convingerea veselă că trădarea a fost mai amplă, mai adâncă şi în mult mai mare măsură îndreptată împotriva propriei mele persoane.

Oricum, în dupăamiaza acelei zile, m-am retras din ori-ce discuţii şi jocuri, ceea ce a fost imediat interpretat ca semn al vedetismului precoce. Dar, pe vremea aceea, ca şi pe oricare alte vremuri, de altfel, lumea nu prea îşi bătea capul cu "filozofii", aşa că am fost lăsat iute în pace şi am avut, din plin, o-cazia să rumeg, până noaptea, târziu, senzaţia chinuitoare de euforie dezgustată, de ameţală boreală cu gust de cenuşă amară. Probabil, impresiile puternice şi inedite, în contrarietatea lor, se vor fi săpat, adânc, în sensibilitatea de copil. Altfel, cum mi le-aş aduce aminte astăzi, atât de fidel, când nu mi s-a întâmplat niciodată

până acum, deși am trecut de mai multe ori pe lângă elemente ale întâmplărilor de atunci. Probabil. Mă gândesc acum, prin prisma amintirilor, la ce-mi spunea, mai deunăzi, un prieten, om de condei. Că elevii unei clase oarecare se împart în trei categorii: Premianții, care sunt câțiva și care fac compuneri corecte, liniare, didactice. Canonice, îl completam eu, încercând să înțeleg. O parte dintre aceștia ajung, până la urmă, scriitori. Alții, mult mai puțin numeroși, care se disting prin faptul că ei fac a l t f e l de compuneri, mai bine zis, compunerile lor sunt a l t c e v a și, în care, doar profesorii do-tați cu intuiție întrevăd scânteia talentului. Lucru care nu contează așa de mult pe cât pare, dintre aceștia puțini își pierd harul prin necultivare, la ei, neîncadrarea în schemă se însoțește, întotdeauna, cu un neastâmpăr peren, care dă până la urmă și la urmă rod undeva, dacă nu aici, atunci dincolo. Si, mai e și res-tul clasei, care, copiază sau nu compunerile făcute de cei care le fac și nu prea interesează punctul ăsta de vedere. De altfel, o anumită parte dintre toți devin, până la urmă și la urmă, într-un fel, scriitori, dar asta-i cu totul altceva.

* * *

Si totuși, cu toate tertipurile pe care observ că le folosesc, nu pot deturna povestea adevărată a motanului Vasile, care urcă astăzi prin mine, ca pe o scară în spirală. Si, dacă m-am lămurit că nu o pot evita, e mai bine să scap de ea cât mai sim-plu. Și atunci, cu ce aș putea începe mai bine, dcât cu portretul eroului. (Compunerea era, în privința asta mai sofisticată, poate mai dibace, urcam cu vre-o jumătate de an mai sus, de Ignat, cu spectacolul tăierii porcului și preparatului afumăturilor, lă-sându-l pe Vasile să se insinueze printre toate acestea). Ei, bine, motanul Vasile arăta cam așa: uriaș, nu cât un vițel, dar destul să fie neobișnuit, cu blana de un roșcat nehotărât, lăsând, parcă, impresia că-și disimulează adevărata culoare, cu care, totuși, se mândrește, cu ochii de o culoare ciudată, un soi de tourquoise, părând, fără glumă, visători, blazat, de altfel, ca orice motan, hoț, lacom, prudent, viclean și, totuși, candid. Mai mult, cu totul conștient de toate acestea. Cu toată masivitatea, era departe de a fi greoi, părea, nu numai că nu atinge pământul când merge, ci, chiar că se strecoară printre două cute ale aerului. Apărea întotdeauna surprinzător, dintr-un spațiu despre care puteai jura că fusese vid, dar, nu cerea niciodată nimic și accepta și mai puțin. Bătrânii, care se încurcau în picioarele gospodinelor, spuneau că e mândru. Pe copii îi impresiona, bărbaților le era indiferent. Acum nu mi se pare imposibil ca reținerea lui să fi fost un soi de prudență instinctivă, ca și cum s-ar fi ferit de otrăvă. Căci, gospodinele îi purtau în mod deschis sâmbetele, pentru nenumăratele hoții, pentru ciozvățele de crap, scos din tigae, sau pentru chifteaua dată prin făină, adăs-tând spre prăjire. Căci, devenise evident pentru toată lumea, nu se atingea decât de bucate preparate special și imediat pentru consumul uman. De-i puneă cineva în față o farfurie cu pâine muiată în sos, ori niscaiva oase de pui, le mirosea, cumva politicos și se îndepărta grav. Baremi, pe aleile cu castani, în cartierul vilelor, imediat vecin cu strada noastră, unde se târgu-iau, la măcelărie bojoci (conservele pentru pisici nu apăruseră încă), nimeni nu-l îmbia cu nimic. Și asta nu pentru că ar fi lo-cuit acolo oameni hapsâni, ci, pentru că refuzul lui luase, mai de mult, forme ostentative, așa că oamenii se lămuriseră și nu mai insistau inutil.

Rafinamentul tactic și-l demonstra, cu precădere, când pica în cursa propriei lăcomii. Mai uita câte cineva vre-un geam de la cămară deschis, mai scăpa la șunci și cârnați, mânca până ce nu mai putea să sară geamul înapoi. Dar, niciodată nu era surprins de momentul deschiderii ușii. O aștapta, cu răbdare, într-una din numeroasele poziții strategice, pe care o cămară de gospodar le oferea și-i lăsa pe ai casei să rămână surperinși de prezența lui. Nu se chircea, speriat și, nici nu încerca să fugă imediat. Își fixa adversarul de ocazie, cu o privire albastră și nevinovată și abia când îl simțea pe acesta încremenit de uimire, părăsea, demn, terenul. Fuga lui, chiar cu o jumătate de pui în gură, nu avea nimic din furișatul penibil al pisicilor obișnuite, ci era, întotdeauna, însoțită de un aer de triumf.

Dar, deliciul galeriei, momentul cel mai așteptat de micii suporterii, care-l iubeau ca pe un erou de serial, era când, de data asta, în absența totală a gospodinei, se întindea pe marginea plitei, strecura o lăbuță pe sub capacele cratițelor și pescuia dinăuntru, cu gheara, o bucată de carne. Pe care, o trântea imediat, de podea, scuturându-se de arsură. Dacă era

lăsat în pace, în continuare, începea un joc, de-a șoarecele, până ce bucata de carne se răcea suficient, pentru a se lăsa prinsă.

Era greu să scapi de el. Nu se lăsa otrăvit, făcea pagubă, dar, gospodinele simțeau că, ceea ce le zgâria cel mai mult, fără s-o poată explica limpede, în cuvinte, era nonșalanța sfidătoare cu care le făcea pe toate, faptul că nu se considera niciodată vinovat, numai că nu-ți râdea în față. Mijloacele obișnuite îl lăsau imun. Mai era unul, dar, acesta presupunea o cunoaștere mult mai subtilă a obiceiurilor lui, chiar o deliberare rece și cinică. Ori, era evident că astea depășeau larg atât posibilitățile, cât și, în fond, ura gospodinilor.

Acest ultim mijloc era legat de un obicei al lui Vasile, care nu prea se potrivea cu personajul și, pe care, nici nu-l semnalasem în compunera mea. Insistasem, de altfel, mai puțin asupra resentimentelor pe care le provoca, numai atât cât să justifice reversul melodramatic, remușcarea publică în fața deznodământului eroic inventat de mine ("Uite, săracu', noi îi purtam sâmbetele și el își dote viața, ca să ne scape de belea"). Nu mă tăiasse mintea să privesc obiceiurile lui prin prisma posibilităților de a fi suprimat. Mijlocul acesta extrem era legat de un obicei al lui Vasile, practicat, ce-i drept, rar, dar, care nu putea fi calificat altfel decât tâmpit. În dupăamiezile liniștite, când, până și copiii se retrăgeau la umbră, Vasile privea fix, de pe marginea drumului, ce credeți, păsările de pe firele de telegraf. Instinctul ancestral își găsea un moment nefast de răbufnire și, după o lungă pândă în prostie, uriașul moten se năpustea într-o încercare stupidă (azi, mi se pare la fel de stupidă, dar și încununată de aureola unui straniu patetism), de a acoperi în t r e a g a distanță, printr-un s i n g u r salt. Recădea, un metru mai încolo, bufnind, în praful drumului, penibil, ca un rebut de clătită. Rămânea îndelung în aceeași poziție, aparent fără să înțeleagă că nu reușise, apoi se ridica, întrun fel ciudat, neobservabil în nici o altă situație, punând în mișcare, oarecum dezarticulat, tot felul de mădulare independente. Apoi, se scutura, arunca în jur priviri furișate, ca unul care se rușinează mult să fi fost văzut într-o ipostază puțin onorantă și, în cele din urmă, dispărea de la locul faptei aproape târâș. Ei bine, în acele momente de pândă aiurită, când, nu numai că nimic nu exista, decât prada inaccesibilă, dar nici nu mai era el, te puteai apropia, din spate, și-i puteai rupe șira spinării, cu un retevei, ori sparge capul cu un bolovan. Ori, am văzut deja, nu prea era cine să facă asta.

De-aș fi elev de clasa a IV-a, aș face o compunere, despre un motan, Vasile, care ar încerca să vâneze, de-a surda, vrăbii, de pe firele de telegraf și, pentru că n-aș putea folosi termeni ca "patetic" și "transcendere" (că nu i-aș cunoaște), aș spune simplu, că mi se pare frumos (sau, chiar, sublim, dacă aș avea neșansa să mă număr printre elevii premianți).

Dar, posibilitățile de elev de școală mi le-am epuizat deja, după cum am povestit. Așa că acuma stau și degeaba încerc să scap, cât mai simplu, de povestea cu pricina, că tot cad în toate capcanele ei și nu-i, de loc, adevărat că nu știu ce asociație de gânduri mi-o aduce în față, asta-i o minciună pioasă, doar știm bine că nu prea mai există mistere cu asociații în subconștient, asta de pe la începutul secolului, mă rog, poate nu că nu mai există, dar aproape orice poate fi conștientizat, sigur că știu despre ce-i vorba, chiar dacă n-o să mă apuc să spun, la ce mi-ar folosi, la ce-mi folosește că știu, la ce-mi folosește că restabilesc adevărul în legătură cu povestea și soarta motanului Vasile și, nu în ultimul rând, de ce să nu continui să merg pe drumul adevărului, chiar dacă habar n-am la ce-mi folosește?

Așa trăia, deci, motanul Vasile, înconjurat de ura surdă a gospodinilor, de admirația secretă a copiilor, de indiferența totală a bărbaților activi și aproape totală a bătrânilor, dar și de mantia folclorică de invulnerabilitate și de panașul eroic, când viața lui intra, de-o dată, în vârtej.

* * *

Într-o dupăamiază, pe când își făcea plimbarea, dar ce drakku, să nu anticipez, în compunerea mea școală eram mai disciplinat, nu l-am prezentat pe celălalt protagonist: bulldogul colonelului.

Buldogul și colonelul său erau, de bună seamă, elementele cele mai pitorești ale cartierului. Era evident, pentru toată lumea, că nu aparțineau pe de-a-ntregul, nici lumii vilelor, de pe aleile cu castani, unde locuiau, nici străzii celei lungi, unde se plimbau, invariabil,

către seară. Tata spunea că ei par a fi mai degrabă elemente din aceeași trusă, decât câine și stăpân. Făceam un haz teribil la vorbele astea, deși nu prea le înțelegeam. Fac și acum, căci vorbele au un haz al lor și, dintre toate gândurile, pe care amintirea vorbelor de atunci, le zămislește, iese deasupra întrebarea: oare, ce fel de elev de școală o fi fost tata, la vremea lui?

Să facem o nouă piruetă, pentru a relata plimbarea motanului. Apoi, vom reveni la preopinent. Între alte ciudățenii, plimbarea de dupăamiază, a lui Vasile, era cu totul reprezentativă. Mergea drept, pe firul mijlocului prăfuitei străzi, exact pe linia care avea să fie, peste ani trasată cu vopsea albă, pentru uzul automobiliștilor. Fără a arunca măcar o privire, nici la dreapta, nici la stânga, cu pas egal, absent și demn, de la un capăt la celălalt al străzii. Îmi amintesc cum metaforizasem, în compunerea mea (*destinul îl ducea pe Vasile către inevitabila confruntare cu bulldogul*) și, mai mult, cum, cu perspicacitate, comparasem scena viitoarei înfruntări, cu una de western. Aveam, într-adevăr, toate elementele: piața răfuieiilor defini-tive – o stradă, la fel de prăfuită, de cartier, apoi eroii (bunul, răul și urâtul), spectatorii – moșnegei, mărunțind timpul în trăncănit de table și zaruri, pe bănuțele din fața porților, rostind, la răstimpuri, pitorești înțelepciuni, gospodinele, ieșite, o clipă, din aburii bucătărilor, să mai afle noutăți, copiii, fugărind cercuri. Chiar și personajul comic era prezent: colonelul bulldogului, cum, cu mult haz, îi spunea tata.

Buldogul colonelului. De fapt, era un mastiff. Rasă întrucâtva asemănătoare, iar eu nu ignoram amănuntul tehnic, la vremea compunerii. Am preferat însă, din evidente motive de impact public (pe care le simțeam, dar nu le puteam explica), să-i spun așa cum era cunoscut de toată suflarea cartierului. Mastiffii sunt flegmatici și posaci, mai urâți și mai masivi decât bulldogii. Acesta era un munte de proastă dispoziție și harțag. Oameni, de toate vârstele, dobitoace de tot soiul (poate, cu excepția impasibilelor găște) se fereau din calea lui și mi se pare absolut inutil să bat monedă pe antipatia feroce pe care o purta întreg neamului pisicesc (bineînțeles, nu rezistasem acestei tentații, în compunerea cu pricina).

Pergamentosul colonel în retragere era abia cu o idee mai sociabil ca bulldogul său. Aparent, relațiile cu lumea le reducea la plimbarea zilnică (da, aveau și ei plimbarea lor zilnică; de aici... dar, încă odată, să nu anticipăm), pe care o savura, ceremonios și rezervat, cu același costum de alpaca și aceeași pălărie tare, accentuând senzația de western. Chiar contactul cu singura ființă apropiată se limita, la o privire mai atentă, la faptul că lesa era mereu întinsă, chiar încordată. Căci rămânea, constant, în urmă, fiindu-i imposibil, să și păstreze mersul țeapăn și să țină și pasul cu vigurosul patruped.

Nimeni nu-l văzuse pe colonel mângâindu-și câinele și, cu toate că asta nu însemna mare lucru, căci, nimeni nu-l prea vedea, în general, altfel, decât plimbându-se cu el și, deși nu prea se știa prea bine de unde se știe că fusese colonel, presupunerile unanime, că nu făcea asta, nici în particular și, că, de altfel, nici bulldogul nu s-ar fi lăsat mângâiat, păreau absolut îndreptățite.

Acesta era, deci, "preopinentul" și confruntarea era firească. Devenise inevitabilă, însă, poate tocmai datorită presiunii sentimentelor publicului. Sentimente iarăși împărțite și amestecate. Copiii doreau cu ardoare victoria eroului lor secret, deci recunoașterea lui publică, dar, tremurau de firească teamă. Gospodinele, la rândul lor, doreau pedepsirea exemplară a hoțomanului, dar la gândul că, tocmai fiorosul bulldog va fi agentul proniciei, își făceau iute cruci mici. Bătrânii continuau să emită înțelepciuni enigmatice și chiar ambigui, bărbații erau, firește, ocupați, iar despre colonelul de alpaca, nimeni nu putea spune ce gândește.

A fost, prin urmare, de ajuns ca ceasornicul vieții să se deregleze o singură dată, pentru a favoriza întâlnirea protagoniștilor. Lumea fu atât de surprinsă de felul cum s-au desfășurat lucrurile, înât nimeni n-a putut spune dacă motanul își făcuse plimbarea mai târziu, sau bulldogul mai devreme. Când fură văzuți, practic în același timp, amândoi, la capetele străzii, toată suflarea scoase un vaiet din piept. Bulldogul se smulse, scurt, din lesă și porni în salturi, mârâind încrâncenat. Vasile, ca și cum n-ar fi observat, își continuă mersul elastic, cadentat, de paradă. Încercară unii să-i abată calea, cu pietre. Nimeni nu risca o intervenție directă. Inutil. Vasile ignora, ca de obicei, pe toată lumea. *Dumezeu ia mințile celui pe care*

vrea să-l piardă, străfulgeră în mintea adulților, indiferent de sentimente. Dar, nu apucară să ajungă nici la jumătatea zicalei, că fiara se lansă în saltul decisiv. Nici nu apucară femeile să ducă mâna la gură, că văzură, cu toții, fiorosul bulldog, dându-se, literalmente, peste cap și dispărând, după primul colț, într-un vârtej de praf și chelălăituri. Pe scena luptei, motanul rămăsese lipit la pământ, inert. O clipă lungă. Apoi se ridică, se scutură odată, temeinic, de praf, dar mai mult de gânduri rele și-și continuă, cu același pas egal, plimbarea. Doar tremurul imperceptibil al vârfului cozii îi trăda starea de tensiune, dar și asta, doar câțiva dintre copii observară. Oftatul de ușurare al străzii se auzi, parcă, drept ecoul vaierului de acum câteva clipe. Colonelul, rămas încremenit, în mijlocul străzii, se pomeni că-i face loc, fără să vrea. Vasile trecu, ignorându-l, imparțial, ca pe toată lumea. Se pierdu, apoi, în lungul străzii. Abia acum se stârni rumoare, lumea se adună în jurul locului înfruntării, ciudat, fără a îndrăzni să-l calce, ca și cum ar fi trebuit conservate urmele, pentru niscaiva investigații. În praf se vedea limpede amprenta trupului motanului, întins pe burtă. Un pici țâșni printre picioarele adulților, se aplecă, ridică ceva din praf, dădu un țipăt, cu brațul întins în sus, tocmai când se derula filmul încăierării. Cineva tocmai explica, doct: În momentul când fiara se lansase în ultimul salt, merit să strivească victima, aceasta se lipise, instantaneu, la pământ, astfel că bulldogul trecuse, din inerție, pe deasupra spinării motanului, fă s-o atingă. Fără s-o atingă? Atunci, ce tot arăta piciul, victorios? Chelălăitul de durere se repercuta în toate urechile. Abia atunci văzură ce ținea, strâns, între degete, piciul: un vrej de piele, care nu putea proveni, era limpede, decât de pe burta bulldogului. Smuls, odată cu altele, pierdute prin praf, de ghearele ridicate parșiv deasupra capului, într-o mișcare unică, de nedescompus față de culcatul pe burtă, ca un soldat încercat. Nu era de ajuns să scapi cu viață, agresorul trebuia învățat minte. Să nu mai încerce, cât o trăi. De aceea se scuturase atât de adânc motanul. Se întoarseră, cu toții, ca la un semn, spre mijlocul străzii, unde, pergamentosul colonel se opri, la rândul lui, fixând urmele întipărite în praf. Nimeni nu îndrăzni să-i adreseze cuvântul, dar îi văzură, cu toții, pentru prima oară ochii, de aproape. Trăiau. O clipă lungă. Apoi se îndreptă încet, cu nesfârșită grijă, redeveni țeapăn, ridică mâna dreaptă, își scoase pălăria tare, într-un salut ceremonios, dar vag, adresat tuturor, dar mai degrabă nimănui, trecu mai departe, cu același pas mecanic, dar, căruia, abia acum, puținii ochi înzestrați, îi sesizară o discretă eleganță.

* * *

Când l-am sacrificat, virtual, pe Vasile, în numele succesului convențional, îi ignoram destinul cocret. În mod implicit și nelămurit, îl socoteam, probabil, nemuritor.

Ei, bine, motanul Vasile n-a pierit ca un erou, târându-se până-n pragul casei părintești. Peste câteva săptămâni, i-au găsit copiii hoitul, peste niște gunoaie. Pe semne, ura gospodinilor explodase. Îi suportaseră, de bine, de rău, hoțomănia bonomă, dar accesul de curaj și demnă sfidare, asta nu. Câte una, cu imaginație mai bolnăvicioasă, vedea, uneori, poate, în somn, vrejurile de piele, agățate de ghiare. Terorizată și de răcnetul de triumf al piciului. (Să vezi, că ăștia n-o să mai asculte de nimeni și nimic!). Paralizată de teama absurdă a unor cumplite represalii, care ar fi urmat, fără întârziere, în urma unei încercări, neizbutite, de a scăpa de el și de belea, ca și de vădita neputință de a o face cu mâna ei, tocmise, pe semne, un killer profesionist, să-l kilărească de tot și pentru totdeauna. Dar asta –i o explicație oarecum exaltată și chiar livrescă. Și degeaba încerc eu să afum cu ea gândul dureros, care-mi stăruie în minte și în suflet, că pe Vasile l-am ucis eu, cu mâna mea, atunci când l-am trădat, sacrificându-i personajul, de dragul profesorului de română, nici el, cu nimic mai breaz, decât o gospodină.

Întâmplarea a intrat în folclorul anecdotic al cartierului, dezbrăcată de orice semnificații și interpretări.

Lucrarea mi-am regăsit-o, într-un caiet, aflat în arhiva școlii, transferată, conștiincios, în subsolul noului local, aflat, dacă memoria nu mă-nșeală, cam pe locul aceluia mijloc de stradă. Am căutat-o după ce scrisesem povestea, adevărata istorie a întâmplărilor din copilărie, după ce motivul concret al declanșării amintirilor a devenit, la rândul lui, fapt de

istorie. Așa cum mi se pare că am și recunoscut-o pe alocuri, motivul real nu l-am ignorat nici un moment. Am lăsat caietul la locul său, în arhivă.

Buldogul, sau hai să-i redăm rasa autentică, mastifful, cât a mai trăit, a devenit melancolic. Fără să piardă absolut nimic din prestanță și din aura de teamă ce o împrăștia în jur. În serile lungi, de iarnă, privind flăcile din cămin, în fața căruia stătea tolănit, scotea, la

răstimpuri, câte un sunet vag, ceva între oftat și suspin. Ceva foarte câinesc și, în același timp, ceva foarte uman. Dar, cum nimeni nu se putea lăuda că ar fi făcut conversație cu sfrijitul colonel, poate că imaginea asta-i o altă speculație. Dar, una publică. Eu nu sunt, personal, responsabil.

Cel puțin în această privință.

Inutil de precizat, tot restul vieții a ocolit de departe orice pisică jigărită, iar asta-i un fapt incontestabil, ceea ce face oarecum plauzibile și speculațiile în legătură cu oftatul, sau suspianțul.

Cât despre colonelul în retragere, acesta mai trăiește și acum, dacă n-o fi murit cumva și, în general, nu face rău nimănui.

Octombrie 1976

12. ULTIMA FRUNZĂ

- după O. Henry -

Necunoscutului care a comis primul remake

Pe aici, domnule doctor, pe aici, vă rog, poate sunteți atât de bun să vă dați jos impermeabilul. Afară toarnă cu găleata, poate se usucă, măcar puțin, până terminați consultația. Mulțumesc. Da, și galoșii. Ar trebui să vă trageți sufletul, poate luați și un pahar. La noi nu prea se găsesc în casă băuturi, dar mama spunea că siropul ăsta, de coacăze, puțin fermentat, e dădător de sănătate. Fiind ușor alcoolizat, noi nu-l prea bem. Credeți că ar fi ajutat-o pe Sue? Vai, m-i e imposibil să mă gândesc, știu că eu ar fi trebuit să-i susțin moralul, dar, numai dumneavoastră pot să vă spun, eu s u n t , cu adevărat demoralizată. Oare, are, cât de cât, o șansă?

- Cred că a r e, într-adevăr, o șansă să scape, dacă asta mă întrebai, domnișoară. E foarte ciudat. Nici nu știu prea bine cum să-ți explic. Uite, în boala asta, ca, de altfel, în mai toate bolile, totul ajunge să atârne de un fir de păr. Atunci când acesta rezistă, suntem tentați, dacă... mă rog, subiectul a fost destul de aproape de Marea Trecere, să spunem că e vorba de o minune. Bineînțeles că moralul contează foarte mult, dar, crede-mă, nu e totul să ai moral și dorință de vindecare. Vezi, pe mine, meseria mă pune de suficiente ori în contact cu moartea și m-am deprins să observ lupta omului cu ea și chiar să depistez, uneori factorii care o influențează. Într-adevăr, siropul, cum i-ai spus, e delicios. Poate că, dacă era cu o idee mai puțin dulce și cu două-trei idei mai tare, se putea spune că ar fi fost o băătură strașnică, dar, așa cum bine ai spus, ce să caute o asemenea băătură în casa celor două fete atât de drăguțe? Chiar așa cum e de bun, mă face să mă întreb dacă gustul lui, puțin melancolic, sau ochii dumitale, care se zbat ca două rândunici speriate, mă fac să-ți vorbesc, pe mine, care sunt atât de taciturn.

- Scuzați-mă, vă rog, încă un pahar? A propos de meserie și a noastră ne pune în contact cu destui oameni, cel puțin în timp ce ne pozează pentru portetele lor, asta atunci când avem clienți. Și vorbim tot atât de puțin cu ei, pe cât spuneți dumneavoastră că faceți cu pacienții. Dacă ai face conversație cu modelul s-ar rupe orice legătură care te face să-i poți prinde adevărul ființei. De altfel, în ultimul timp nici n-am prea prins decât afișe publicitare. Așa s-a îmbolnăvit și Sue. Dar, ne-am luat cu vorba, vă rog, n-am înțeles de ce depinde șansa ei.

- De un fir de păr, așa cum spuneam. Uite, în situația ei, un bărbat solid, un tip robust și însuflețit de voința de a trăi, fie ar fi sucombat de trei zile, fie ar fi învins deja boala, cam tot de atâta timp. Ea e îmbibată de ideea că moare și numai o minune ar salva-o și, crede-mă, habar n-am cum ar trebui să arate minunea aia. Hai s-o vedem și în seara asta, apoi vom mai vorbi, deși, mi-e teamă că nu voi avea noutăți prea mari. Dumneata nu prea ai altceva de

făcut decât să aștepti și să încerci să o susții. Poți rămâne aici, mă descurc singur. Ia să vedem ce mai face Sudie a noastră?

...

Nu trecură zece minute și doctorul reveni în mica încăpere, ce servea drept vestibul, bucătărioară și, la o adică, salonaș, cu o mină mai preocupată decât intrase în dormitor:

Din punctul meu de vedere, în noaptea asta se va hotărî. Va urma criza, febra va crește foarte mult. Dacă fibrele delicate ale țesăturii organismului ei nu se vor rupe, dacă apucă dimineața, eu aș paria aproape cu șanse egale că scapă. Voi trece, așadar, mâine dimineață. Nu la prima oră. Doar să văd ce se va întâmpla. La revedere și, mulțumesc pentru "sirop".

Serena închise, cu grijă, ușa, în urma doctorului. Schiță apoi un pas spre dormitor, se răzgândi, făcu alți doi pași, spre ușă, cu gândul să coboare la Moș Cabodoberă, să mai schimbe o vorbă cu el, când auzi un sunet slab dinspre camera bolnavei.

Sue, dragostea mea, m-ai strigat? Știi că doctorul Robinson a spus că, până mâine dimineață te faci bine?

Până mâine dimineață o să fiu bine de tot, Serena. Nu vorbi prostii. Nu mă obliga să vorbesc, știi că nu pot.

Nu mă crezi, iubito?

Am citit și eu romane și, chiar dacă n-m fost niciodată pe moarte simt asta. Nici tu, draga mea, nici doctorul tău, Robinson, care, de altfel, e un băiat absolut cumsecade, nu aveți ce-mi face.

Obosită de mulțimea de cuvinte și, poate și de tonul inexplicabil de aspru cu care le rostise, bolnava recăzu pe perină într-un fel de letargie. Obrazul și fruntea deveniseră transparente, iar ochii negri, mai mari ca oricând. Tăcerea, instalată brusc, fără drept de apel, dură câteva minute bune. Serena se silea să nu plângă. Voia s-o încurajeze pe prietena ei, dar nu știa cum și asta o făcea să simtă și mai abitir nevoia să plângă. Ochii uriași și arși ai bolnavei o pironeau de tăblia patului. Tot aceasta deschise, până la urmă, gura, articulând poticnit, cu pauze, în care respirația șuiera nu prea încurajator:

Iartă-mă, Serena, n-aș vrea să suferi. Eu voi muri. În noaptea asta, după câte simt. Vine și furtuna, n-am să rezist. Vezi cireșul, pe fereastră? Suntem aici cam de la sfârșitul verii. Îți aduci aminte de câte ori ne ne doream să apucăm să locuim aici măcar până la primăvară, să-l vedem înflorit, apoi să ne urcăm în el, după cireșe, nu? La aproape douăzeci de ani ți se pare că a trecut o veșnicie de când eram copii, nu-i așa? Cine știe, poate la peste șaiszeci, ca Moș Cabodoberă, ți s-o fi părând copilăria că a fost ieri. Mai are doar câteva frunze, uite, tocmai a mai căzut una. Ele sunt deja moarte, legătura cu crengile a rămas așa, pomul a uitat, poate să le elibereze. Prima rafală de vânt, pe ploaia asta, le va lua și le va duce. Ei, bine, Serena, eu mă voi duce odată cu ultima frunză. Si, nu știu cum să spun, iartă-mă, încă odată, simt așteptarea acestui moment cu ceva vecin cu voluptatea. Tu știi ce e voluptatea, Serena...

Nu mai vorbi, dragostea mea, nu-ți faci decât rău și mie mi se sfâșie inima. Scoate-ți toate prostiile astea din cap. Ce legătură poate să fie între viața ta și frunzele cireșului de afară? Ai să te faci bine, o să mergem, împreună, la țară, ai să mănânci fructe multe, o să ascultăm, seara, cântecele de la fermă și toate celelalte. O să fii, iarăși, Sue cea veselă, ai să-ți reiei și pictura și, poate, la iarnă, când vom reveni aici, ai să-i termini portretul lui Moș Cabodoberă și ai să i-l faci cadou de Crăciun. Te rog, nu mai vorbi prostii. Ce voluptate poate fi aia, să mori, numai febra e de vină. Hai, dă-mi mâinile, uite ce reci sunt, așa, tocmai s-a făcut ora să-ți iei medicamentele, hai, fii fetiță cuminte.

Oh, Serena, ești o fată bună.

Sue înghiți, cu mare efort și fără nici un chef, câteva hapuri, fără să ascundă că le lua numai ca să-i facă plăcere prietenei sale. Paloarea tenului luase o nuanță oțelie, din sidefiul transparent, de până atunci, iar fruntea îi ardea. Într-un târziu, reuși să articuleze: "O fată bună, într-adevăr. Știi, Serena, mi-am trecut viața în revistă, așa se spune, nu? Nu sunt nimic mai mult decât oricare din frunzele alea, uite, a mai căzut una. Poate că aș fi avut șansa să ajung o pictoriță, dacă nu se întâmpla să fiu nevoită, ca și tine, să ajung să trăiesc din asta. Și dacă n-aș fi fost cu totul incapabilă să-mi găsesc altă sursă de trai. Secretară, de exemplu,

sau vânzătoare la un magazin de panglicuțe, sau funcționară la poștă, sau altceva de genul ăsta. Tu știi toate astea la fel de bine ca mine, dar n-ai ce face, trebuie să mă încurajezi. Ar trebui, chiar dacă ai fi dat abia acum peste mine. Poate, nu cu toată disperarea, pe care încerci să ți-o ascunzi așa de stângaci, sub pojghița de optimism, dar n-aveai de ales, oricum. Așa că tot ce spui și pentru care fii sigură că-ți sunt recunoașcătoare, se risipește în vântul ăsta, uite că a mai luat două frunze cu el. Dacă vrei să fii bună cu Sudie a ta, atunci rămâi lângă mine și nu mai spune nimic. Crede-mă, îmi e mai ușor să plec, dacă te știu aproape. Îmi e și mai greu, în același timp, să știu că te las singură, în orașul ăsta nenorocit, dar, uite, când vezi căzând ultima frunză, ia-mă în brațe. Vrei?"

Serena încercă să deschidă gura, apoi renunță, într-un suspin, care-i cutremură întreg trupul subțire. După câteva mo-mente de liniște, bolnava continuă, cu aceeași voce sfârșită, întrerupându-se mereu: "Nu vreau să mai aud nici o vorbă despre făcut bine și mers la țară. Nu ne-am mințit niciodată una pe alta, nu-i așa? A s t e a sunt, într-adevăr, prostii. Pentru că nu se vor întâmpla. Pentru că nu se poate. Cu ce să mergi până acolo, când avem chiria neplătită de trei luni? Poate, doar dacă-ai prinde comanda aia, de la Armata Salvării. Aștia nu se zgârcesc. Dacă reușești, promite-mi că nu te lași învisă. Ai să te iei la trântă cu orașul ăsta murdar, dă-i un strop de culoare, un strop de lumină. Atunci voi ști că ve fi și ceva, puțin de tot și din mine, în culorile alea. Am să te rog, oricum, indiferent ce o să reușești tu, să nu pleci de aici, până nu termini, în locul meu, portretul lui moș Cabodoberă. Afară de tine, doar de el îmi pare rău."

- Pentru bătrânul ăsta hirsut, dragostea mea?

- Știi ce vrei să spui. Uite, s-au mai dus două frunze. Oricât îmi e de greu să te părăsesc, oricât mă chinuie că știu ce simți, aici, unde sunt eu, balanța înclină mult spre luciditate. Dacă eu pier, tu ai o șansă în plus. Cum să-ți explic, oare? Uite, tu ești ca mine și suntem ca pe front. Până la un punct, fiecare camarad care moare sporește șansa celorlalți de a supraviețui. Atâta timp cât nu rămea puțini, să fie copleșiți de inamic, de moarte acare năvălește din față. Pe când bețivul ăsta ratat, cu inimă de aur, n-are pe ni-meni. Nu vreau să te rănesc, dar nici nu-ți poți închipui ce limpede vezi totul de lângă margine.

Tăcere, din nou, lungă și densă, peste vorbele stranii ale bolnavei. Afară se făcea din ce în ce mai întuneric și ploaia părea să se întetească. Serena se surprinse observând, la limita vizibilității, o nouă frunză, căzând. Cu fiecare, fața lividă a prietenei sale devenea mai minerală, luminată doar din interior, de febra crescândă. Oare, cât poate crește febra, fără s-o omoare, pur și simplu? Era de-a dreptul consternată de amestecul de luciditate și delir obsedant din vorbele prietenei sale. Nu îndrăzni să mai facă vre-un gest.

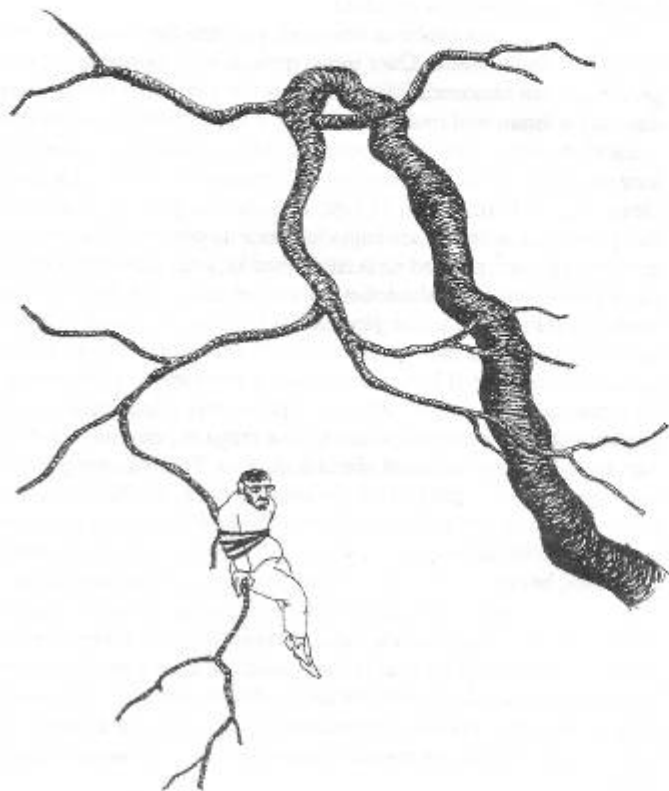
Ușa de la intrare zdrăgăni. Serena ieși, neauzită, în mica încăpere ce servea, între altele de hol. Bocănind, Moș Cabodoberă îi întinse un pahar cu lapte. Era, ca întotdeauna, ușor beat și nu se înțelegea mare lucru, dintre mormăituri. Înainte de a se putea mira de unde dumnezeu făcuse arătarea rost de lapte, când el n-avea după ce bea apă (ca să nu mai vorbim că nici nu prea bea apă), Serena se pomeni povestindu-i vizita doctorului și strania conversație cu Sue. Bătrânul oscila, nehotărât, între ușa de la dormitor și ieșire. Îi spuse și de portret. Asta păru să-l facă să renunțe să o vadă, în direct, pe Mica Domnișoară. Bodogăni din nou ceva neînțeles, dar obișnuită cu el, Serena descifră, vag, doar cuvântul "cabodoberă". Probabil, era leitmotivul lui, formula de final a oricărei caricaturi de conversație. Precis o să facă el, odată, o cabodoberă. Altfel, era dificil să-ți imaginezi personaje mai diferite, care să aibă în comun o locuință mizeră, în așa numitul cartier al artiștilor, pe lângă mânuire pensulei. Diferite și, totodată unite prin fragilitatea de frunze, aflate la cheremul vremii de sfârșit de noiembrie. După ce-și consumă aria, arătarea plecă. Serena se întoarse, cu paharul cu lapte, în dormitor, surprinzând privirea fixă, îndreptată spre geamul, a cărui vagă lucire crepusculară se afla exact în momentul de echilibru cu micuța candelă aflată pe peretele de alături, spre răsărit. Pomul abia se ghicea. Renunță să aprindă lumina și întoarse fotoliul uzat cu spatele la candelă, să poată privi și fata și geamul din fața ei. Tocmai atunci, geamul fu luminat brusc, de un fulger. Instinctiv, încercă să numere frunzele rămase. Păreau a fi mai multe decât reuși ea să numere, în fracțiunea de secundă, totuși destul de puține, probabil sub o duzină. La

strălucirea ca de magneziu, coroana dezgolită se profilase cu claritate pe peretele alb din spatele ei. În întunericul, accentuat de dispariție luminii fulgerului, văzu că lumina candeliei, căzând pe fața muribunde, îi sublinia fixitatea inexpressivă a trăsăturilor. Ochii măriți de febră fixau geamul cu lipsa de viață a unei santinele. În câteva rânduri, figura imobilă îi descurajă încercările de a rupe tăcerea. La fiecare fulger, întorcea capul spre geam, ca tras pe sfoară. Intrase, fără să vrea, în joc. Realiză, uimită, că-l urmărește cu mai multă pasiune. Mai erau șapte frunze, când clopotul bisericii din piață bătu miezul nopții. Și furtuna se întetea. Își ținu respirația minute întregi, ca și cum asta ar fi împiedicat căderea unei noi frunze și se pomeni rugându-se fierbinte să nu mai cadă. Timpul trecea îngrozitor de încet. La un nou fulger, văzu, cu groază, că mai rămăseseră doar patru. În colțuri diferite ale coroanei. Doar două erau îngemănate. Astea suntem noi, îi trecu, de ce oare, prin minte și se cutremură. Nu avu timp să se gândească la altceva, că fulgeră din nou. Prea aproape, tunetul urmă imediat, nu apucă să fie sigură că tocmai prinsese încă una căzând. Dar, ce dumnezeu, cum o să tune la vremea asta de toamnă târzie? Așa ceva n-am mai pomenit. Se pomeni din nou că-și ține respirația, dar de data asta în așteptarea unui nou fulger. Care veni prompt. Intr-adevăr, mai erau trei. Apoi, după un alt interval, imposibil de evaluat, una. Una singură. Serena nu se putu abține să se gândească că, dacă cele două frunze îngemănate, pe care nu le surprinsese singure, le reprezentau pe ele două, atunci nu se știa care rămăsese ultima. Căci era clar, ultima frunză era una din cele două, care se distingeau cu o anumită dificultate, cam în mijlocul coroanei. Probabil or fi pe partea cea mai depărtată, poate chiar lipite de peretele alb, al clădirii vecine. Ultima frunză era răstignită pe un perete alb. În respirația greoaie a bolnavei se simți o schimbare. Văzuse și ea. Sau, poate, ea văzuse prima. Ce importanță mai avea? În ritmul în care căzuseră frunzele, în clipe, sau, cel mult, în câteva minute, obsesia împotriva căreia Serena nu putea opune nici întreaga viață, trăită împreună, din cea mai fragedă copilărie, nici argumente, nimic, această obsesie plină de simbol și seducție, își va cere răsplata. Doar un suflet de om. Un fulger, mai slab ca celelalte. Frunză părea tot acolo. Oare, să fie așa? Serena nu avu puterea să se ducă la candelă, să se uita la ceas, dar simțea că noaptea era departe de a fi pe sfârșite. Ritmul respirațiilor scăzu. Fața biete Sue era doar ochi. Pe semne că acolo, undeva, în adâncimea febrei obsesive, continuă să-și rememoreze viața. Serena se gândi, fără să vrea, la propria ei viață, atât de paralelă și la vorbele ciudate ale prietenei, care sunaseră a testament. Sau a sentință? De ce nu stă timpul în loc, să nu mai fulgere, să nu vedem pomul despuiat, de ce?

Dar, fulgerul veni, ca și cum ruga disperată, ce luase forma unei întrebări, ar fi fost o invocare. Trăsnetul, aproape imediat. Serenei nu-i venea să creadă. Frunza era tot acolo. O privi pe Sue. Lipită strâns de ideea ei, privea și ea, cu extremă intensitate și fixitate, ceea ce bătea spre minune. Serena fu străbătută de fulgerul gândului că bolnava nu mai rememorează nimic. Nu mai există, decât ca să se lipească de imaginea frunzei. Un nou fulger. Frunza. Cuvintele doctorului. Un fir de păr și o minune. De ce nu se face lumină mai devreme? Doamne, dar atunci ar fi vară și frunzele n-ar mai cădea. Și atunci, fie Sue nu s-ar fi îmbolnăvit, fie n-ar fi avut de ce să se agațe. Treci, timpule, așa cum știi. Ocolește doar frunza de colo, să nu simtă firava ei legătură cu viața trecerea ta. Măcar până la ziuă. Am luat-o razna de tot. Nu-i o oră de când voiam să opresc timpul în loc și acum îl mân din urmă.

În lumina unui alt fulger, nu se mai uită, decât cu coada ochiului la frunza ce se încăpățâna să se agațe de ramura ei, profilată pe fondul peretelui alb. Masca bolnavei păru a se în-muia, imperceptibil, chiar dacă ochii imenși, arși, nu se des-prindeau nici o secundă de arc de direcția spre poziția imaginii ultimei frunze.

Alte și alte fulgere, din ce în ce mai rare, apoi cenușiul dimineții începu să umple spațiul dintre fereastră și peretele alb, apoi să pătrundă înăuntru. Când se făcu destulă lumină, pentru a se vedea frunza, la locul ei, Serena căzu, epuizată, într-un somn de piatră. Ultima percepție fu sunetul unei respirații regulate și imaginea unor trăsături destinate, vag cunoscute, dar nu era sigură că nu începuse să viseze.

duse la ușă, era doctorul.

Ia te uită, bolnava noastră a adormit. N-ar enici un rost s-o trezim, sunt sigur că e în afară de orice pericol. O să se scoale între prânz și dupăamiază. Dă-i prafurile astea, să ținem totul sub control, dar, mai ales, o supă caldă, pe cât posibil, de pasăre. Apoi, las-o să se

odihnească, oricât. Sigur că trec mâine, poate chiar deseară. A fost un fel de minune, n-aș fi pariat prea mult pe șansele ei, aseară. Nu, n-ai de ce să-mi mulțumești. Sunt absolut sigur că numai dumneata ai făcut totul. Pe semne, ai în dumneata mai multă credință decât știi. Acum, te rog să mă scuzi, nu, nu sunt grăbit. Mi s-a anunțat un caz grav, la subsol, probabil pneumonie, după ce am auzit. Un biet bătrân betiv. A, uitasem. O să te rog să-mi permiți să notez acest caz excepțional în jurnalul meu, poate chiar pentru un articol pentru "The Lancet", mai vorbim, la revedere.

Serena își privea prietena dormind, pierdută între re-laxare, buimăceală și încremenire. Oare nici o minune nu e posibilă, decât cu prețul unei noi nenorociri? Sigur, de fata din patul de dincolo de ușa deschisă o legau mai multe fire decât de oricare altă ființă, chiar incluzând, doamne, iartă-mă, icoana mamei. Cu bătrânul se aveau mai bine decât cu alte suflete damnable care eșuaseră în cartierul artiștilor săraci, dar nu îm-părtășea, de fapt, entuziasmul generos al prietenei sale pentru ideea de a-i face bețivului pictor un portret. Chiar porecla, ușor de batjocură, plecând de la leitmotivul lui, încăpățânat și mor-măit, ca va face el odată o cabodoberă, și vor scăpa toți trei din acea capcană, n-o resimțea, dacă se gândea lucid, în sine ei, decât ca o imagine descurajantă a unui viitor la care nici în bnoaptea în care tocmai numărase fulgerele și frunzele nu voia să se gândească. Și totuși. Și totuși, ceea ce simțea, aflând că epava, care până aseară părea indestructibilă, e în starea în care fusese draga ei prietenă, o tulbura cum nu mai fusese niciodată afectată de ceva.

Toate aceste gânduri, oarecum elaborate, părând a fi ale unui om lucid, echilibrat, nu avuseseră navoie de mai mult de o frântură de răsuflăt pentru a se limpezi în mintea sufletului Serenei. La mai puțin de trei secunde de la ieșirea doctorului, se năpusti pe scările înguste, mai mai să-l doboare pe cumsecadele om, pătrunzând înaintea lui în subsolul cunoscut. Ciudat, nu spre bătrânul care dârdăia, tăcut, în colțul lui, porni fulgerul primei priviri. Ci spre colțul opus al hrubei, unde, pe un scaun șchiop, sub lumina ferestruicii de la rasul solului, odih-neau hainele ude learcă, pălăria pleoștită, cunoscută în tot cartierul și o zdreamță de pelerină, lucie de apă. Alături, pe podea, o pensulă și un bidonaș de vopsea verde.

Serena urcă, temeinic amețită, scările, spre curtica de sub fereastră în spatele căreia Sue continua, probabil, să doar-mă liniștită. Cireșul întindea, în toate direcțiile, ramuri și ră-murele, în întregime goale. În spatele lui, pe peretele alb, la înălțime potrivită, frunza lucea, în razele soarelui matinal, eternă și nemuritoare, ca orice cabodoberă.

Urcă, incertă, scările. Scările, pe care păsea, nu știa de ce, prima oară. Sau, așa i se părea. Privi lung tabloul în culori sumbre, între parter și etajul lor, care înfățișa un înotător rănit, traversând un fluviu, ca și cum l-ar fi văzut prima oară, deși discutase de sute de ori cu draga ei prietenă. Sau, poate, și cu bătrânul? Trecu, somnambulic, prin cămăruța polivalentă, unde îl primise pe doctor. Ușa dormitorului rămăsese deschisă. Păși cu gijă înăuntru.

- Oh, Serena, auzi, ca prin ceață, glasul încă slab, dă-mi, te rog, paharul cu lapte. De abia aștept să mă fac bine. Dragostea mea, știi că m-am trezit cu gândul să continui portretul lui Moș Cabodoberă?

Aprilie 1976 – ianuarie 2000

13. CONCIERTO D'ARANJUEZ

Nostalgiei candorii pierdute

- Nu, aceasta nu e piesa originală, concertul a fost scris pentru chitară clasică, așa numita alejandră. Mai întâi, au făcut din el muzică ușoară, textul nu e rău, ca orice text franțuzesc (*mon a-mour*, ritmat pe cele trei note ale temei principale din partea a doua, *mon amour seche les fontanes, mon amour*). Apoi, un quartet de jazz s-a deplasat *especially* în Spania și au angajat un Spanishman pentru instrument. A rezultat discul ăsta. Eu l-am transcris pentru pian și, până una, alta, am să vi-l cânt. Încercați să vă acomodați cumva, da, bineînțeles, barul e în spatele panoului cu oglidă, apasă binișor pe ornamentele alea ca să se deschidă, OK.

Pălăvrăgea tot timpul, pe un ton degajat, monden, până la amabil. O anume nuanță de falsitate reieșea mai degrabă din context, dar nu imediat. Susținea aproape singur conversația și totuși, parcă altcineva adusese vorba de concert. Sau nu, subiectul lunecase de la sine, persoana aceea taciturnă adusese un disc, el părea să sugereze că poate face față oricărui subiect, are replică la orice, su că face un gest de politețe rafinată. Lăsând, bineînțeles, impresia că, din întâmplare, sau din pură coincidență, îi plăcuse tocmai bucata asta și o prelucrase, distrându-se. Era construit în întregime din nuanțe, penumbre și semitonuri, delicat și aponderal, cu gesturi hieratice, de Mare Maestru, fără ca toate astea să lase impresia de efeminare.

Începuse deja să cânte, cu totul pe nesimțite, când, în semiobscuritatea ce deja se instalase în ciudata încăpere, apărură, pe măsuta joasă, pahare înalte și grele, fără încrustații sau desene, cu scilpire de metal incandescent, lichid chihlimbăriu se prelinse în ele, fură luate în mâini, cu gesturi la fel de aeriene, parcă, totuși subtil rigide, muzica te silea să mimezi, probabil fără să vrei, aerul discret al gazdei, totul începuse să se desfășoare ca un balet ritual. Încăperea lungă și relativ îngustă nu era luminată decât de cele două ferestre înalte, aproape de tavan, la rasul trotuarului. Întreg peretele cu ferestre era acoperit cu o construcție asimetrică, nișe, rafturi, panouri și ușițe, pe semne un fel de bibliotecă. Acolo unde ar fi trebuit să fie a treia fereastră, construcția era mai înaltă, până la nivelul galeriei ferestrelor, pe trei etaje, la parter – barul, disimulat în spatele oglinzii, în care te puteai privi, comod, din fotoliul de alături, deasupra o nișă, cu altă oglindă, în fundal, la perete, în nișă, un vas greu, sferic, de sticlă neagră, conținea o singură floare, amintind vag un crin. Sus de tot, între cărți, discretă, greu observabilă la prima vedere, altă floare, mult mai mică, părea că țâșnește dintr-un bloc de sare.

Mâinile albe, care manevraseră barul, plutiră de-a lungul barului, cu încă un pahar, spre pian, îl lăsară, fără zgomot, pe suportul pentru lumânări. Respectând, cu un fel de mimetism, regula tacită a jocului, gesturile, la fel de ușoare, ale posesoarei mâinilor, eau, în același timp, ferme, respirând, parcă siguranța unei senzualități calme, împăcate. Mergând pe firul gesturilor, priveai o ființă aidoma lor. Când s-a aplecat să așeze paharele, pe măsută, jocul de-o clipă al oglinzii i-a luminat părul neted, blond sable. Trebuie să fie doctoriță, își spuse puștoaica, jucându-se, la capătul celălalt al măsutei, dintr-un fotoliu jos, simetric, cu franjurile desuete de pe brațul dinspre ea al canapelei. Canapeaua rămăsese liberă, a treia persoană se așezase în spatele măsutei, pe un scaun fantezi, îmbrăcat într-un material care-i dădea o formă de ciupercă, sau meduză. Piciorul scaunului, din lemn sculptat, lăcuit, depășind mult diametrul acestuia, sugera un crustaceu marin. Poziția era, desigur, privilegiată, ca un balcon princiar, puștoaica ar fi dorit să se așeze, de la început, acolo, întârziase cu privirea pe coperta discului, nu mai găsisese locul liber.

Degete lungi, flexibile, expresive, având un aer mai degrabă de caracatiță decât de păianjen, comentau, pe clape, un lung șir de improvizații, tema părea cu totul uitată și puștoaica înregistră fiorul surprinderii. Venise curioasă să-i cunoască prietenii, nu înțelesese prea bine motivul reuniunii, el nu-i spusese, de la început, pe cine mai aștepta, când o invitase, cu același ton incert și, iată, ședința odată deschisă, efectul părea inegal distribuit, nu mai apăruse nici un bărbat. N-ar fi remarcat, neapărat, amănuntul, dar, asimetria situației o făcea să-și aducă aminte, printr-un recul ciudat, de frazele neutre ale invitației, inutil de protocolare, inutil, dar irepoșabil, creind un efect de contrast, nu lipsit de o anume notă amuzantă. Dar, abia a-cum i se păru că sesizează, în memorie, sub cuvintele degajate, framătul uniei tensiuni. Din nou izbită de valul mirării, se întrebă de ce-și adusese aminte tocmai acum de asta, ce legătură făcuse și, mai ales, ce legătură era. Fu, de-o dată sigură că n-o să mai vină nimeni. În volubilitatea spumoasă a debutului dupăamiezii, el se purtase ca și cum ar mai fi fost așteptați și alții, care, în fond, n-aveau decât să-și ia locul, pe tăcute, dar, cu cât se gândea mai bine, era mai convinsă că n-o să mai vină nimeni, că nimeni nu trebuia să vină și, probabil, nimeni nu mai fusese invitat. Cunoștea doar câțiva dintre prietenii lui, intuia că nu sunt cei mai semnificativi, despre alții, mai mult auzise, societatea de aici îi era cu totul inedită. Probabil că era la fel, pentru fiecare dintre celelalte două persoane. Zâmbi ușor,

nevăzut, în penumbră. Folosise, automat, un eufemism, "societate". Era foarte puțin stilul ei. Din acesta făcea parte, mai ales, tendința juvenilă și impertinent manifestată, de a și-l păstra. Era, mai degrabă, stilul lui și se simți provocată. Stilul lui era și societatea asta, sigur, imprima întotdeauna o nuanță de farsă tuturor acțiunilor. Farsa rezulta dintr-o incertitudine permanentă, o abiguitate, un spectru amplu de posibilități deschise. De posibilități posibile, cum ar fi spus-o el, cu un zâmbet scurt, perlat.

O nouă uimire, de data asta provocată de felul ciudat în care interpreta concertul, cu pauze între frazele muzicale, pauze în care cu un ritual cumva mecanic, ducea paharul la gură, apoi rămănea un miment nemișcat, stranie proiecție în trei dimensiuni a unei posibile pânze a unui pictor din Montmartre, de ce, oare, imaginea asta complicată și, oarecum, prețioasă, iarăși în maniera lui. Desigur, el ar fi știut și numele pictorului. De vină nu putea fi decât muzica. Dar, parcă, nu atât substanța muzicală în sine, cât, mai ales, modul particular în care era povestită. El părea să rămână cu totul în afara sferei muzicii, dar, pe semne că frazele melodice trec peste zone inerte ale memoriei, ca un fascicul radar. Le luminează, le localizează, dar le și activează, le trezesc, printr-un soi de rezonanță. Asta trebuie să fie, cum drakku s-o fi zicând, substanța, ba nu, suportul, bineînțeles, suportul, suportul mecanismului prin care, o parte din personalitatea lui i se comunică, i se insinuează, i se substituie, tot cuvintele lui sunt și astea, gâdi amuzată și, cumva, împăcată. Acceptase jocul. Privi în jur, pentru prima oară destinsă, de la începutul vizitei, desprinsă pentru moment. Cele trei note ale temei plutiră, din nou, peste și printre gânduri. În semiobscuritatea din ca în ca mai accentuată, traficul străzii arunca umbre mai adânci, trecătoare, mute, împrumutând încăperii ceva de vehicul submesibil. Frazele rare ale concertului de abia subliniau liniștea densă. Celelalte păreau la fel de prinse, le privi pe față, păreau să nu observe. Era acum sigură că se întâmpla, linii mari, cam același lucru cu fiecare și observă, nu fără un orgoliu amuzat, că celelalte nu acceptaseră jocul, se luptau încă, deci nu-l înțeleseseră. Persoana blondă, care se ocupase de băuturi, trebuie să fie doctoriță, după siguranța mișcărilor, era a doua oară că se surprinsese gândind asta, ni-ciodată n-ar fi observat singură așa ceva, de altfel, n-avea, de loc, spirit de observație, oare gândurile noi, surprinzătoare, erau consecința firească a cadrului, a regiei... Nu pronunță, în gând, cuvântul telepatie, i se părea vulgar de burghez, plus că nici nu exprima bine starea, să admitem, doar, că el are de transmis ceva important și comunicarea nu se poate stabili, decât în contextul regiei. Ajutată și de subiecți, bineînțeles. Subiecții. Aproape ca și cum ai spune: cobaii. Niște mumii, instalate, comod, în fotolii, prinse în pânjenii firelor conductoare, cu o sumedenie de electrozi, înfiți în minte, în suflet și peste tot. Nu, în nici un caz, nici asta nu exprimă bine relațiile. Plus că imaginea e livrescă, un loc comun, chiar. Și încă unul facil, ar fi precizat el, cu un zâmbet malițios, dar încurajator, în colțul ochilor. Nu, firele trebuie să rămână, altceva, nici nu se simțea încătușată, doar mișcările limitate și, cumva, canalizate. Și nu prea a uzea nimic din ce... Când era mică, o ducea uneori la discoteca bibliotecii centrale universitare, ascultau muzică clasică, în fotolii de piele, cu căștile pe urechi, era student, acum discotecă înseamnă, deja, cu totul altceva. Ce-ar fi să-l ducă, măcar odată, la o discotecă, într-un soi de revanșă, da, asta-i, sigur, e cea mai fericită imagine, ce se întâmplă aici e ca într-un laborator lingvistic, celule cu pereții etanși, toți cursanții, cu magnetofonul în față, conectați numai cu catedra, repetă aceleași lucruri, nu se aud unii pe alții și sunt în mod indubitabil singuri. Odată mulțumită de metaforă, aceasta se instalează, până la senzații. Dar, oare lor avea el să le comunice, sau fiecareia în parte, același lucru, sau lucruri diferite, sau, de ce nu, poate, prin ele avea ceva de comunicat întregii lumi, ce păcat că n-are talent de scriitoare, ce păcat! Sub impresia imaginii, încercă să pătrundă în celulele celorlalte, intuitiv că ele nu voiau, păreau să fie mereu în urmă cu o fază. Subiecții. Trebuiau aleși după anumite criterii, probabil, primul o fi fost preexistența unor făgașe afective sau/și spirituale. Își aminti, aparnt fără legătură, o frază idioată, citită cu ceva vreme în urmă, într-o carte, desigur, o carte de la el, sau a lui, n-o prea înțelesese, dar știa că el avea o dedicație de la autor, eroul susținea, cu o doză de humor insolent și o imperceptibilă tristețe, că el poate spune la trei fete, trei povești diferite ale vieții lui, toate adevărate.

O nouă tăcere, paharul nu mai fu atins, o tăcere mai scurtă, apoi tema sună obsedant, într-o altă tonalitate, ceva părea deosebit, nu cunoștea concertul, oricum nu era pentru pian, ci pentru chitară, doar le spusese, de la început că le va cânta transcrierea lui pentru pian. Doamne, ce proastă pot fi, dar un concert, în fine, o piesă pentru chitară clasică, se poate transcrie pentru pian? Ce le tot aburise el? Dar, doamne iartă-mă cum o să aburească Dan pe cineva? El face talente, dar nu minte. Ce înseamnă să nu depășești pop-ul în materie de muzică. Probabil, povestea e acum aceeași și nu e neapărat a vieții lui și n-are nici o importanță dacă e adevărată sau nu. Trebuie, doar, să fie mai importantă decât tot ce le spusese vre-o dată fiecareia.

Doctorița, se decisese să-i spună, provizoriu, așa, își a-prinse o țigară.

Doctorița (cum i-am putea spune, altfel?), se gândea, la rândul ei, la o carte, la alta, un roman, clasic, de science-fiction, scris de un renumit om de știință, coautorul uneia dintre cele mai la modă teorii cosmogonice, o poveste dramatică, în care se primea un mesaj din cosmos, prin intermediul unui radiotelescop proaspăt construit, un mesaj lung și complicat, pe care eroul romanului a reușit, nu să-l descifreze, ci, măcar, să-i stabilească natura. Era proiectul, în termeni universali, absoluți, în limbaj binar, firește, al unei uriașe mașini de calcul, dificil de imaginat, dar mi-te de construit de oameni, la acel nivel tehnologic, apoi programul acestei mașini și datele care trebuiau introduse, prin urmare cadrul și suportul, adică regia adevăratului mesaj.

Oamenii nu l-au înțeles. Fiecare factor de decizie a încercat să folosească mașina pentru scopurile imediate ale resortului respectiv, căzând în capcanele întinse de noua inteligență, care nu era decât coloana a cincea a civilizației care trimisese mesajul prin spațiu. Și atunci, eroul a fost nevoit s-o distrugă.

Le privi, la rândul ei, pe celelalte. Cu discreție. Inutilă, de altfel, erau cufundate în propriile gânduri. Nu se mai vedea aproape nimic, doar jarul țigării și reflexul lui în oglindă împrumutau paharelor o sclipire care potența atmosfera. Se întrebă dacă celelalte își dăduseră seama că Dan nu mai cântă, de o bună bucată de vreme, concertul anunțat.

Puștoaica își dăduse seama încă de când sesizase schimbarea tonalității, dar, până să fie sigură, durase o vreme și destule gânduri. Acum era deja sigură că ascultă o repovestire a concertului, un comentariu, în termeni muzicali. Nu se mai miră că "știa" în cuvintele lui. Totuși, fără să-și poată explica, era la fel de sigură că această ultimă concluzie fusese rodul propriei gândiri, nu i se sugerase în nici un fel. Probabil, e penultima treaptă, o străfulgeră, când recunosc floarea ce creștea din micul munte de sare. Era o imortelă, explozie colorată și uscată, nehotărâtă, parcă, între condiția ei fundamentală și regnul mineral, mai înțelept, mai expresiv, în formele concentrate. Privirea îi fusese, de la început atrasă de acel cuplu de obiecte, evident, mai mult decât un decor. Care se lășase decodificat la momentul potrivit, pentru a potența o anumită treaptă a comunicării. Regia fusese încă odată perfectă, compoziția atmosferei ideal dozată. Transă lucidă, se auzi pronunțând clar, în gând și, chiar dacă nu înțelegea 100% sensul expresiei, descoperi abia acum, de-odată, toate micile obiecte risipite pe pian și în nișele peretelui-bibliotecă, se opri o clipă asupra melcului uriaș, lăcuit, așezat pe capacul pick-up-ului, privirea ricoșă, se pierdu în obscuritate, bine, eu nu cunosc concertul, dar tipa care a adus discul? În afară de momentul prezentărilor, când a murmurat ceva imoerceptibil, a tăcut tot timpul, dreaptă, imobilă, fără privire. Ce drakku e-n capul și-sufletul ei și de ce drakku a adus tocmai discul ăsta, oare făcea parte din regie, sau l-adus fără să știe cum va fi folosit? Totul cerea, din ce în ce mai clar, ca întregul public să fi fost pe același plan de ignoranță inițială. Dar, dacă ar fi rugat-o pe ea, tocmai pe ea, să aducă un disc, pentru show-ul ăsta, ce ar fi adus? Johnny Cash, Jimi Hendrix, Jethro Tull? Oricum, nu concertul Aranjuez. Cum putea cineva să asculte chitară rece? Oare, ar fi reușit el să regizeze totum aidoma? Balada lui John și Yoko se putea cânta și povesti la pian? Cum o fi cerut el ce-i trebuia, fără să piardă efectul? desigur, n-a cerut nimic. A procedat ca întotdeauna când avea nevoie de ceva. Știa că taciturna are discul, i-o fi vorbit, așa cum știe atât de bine, în același timp învăluitor și provocator despre concertul ăsta, de ce drakku i-o fi zicând Aranjuez, când pe autor îl cheamă Joaquin Rodrigo? Cel puțin așa scrie pe coperta discului. Știa că taciturna o să

i-l aducă. Spusese, de data asta, două povești, aceleași fete, dar nu despre viața lui, ci despre a unui domn, numit Aranjuez.

Era seară de-abinelea și, ultima pauză, ultima tăcere, se prelungise mai mult ca celelalte. Aproape nu mai știa la ce se gândise în timpul ăsta, fără să simtă nevoia să facă un gest, într-o împăcare armonică. Luase și unele hotărâri, nu-și amintea de loc care anume, dar, cu siguranță își va aminti, atunci când condițiile implicate se vor materializa. Doctorița se ridică, parcă în intenția de-a-i umple lui Dan paharul, lăsă paharul neatins, luă mâna de pe clape, ca într-un impuls de tandrețe, o ținu o doară, cât o respirație lungă, apoi întoarse capul spre interior, cu privirea fixă, dincolo de cei prezenți...

Puștoaica înțelese totul de la al doilea pas. Știa că doctorița se va duce, neauzit, să-i ia pulsul lui Dan, că nu va spune nimic. Să nu rupă vraja...

Înțelese de mult, dar rămăsese nemișcată, sub puterea hipnotică a atmosferei. O privi cu teamă pe vecina ei, aceasta părea să fi înțeles deabia acum. Cumplită furtună se iscă pe dinăuntru, toate se ciocneau cu toate, gândur răzlețe, alergând, de colo-colo, prin minte și suflet, ca o haită de câini părăsiți, cărora le-a murit dresorul și le-a luat casa foc. Încă nu simțea nimic, nu se întreba cum va concepe de acum lumea, nu voia, pentru moment, decât să-și explice. În mintea ei cineva bătu cu creionul în masă, ca-ntr-o sală de ședințe, și i se preciză cu claritate: inima lui Dan a încetat să mai bată, la comanda propriei voințe. Și nu va reîncepe s-o facă vre-o dată, deoarece voința care, prin absurd, ar putea realiza acest lucru, nu mai există. Cine îi transmisese gândul ăsta? și comentariul ăsta, de altfel, nu lipsit de un anume humor? Dan nu putea s-o facă. Nu mai putea. Puștoaica încremeni, sub o nouă bănuială: dar dacă taciturna condusese, de fapt, tot jocul? dacă ea era un înger exterminator? Dar Dan nu avea de ce să fie exterminat. Era absurd. Rămas în cumpănă, sub puternica impresie a figurii imobile și, parcă, fără privire. Revolta afectelor ultragiante sfârși prin a-și spune cuvântul. Trăirile ei erau cheazășia, transformările acceptate, uriașul drum parcurs într-o dupăamiază nu putea fi o iluzie, toate lucrurile cu care se simțea acum mai bogată nu puteau fi false, totul era foarte absurd, dincolo de absurdul, din păcate real, al expierii lui Dan, prea absurd, dacă nu admitea că fuseseră, toate trei, pe același plan, iar ceea ce putuse, de bine, de rău, să înțeleagă, răsucindu-și mintea și sufletul, nu putea fi absurd. Ochii li se întâlniră, surprinse în ceilalți uimire, spaimă, o umbră de zâmbet. Era primul moment când priveau, când căpătaseră expresie. Înțelese cu claritate, ceea ce, după câte își amintea, intuise, pe parcursul jocului, cel puțin parțial, anume că avuseseră, defazat, aceleași suspiciuni. Celulele sălii de seminar își pierdeau, treptat, opacitatea, pereții lor se topeau, în valul de căldură ce le inunda pieptul, urcând în gât. Atunci, doctorița săsă mâna inertă, înapoi, pe clape, ușor.

Un timp nimeni nu mai rosti un cuvânt, apoi se auzi zgomot la intrare. Își făcu apariția Andrei, zăpăcitul de Andrei, îl cunoșteau toate, întotdeauna încurca ceva, cine știe cum ajunsese la el o invitație care nu-i era de loc destinată, sau cine știe prin ce întâmplare nimerise.

Cuvinte, șuvoi de cuvinte banale, spărgeau atmosfera, până la durere fizică.

Începu, de-o dată, să se audă zgomotul străzii.

Lumina arunca toate obiectele în ifinitul dimensiunii lor reale și derizorii.

Taciturna se ridică și glăsui: stai jos, Andrei. Noi tocmai ascultam *Concierto d'Aranjuez*, scris în 1940, pentru chitară clasică, de Joaquin Rodrigo. Luă discul de pe pian, dădu melcul la o parte, deschise pick-up-ul, așeză acul.

Andrei primi între mâini un pahar înalt, greu, de sticlă masivă, cu reflexe de matal topit, fără nici un ornament, pe jumătate plin cu lichid chihlimburiu, parfumat, pe care-l privea nedumerit.

Octombrie 1975

14. DOAR UN JOC PE CALCULATOR
-după un vis al lui Ramiro-

Totul a început în ziua înmormântării profului de mate. Fusese unul dintre puținii cu care se mai putea discuta, așa că ne-am dus, am stat la slujba din capelă, dar am părăsit cortegiul în momentul în care începuse să se îndrepte spre groapă. Am rămas, pentru o clipă, indeciși, la poarta cimitirului. Mai era destul până la ora începerii cursurilor, nimeni nu ne spusese că am fi scutiți de școală în acea zi. Așa că ne-am luat libertatea de a explora cartierul din spatele cimitirului, amestec ciudat de căsuțe vechi și blocuri trase la xerox. Oricum, n-aveam chef de vre-un film, nici nu ne era prea clar dacă se cuvenea sau nu. Zona nu-i era niciunuia familiară, mergeam, discutând de ale noastre, ba cu o stingheereală nouă, sau cu o degajare jucată, când, ne-am pomenit, mai întâi, că, pe o parte a drumului sunt blocuri, iar pe cealaltă, un lan de porumb, apoi blocurile s-au terminat. Un coleg, mai isteț, a făcut observația, subtilă, că granița orașului, destul de neregulată, face, în zonă, un golf, pe care am putea să-l traversăm de-a dreptul prin lan, ca să nu ne mai întoarcem înapoi. Ca de obicei, păreri erau împărțite și, ceea ce ne-a decis, a fost vorba altuia, încă mai subțire, că e păcat că lanul nu-i de secară... Câtiva știam, vag, la ce face aluzie, dar nici unul nu citise cartea. Eu făceam parte dintre cei care se opuneau drumului prin lan, dar, aluzia culturală, făcută de unul din tabăra adversă, a avut efectul unei provocări. Asta, pentru că și unii și ceilalți știam că face pe nebunul, citând o chestie despre care nu știe cu nimic mai mult decât ceilalți. Așa că i-am convins pe toți să încercăm navigația prin golful de porumb, spre promontoriul de oraș, de unde puteam lua metroul.

Stau și mă întreb de ce mă preocupă atâta detaliile acelei zile, care nu a fost decât prima dintr-un șir, al cărui număr nu-mi dau seama dacă îl pot sau nu stabili. Dar, e singurul punct de plecare, singurul punct de reper și singurul mod de a mă convinge, de fapt, de a nu înceta să încerc să mă conving, că toate astea există, dacă au existat, că au existat, dacă eu îmi amintesc de ele, că eu sunt eu, că sunt o ființă umană și că fac, continui să fac parte dintr-o lume, care, până atunci, mi se păruse cam searbădă, puțin idioată și mult mai mult nedreaptă, dar care era a mea și în care nu mă simțeam străin...

Am pornit, deci, să traversăm lanul, vorbind, în continuare, de ale noastre, deja mai puțin stibheriți și mai natural degajați decât ieșisem pe poarta cimitirului. La un moment dat, fiind cu câțiva pași înainte, am sesizat că aud vorbele colegilor mai slab și mai neclar. M-am uitat înapoi. Erau mult mai departe decât crezusem eu, la încrucișarea unor cărări prin lan, făcându-mi semne. Îi auzeam ca și când am fi comunicat prin radio, cu paraziți. Mi-am încordat atenția. Pareau a spune ceva de un câine, mic și rău, cu colții lungi și ascuțiți, care sare pe tine și - ți suge sângele. În momentul în care am înțeles ce vor să spună, câinele deja era la picioarele mele, încălțate în adidași și neprotejate de nimic, până la genunchi. Am dat de-o parte gândul idiot și, de altfel, inoperant, că ce bine-i să fii cercetaș, să ai mereu pătura la tine (mai târziu, având timp mai mult decât trebuia, aveam să revin de nenumărate ori în urmărirea acestui gând inexplicabil, în speranța că aș putea înțelege câte ceva din toate, dacă mi-ar fi picat fisa de unde-mi venise) și am făcut brusc un gest la care nu mă așteptam, dar care s-a dovedit a fi salutar: l-am luat de labelle de dinainte, i le-am depărtat cât am putut și l-am ridicat. Nu era greu. Îl țineam ca pe un extensor, cât mai departe de față și trup. Așa, nu-mi putea face nimic, pentru moment. Știam că nu-l pot ține prea mult. Stătea în fața mea, precum caricatura unui gimnast care face marea cruce, la inele, dar nu arăta nici sportivitate, nici eleganță, ci, tot ce poate fi mai opus, deși mi-ar fi greu să găsesc cuvinte pentru ce exprima fața lui. Oricum, am avut timp să observ că nu avea forța antrenată și controlată a sportivului, ci doar agresivitate în stare pură, de dincolo de orice sălbătăcie. Era limpede că ar fi fost inutil să mă rog de el să mă lase în pace și că nu-l puteam intimidă. Fără să știu prea bine ce fac, pe fondul străfulgerării unei amintiri vagi, din poveștile babacului, despre un meci

de box, pentru ceva centură mondială, de pe vremea când nici nu existam, am încercat să-l privesc direct în ochi, cu toată intensitatea de care eram în stare. Și, cum e la modă, nu știu de ce, expresia asta, chit că mi se pare idioată, dar nu era cazul să mai stau să-mi aleg mijloacele, cu ceva în plus. Habar n-am dacă vorba asta cretină e retorică sau nu, habar n-am dacă e posibil să dai ceva în plus decât ai, faptul e că am știut exact momentul când pot să-l las jos și el o să plece. A plecat.

M-am uitat după colegi, dar nu se mai vedeau. Învârtindu-mă, pe loc, în faza cu câinele, pierdusem orientarea. Încotro s-o iau?

Ei, bine, atunci am auzit muzica. Mergând spre aceasta, am întrezărit casa. Am început să alerg. Nu mă puteam apropia direct, rândurile lanului erau orientate pieziș. Oricum, casa părea să rămână mereu, la fel de departe. Obosisem, dar nu-mi venea nici să mă opresc, nici nu puteam alerga mai repede. Nu-mi dădeam seama cât timp trecuse, când, la marginea unui luminiș, casa se văzu întreagă. Muzica se auzea, acuma, clar. Si, în mod clar, era metalică. Nu mă simțeam, nici pe departe, fan de heavy metal, dar, m-am bucurat, ca la contactul cu ceva familiar. Am intrat. Înăuntru, colegii mei stăteau, veseli, la masă, în compania unui militar adult. De fapt, între două vârste. Erau, cu toții, serviți, cu de-ale gurii, de câțiva soldați tăcuți. Am simțit nevoia să-mi șterg transpirația și, nu mi se părea demn s-o fac cu poalele t-shirt-ului. Cred că făceam o figură ușor tembelă, când, militarul de care păreau să asculte soldații și, are, făcea pe gazda, a schițat un gest discret. Imediat, un soldat mi-a oferit un șervet aspru, de o culoare nedefinită, oricum închisă. M-am așezat și am început să mănânc. Mi-am dat seama, instantaneu, că mi se făcuse o foame sălbatică, de care nu fuseseem, până în acel moment, conștient. Am băut ceva acidulat, răcoritor și foarte parfumat, dar, având un gust cu totul necunoscut. Băutura era servită din sticle de plastic translucid, de tipul celor din comerț, dar, de aceeași culoare întunecată, ca șervetul. Reușii să disting nuanțe de cenușiu, vânăt și verde brad. Abia atunci am realizat că asta era culoarea dominantă, a mobilierului standardizat și a uniformelor, ca și a tuturor obiectelor din recuzită. Arăta puțin diferit, doar în funcție de natura și suprafața materialului respectiv. Părea echivalentul kakiului militar obișnuit. Oricum, nu mai văzusem niciodată așa ceva, asta era sigur. Deși venisem ultimul, am terminat de mâncat odată cu ceilalți colegi. Militarul adult ne-a invitat să ne facem siesta afară. În joacă, ne-a sugerat o nouă distracție: să parcurgem un poligon de antrenament. Nu-mi amintesc, de loc, să-l fi văzut, când am descoperit casa. Dar, ce importanța avea? Era în fața noastră, părea distractiv, de ce nu? Când ne-am întors lângă el, plini de noroi, zgâriați, dar încălziți și bine dispuși, l-am auzit vorbind, cu un surâs indulgent: "Pentru primul antrenament, e acceptabil. Unii, chiar binișor." "Cum adică, pri..." "Păi, e primul, nu e al doilea". Vocea devenise de-o dată seacă, autoritară, la limita pliteții. "De mâine, începeți serios." "Păi... noi... noi nu..." "Voi, da.", continuă vocea, din ce în ce mai implacabilă. "Voi sunteți deja înrolați în unitate."

Oarecum năuciți, ne-am întors către zgomotele sacadate, care veneau din spatele nostru. O companie de soldați, uluitor de tineri, practic adolescenți, perfect aliniați pe plutoane, cu figuri lipsite de orice expresie, mășăluia vesel, cârând instrumentarul de instrucție, care avea forme cu totul necunoscute, chiar pentru aceia dintre noi, care mai văzuseră, pe diverse canale TV, tot soiul de noutăți militare de ultimă oră. Cântau un rock cunoscut, în tempo de marș, iar cuvintele nu se înțelegeau de loc. Nici ei nu păreau a le înțelege. Dar, ceea ce mi-a dat cea mai cruntă jale, a fost sentimentul, neobișnuit de limpede, că nu-i deranja, câtusi de puțin, faptul ăsta.

Au trecut zile, al căror număr, nu știu dacă aș putea să-l socotesc, sau nu. Inutil să precizez că ne-am obișnuit, într-un fel, cu noile condiții. Am fosta atent să nu spun "noua viață". Căci, ceea ce se întâmpla, numai drakku știa ce era, viață, ori altceva. Căci prea nu semăna cu viața de dinaintea înmormântării profului de mate, măcar că pe aia o considerasem searbădă, idioată și oarecum nedreaptă.

Cel mai ciudat era că noi, soldații, nu vorbeam niciodată, doar cântam rockuri, și asta numai în marș, cu formația. Ofițerii (au apărut și ăștia), vorbeau foarte puțin, limitat la formule standard, regulamentare, iar militarul care ne întâmpinase (aflasem că i se spunea

Generalu'), și care era, evident, unicul decident în tot și în toate, ar fi putut vorbi oricât, dar, lăsa, nu știu de ce, impresia că vorbea mai puțin chiar decât noi. La fel de ciudate erau uniforme, amestec de căști teutone și chipie rusești, cu borul exagerat de larg și ridicat în față. Colegii mei, deja nu se mai deosebeau, prin nimic vizibil, de ceilalți soldați, nu dădeau nici un semn că și-ar aminti că ne cunoșteam, sau că am fi venit împreună, de undeva. Mai

grav, eforturile de a-mi aminti eu însumi toate astea, erau, pe zi ce trecea, din ce în ce mai greu de făcut. Ziua când nu mi-aş fi mai amintit nimic se apropia. Pe măsură ce tot ce am relatat se dilua în mintea mea, deşi îmi reluam filmul în fiecare seară, după stingere, ceea ce mă făcea să adorm greu şi să mă trezesc din ce în ce mai obosit, simţeam că creşte în mine dorinţa să execut tot ce ni se ordona din ce în ce mai bine. Iată de ce am spus că nu pot fi sigur nici măcar că aş fi pierdut cu totul socoteala zilelor.

Nu aveam nici un pic de timp să gândesc la această situaţie. Programul era la limita epuizării, deşi nu vedeam pe nimeni obosit, de fapt nimeni nu exprima nici cel mai elementar sentiment. Puţinele, din ce în ce mai puţinele resurse, mă încăpăţânam să le folosesc pentru a-mi păstra amintirile. Până-ntr-o noapte, cu lună plină (chiar așa!), când, am visat că totul nu-i decât un joc pe calculator. Din care eu trebuie să găsesc ieşirea. M-am trezit îngheţat, fierbinte, tremurând, cu inima-n pumn. Găsisem soluţia. Sau, mai bine zis, o găsisese subconştientul meu, care, pe semne, întârziase să se înroleze. *Nu ştiam dacă să mă simt mândru, sau umilit.* Dar, ce importanţă avea, câtă vreme asta era soluţia. N-aveam decât să cred, cu toată tăria, că nu depinde decât de încordarea minţii mele, în special a imaginaţiei mele, combinată judicios cu raţionamentul cel mai riguros şi controlat, tot ce-i necesar în asemenea jocuri, în care nu se ştie regula, dar o poţi descoperi, căci jocul e perfid, dar nu arbitrar, pentru a găsi ieşirea din mediul acesta, atât de arbitrar. Iar dacă cumva nu era adevărat, nu exista nici o ieşire, lumea de aici era reală, nu-mi puteam petrece într-un mod mai potrivit restul zilelor, decât crezând, cu aceeaşi tărie, în faptul că există, totuşi, o ieşire. Şi eu o pot găsi, dacă-mi încordez mintea destul. Făcând mereu şi mereu asta, ar fi o şansă să-mi amintesc mereu cine sunt, că am venit din lumea aia searbădă, idioată şi cam nedreaptă, că am acolo tot felul de apropiaţi. Şi, dacă voi simţi vre-o dată că-mi pierd tăria, va trebui să învăţ s-o regăsesc în fiecare zi, în asprimea prosoapelor vântat-cenuşiu-verde brad şi-n tembelismul rock-urilor, îngânate, vesel, în marş. Chiar dacă nu se înţeleg cuvintele.

17 octombrie 1994

15. ORELE PĂIANJENULUI

Stau la biroul meu şi citesc şarja amicală pe care mi-a dedicat-o Armanda, eleva mea preferată. Profesorul de chimie din paginile ei descinde, parcă, dintr-un scheci TV de duminică dupăamiază. Sunt acolo toată elementele tradiţionale, de la Twain, la D. D. Părtrăscanu, trecând, puţin, pe lângă Courteline. Nu-i nevoie ca Armanda să-i fi citit pe ultimii doi, nici să ştie cu ce erou al clasei muncitoare se înrudeşte unul dintre ei, orinde s-ar afla, ea sau eroul.

La drakku, iar bat câmpii. Ceaiul s-a răcit, muntele de teze aşteaptă chefel domnului (profesor), ţigara a sârşit prin a se transforma într-un cilindru delicat de cenuşă lustruită, mucusul filtrului a balansat pe marginea farfurioarei. În primul moment, cilindrul de cenuşă nu s-a rupt, cătând spre tavan, ca o piesă de artilerie. A cui? Probabil, a piticilor care-mi tropăie avan prin mintea ce nici nu se poate concentra la imperativele cotidianului, nici nu se lasă cu totul dusă de tarantela asoci-aţiilor memoriei. Ceva fâşâie, discret. Din babilonia de hârtii ce tronează, indiferent, pe birou, apare un păianjen. *Araignée du matin - chagrin, araignée du jour - amour, araignée du soir - espoir*, se insinuează printre refrenele bruhaha-ului (probabil, proustian!), pe care le miaună piticii din cpul meu. Bună dimineaţa, domnule profesor! (Oriunde te-ai afla...)

Bătaie în uşă. Come in! "Eu am plecat. Vrei ceva?" "Ziarul, dacă nu te superi." "Vezi, că ai şedinţă la şcoală la şase, la Marele Tău Roşcat." "Mâr-mâr-mâr" "Si ce dacă-i meci internaţional, în definitiv, dirigul lui nu-i un găgăuţă, din mafia ta? Ce, tu nu i-ai chemat pe părinţi în ziua concertului lu' Maică! Gekson? Să te duci, da? Barim, dacă e să-l exmatriculeze, să aflăm şi noi, dinainte." "Bine, bine." "Pa, ne vedem deseară." Uşa se închide destul de uşor, totuşi, cilindrul de cenuşă se deplasează infim, din echilibrul lui delicat şi se fracturează pe marginea farfurioarei de ceai. Să fim serioşi, domnilor preşedinţi, nu şarja amicală a elevei

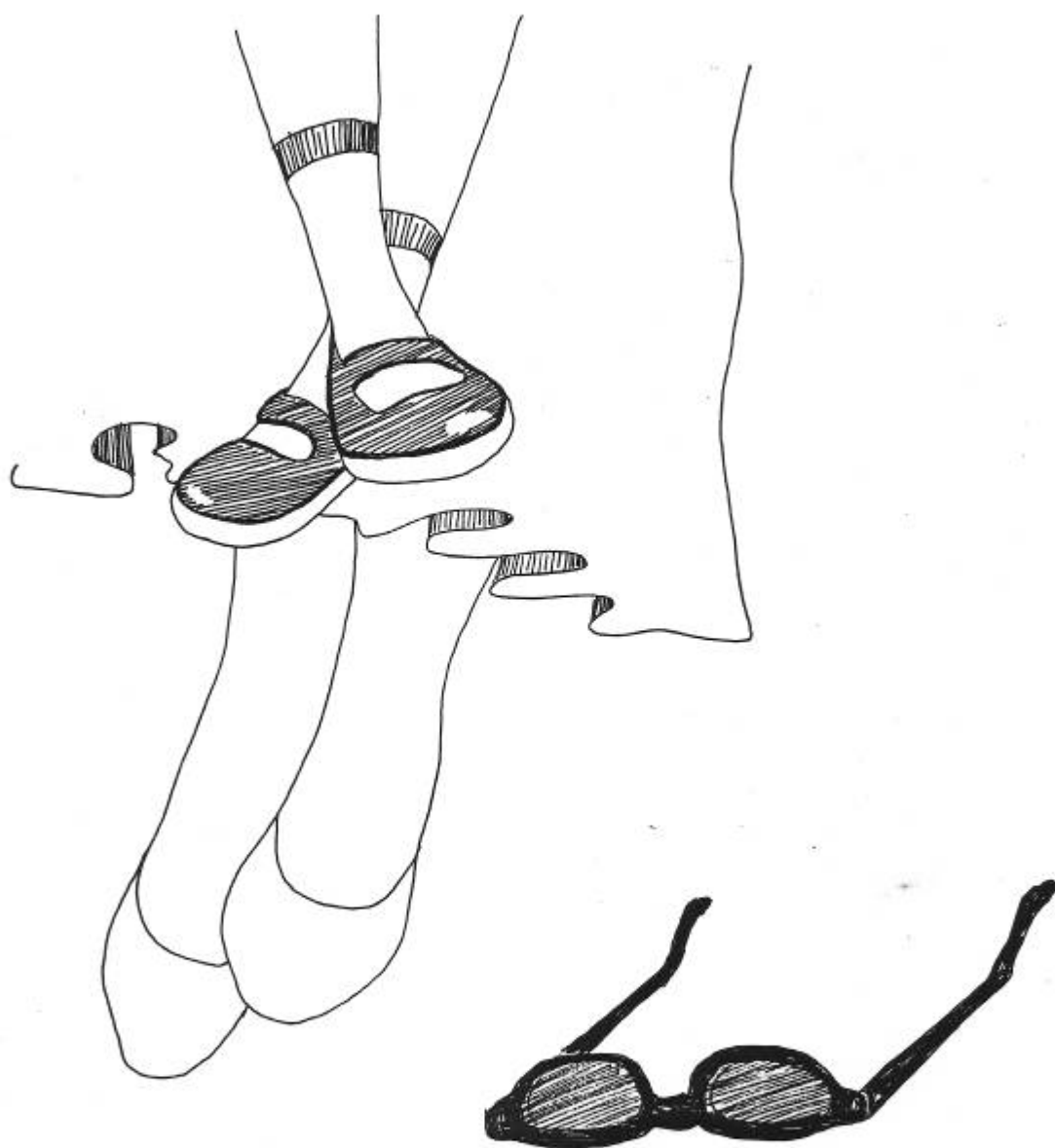
mele preferate mi-a declanșat valul asociațiilor memoriei, ba, dacă stau să mă gândesc (nu mult, să nu mă zdruncin), lectura amuzantă abia m-a ajutat să reflectez. De câteva zile mi se repetă un vis, cu variații inerente. Sunt în mijlocul unui lan de porumb. Unul, mai ghiduș, dintre piticii din capul meu zice că lanul e, de fapt, de secară, dar e deghizat în lan de porumb. Îl las să zică ce vrea mușchii lui (Na! Că iar mă trezesc vorbind ca împliștii ale căror teze n-am chef să le corectez) și realizez, puțin derutat, că în vis nu se întâmplă nimic. Stau în lan, sau mă plimb, lejer, tulpinile aci mă depășesc, aci pot scoate capul, până nu departe, mai bate un vânticel care-mi resfiră părul cam lung, mai stă, de se face o liniște, despre care nu pot spune altceva, decât că-i ascuțită, chiar dacă expresia mă cam zgârie și pe mine la ureche. Da-i așa o liniște, de parcă ar trebui să auzi o șoaptă, care, iată, nu vine. Poate întârzie. Până aici, nimic ieșit din comun, vise banale, chiar rutiniere, cine ar avea timp să-și amintească de ele, când are de făcut rost de un Dewar, în locul celui spart în laborator, de ochiosul dintr-a X-a F, care-i campion la Go. Mai ciudat e că, de câteva zile am devenit conștient de faptul că, în contextul visului, eu nu am nici o condiționare anterioară, nu am ajuns acolo de undeva, nu mă duc niciunde, chiar lanul nu pare a fi al cuiva, mai puțin al meu decât al oricui, în sfârșit, dincolo de faptul că mă aflu acolo și nu se întâmplă nimic, nu mai e chiar nimic. Scena, așa statică, e ruptă din orice context. Nici asta n-ar fi neapărat în afara obiceiului viselor, atâta cât îți poți da seama într-o (mai mult de) jumătate de viață de om, în care, de cele mai multe ori, n-ai apucat să-ți amintești ce-ai visat, orinunde te-ai afla. Dar, când se repetă cu o (până acum) blândă tenacitate, de la un timp începi să observi, fie că ai refelexe analitice, fie că nu. Totul pare a fi ca și când s-ar intenționa transmiterea unui mesaj și se pregătește, cu grijă, terenul, atâta cât îl poate duce, pe un profesor de chimie, imaginația lui, departe de a fi debordantă. Nu știu de ce mă aștept ca, într-unul dintre episoadele următoare, să aud șoapte care vin, nu se știe de unde (greu de închipuit mediu mai propice pentru asta decât un lan de porumb, nu?), sau să am oarece viziuni, sau și una și alta. În sfârșit, n-aș crede că mai poate dura mult până să se întâmple ceva, ceva care merită să-i dai importanța cuvenită și nu i-ai fi dat-o, dacă spunea, pur și simplu, de la început, ce avea de spus. Se pare că mesajele pe care le primești prin intermediul viselor nu dispun de regie, de mizanscenă, vin, pur și simplu, pe neașteptate și te anunță, iar tu poți, mai mult sau mai puțin, să le interpretezi. Cel puțin, așa afirmă toți cei care se pricep la vise. Numai că, eu nu mă pricep. Am, prin urmare, o mai mare libertate de interpretare. Desigur, poți avea 273 de motive pentru a nu avea chef să corectezi un munte de teze, dintre care, poate că cel mai serios ar fi că n-ai chef pur și simplu, fără nici un motiv. Ori, eu m-am trezit cu o intensă lipsă de chef cu obiect multiplu, chiar cumva nedefinit (să nu-mi spuneți că n-ați avut niciodată asemenea zile, domnilor președinți, oriunde v-ați afla). Obişnuit fiind, ca orice om cu armata făcută, să nu prea țin seama de lipsa de chef, am apelat la elementele minimale ale regiei cutumiere (ceaiul, țigara, mormăitul).

Așa că mă văd obligat să admit că, cel mai mult nu știu de ce textul Armandei, care n-are nici o legătură cu lanul meu de porumb, mă determină acum să mă gândesc atâta la acesta din urmă, nu știu nici atât de ce am deschis mai întâi caietul ei, în care, în loc de teză zâmbea textul cu pricina, ca să nu mai spun că nu știu chiar de loc de ce o fată subțirică și sobră, care zâmbește de vre-o două ori pe an și n-am prins-o niciodată râzând, comite o proză scurtă, vag satirică, o șarjă amicală, ușor naivă, dar dovedind o anume îndemânare a exprimării pentru generația ei, în caietul de teze, sub titlul evident ironic, caligrafiat școlărește "Lucrare scrisă la chimie pe trimestrul II".

Dar așa nu ajungem nicăieri. Se pare că, pentru moment, nu ne putem reface potențialul de reflecție decât corectând, la drakku, tezele astea. Ia să vedem, ce gândește elevul suveran?

...

Ușor înghesuit în spatele ultimului vagon al tramvaiului de periferie, încerc, fără succes să-mi scot ziarul, pe care, totuși, mi l-am cumpărat și eu, din servieta plină cu teze, când văd, peste umărul individului mărunțel și foarte solid, din fața mea, prima pagină a aceluiaș ziar. Înainte să apuc să mă mir că-l mai cumpără cineva în cartierul ăsta, îmi atrage atenție poza

color, clară, ca de obicei, imediat sub titlu. În poză, un banal lan de porumb. Să nu măntrebați, domnilor președinți, *pe ce mă bazez*, când sunt așa de sigur că nu poate fi decât lanul meu. Pe frontispiciu, între vigneta posterului de pe ultima pagină și maxima zilei, culese cu italice groase, următoarele cuvinte, pe care le silabisesc întretăiat: "Profesorul dispărut fusese văzut întrând în acest lan (pag 5)". Individul mișcă mereu ziarul. Pentru o clipă am

impresia, speranța chiar, că va face rocada fasciculelor și voi vedea pagina 5, dar omul împachetează ziarul, tramvaiul se oprește în stație și el coboară în ciuda protestelor platonice ale unui snop de femei, care, pe semne, ieșiseră din schimb. Și care—mi blochează ușa, ca și orice mișcare, de altfel. Nici nu aș avea loc să mă gândesc să scot și eu ziarul ăla. Mă resemnez. Ca să—mi deturnez frustrarea și ca să și treacă timpul mai repede, până la stația mea, îmi fluier în minte o melodie. În așa fel încât, undeva, într—un fundal al minții, sunt conștient și de textul acesteia. Melodia, destul de sofisticată, ca să mă mir că îi pot controla volutele. Probabil, dacr fi cu voce explicită mi—ar fi mult mai greu. De altfel, niciodată până atunci nu fusesem în stare s—o reproduc activ. În textul ei, Adriano Celentano povestește cum citește el ziarul și—i sfătuiește pe ragazzi care—l ascultă să nu se însălmânte de grozăviile citite, cine știe de câți ani o fi ziarul ăla. Apoi se uită la dată. "E di oggi". Tramvaiul oprește la stația mea. Mă strecor și scot ziarul, încă pe refugiu. Din poza de pe prima pagină, zâmbește actorul american Kevin Costner. Iar textul de pe frontispiciu salută nesperatul succes al echipei naționale de base—ball, în ciuda absolutei lipse a oricărei tradiții. Nu mai înțeleg nimic. Mă uit la dată. E de azi. Mă uit la ceas. Calendarul ceasului arată data de azi. Ora e și ea cea așteptată, în jurul mijlocului zilei. A trecut dimineața și n—am avut nici un necaz. E, deci, ora pentru dragoste? Sau pentru iubire? Grecii, doxarii, aveau, au chiar, *agapé* și *eros*, francezii, altfel subtili, au doar *amour*. Urc treptele roase ale scării. În laboratorul de chimie, în așteptarea tezelor, s—o fi punând la cale o farsă nevinovată. După amiază am ședință, la școala Marelui meu Roșcat. Îmi aduc aminte, parcă, vag, că filmul pe care mă bate el la cap, de câteva săptămâni, e cu Kevin Costner. Dar, de ce oare mă tot bate la cap? Parcă zicea ceva de base—ball? Nu, de base—ball am citit în ziarul de azi. Sau nu, iar bat câmpii, în ziarul de azi am citit ceva despre dispariția unui profesor. Intr—un lan de porumb. **Intr—un lan de porumb?** Piticilor, dragii moșului, stand by, faceți linește. Trebuie să intru în mintea mea.

...

Am în față ușa laboratorului. Se aud chitare și voci. Deschid ușa. bună ziua. Să nu—mi spuneți că noua voastră formație se cheamă Turnesol. Ba'tocmai! Da'cum ați ghicit? Și de panourile alea, în culorile hârtiei de pH, cuplate la orga de lumini, ce ziceți? Zic că vă propun o pauză în creație. Unii dintre voi o să aibă probleme. Rosetti, poftim, ai un colet. Dar nu te grăbi să le—mparți. Celor care știu că au probleme, le ofer o șansă. Înainte de aflarea notelor la teză, în șapte minute, cel mult, pa maximum o pagină de caiet, nu studentesc, îmi argumentați de ce chimia e cea mai frumoasă materie. Orice caterincă, gargară, orice mostră de limbaj de rumeguș vă scoate din joc. Testul e voluntar, rezultatele obligatorii, odată acceptat. Firește că aprecierea îmi aparține. *I make the rules. Go!*

Mă duc la geam. În curte se joacă, firește, baschet. Mai am exact șapte minute până să mă decid pe ce speranță să mizez în seara asta.

25 octombrie 1994

16. CU TOATE FACULTATILE INTACTE

Suntem șase suflete în mașină, ne îndepărtăm de Oraș și e vineri după amiază. Ce poate fi mai tipic? Nu mergem la picnic, ci la lucru, să îngroșăm forțele locale, la culesul porumbului de pe o sfoară de pământ. Pentru mine e o excursie, pentru ceilalți adulți, un ritual, pentru teen—ager—ul de lângă mine, excursia e pigmentată de o nouă experiență, căci vizitează locul atâtor vacanțe în rol de mână de lucru și n—a ratat ocazia de a se oferi voluntar... În sfârșit, cel mai mic dintre noi e suficient de mic pentru ca toate lucrurile să—i vie prea mari, inclusiv drumul ăsta, excursie sau ritual și asta îl excită suficient ca să reacționeze ca atare.

Ce poate fi, așadar, mai tipic? Ar trebui, prin urmare, să mă simt un element de medie statistică. Să resimt, adică, presiunea egalizatoare pe acre o suportă bilele care cad în centru,

din partea celor care cad pe margine. Numai că, această presiune ar trebui să-mi inhibe unele atribute ale personalității.

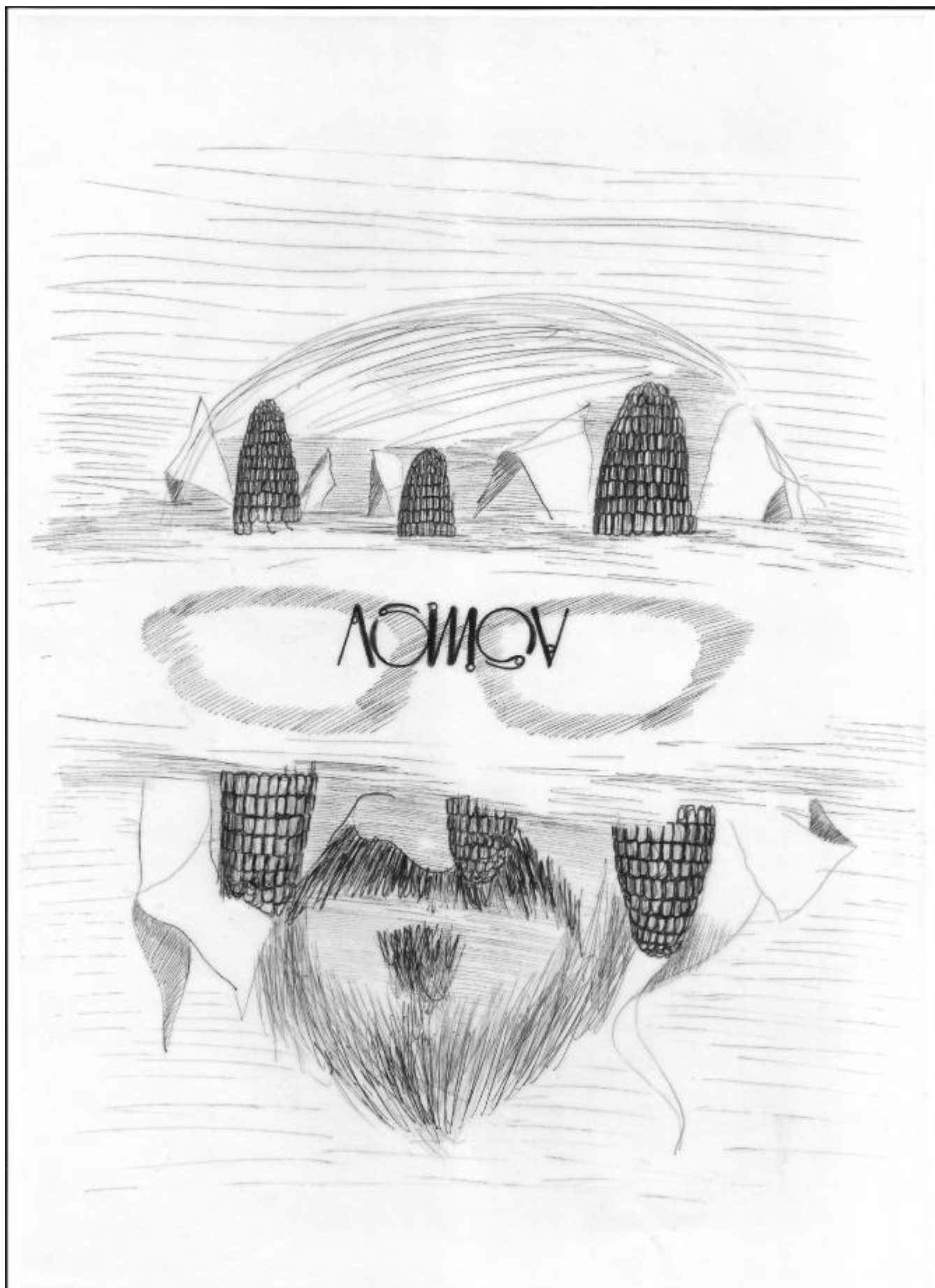
Să mă facă să devin element de medie stricto sensu. Dar atunci, ar trebui să nu mai resimt drumul ăsta ca o excursie, ci ar trebui să-mi asum, alături de majoritate, o cotă de ritual. Dar, iarăși, ei fac asta spontan și, probabil, nu într-un totuș conștient, eu aș fi neîndemânatec, precum un cocostârc. Mă simt caraghios și, mai grav, caraghios în sinea mea (și, încă și mai grav, fără a avea acoperirea spiritului legii*).

Monotonie inerentă a drumului, conversația fragmentată și rutinieră îmi lasă destul loc pentru gânduri ca acestea. Dar, de ce gândesc, oare, așa?

Doar fac drumul ăsta pentru a nu știu câta oară. Hai să-o recunoaștem, bătrâne, poate pentru ca să evit anticiparea prematură a contactului fizic cu lanul de porumb, cu care nu m-am mai întâlnit de când mi l-am asimilat, ca spațiu magic, în urma unui episod cotidian cu valoare de contact mental, pe care gândurile unei dimineți lipsite de orice chef îl anticipau. Am spus prematură, căci e clar că mă voi mai gândi la asta înainte de dimineața următoare, ca să nu fiu complet nepregătit. Acuma, sigur că nu mă simt așa de paranoic să mă aștept la întâmplări supranaturale ca atare, fie și numai dintr-un sănătos spirit de contradicție, prea e la modă paranormalul, prea e, deci, vulgarizat, ca să nu fii circumspect. Dar e limpede că ce voi trăi mâine, la contactul fizic cu acest decor, cu semnificația lui asumată cu tot, va avea o incontestabilă valoare de test. Și e încă și mai clar că testul nu se va reduce la reacția mea. Dar, despre asta nu prea sunt, încă, dispus să discut deschis nici măcar cu mine însumi.

Între acestea, ajungem. Toată seara stăm la clacă, într-o veselie contagioasă, care-l aface să lăcrimeze pe cel mai în vârstă dintre ai casei. "Lasă, Tataie, bucură-te că ești înconjurat de un popor de urmași. Iar dacă îți vine să te bucuri lăcrimând, e și mai bine, bărbatului nu trebuie să-i fie rușine să plângă". Stăm la clacă, depănușăm o grămadă de știuleți, de pe altă sfoară de pământ, gata cules, cât să umpli până la jumătate o bucătărioară de vară și bem țuică fiartă. Participarea la joc îmi e stimulată de voluptatea discretă cu care teen-ager-ul meu își trăiește integrarea în grupul adulților. Nu mi-a rămas în rezervă decât un rest de detașare, ca brațul pe care-l lasă de veghe caracatițele, când dorm. Știuleții din mâinile mele sunt marfă (Doamne, nu în sensul noului jargon!), rodul pământului și o poliță de asigurare pentru normalitatea (relativă, oricum), a vieții de aici. Mâine, însă, la subțioara lăncilor îndoite, în lanul lor, în lanul *meu*, va fi, cu siguranță altceva.

Mâine e deja azi. Plecăm. Reperul nostru pentru cele 14 "rânde" e un nuc la fel de tipic, între marginea lanului și drum. Intrăm cu toții în lan. Partida e organizată. Unul dintre noi, mai deprins, a tăiat două "rânde", cu secera, să facă loc căruței. Coșurile se umplu iute, sunt duse la marginea drumului astfel tăiat. Ne foim în toate direcțiile prin lan. Dincolo de al 14-lea rând, alt grup de familie, ceva mai numeros, a luat în primire "rânde" proprii. Sunt trei generații, orașeni și băștinași. Mă surprind simțindu-mă total integrat mecanismului uman, care-și face treaba sănătos și natural. Ce drakku m-oi fi așteptat? Imaginația și simțul livrescului m-au lăsat, odată în plus, în ofsaid. Nu-i decât un lan de porumb. De altfel, nici falnic, nici pricăjit. *Mă uit la mine însumi, cu suspiciune și ironie.* Scotocesc, meticolos, în brațul de veghe al caracatiței și nu găsesc nimic altceva decât sentimentul de confort, focalizat pe gospodăria celor de aici și, în plus, gândul, foarte vag vindicativ, că nu vor mai trebui să-și cumpere, de la oraș, hrana vietăților din curte, cum absurd erau nevoiți să facă, în anii vacanțelor timpurii ale teen-ager-ului meu. Nici nu-mi dau seama dacă *ar trebui să mă simt mândru, sau umilit.* Caut, totuși, cu amuzată disperare, o situație, cât de cât similară, din biografia mea. Un termen de referință, raportat la care să pot evalua coordonatele prezentului, construind o primă pistă de abordare, de încercare de a înțelege acest prezent, surprinzător și banal. Și ceea ce găsesc, ține de humorul imanent, căci e de domeniul livrescului. Cu destulă vreme în urmă, înainte de apariția teen-agerului, aici de față (cu atât mai mult înainte de asimilarea mentală a temei lanului de porumb), unul dintre noi, între timp plecat într-o lume mai bună, ne citise un basm, desigur de fabricație proprie, în care un Făt Frumos, suspect de atipic, în sensul că lipsit de ajutoarele exterioare uzuale, deci, cu atât mai patetic, adică, mai uman, găsea, la capătul umor peripeții și încercări, demne de un Parsifal

mioritic, o Ileană vârtosă, cu un copil de la zmeu. Tabloul, mânuit cu forța de expresie a unei vâne poetice, condiționate de o detașare olimpică, dovedea o uluitoare putere de sugestie, un realism plastic și o magie secretă a emoției intelectuale. Convenția basmului nu te absorbea, decât ca să te expulzeze, cu mentalul amplificat și vulnerabil, într-o realitate, pe care o resimțai, imediat și inexorabil, vie, materială, amară și deznădăjduită. Numai că acolo,

În basmul lui, performanța era act literar pur și avea o finalitate bine determinată. Pe când eu, acum și aici, în mijlocul lanului de porumb al oamenilor cumsecade, cu care mă înrudesesc, mă simt mai element de medie statistică decât oricând altcândva în biografia mea. Parcă n-am citit niciodată nimic (nici chiar schița aceea, a lui O. Henry, cu avocatul newyorkez, cu rădăcini rustice, care-și recucerește soția snoabă, tăvălindu-se, autentic și uman, prin băutura familiei rămasă la țară), n-am ascultat niciodată nici o muzică, n-am văzut niciodată nici un film (și pe cel cu lanul de porumb mai puțin ca pe oricare altul...), Avansează printre cocenii, care mă zgârie, prietenos, le dijmuesc rodul, umplu coșurile și nu mă gândesc decât la masa de prânz, cu care se încheiau nenumăratele excursii de vacanță. Și care, acum, capătă, din ce în ce mai amuzant, o nouă valență: răsplata tradițională a lucrătorului cu ziua. Și o fac cu savoare. Cu voluptate anticipativă. Teen-agerul meu, care părea ieri că se înscrișese voluntar, în echipă, aproape numai pentru țuica fiartă, savurată împreună cu trei adulți de același sex cu el, a știut, asta e clar, mult mai bine ce a vrut de la acesastă excursie.

Suntem, din nou, șase suflete în mașină. Câmpia defilează. Ici și colo, câte un lan de porumb, majoritatea mai modeste decât cel pe care l-am cules. Unele, de-a dreptul prăpădite. Mă uit din nou la aceia cu care am pornit la drum. Cu care pornisem la drum. Pentru care drumul era, dincolo de o anumită datorie, împlinită cu o voluptate naturală și un ritual. Așa cum, corect, diagnosticasem. Nu au, însă de loc aerul că au îndeplinit acest ritual. În naturalețea sontană a oboselii satisfăcute, au ceva inocent, de cumsecade domn Jourdain. Inocența lor sublimează pe fetișoara micuțului adormit. Profilul teen-ager-ului meu se vrea impenetrabil. Culmea e că, din direcția din care privesc eu, chiar reușește să fie. Dacă a gândit ceva interesant despre această experiență, asta nu o voi afla, decât cine știe când, dintr-o întorsătură de frază, cu parfum de apoteogmă.

Orașul se apropie. Razele apusului, bătând din spate, au un dublu efect. Primele blocuri se văd, încă relativ departe, într-o lumină crudă, care le subliniază artificialitatea. Deasupra, mult în sus, pe fundul păturii de smog, probabil, sclipesc puncte luminoase, în tonuri cromatice care virează continuu. Dar, la drakku, știu bine că din perspectiva asta, nu se poate vedea nicicum smogul. Nu s-ar vedea, decât de pe niște eventuali Bucegi, plasați corespunzător. Adică, *de sus*. Înseamnă că imaginația mea se amuză cu mine. Sau, își bate joc de mine. Dar, asta nu înseamnă, în primă instanță, decât că încep să-mi recuperez imaginația. Deocamdată, nu toată. E semn că trebuie să încep să scotocesc prin bagaje. Nu cele câteva roade ale pământului, ci atributele personalității mele, pe care voi fi nevoit să încep să mi le iau în primire, odată cu încetarea presiunii statistice, pe care, nu-mi dau seama, încă, dacă am inventat-o degeaba sau nu. De mâine, odată excursia încheiată, am nevoie, din nou, de încordarea întregii mele imaginații. Căci, de mâine dimineață, Orașul, și-a recuperat și el toate capcanele (și cele mai periculoase sunt cele imaginare, dar nu de mine imaginate) și... de abia mă așteaptă.

2 noiembrie 1994

17. VIZITA DIAFANEI DOAMNE

*Lui Oscar Wilde, care a inventat zicala;
Lui Oscar Rörlich (Radu Cosașu), care a colportat - o;
Lui Bob Fosse, care a ilustrat - o*

Stau din nou la biroul la care am scris despre toleranță și statistică. Acum, locul îmi aparține într-o măsură incomparabil mai mică decât atunci, așa cum atunci începuse, deja, să nu mai fie al meu. Conștiința acestui fapt banal îmi dă un spor de confort. Nu acela al actului ilegal, nici cel al copilului care încearcă, pe furiș, pălăria sau cizmele câte unui adult din jurul său. E cu totul altceva. Un soi de comuniune. Mă simt conectat, subtil și amărui, dacă nu la gândurile ființei care a moștenit, treptat, biroul, cel puțin la zgomotul lor de fond, la un fel de amprentă olfactivă, un parfum interior al individualității.

Fără o deliberare obligatorie, încerc să filtrez rezonanța difuză, căutând, cu băgare de seamă, prin zona de interferență a zestrei muzicale aferente.

În consecință, ar trebui să iau contact cu foaia de hârtie. Fiecare dintre textele comise pe placa de sticlă ce acoperă biroul a fost înconjurat de prezența discretă a unor martori inerenți (și, firește, apropiați). Acum e un moment rar, ca o aliniere de planete, când totalitatea celorlalte suflete băștinașe se îndepărtează mecanic, cu vre-o câteva zeci de kilometri pe oră. Niciodată nu am valorificat un asemenea moment prin convertirea lui într-un text. Penultima oară am repus în funcție, firește, nu de unul singur, un vechi utilaj casnic.

Lumea exterioară îmi dijmuește, prompt și ironic, clipele de nehotărâre. Sonerie la ușă. Simultan, telefonul. Deschid telefonul în drum spre ușă, pregătind un vag gest de scuze. Până să mă dumiresc dacă aud sau nu ceva în receptor, gestul îmi e tăiat în fașă de zâmbetul ambiguu ce pătrunde în interior înaintea persoanei din cadru. Înțeleg, oarecum derutat, că nu mai trebuie să țin telefonul deschis. Nedumerirea de pe fața mea rămâne fără răspuns. Tabloul static se prelungește în spre penibil. Îmi înving, cu un efort, a cărui dificultate încerc să n-o uit, stinghereala, dându-mă la o parte cu un gest de invitație. Oaspetele avansează cu siguranța cuiva de-ai casei. Pare cel puțin cu o jumătate de tempo înainte. Încerc să recuperez inițiativa, cedând încă o jumătate de tempo. Mă duc să pun telefonul la locul lui. Mă întorc în încăperea cu biroul, rotesc scaunul cu 120 de grade, mă așez, suntem acum față în față și am lumina geamului cu același unghi în spate. Fac, pe îndelete și fără jenă, inventarul. E o femeie de vârstă incertă, mignonă, bronzată, blondă și foarte rasată. Culoarea ochilor se asortează rafinat cu rochia tourquoise, de o eleganță regală, sobră. Poartă puține podoabe, aparent din aur masiv. O brățară în formă de bandă Moebius, din zale, permițând, probabil, o translație a torsiunii. Sunt sigur că ascunde, pe venele pulsului, un mic display, care ar putea arăta mai mult decât ora exactă. La gât, pe un lanț nu prea subțire, un obiect care ar putea fi amuletă, monogramă, microfon, mașină infernală, medalion, sau orice combinație a acestora, dacă nu cu totul altceva. Am timp să observ că nu m-a lăsat imaginația. Face bine la moral. E mai mult decât evident că am fost lăsat să mă informez, măcar vizual, ca un fel de compensație pentru insolitul intruziunii. Înseamnă că jocul ce pare a se pune la cale ar putea avea reguli. Nu-s, deci, cu totul fără șansă. Revin, cu o oarecare fereală, cu privirea, către ochi. Controlul expresiei lor e fascinant. Asist la un evantai de priviri, practic de neurmărit. Evident, e o demonstrație de forță. Dominantă rămâne, totuși, ironia, vag amuzată. Abia acum iau seama la accesoriul, cum i-aș putea spune, în fine, obiectul, cutia neagră, paralelipipedică, mai mult lungă, cu încuietori care par din același aur masiv. Mă simt obligat să mă mențin la înălțimea situației și nu rup tăcerea. Privesc doar, întrebător, spre bagaj. În ochi apare o nuanță inedită, cumva liniștitoare, dar sigur închisă. Bagajul e așezat alături. Îi va veni, prin urmare, rândul. Îmi fac de lucru cu schimbarea casetei. Privesc ostentativ, mă străduiesc să imprim o idee de insolentă, pe semne că nu iese decât derută. Aleg o casetă cu jazz clasic. O pun pe fața pe care știu că e un solo de saxofon. Se pare că am marcat un punct. Bagajul e deschis, pivotând capacul spre mine, ascunzând mâinile, care revin cu un saxofon. Acesta clipește discret din numeroasele suprafețe metalice lustruite, lăsând, nu știu de ce, aceeași impresie de aur masiv. Pe fața imobilă apare umbra unui surâs și în privirea albastră (verde?) văd un prim licăr de interes. Caseta ajunge la *When the saints go marchin'in*. Saxofonul e dus la buze. Mâinile rămân în spatele capacului negru. Pe semne că instrumentul e un model micșorat. Unul standard n-ar încăpea în spațiul dintre buze și genunchi. Sunetele care ies de după capacul negru sunt identice (să mă mai mir?) cu cele din difuzor. Nu mult. apoi se diferențiază ritmul și asist la cel mai insolit dialog de instrumente de când am ascultat prima oară jazz în cunoștință de cauză. Mă aplec în față, iau ușor cutia de pe genunchi, o așez alături. Apropierea îmi permite să constat că femeia nu are nici un parfum, fie el natural sau artificial. Nici măcar cât o floare de oțel. Și altfel, pare mai vie ca mine însumi. Pe gât, o venă albăstruie pulsează, aparent în ritmul jazzului. Ceea ce nu împiedică saxofonul să se integreze în imobilitatea de statuie. A cui? Culorile *auriverde* duc la vreo zeităte braziliană, har domnului, sunt acolo cohorte întregi de ținuturi de mister. Dar sunetele declanșează un resort al memoriei. Îmi revine imaginea unei saxofoniste suedeze din vremea adolescenței mele.

Înainte de a apuca să mă mai mir de ușurința cu care-mi pot controla memoria imaginilor văd că expresia somatică s-a modificat, pentru a se suprapune peste cea pe care o văd simultan, cu ochii minții. Numele suedezei era Ingela Brander și suna ca un strigăt de luptă. Barbar. Și era folosit ca atare de către colegii care erau la curent cu muzica. Nu mă număram printre ei. Nu știam nici măcar cum îl chema pe cel ce cânta *Con ventiquattro mille bacci*. Ca să nu mai vorbim de *Pitagora (che uomo quadratto sei tu...)*. Necum să fi ajuns la 24000 de mile de jazz.

Toate astea îmi trec prin minte pe ultimele acorduri. Marșul sfinților se oprește simultan, pe ambele "canale". Se aude, distinct, clichetul autostopului. Buzele ferme articulează limpede:

-Acum poți deja să te întrebi de numele meu, nu-i așa?

Ton la fel de ironic precum privirea. Mintea mea face un salt. Dacă interlocutoarea mea se bazează pe memoria mea, se va baza și pe alte atribuibile mentale. Aproape fără să vreau mă aud pronunțând un nume suedez:

- Să nu-mi spuneți că *Solweig*.

- Procesul tău asociativ e transparent. sigur, cântecul lui Solweig, asta da, dansul Anitrei, nu. Bine. Dar de ce nu ți-l duci până la capăt?

- Fie. Atunci ... Sol... ange?

- E un punct de plecare sincer. Dar nu-i decât un punct de plecare.

Mă simt deja obosit, ca după un efort intens, de lungă durată. Expresia ochilor se modifică într-o sarabandă amețitoare. Ba chiar și culoarea. Devin, pe rând, negri, albaștri transparenți (*ochii celor care pleacă, Emmanuel...*), apoi albaștri cenușii, oțelii chiar, căprui închis, spre negru, verzi, iarăși negri, iarăși verzi, cu irizații aurii, din nou negri, pentru a sfârși prin a se fixa la culoarea inițială, a peruzelei. Instrumentul e depus, delicat, în așternutul de mătase de aceeași culoare, capacul e închis peste el, iar sunetul încuietorilor pare ecoul clichetului autostopului.

- S-ar înțelege că pot să vă spun cum vreau?

- Mai mult sau mai puțin. Chiar dacă mi-ai atribui, la un momet dat, un apelativ inadecvat, vom ști amândoi că undeva, la o anumită adâncime a memoriei tale, vei ști cu cine vorbești atunci. Numai tu ai avea de pierdut dacă n-ai recunoaște.

- Atunci, Solweig, mă rog, Solange, e un moment deja depășit în conversația asta în care eu continui să nu pricep ce caut?

- Ooh, domnul face aluzie la Drepturile Omului. Hai să nu pierdem vremea cu prostioare. Sigur, numai tu poți hotărî în care moment anume conversația pe care o ai, prin mine, cu o anumită felie a memoriei tale s-a epuizat. Iar eu nu te voi întreba nimic din ceea ce nu dorești tu singur să te întrebi. Nu deturna discuția spre aspecte civile. Sunt și rămân triviale. Și nu fii ipocrit. Stii bine că nu te interesează, decât superficial, care e soarta actuală a... cuiva. Sau a altcuiva.

- Și atunci ce mă interesează, de fapt?

Ies, ușurel, din încăpere, caut în bar, iau un pahar cilindric, lung, subțire, fumuriu translucid, cu cercuri aurii ca pentru măsura nivelului. Mai dezgrop o sticlă subțire, lunguiată, verzuie, cu multe medalii aurii pe etichetă. Le aduc în încăperea cu biroul. Lichidul chihlimbării se pelinește molcom. Întind paharul cu un gest ce se vrea degajat.

- Te-am avertizat că nu am tot timpul din lume. Tu uiți oricum de politețe. Ai căutat doar să câștigi timp, așa că, fă bine și răspunde-ți singur la întrebare.

- Nu-i fair play. Știi bine că știu răspunsul logic, dar cât de relevantă e logica, fragila logică a scoarței, atât de firav legată de reacția de adâncime, reacția adevărată a ființei?

- Nu ocoli.

- Fie... E clar că singurul cont care acumulează mereu, pe lângă cel al entropiei, e al dezamăgirilor. Ceea ce are sens să mă intereseze, în orice rememorare, e cum mi-am gospodărit experiența respectivă, ce-am devenit, mergând mai departe, încorporându-mi-o sau rejectând-o. Atâta că nu înțeleg de ce credeți că vă puteți juca oricum. De ce credeți că sunteți ultimul arbitru?

- Nu te interesează numai ce-ai recunoscut.

- ... Fie. Egocentrismul e contraproductiv pe termen lung. Există o termodinamică a faptelor, ca și un răboj al gândurilor. Consecințele dobitociilor mele, ca și ale înțelepciunilor, ale egoismelor ca și ale mai puținelor generozități, fie că le cunosc, fie că nu, fac parte din mine. Fiind răspunzător pentru alții, ești, odată în plus, răspunzător pentru tine.

Mâinile delicate deschid din nou cutia. Același ritual. Picură *Les feuilles mortes*. Teleghidat, pun mâna într-un șir de casete. Mandolina face pandant cu saxofonul. Vocea voalată, învăluitoare, ușor dramatică, a lui Yves Montand șoptește versurile lui Jaques Prévert. Le aud a 365-a oară, dar parcă abia acum ajung până înăuntrul sufletului minții mele. Volutele modulărilor sonore se instalează precum Windows-ul, în fișiere numai de ele știute. Să însemne asta că voi comunica mai prietenos cu mintea mea? Sau cu memoria? Oare, se vor mai modifica, de data asta, trăsăturile și ochii? Cu siguranță nu.

- Hai, îndrăznește, întreabă-mă de ce am început cu Solange.

- N-are rost. Acuma știu. Biletele de avion, cu care pleca din țară, erau pentru ziua în care am trăit experiența pusă, în linii mari, în în spinarea neisprăvitului de Moko.

- Ceea ce le-ai și comunicat, la prezentul istoric, prietenilor cu care erai atunci. Și ceea ce nu te-a împiedicat să ții numai pentru tine, coincidența faptului de-a fi găsit, cine știe cum, într-un buzunar al rucsacului, acea scrisoare ce reprezenta un cu totul alt capitol.

- Fie. Și să fiu și destul de porc pentru a reinventa acum, din așa zise motive de compoziție, textul acelei scrisori. Tot în beneficiul lui Moko.

- Peste câte perioade de 25 de ani, presupunând că ai trăi destul, ai mai putea reinventa, fără să-l falsifici, textul acelei scrisori?

- Vă spune ceva cuvântul etrusc *bullshit*?

- Mă rog, oricum să fii și destul de ipocrit pentru a inventa un nume cu parfum de Leonida Neamțu, ales cu destulă grijă pentru a nu se apropia, nici pe departe de vreuna dintre amintirile tale reale, nu-i așa?

- *No, lady*, asta e regulă generală, nici vorbă de ipocrizie. Tocmai contrariul ar fi ieftin.

Saxofonul intră din nou în vorbă, aproape independent. De data asta e o arie din *Porgy and Bess*. Știu bine că n-o am, decât nonvocal, cu un insolit duo Menuhin-Grapelli. E rândul meu să privesc ironic, deși reflexul proustian mă duce în sala, pe trei sferturi goală, a Radiodifuziunii. E clar că nici Diafana Doamnă nu le știe pe toate.

- Vreți cu tot dinadinsul să mă faceți să recunosc că acel motto al lui Radu Cosașu (*Fiecare scriitor trebuie să scrie o Logică, prin care să explice, la Judecata de Apoi, cum și-a scris cărțile*) e atât de... discutabil?

- Nu vreau decât să te întreb ce caut eu aici. Nu crezi că ai acceptat mult prea ușor convenția prezenței mele?

- În primul rând, eu nu sunt John Fowles. Cu atât mai puțin Miles Green, personajul lui, care trăiește tensiunea erotică a relației ambigue cu Domnișoara Muză. Oricum, indiferent ce sunt, ce-am făcut eu pentru a-mi satisface curiozitatea? Nimic alta decât că v-am ascultat, cu răbdare, în liniște și fără panică ariile. O mai fi mult până la *Bye, bye, love* din *All that jazz*? trebuie să sune cuceritor la saxofon.

- Pentru tine, în locul acelei melodii, va fi altceva, ce tocmai tu ai inventat. Să nu ne grăbim.

- Așa e, încă n-am ascultat nici *concertul Aranjuez*.

- Ce întrebări va trebui să-ți pui, când îl vei auzi?

- Să vedem. Una singură. Ce semnificație are faptul că reacția mea va depăși, aici, nivelul reflexului proustian.

- Banal. *Aranjuez* e, oricum, unul dintre nodurile existenței tale emoționale. Întrebarea corectă e, dacă Aranjuez înseamnă că trebuie să-ți pui întrebări cu privire la ce ai scris.

- Adică... e la fel de important ca ceea ce am trăit?

- Mult mai important. Pentru că ai ales. Ai ales ce și cum să reflectezi în scris din ceea ce ai trăit. Orice alegere e o răspundere, scuză-mă că repet truismul. Fată de ceea ce ai scris

răspunzi dublu. Ca să nu mai pun la socoteală că ai trăit actul scrisului. *Aranjuez* îți amintește, printre altele, indirect, trăirea actului scrisului.

- Deși nu-i decât un succedaneu. Muzica în stare să mă facă să retrăiesc actul scrisului, mai exact să-mi stimuleze memoria rezonantă a actului scrisului n-am ascultat-o încă.

- Și nu ai nici o garanție că o vei asculta.

- Și atunci, singura garanție...

- E că, atunci când vei auzi melodia, vei ști ce înseamnă.

- Mai dați-mi o șansă. Înainte de a vă apuca să cântați acea ultimă baladă, lăsați-mă să o numesc.

Ochii de peruzea mă privesc cu ceea ce părea un început de înțelegere. Mi-am amintit că, de fapt, nu-i știu titlul. E o *De-a lungul, în comuna...* drakku știe care, o cânta odată Pavel Tornea la oboi și am făcut, altă dată, din ea, leitmotivul unui spectacol-feerie intitulat *Du-te, dorule, du-te, călătorule*. Dar asta-i pentru... asta-i... *All that jazz*-ul meu personal! Oare, melodia care-mi redă actul scrisului să fie aceeași cu cea care-mi anunță sfârșitul? De ce m-aș mira, de ce m-aș revolta, e cartezian, e logic, e rotund. Dar atunci...

.....

În fracțiunile de secundă în care acest ultim gând se materializa în mintea mea, imaginea femeii cu saxofon și ochi de peruzea se destrăma, lăsând în ariergardă o privire albastră plină de ironie înțelegătoare, precum zâmbetul pisicii de Cheshire. Nu suficient de rapid ca să nu remarc faptul că, pe *De-a lungul...* notele saxofonului nu sunau cu nimic mai puțin duios, mai puțin grav și mai puțin definitiv ca oboiul.

Am rămas nemișcat. Incapabil să deschid geamul, prin a cărei transparentă năvăleau culorile triumfătoare ale apusului. Paralizat de teama irațională că aș putea fi pus în fața unui hău negru, aflat în spatele ferestrelor odată deschise. Apoi mi-am luat seama, amintindu-mi că imaginea cu pricina, găsită într-o revistă, mă bântuise în anii primului contact cu *Aranjuez*. Atunci mi-am dat seama, prin alt salt mental, cât de mărginiți trebuie să fi fost Galilei și Einstein. Căci adevărata Teorie a Relativității ar trebui să răspundă la întrebarea dacă o experiență, fie și mentală, ar putea stabili în ce măsură existența ta aparentă e găzduită sau nu de un corp fizic. Am devenit deodată sigur că poveștile cu privitul trupului de sus și lumina muzicală de la capătul tunelului nu-s decât cinema. Dacă Diafana Doamnă vrea, tu vei trăi exact ce vrea ea. Căci ea e cel puțin la fel de puternică precum orice autor. Pentru că e, în egală măsură și în același timp plăsmuirea propriei tale imaginații independente și c e v a imuabil și transcendent.

Și atunci, imaginația mea încordată mi-a șoptit o soluție. Habar n-am cât de validă. Știu doar că e soluția mea. Și se bazează tocmai pe dialogul muzical pe care l-am avut cu doamna în culori braziliene. Nimeni nu va crea niciodată o atare teorie a relativității. Dacă eu, aici și acum, am depășit cumva bariera unei existențe fizice, atunci cineva, într-un grup care continuă să se îndepărteze cu câteva zeci de kilometri pe oră, va simți asta. Nu știu cum. Dar va genera un semnal, numa' drakku știe ce fel, pe care eu nu aș avea cum să nu-l receptez, înapoi, oriunde m-aș afla.

Și apoi, o fi oare, chiar atât de important?

Mă întorc la birou. Așez vechea mașină de scris cu litere strâmbe. Atâta timp cât n-am găsit un sponsor, e irrelevant dacă exist sau nu în timp ce scriu. Existența mea fizică ar avea o umbră de șansă de a deveni relevantă doar dacă s-ar împlini minunea să se găsească sponsorul.

23.12.1998

